

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB



1-2

leden – únor

2008

28. ročník

- Rozhovor: **Se slovenským velvyslancem v Rakousku prof. dr. Jozefem Klimkem** / Marie Brandeis
- Fejeton: **Pěťihvězdičkový hotel** / Jindřich Lion
- Rozhovor: **So světovým rekordérom v silovom žonglovaní Milanom Roskopfom** / Andrea Ozábalová
- Příloha: **Historická výročí**

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Eva Zemanová – Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, tel. 0664 514 3329

10. 3. v 19:30: Přehlídka krátkých filmů

Fresh Film Fest: Visegrad Caravan



1) **Radio Kebrle** (Česká republika, 2006, 15:58 min.)

Režie: Zdeněk Durdil; scénář: Džian Baban, Vojtěch Mašek, Zdeněk Durdil; kamera: Braňo Pažitka; hraje: Robert Nebřeský; producent: FAMU

Ještě než založil svůj legendární *Monstrkabaret*, se proslulý varietní umělec a bavič Fred Brunold protloukal tak, že dělal všechno a nic. Například jako zaměstnanec jedné štvavé rozhlasové stanice. Fredovy bohaté zkušenosti reportéra jsou představeny v tomto poučném příběhu o malém Janíkovi a jeho nebezpečné návštěvě u dědečka Jaroslava Kebrleho.

Zdeněk Durdil se narodil v roce 1977 v Praze. Po dokončení studia polygrafie a reklamní grafiky na Výtvarné škole Václava Hollara v roce 1999 si zvolil obor animovaného filmu na FAMU. Zde vytvořil několik animovaných filmů (*O mrkvi, Vesmír ne-poznaný, Uzdravení*) a pracuje na několika multimediálních projektech (*Čelisti* – představení jedné ženy, *Virtuální Balaton* v divadle Minor – instalace spojující herce a animaci nebo živá animovaná hudební vystoupení *La nuit de Prague* a *La nuit de Amsterdam*). *Radio Kebrle* je jeho absolventský film.

2) **Na dzialce** (*Na chatě*, Polsko, 2007, 29:46 min.)

Režie, scénář, kamera: Thierry Paladino; producent: Andrzej Wajda Master School of Film Directing

Tohle byly/jsou prázdniny na Východě: zatímco manželka odvádí precizní práci a v bílém plášti obsluhuje stroj, její hluchý manžel tlačí kolečko. Ale na chatě je pánem on. Daču drží pohromadě více či méně upevněná lepenka a kusy plechovek a nepadne jen díky vytrvalému úsilí a obětem otce a syna. Autem je také třeba jezdit – úkol, jenž vyžaduje nashromážděné znalosti muže kutila. Koncentrované úsilí, které završí profesionální opravářské umění nedefinovaného přístroje, ze kterého se později vyklube vysavač. Pak následují okapy, televize, rádio, lednice, kouřová kamna a auto – a znova auto. Dovolená na chatě je poslední velkou výzvou pro naši civilizaci. Tato klidná studie s prvky grotesky předvádí, jak mohl Východ tak dlouho přežít. Zdá se to jako zázrak.

Thierry Paladino se narodil v roce 1981 v Nice. Vystudoval Školu výtvarného umění v Marseille a Aix-en-Provence a dokumentární kurz na Škole filmové režie Andrzeje Wajdy v Polsku. Účastnil se polsko-německé koprodukce *Reflection* v roce 2005, která byla uvedena na zvláštním promítání na Berlinale 2006. S dalšími absolventy Školy filmové režie Andrzeje Wajdy – s Maciejem Cuskem, Marcinem Sauterem a Piotrem Stasikem – vytvořil filmovou skupinu zvanou Paladino.

3) **Cheese** (Slovensko, 2007, 7:03 min.)

Režie, scénář: Milan Balog; kamera: Martin Žiaran; producent: VŠMU

Cliff a Herma byli kdysi nerozluční, ale pak je hádka rozdělila. Od té doby si vytvořili přesné rozvrhy, jak naložit se svým volným časem. Jediná minuta naruší jejich zaběhnutý program a sled nečekávaných událostí je zavede na velmi nečekané místo.

Dokumentarista Milan Balog (1980) absolvoval v roce 2003 katedru dokumentární tvorby na filmové fakultě Vysoké školy múzických umění v Bratislavě. Natočil filmy *Boxeri, Čužak, Kulturfabrik, 1.35* a *Loop*.

4) **V mesztye** (*Pospolu*, Maďarsko, 2007, 19:58 min.)

Režie, scénář: Denes Nagy; kamera: Tamas Dobos; producent: Univerzita divadla a filmu v Budapešti Alexe, sedmnáctiletého Rusa, pašují nákladákem z Ruska do Itálie. V půli cesty se zastaví na noc v Budapešti. Chtějí přespat v předměstské opuštěné továrně. Alex zničehonic uteče.

Denes Nagy se narodil v roce 1980, od roku 2002 studuje na Univerzitě divadla a filmu v Budapešti pod vedením režiséra Janosa Szasze.

14. 4. v 19:30

ROMing, ČR, 2007, režie Jiří Vejdělek (anglické titulky, změna vyhrazena)

ROMing je komediálně laděná roadmovie o putování tří Romů ze severu Čech na Slovensko. Jura je moderní, racionálně uvažující mladý muž, který úspěšně studuje vysokou školu. Když ho jeho otec, za kterým přijel na krátkou povinnou návštěvu, požádá, aby s ním odcestoval na Slovensko za nevěstou, kterou mu ještě jako chlapci domluvil se svým nejlepším přítelem, nevěří Jura vlastním uším. Zprvu absurdní žádost odmítá, ale rychle podlehe tatínkovu citovému vydírání. Společně s temperamentním a nezkrotným rodinným přítelem Stanem vyrážejí v otřáskaném nákladáčku na cestu napříč republikou...

Námět a scénář: Marek Epstein, hudba: Vojtěch Lavička. Hrají: Boleslav Polívka (Stano), Marián Labuda (Roman), Vítězslav Holub (Jura), Jean Constantin (Somáli), Corina Moise (Bebetka), Vladimír Javorský (pošťák, ďábel, bůh), Emanoil Florentina (Somálieová), Oldřich Vlach (farář), Jan Surmaj st. (Mihajli), Eva Leinweberová (úřednice), Jaromír Nosek (policista), Miroslav Hanuš (policista), Milan ml. Šenki (Mihajliho syn)

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2008:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. **9. 6., 8. 9., 13. 10., 10. 11.** a ev. **15. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.



Vážení čtenáři,

mrzí nás, že jsme nemohli z organizačních důvodů řádně oznámit (pouze na homepage) a pozvat vás do Diplomatické akademie na společný pořad a Klubem navržený program *Der erfrorene Frühling. Die Ereignisse vor 40 Jahren, dialog protagonistů Pavla Kohouta a Jiřího Gruši s komentářem a moderací Bruna Aignera, tiskového mluvčího rakouského prezidenta. O tomto pořadu budeme informovat v březnovém vydání Klubu.*

Děkujeme všem četným dárcům Kulturního klubu, rádi bychom jejich jména, jak je zvykem, otiskli, ale na přání některých dárců, kteří si nepřejí být jmenováni, rozhodl výbor Klubu, že dvakrát do roka otiskneme pouze konečnou sumu.

Vážení čtenáři, jsme vám vděční, doporučujete-li náš časopis přátelům. A jsme vám neméně vděční, jestliže jim jej nepůjčujete. Naše existence závisí na platících členech a čtenářích, a třebaže nás těší zájem všech, neplatící čtenáři nám rozhodně nepomohou vydat další nové číslo.

V rubrice *Informace* najdete zprávu z valné hromady Kulturního klubu a v kapitole *Události* přinášíme dva spojené rozhovory k 70. narozeninám českého ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga. Na jeden z nich nás upozornil náš čtenář, kterému patří za tuto informaci vřelý dík.

Zveme vás do kina na velvyslanectví: 10. března v 19:30 máte možnost shlédnout přehlídku krátkých studentských filmů *Visegrad Caravan* z programu *FRESH FILM FEST* a 14. dubna v 19:30 český film *Roming* režiséra Jiřího Vejdělky.

Přijemné posezení u časopisu Kulturní klub

přeje šéfredaktorka

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial, obsah	3
Impressum	3
Církevní kalendář: únor – březen 2008	4
Kalendář: únor – duben 2008	4
Rozhovor	6
Kultura	8
Události	19
Zajímavosti	26
Fejeton	31
Ekonomika	33
Správy zo Slovenska	36
Sokol & sport	39
Úvahy & dopisy	45
Z české a slovenské Vídně a okolí	49
Oznámení	60
Informace & inzerce	67
Příloha	I-XII

Na přední straně obálky: **Karel Langer, *Havran v zasněžené krajině***, kolem 1900, olej, karton 24,5 × 40 cm, sbírka Kooperativa **Karel Langer** (16. 1. 1878 Jaroměř – 2. 5. 1947 Praha), jeden z posledních Mařákových žáků na pražské Akademii, stál u zrodu českého impresionismu. Jeho kvetoucí meze, zahrady a louky, ale i pražské motivy jsou mezi sběrateli velmi oblíbeny.

IMPRESSUM

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich (Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

REDAKCE: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: Ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Hellich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Eva Zemanová

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien



Česká
duchovní služba
oblast Vídeň

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 23. 02.** Reprezentační a maturitní ples v Parkhotelu Schönbrunn, Hietzinger Hauptstrasse 10-14, Wien 13, otevření sálu ve 20:00, zahájení plesu ve 21:00 hodin
- Čt 06. 03.** ŠKOLNÍ MŠE SVATÁ pro žáky a žákyně škol „Komenský“ v 09:30 v českém kostele „Nejsvětějšího Vykupitele“ na Rennwegu 63, Wien 3
- Ne 09. 03.** Pátá neděle postní – Svátek sv. Klementa M. Hofbauera: Dětská mše svatá v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, v 11:00
- So 15. 03.** Květná neděle v DON BOSCO-HAUS: Mše svatá v 18:00 hodin, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13 – svěcení ratolestí a průvod – vyprávění o Kristově umučení: pašije

INFO

<http://www.rozhledy.at>
<http://free.pages.at/redividen>

<http://www.sweb.cz/farnost.viden>

<http://home.pages.at/tschechenseelsorge>

Další informace viz v oddíle *Oznámení*.

Výstavy:

19. 02. – 14. 03. Tomáš Džadoň: Sídliště Ždiar

19. 02. 19:00 vernisáž

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien, vstup volný

19. 02. – 30. 04. Jamim Mikedem: Staré židovské pohlednice

ESRA, Tempelgasse 5, 1020 Wien, po – pá 8:00-11:30, po – st 14:30-19:00

Z bezpečnostních důvodů nezapomeňte na průkaz totožnosti

20. 02. 19:00 Zanikající krása slovenských domov vo Vojvodine

Výstava Ondreja Mihála je prvou veľkou fotografickou výstavou o málo známej slovenskej komunite žijúcej vo Vojvodine. Jeho zábery autenticky zachytávajú aktuálny stav slovenských domov, ktoré prostredníctvom architektonických detailov hrdo vystavujú na obdiv svoj slovenský pôvod. Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

do 27. 02. Ursula Pfeifer: Akvarel a akryl

Atelier A Zum Blauen Pfau am Spittelberg, 1070 Wien, Kirchberggasse 17/II, po – pá 15:00-18:30, nebo podle dohody

07. 03. – 02. 05. Petr Josek ml.: Irák 2007 (výstava fotografií)

07. 03. – vernisáž (s autorovou účastí)

Tagasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

do 02. 04. Jaroslav Boček: Slatina (výstava fotografií)
Galerie auf der Pawlatsche, Spitalg. 2-4/Hof 3, 1090 Wien

do 13. 04. Zbyněk Baladrán: GLOSSARY

Wiener Secession, Secessionsvitrine, Friedrichstraße 12, 1010 Wien

03. 04. – 07. 05. Gero Fischer: Jüdische Friedhöfe in Tschechien

03. 04. 18:00 Vernissage

Galerie auf der Pawlatsche, Spitalg. 2-4/Hof 3, 1090 Wien

22. 04. – 27. 06. Hunt Kastner Artworks: Tomáš Vaněk + 1

22. 04. 19:00 Vernissage

Tschechisches Zentrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

24.-27. 04. Hunt Kastner Artworks: Viennafair 08

Reed Exhibitions Messe Wien, Messeplatz 1, 1021 Wien

Jednotlivé akce:

16. 02. 20:00 Amarilli mia bella (loutnové písně a duety raného baroka)

Italská, francouzská a anglická hudba renesance a raného baroka s prvky improvizace a jazzu. Účinkují: Joel Frederiksen (bas, loutna), Bernd Oliver Fröhlich (tenor, saxofon), Lucie Špičková (mezzosoprán). Pořádají České centrum a Kulturní klub

Barnabitenaal, Barnabitingasse 14, 1060 Wien

18. 02. 19:30 film *Grandhotel* (s anglickými titulky)
Pořádá České centrum. Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

23. 02. Maturitní a reprezentační ples
Pořádají MR a ŠSK. Parkhotel Schönbrunn

25.-29. 02. 8:00-16:00 Zápis do 5. třídy Bilingvního reálného gymnázia
2. stupně
Ředitelna gymnázia, Schützengasse 31 (řed. Mag. H. Huber)

27. 02. 19:00 film *Zabudnite na Mozarta*
Psychologicko-historický film o živote a smrti W. A. Mozarta, ktorý zachytáva fiktívne vyšetrovanie jeho záhadnej predčasnej smrti, možno aj vraždy. Tento koprodukčný film významného slovenského režiséra Miloslava Luthera získal v roku 1985 na MMF v Chicagu cenu za najlepší scenár. Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

06. 03. 10:00 Michael Stavaric – *Gaggalagu* (Kinder- und Jugendliteraturwoche)
Kleiner Saal, Palais Auersperg, Auerspergstraße 1, 1080 Wien

07. 03. Ján Valach: Oratorium *De klepper / De klok*
Koncertní sál rozhlasu v Bratislavě

07. 03. 22:00 Fresh Film Fest Echos – *Visegrad Caravan, OF*
Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

09. 03. 10:00 a 11:30 Divadlo Buchty a Loutky – *Valentino Frosch*
Großer Saal, Palais Auersperg, Auerspergstraße 1, 1080 Wien

09. 03. Valná hromada sokolské jednoty XII/XV
Sokolovna Vídeň X, Angeligasse 21

09. 03. 17:00 Čaj o páté (Vlastenecká omladina)
Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

10. 03. 19:30 Fresh Film Fest Echos – *Visegrad Caravan, OF* (viz str. 2)
Ozvěny z mezinárodního studentského filmového festivalu
Pořádají Kulturní klub, Velvyslanectví ČR a České centrum
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

11. 03. 19:00 Karel Kuna (úvod: Mag. Wolfgang Kühn): *Theorie trifft Praxis* (literatura)
Universität Wien, Dr.-Karl-Lueger-Ring 1, 1010 Wien

11.-12. 03. Symposium „Der Prager Frühling – ein europäischer Erinnerungsort“
Diplomatische Akademie, Favoritenstr. 15a, 1040 Wien

17. 03. 19:30 film *Dolls / Pusinky, OF*
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

04.-05. 04. Literarischer Lenz in Centrope
Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

06. 04. 10:30 zájezd do Brna na balet Alexandra Glazunova *Raymonda*
Odjezd v 10:30 hod. od Friedrich Schmidtplatz (za radnici), příjezd cca v 22:00 hod.
Přihlášky a informace na tel. 8797144 (L. Líbalová), Sokol III/XI

11. 04. koncert Václavěk + Dvořáček
Nachtasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

12. 04. 17:00 kriminální hra Agathy Christie *Past na myši*
Pořádá Vlastenecká omladina
Divadelní sál české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

13. 04. 17:00 Čaj o páté (Vlastenecká Omladina)
Velká klubovna české školy, 1030 Vídeň, Sebastianplatz 3

14. 04. 19:30 film *ROMing* (režie: Jiří Vejdělek, viz str. 2)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

21. 04. 19:00 *Až přijde kocour, OmeU a diskuse*
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

21.-25. 04. Týden českého dětského filmu
Mittlerer Saal, Wiener Urania, Uraniastr. 1, 1010 Wien

22. 04. 19:00 Anna Zonová: *Zur Strafe und zur Belohnung* (literatura)
Hauptbücherei Wien, Urban-Loritz-Platz 2a, 1070 Wien

24.-25. 04. Symposium *Ein weiblicher Prager Kreis*
Společensky a literárně angažované židovské ženy v Praze 1900-1938, VA
Institut für Wissenschaft und Kunst
Tschechisches Zentrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

28. 04. Symposium *Tag der mitteleuropäischen Literaturwissenschaft*
Dokumentationsstelle für ost- und mitteleuropäische Literatur
Spengergasse 30-32, 1050 Wien

Program Slovenského inštitútu nájdete na:

www.sivieden.mfa.sk
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel.: 53 54 057
e-mail: siwien@gmx.at

Program Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku nájdete na:

www.slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien, tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99
e-mail: rsk@slovaci.at

Program Českého centra naleznete na:

www.tschechischeszentrum.at
Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60
e-mail: ccwien@czech.cz

Informace o dalších kulturních akcích naleznete v oddělech:
Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.

Vídeňské české a slovenské programy v rádiu

Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně 19:05-19:30.

České vysílání: stanice Dráček v pondělí, opakování ve středu, v pátek *Zvídavý mikrofon* v jazycích českém i německém.

Slovenské vysílání: střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia nebo Dia: Tón, opakování každé úterý.

Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové stránce: <http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm>

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária.

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Porušil jsem antické pravidlo,

řekl při našem rozhovoru velvyslanec Slovenské republiky v Rakousku, univ. prof. dr. Jozef Klimko, DrSc. Mínen byl Herakleitův výrok, ale prof. Klimko realizoval spíše verzi Senecovu – „...dvakrát vstoupíš i nevstoupíš do téže řeky.“ V jeho případě byla onou řekou funkce velvyslance SR v Rakousku, kterou nastoupil po jisté době znovu v roce 2004, tedy v momentě, kdy „již v řece otekla dřívější voda“. Pan prof. Klimko nastoupil do zajímavého a rušného údobí – vstup SR do EU, výstavba dálnice Bratislava – Wien, uvedení schengenských dohod do života SR. Lapidárně řečeno, údobí nabitě událostmi, které pan velvyslanec Klimko zvládal s elegancí jemu vrozenou a pokaždé, protokol sem, protokol tam, nanejvýš lidsky. A je obdivuhodné, že při své náročné funkci si vždy našel čas k osobní návštěvě akcí, které pořádaly slovenské a české instituce či spolky české a slovenské menšiny, anebo rakouské organizace zabývající se problematikou národnostních menšin.

Rozhovor se uskutečnil na sklonku prosince 2007. Ačkoliv byl pan velvyslanec „zavalen“ oficiálními termíny v souvislosti s ukončením své mise, vyšetřil si pro interview čas, což dotvrzuje vše, co bylo řečeno.

Pane velvyslanče, v prosinci končíte svoji misi jako velvyslanec SR v Rakousku. Jaké důvody vedly k tomuto kroku?

Prof. dr. J. Klimko: Odpověď je v tomto případě velmi jednoduchá. Všichni, kdo působí ve státních službách, tedy i pracovníci diplomacie, končí svoji činnost, když dovrší věk 65 let. Já jsem svoje narozeniny oslavil již v únoru, takže spadám vlastně do kategorie „výjimek“, kdy může diplomat dokončit svoji služební periodu, i když již dosáhl zmíněné věkové hranice. V mém případě by se jednalo o přesluhování ještě jeden kalendářní rok. Shodou okolností jsem ale obdržel nabídku na funkci rektora vysoké školy v Bratislavě a rozhodl jsem se proto diplomatickou činnost ukončit.

Ve Vídni jste jako velvyslanec vlastně již podruhé.

Prof. dr. J. Klimko: Máte pravdu. Nějak se mi podařilo porušit pravidlo a „vstoupil jsem dvakrát do téže řeky...“ Poprvé jsem byl ve funkci velvyslance v letech 1994–98, druhá perioda začala v roce 2004. Mezitím jsem působil na univerzitě v Bratislavě.

Co bylo prvním impulsem vydat se z akademické půdy na diplomatickou cestu?

Prof. dr. J. Klimko: Byla to relativně sympatická záminka našeho ministra zahraničních věcí, který se mě zeptal, zda bych byl ochoten nastoupit do funkce velvyslance SR. Bylo to krátce po vzniku Slovenské republiky, kdy

panoval nedostatek členů diplomatického sboru. Upozornil jsem pana ministra na to, že nejsem vyškolený diplomat, tedy zdali si tuto skutečnost bere na svědomí. Po jeho kladné odpovědi jsem poněkud klidněji funkci přebíral.

Do Vídně jste tedy jako diplomat přišel z Bratislavy. Pocházíte také od-sud?

Prof. dr. J. Klimko: Ne, pocházím ze středního Slovenska, z Prievidze. Tam jsem vlastně žil až do maturity, kdy jsem odešel do Bratislavy na práva, na Univerzitu Komenského, a zde jsem po studiích působil jako vysokoškolský profesor až do své diplomatické služby.

Obor právo je velmi široký pojem. Na co jste specializoval?

Prof. dr. J. Klimko: Moje specializace je historie ústavního a právního vývoje.

Řada Čechů i Moravanů v totalitním Československu studovala práva na právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Vaše návštěvka Vás představuje jako rektora Vysoké školy práva v Bratislavě. Jedná se o novou univerzitu, anebo o „přejmenování“ té „staré“?

Prof. dr. J. Klimko: Je to nová, soukromá univerzita, jejíž vznik inicioval ministerský předseda dr. Čarnogurský. Ten mě vybídl, abych se podílel na založení první soukromé vysoké školy, dnes má tato nová univerzita tři fakulty – právnickou, ekonomickou



Velvyslanec Slovenské republiky v Rakousku, univ. prof. dr. Jozef Klimko, DrSc.

a mass-mediální. Funguje již čtvrtý rok a má asi tři tisíce studentů.

Jak vysoké je školné?

Prof. dr. J. Klimko: Počáteční poplatek činil 55 000 slovenských korun, dnes v souladu s inflací představuje 60 000 Sk.

Umožňovala Vám blízkost Bratislavy trávit víkendy doma?

Prof. dr. J. Klimko: Jistě zde tato šance byla, ale velvyslanec Slovenské republiky v Rakousku musí být velvyslancem v Rakousku, ve Vídni, nikoliv v Bratislavě.

Když jste ale podle všech regulí mohl přijet domů, do Bratislavy, v jaké roli jste tam přijel – jako pan profesor, anebo jako diplomat s doprovodem?

Prof. dr. J. Klimko: Každé opuštění země, kde působíte jako velvyslanec, podléhá přesnému postupu – vycestování se hlásí ústředí, výjimky jsou soukromé cesty.

Má slovenský velvyslanec svého bodygarda?

Prof. dr. J. Klimko: Ne, nemám a myslím, že je to skvělé, že ho nemusím mít.

Nedávno byla slavnostně otevřena dálnice z Vídně do Bratislavy. Při čtení zprávy „vystoupil“ zajímavý fakt – slovenská strana měla dálnici dokončenu již v roce 2000, Rakousku trvalo plných sedm let, než vy-budovalo krátký úsek do Bratislavy.

Účastnil jste se jako velvyslanec SR některých jednání týkajících se této výstavby?

Prof. dr. J. Klimko: Slovensko mělo úsek hotov již před deseti lety. Jednání bylo mnoho, vedla se se dvěma spolkovými zeměmi – Burgenland a Dolní Rakousko. Problémy byly ekologického, ale také samozřejmě ekonomického rázu.

Měl jste jako velvyslanec SR nějaké kontakty se slovenskou menšinou ve Vídni, v Rakousku?

Prof. dr. J. Klimko: Myslím, že to je úloha každého velvyslance, že se má zajímat o krajany. Měl jsem možnost kontaktů jednak se skupinou starších, tedy těch, kteří přišli do Rakouska v první polovině 20. století, jejich představitelem byl prof. Hrabovský, mladší generaci po roce 1968 prezentuje paní arch. Konrad.

Ačkoliv došlo k rozdělení Československa, dobré kontakty trvají nadále mezi oběma velvyslanectvími, slovenský velvyslanec má přátelské kontakty i s některými českými spolky ve Vídni, např. Kulturním klubem Čechů a Slováků v Rakousku, českou školou Komenský.

Prof. dr. J. Klimko: Ano, spolupráce obou velvyslanectví je obsahově, mezilidsky i odborně na výši. Tento dobrý stav často udivuje zahraniční kolegy. Věřím, že se na tom nic nemění, rovněž přízeň slovenského velvyslanectví vůči českým spolkům nadále potrvá.

Uplatnil jste někdy jako diplomat svoji právníckou orientaci?

Prof. dr. J. Klimko: Ano, vzhledem ke své specializaci jsem pronikl do rakouského právního systému, při jednáních jsem měl velkou oporu v právnících z vídeňské univerzity.

Jak dlouho trvala doba, kdy se po rozdělení Československa měnily na Slovensku zákony?

Prof. dr. J. Klimko: Myslím, že nějaké vážné problémy nebyly, neboť vlastně předcházela doba federace.

Existují dnes na Slovensku i některé prvorepublikové zákony, např. Předpisy jazykového práva, které

byly vyhlášeny někdy ve dvacátých letech?

Prof. dr. J. Klimko: Jistě v modifikované podobě, neboť první československá republika měla vzorové demokratické a parlamentní základy.

Kdy Vám bylo jasno, že chcete studovat práva?

Prof. dr. J. Klimko: Až po maturitě, vlastně stálo toto studium až na třetím místě. Chtěl jsem studovat v Praze kameru, z toho ale sešlo. Rozhodl jsem jít studovat na Vysokou lesnickou školu, začal jsem také v lese pracovat. Když jsem ale viděl, že bych se jako lesní inženýr dostal do lesa jednou dvakrát za měsíc, většinou bych seděl v kanceláři, nabral jsem směr na práva – když kancelář, tak práva.

Co Vás při studiu nejvíce zaujalo?

Prof. dr. J. Klimko: Skutečnost, že právo má naplňovat lidské vztahy. Každá úprava reaguje na to, co společnost momentálně představuje a současně naznačuje, z jakých kořenů vyrůstá a jaké má perspektivy.

Pro nezasvěcené se může zdát, že funkce diplomata je strašně prima – vždyť diplomat má svého šoféra, sekretářku, jezdí na setkání se státníky, politiky, je ve středu pozornosti. Často uniká, že tato funkce je namáhavá nejen psychicky, ale i fyzicky. Co děláte v tomto směru pro udržení dobré kondice?

Prof. dr. J. Klimko: Práce na diplomatickém úseku samozřejmě není jen vypětí, stres, odchod z dřívějšího pracovního společenství. Je to jednoznačně něco nového, přínosného, neboť jste při zrodu nových koncepcí. Samozřejmě je nutné se udržovat v dobré fyzické kondici. Rekreačně hraji tenis. Také rád chodím na procházky, což jsem činil v pozdních večerních hodinách v Hietzingu, z čehož moje žena neměla vůbec radost.

Jak a kde trávíte dovolenou? Volíte variantu – „nic nedělám“, anebo i během dovolené stále „objevujete“?

Prof. dr. J. Klimko: Zvykl jsem si na trávení kratší dovolené, mám potom více takových kratších úseků. Větší-

nou ji trávím na Slovensku. Pokud jedeme do zahraničí, pak i k moři, ale i tam především něco objevuji, sleduji život.

Máte děti? Jdou ve Vašich stopách?

Prof. dr. J. Klimko: Ano, syn je rovněž právník, má třicet čtyři let, začínal jako soudce. V současné době působí jako advokát.

Vybral si tuto profesi sám, anebo jste mu „radil“?

Prof. dr. J. Klimko: Ne, nechtěl jsem mít v rodině samé právníky. Neradil jsem ani já, ani moje žena, která je rovněž právníčka, působila vědecky ve Slovenské akademii věd na Ústavu státu a práva. Naopak jsem se snažil syna orientovat na medicínu. Syn rok studoval na high school v USA a po návratu nám sdělil, že v Americe se mají nejlépe právníci, takže medicína padla.

Jaké koníčky má velvyslanec prof. dr. Klimko?

Prof. dr. J. Klimko: Je to hudba, návštěva koncertů a pak také knihy. Teprve ve funkci diplomata jsem si mohl koupit některé knihy, které jsem chtěl mít. Z platu vysokoškolského učitele to nebylo tak snadné. Četba je pro mě obrovský relax.

Máte nějaký plán, který chcete ještě uskutečnit?

Prof. dr. J. Klimko: Chtěl bych dovést novou univerzitu v Bratislavě na úroveň, kdy bude produkovat kvalifikované absolventy a bude mít šanci představovat typ evropské univerzity na slovenské straně.

Dovedete odhadnout, kolik jste během své kariéry diplomata nakoupil klasických košil?

Prof. Dr. J. Klimko: Klasických košil? Strašně moc, řekl bych dvě stě, tři sta. Jednak to bylo podmíněno tím, že jsem se jaksi váhově „vylepšil“, a tím se zvětšila velikost límce, což je méně potěšitelné. Jednak tím, že čím větší počet košil máte, tím roste také počet jejich rezerv. A to musíte jako diplomat mít.

Děkuji Vám za rozhovor.

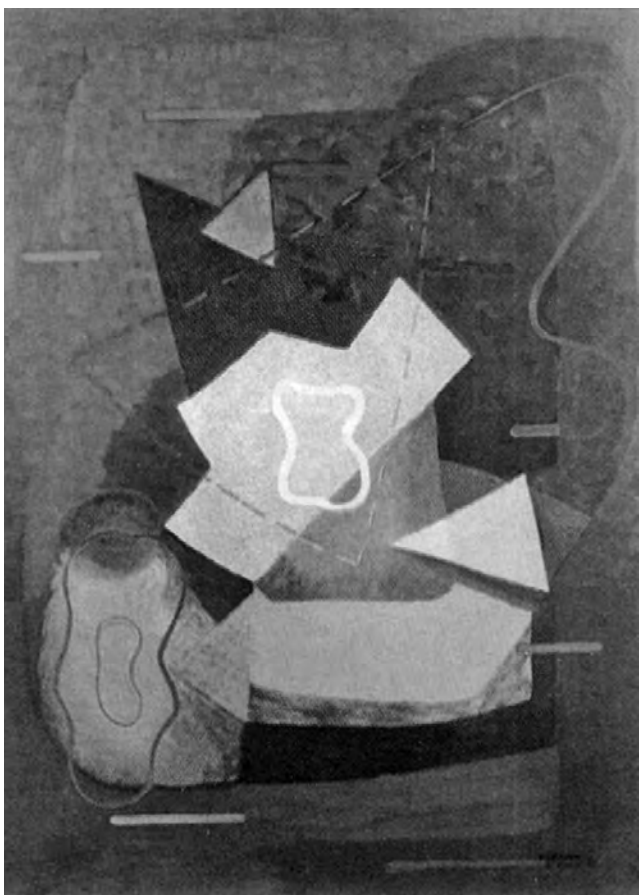
Rozmlouvala dr. M. Brandeis

VÝSTAVY

František Foltýn v Brně

Moravská galerie v Brně připravila od poloviny listopadu minulého roku rozsáhlou retrospektivní výstavu Františka Foltýna (1891–1976), jednoho z nejvýznamnějších malířů spjatých s Brnem. V podtitulku výstav najdeme jména tří měst: Košice – Paříž – Brno, kde Foltýn žil, sbíral inspirace a tvořil. Moravská galerie v Brně, která se po umělcovi smrti stala správcem jeho pozůstalosti, vlastní více než 240 Foltýnových olejů a kreseb, z nich většina bude na výstavě prezentována.

Výstava potrvá do 17. února 2008.



František Foltýn, *Kompozice*, 1925

Jízdárna Pražského hradu představuje dílo Mikoláše Alše

Národní galerie v Praze ve spolupráci se Správou Pražského hradu připravila obsáhlou přehlídku díla Mikoláše Alše. Malíř, kreslíř a ilustrátor Mikoláš Aleš (18. 11. 1852–10. 7. 1913) navázal na tradici národního typu. Ambicí současné výstavy je tvorbu Mikoláše Alše nejen představit, ale zároveň i paralelně sledovat alšovskou legendu, která přijetí jeho díla neodmyslitelně provází. Výstava v chronologickém sledu nabízí panoramatický přehled Alšovy tvorby. Základem výstavy je fond Národní galerie v Praze doplněný o další zápůjčky.

Výstava v Jízdárně Pražského hradu potrvá do **20. dubna 2008.**

Více informací na www.kulturanahrade.cz.



Mikoláš Aleš, *Jan Čapek ze Sán*, 1901, NG v Praze

Cena pro Václava Havla

Jako divadelní počín roku 2007 označil baltimorský týdeník *City Paper* hru Václava Havla *Ztížená možnost soustředění*. V rámci festivalu Havlových her ve Spojených státech nastudoval toto dílo newyorský soubor True Comedy Theatre Company. Zmíněná Havlova hra z roku 1968 je označována za „nejlepší divadelní hru, jaká byla v Baltimoru k vidění za rok 2007“, přičemž Baltimore je považováno za významné divadelní centrum, kde hostují a hrají divadelní soubory, které mají velmi vysokou úroveň. Podle autora recenze Johna Barryho „hra zůstává pozoruhodně svěží, dvě a půl hodiny trvající inscenace uplyne jako nic a člověk by chtěl ještě“. Pochválil také při té příležitosti nový překlad, jehož autorem je Štěpán Šimek, profesor na univerzitě v Portlandu a jeden z autorizovaných překladatelů Havlova díla do angličtiny.

Hra Václava Havla *Ztížená možnost soustředění* je v pořadí autorovou třetí hrou a patří k těm nejméně hranným. Líčí situaci muže, který se neumí rozhodnout mezi manželkou a milenkou. V roce 1968 nastudoval Havlovu hru režisér Václav Hudeček v Divadle Na zábradlí a na to samé jeviště se hra vrátila v roce 1997 v režii Andreje Kroba s Jiřím Ornestem v hlavní roli.

Po nedávném vydání Havlovy nové hry *Odcházení*, která byla hodnocena velmi pozitivně, je ocenění v Baltimoru dalším úspěchem exprezidenta jako dramatika.

(mk)

Suchý a Šlitr na DVD

Koncem loňského roku vyšlo v Supraphonu DVD, na kterém představuje dvojice Suchý + Šlitr svoje největší hity. *Mr. Rock a Mr. Roll* je prvním titulem z druhé série *Největších hitů Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra*, jež na novém DVD figuruje. Tuto nahrávku prvního českého rock'n'rollu přivedli na svět oba autoři v roce 1960. Všech třiapadesát písní s pěti výjimkami nahrávek z počátku devadesátých

let jsou záznamy, které vznikly vesměs v šedesátých letech minulého století. V té době slavil Semafor, který Suchý se Šlitrem založili, i jeho interpreti svoje největší úspěchy. Důkazem toho jsou ukázky z televizních adaptací semaforových pásem – například *Zuzana je zase sama doma* (1961) nebo televizních záznamů představení (*Člověk z půdy*, 1962).

Některé písničky se mohou představit veřejnosti díky osobnímu archivu Jiřího Suchého – například málo známá verze písně *Ukřejuvám rozpaky, Toulaví zpěváci* nebo *Hrozná tragédie s máslem*. Nejvíce písniček se zachovalo díky tehdejšímu zvyku inscenovat písně jako malé příběhy – což jsou předchůdci současných klipů. Na nich spolupracovali renomovaní režiséři jako například Eva Sadková, František Filip, Ján Roháč, Vladimír Svitáček, Miloš Forman, Jaroslav Vašta, Ivo Paukert nebo Alexej Nosek. Za kamerou se tehdy velmi často objevoval Stanislav Milota. Mnohé z těchto písní, které rozhodně neznají v současných rádiích, jsou stále moderní a ani čtyřicet let věku jim neubralo na poetice, originalitě a zajímavosti.

K tomu nejlepšímu patří určitě například *Blues o stabilitě* nebo *Oči sněhem zaváté* v přednesu zcela mladých hvězd Waldemara Matušky a Karla Gotta, kuplet *Pro Kiki* nebo šanson, v němž se objevil textař Pavel Kopta, *Dnes naposled* s mladou Hanou Hegerovou. K zajímavým písním patří třeba *Blues o světle* nebo song *Na vrata přibíli můj stín* anebo *Vyletěl jsem ze dveří*, které zpívá Jiří Suchý.

Na DVD mohou posluchači ocenit také, naštěstí dochované, nahrávky z televizní verze opery *Dobře placená procházka*, kterou v roce 1966 režírovali Ján Roháč s Milošem Formanem – *Rekomando blues, Ty jsi ta nejkrásnější krajina, co znám a Já kolem tebe chtěl bych kroužit* v podání Jiřího Suchého, Jiřího Šlitra, Evy Pilarové, Hany Hegerové a René Gabzdyla. Na DVD nechybí slavná Matušková *Tereza*, zde podána v méně známé verzi, Suchého *Klementajna*, pak také jeden z mála pěveckých výstupů Karla Effy *Pět strun* nebo píseň *Bolí mě hlava* s Lubomírem Lipským. Televizní pořad *Plakala panna plakala* z roku 1970 je na DVD zastoupen písněmi *Stříbrná tramvaj*, kterou zpívá velmi mladá Jitka Molavcová a vánoční píseň *Purpura a Jehličí* s Jiřím Suchým. Mezi nahrávkami je také poslední záznam hlasu Jiřího Šlitra – fragment písně *Libej mě víc* je demosnímkiem z roku 1969, těsně před Šlitrovou tragickou smrtí... Devadesátá léta jsou na DVD zastoupena zdravicí anglickým letcům *Letecká*, kterou v roce 1991 složili Jiří Suchý a Ferdinand Havlík, nebo třeba současnou prezentací písničky *Osvobozeného divadla Nedáme se otrávit*, která si zachovala aktuálnost ve všech dobách.

(mk)

Miloš Forman předal cenu v Písku

Ještě před koncem loňského roku získala Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku 160 000 korun, což je finanční část ceny Hanno R. Ellenbogen. Mezinárodní občanskou cenu Hanno R. Ellenbogen převzal v loňském roce v květnu režisér Miloš Forman a stejně jako jeho předchůdci měl za úkol vybrat mladého jedinca, kterému bude udělena její finanční část. Slavný režisér se rozhodl nikoliv pro jedinca, ale pro instituci – Filmovou akademii v Písku, která finanční částku použije v průběhu čtyř let na

stipendia svých talentovaných studentů. Prague Society for International Cooperation, založená v roce 1999 bývalým jihoafrickým prezidentem a nositelem Nobelovy ceny F. W. Klerkem, uděluje svoji cenu v každém roce – od roku 2001. Cena je pojmenována po Hanně Ellenbogenové, která strávila s rodinou léta v poválečném rozděleném Německu a snažila se, aby se upevnila pouta mezi národy a byly odstraněny překážky mezi lidmi. Jako první převzal cenu Hanno R. Ellenbogen v roce 2001 klavírista a dirigent České filharmonie Vladimír Ashkenazy, který ji věnoval mladému klavírnímu virtuosovi z Opavy.

(mk)

Lidová kultura

Mladá Fronta vydala třídílnou publikaci pod názvem *Lidová kultura*. Je určena všem zájemcům o tradiční českou a moravskou lidovou kulturu. Encyklopedie obsahuje 2 800 hesel a všechny části stojí celkem 1 547 korun. Stočlenný autorský kolektiv pod vedením etnologa Lubomíra Tyllnera postihuje v publikaci historii a teorii oboru, hmotnou a duchovní kulturu, folklor, lidové umění, etnickou problematiku českých zemí a také životopisné portréty badatelů, literátů, hudebníků a výtvarných umělců, kteří se kulturou a způsobem života českého etnika zabývali. Čtenáři naleznou v knize texty o národopisných regionech, lidové architektuře, krojích, pohádkách, písních, obyčejích, řemeslech, lidovém výtvarném umění a i o projevech kultury a lidové zbožnosti.

(mk)

Výstava o Janu Patočovi

Koncem loňského roku proběhla v Plzni výstava pod názvem *...a pozdravujte filozofy*, jejímž cílem bylo připomenout 100. výročí narození a 30. výročí úmrtí českého profesora a filozofa Jana Patočky. Jan Patočka byl spolu



s Václavem Havlem prvním mluvčím Charty 77. Přednášel na pražské i brněnské univerzitě, pracoval ve Filozofickém ústavu ČSAV. V roce 1972 byl předčasně penzionován. V roce 1979 na následky vyčerpávajících policejních výslechů zemřel. Výstava chtěla zdůraznit především to, jaký vliv měl Jan Patočka na české intelektuály, přestože neměl příležitost k systematické práci ani výuce. Velmi

důležitým obdobím v životě tohoto filozofa byly bytové semináře, které pořádal po svém nuceném odchodu do důchodu. Měl mnoho posluchačů, především z řad disentu. Jan Patočka se v české historii stal duchovním otcem intelektuálního i politického odporu proti komunistickému režimu.

(mk)

České snímky ve Velké Británii

Akce nazvaná *Made in Prague: Nový český film* měla start na 11. ročníku Českého filmového festivalu v Londýně. Britské publikum má možnost shlédnout padesát dva filmových projekcí ve třinácti městech. Od 12. listopadu loňského roku do 17. února letošního roku putuje po

kinech ve Velké Británii šest českých filmů. Na programu jsou snímky, které reprezentují širokou žánrovou škálu: Hřebejkova tragikomedie *Kráska v nesnázích*, debut Dana Wlodarczyka *Indián a sestřička*, dokument Heleny Třeštíkové *Marcela*, animované *Fimfárum II*, Ondříčkův *Grandhotel* a Nikolaeův snímek *A bude hůř...* Tento způsob alternativní distribuce je již zaveden v Německu a v Rakousku, kde České filmové centrum organizuje pod názvem *Czech on Tour* putovní přehlídku českých filmů už druhý rok. Cílem je nejen představit českou filmovou tvorbu v zahraničí, ale i připravit půdu pro běžnou distribuci českých filmů. (mk)

Barokní architekt na výstavě

V pražském Clam-Gallasově paláci se koná výstava s názvem *Clam-Gallasův palác a Johann Bernhard Fischer z Erlachu*. Tato expozice je první v české historii, která mapuje uměleckou výzdobu, dějiny budovy a osobnost významného barokního architekta Fischera z Erlachu i šlechtický rod Gallasů a Clam-Gallasů. Výstava je rozdělena do čtyř tematických celků, které obsahují více než 300 exponátů, pocházejících z České republiky i zahraničí. Většina z nich dosud nebyla vystavena. Jedná se o archiválie, podobizny, osobní předměty šlechtické rodiny, sošky, notový materiál. Návštěvníci mají také možnost seznámit se s nově objevenými Fischerovými originálními plány a kresbami. Tyto plány mají podle kurátora výstavy Martina Krummholze z Archivu hlavního města Prahy velkou cenu pro odborníky, neboť dokumentují stavební historii paláce a činnost architekta. (mk)



Clam-Gallasův palác na Starém Městě v Praze na kolorovaném dřevorytu, asi kolem roku 1720

Babičku hraje Vlasta Chramostová

Koncem loňského roku se konala na jevišti Národního divadla v Praze premiéra *Babičky* Boženy Němcové. V úpravě a režii Jana Antonína Pitínského vytvořila titulní roli Vlasta Chramostová. *Babička* se v Národním divadle hrála poprvé. V dalších rolích se představily Jana Preissová jako kněžna, Johanna Tesařová v roli Viktorky a Magdaléna Borová jako Barunka. Toto klasické dílo se tak za poslední čtvrtstoletí objevilo na českém jevišti podesáté. Poslední, velmi kontroverzní inscenací byla *Babička* v Huse na provázku v roce 1997. V dramatinizaci Iva Krobota a Petra Oslzlého v ní ztvárnil hlavní roli Jiří Pecha. (mk)



Vlasta Chramostová jako Babička a Magdaléna Borová v roli Barunky

Byl vydán rukopis Reportáže J. Fučíka

Ottovo nakladatelství v Praze vydalo *Reportáž psanou na oprátce*, kterou napsal literát, politik a novinář Julius Fučík. Čtyřicáté, jubilejní vydání unikátního dokumentu je pozoruhodné tím, že je zde vůbec poprvé tištěný text doplněn úplným faksimile rukopisu, který Julius Fučík tajně posílal z vězení na Pankráci na útržcích toaletního papíru. Fučíkův rukopis byl během komunistického režimu přísně strážěn a byla z něj vyjmuta pasáž, ve které se autor zmiňuje o spolupráci s gestapem. Podle odborníků dokazuje tato pasáž, že Fučík na gestapu vypovídal, ale nikoho neudal. Důkazem toho jsou i výslechové protokoly. Komunistům ale pasáž zřejmě narušovala jejich přímočarou představu o hrdinství. Julius Fučík podle znalců jeho díla naopak chránil Františka Halase, Jaroslava Seiferta a mnohé další osobnosti z oblasti kultury. (mk)

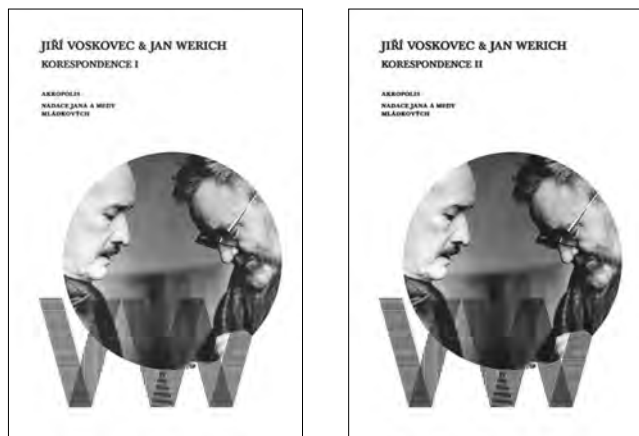
Film o Janu Saudkovi

V loňském roce v prosinci měl v pražském kině Slovanský dům premiéru filmový portrét fotografa Jana Saudka. Film, který nese název *Jan Saudek – V pekle svých vášní, ráj v nedohlednu*, natočil Adolf Zika v česko-americké produkci. Snímek je promítán v několika pražských kinech. Podle slov tvůrce ho vedly k jeho natočení ambice dostat se na kandidátku Českých lvů mezi nejlepší dokumentární snímky. Jan Saudek svolil údajně k natáčení velmi osobního snímku proto, protože všechny dosavadní filmy považuje za špatné. Podle jeho vlastních slov jediný dobrý film o něm natočili před patnácti lety Francouzi. (mk)

Knihy roku 2007

Jako každý rok, tak i v letošním roce byla vyhlášena anketa o nejlepší knihu uplynulého roku. Na základě hlasování, kdy byly osloveny osobnosti z oblasti literatury – spisovatelé, překladatelé, publicisté, kritici, editoři, nakladatelé atd., byly vyhlášeny tyto výsledky: Jako první se umístila titulní kniha roku získala *Korespondence I a II Jiří Voskovec a Jan Werich*. Edici připravil Ladislav Matějka. Vydal Jiří Tomáš – nakladatelství Akropolis ve spolupráci s nadací Jana a Medy Mládkových. Jiří Voskovec i Jan Werich svou korespondenci podle náznaků psali s vědomím, že možná jednou bude vydána. Jan Werich si navíc byl vědom toho,

že se z V+W stává mýtus, který jsou schopni polidštit jedině oni dva svou vlastní společnou prací. A nakonec dnes to jediné, co může překonat jejich mýtus, je právě na dálku vedená korespondence, z níž vycházejí jako skuteční lidé a ne jako legendy.



Na druhém místě ankety o nejlepší knihu roku 2007 se umístil *Dar* od Vladimíra Nabokova (nakladatelství Paseka), třetí a čtvrté místo obsadili Václav Havel a jeho *Odcházení* (Respekt Publishing) a Jiří Sádlo – *Prázdná země. Listopadová část roku* (Dauphin). Páté a šesté místo patřily Ludvíku Vaculíkovi a jeho *Hodinám klavíru* (Atlantis) a *Putování za svatým grálem* (Triáda). Dále pak následují: 7. místo – Alberto Manguel: *Dějiny čtení* (Host); 8. místo – Michel Houellebecq: *Elementární částice* (Garamond); 9. místo – Karel VI. Schwarzenberg: *Torzo díla* (Torst); 10. místo – Václav Cílek: *Borgesův svět* (Dokořán). Jednácté až dvacáté místo zaujímají tituly a autoři v tomto sledu: Edvard Munch, *Být sám (obrazy – deníky – ohlasy)*, (Arbor vitae); Petr Placák, *Fizl* (Torst); Michel Houellebecq, *Možnost ostrova* (Odeon); *Novozákonní apokryfy III: Proroctví a apokalypsy* (Vyšehrad); Pavel Švanda, *Paměť esejisty* (Atlantis); Emil Juliš, *Pod kůží* (Dybbuk); Zbyněk Hejda, *Sny...* (Revolver Revue); Tomáš Halík, *Vzdáleným nablízku* (NLN); Petr Nikl, *Záhádky* (Meander). (mk)

Čítanka od Adolfa Borna

Na konci loňského roku vydal Slovart Bornovu čítanku. Publikace je kvalitně vytištěná a obsahuje na 224 stranách komentovaný výběr ilustrací ze zhruba 70 knih od roku 1963. Z každé knihy jsou uvedeny dvě až tři charakteristické stránky, krátký medailon spisovatele a Bornův komentář – vtípně glosuje roli ilustrátora, zamýšlí se nad použitými technikami a dodává i osobní zkušenosti z ilustrování. Pozoruhodná je nebývale široká škála autorů, kterou Adolf Born výtvarně doprovodil, počínaje *Matkou Kuráží* Bertolta Brechta (1965), Shakespearovým *Hamletem* (1966), přes Jacka Londona, A. C. Doylea, R. Kiplinga, A. Dumase, bajkáře Krylova a La Fontaina až k Lindgrenové, bratřím Grimmům, Jirotkovi, Nepilovi a Macourkovi. Přestože autor sám v textu uvádí, že nejraději ilustruje humorné rukopisy, svým dílem dokazuje, že stejně dobře mu jdou knížky dobrodružné a cestopisné. Čítanka Adolfa Borna může zároveň posloužit pro výuku ilustrátorských technik – provedené techniky pastelů, perokresby, akvarelu a jejich nejrůznějších kombinací, ilustrace provedené v grafice,

litografii a především již asi pozapomenuté barevné dřevorezy doprovázející *Matku Kuráží* a *Hamleta*, zaujmou svojí precizností. Tvůrčí záběr Adolfa Borna je neuvěřitelně široký, od kreseb, leptů a litografií přes animovaný film až k objektům. On sám však ve své knize přiznává, že v jeho tvorbě zaujímá první místo právě ilustrace. (mk)

Zamarovského cena pro českého historika

Cenu Vojtěcha Zamarovského získali v Bratislavě český historik a spisovatel Robert Kvaček a slovenský autor Vladimír Babnič. Cena, která nese jméno významného autora literatury a faktu Vojtěcha Zamarovského, se uděluje za trvalý přínos v oblasti literatury a faktu. Sedmdesátiletý Robert Kvaček, jehož nejoblíbenějším tématem byla takzvaná mnichovská dohoda, je autorem mnoha knih o dějinách někdejšího Československa. (mk)

Byla udělena Cena Josefa Škvoreckého

Prvním laureátem Ceny Josefa Škvoreckého se stal v loňském roce spisovatel Jan Novák. Ocenění získal za svoji nejnovější knihu *Děda*, kterou vydalo nakladatelství Bookman. Jan Novák (1953) se narodil v Kolíně, ale v roce 1969 odešel s rodinou do rakouského exilu a poté do Chicaga, kde absolvoval univerzitní studia. Debutoval souborem povídek, vydal román *Miliónový jeep*, knihy *Samet a pára* nebo *Komouši, grázlové, cikáni, fízlové a básníci*. Podílel se na autobiografii Miloše Formana *Co já vím* a spolupracoval na scénářích k Formanově filmu *Valmont* a *Šeptej Davida Ondříčka*. Sám pak byl autorem scénáře filmové adaptace *Báječných let pod psa* Michala Viewegha a také natočil dokument *Občan Havel jede na dovolenou*. Rozsáhlý román Jana Nováka *Zatím dobrý – Mašínovi a největší příběh studené války* se stal v roce 2005 knihou roku Magnesia litera. Tento román stejně jako prózu *Děda* napsal nejprve anglicky a teprve poté společně s Jiřinou Zachovou přeložil do češtiny. *Děda* je do určité míry autobiografický příběh jedné rodiny z Polabí ve 20. století. O vítězi Ceny Josefa Škvoreckého rozhodla 25 členná porota, v níž zasedal i samotný Josef Škvorecký a byl to právě jeho hlas, který rozhodl při určení vítěze. Josef Škvorecký oceněnému autorovi vydal v torontském nakladatelství v roce 1983 první knihu *Striptease Chicago*. (mk)



Cena za *Dědu*, spisovatel Jan Novák

Divadlo na Vinohradech

Divadlo na Vinohradech uvedlo ke konci předešlého roku ve světové premiéře ke 100. výročí svého založení inscenaci textu Mileny Jelínkové *Adina*, který se opírá o životní příběh české filmové hvězdy třicátých let minulého století Adiny Mandlové.



Veronika Žilková v titulní roli, Pavel Rimský a Martin Zahálka

Cena pro Jitku Válou

V prosinci loňského roku byla malířka Jitka Válou oceněna resortní medailí Artis Bohemiae Amicis za dlouhodobé šíření dobrého jména české kultury doma i v zahraničí. Stalo se tak u příležitosti jejich 85. narozenin. Jitka Válou patří spolu se svým dvojčetem, dnes již zesnulou malířkou Květou, k nejvýznamnějším výtvarným umělcům své generace.



V letech 1945–1946 studovala na Vysoké škole uměleckoprůmyslové u Josefa Kaplického (otce architekta Jana Kaplického) a v letech 1946–1950 u Emila Filly. Společně se svojí sestrou Květou se v roce 1954 stala členkou skupiny Trasa. V roce 1966 měly obě sestry Válou samostatnou přehlídku v Galerii Václava Špály v Praze, ale již v 70. letech jim režim znemožnil v oficiálních galeriích vystavovat. Jejich tvorba se veřejnosti mohla představit až na velké výstavě v 80. letech. V roce 1994 jim byla udělena rakouská prestižní cena J. G. Herdera. V roce 2003 obdržela Jitka Válou Cenu ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění.

(mk)

Cena Národní galerie 333

Když v minulém roce nabourali meteorologicko-idylický pořad České televize *Panorama* a před zraky tisíců diváků sežehli Krkonoše jaderným výbuchem, vysloužili si trestní oznámení za šíření poplašné zprávy. Toto stejné gesto členů „diverzní skupiny“ Ztohoven bylo nedávno oceněno porotou soutěže NG hlavní cenou a dotovanou částkou 333 tisíc korun. Není bez ironie, píše v *Týdnu* autorka článku *Jak se cení radikalita* Bibiana Beňová, že generálním sponzorem této ceny je společnost ČEZ, která má ke štěpení jádra vyhrazený přístup. Zatímco dnes ředitel NG Milan Knížák vystupuje jako obhájce kriminalizovaných umělců a cenou hodlá „morálně a umělecky legitimizovat jejich počinání“, sám před třemi lety byl ale jiného názoru. Výběrem Ztohoven teď sami porotci vsadili na efektní demonstrativní gesto, píše dále autorka. Prací atakujících

veřejný prostor se přitom ve finále sešlo víc. Např. skupina Kontextual pustila do oběhu falešné mince, Pavla Malinová zase fotograficky dokumentovala svou hru na ostrou holku v tramvajích ad.



Zástupce skupiny Ztohoven přebírá od Milana Knížáka cenu NG 333

Cenu Jindřicha Chalupického pro rok 2007 získala pětadvacetiletá Eva Koťátková

Autorku, která ve své práci originálním způsobem propojuje performanci a sochařství, vybrala mezinárodní porota z pěti finalistů. Odměnou pro vítězku je šestidenní pobyt v rezidenčním centru v New Yorku, přibližně 100 000 korun na nový umělecký projekt nebo katalog a 50 000 korun na podporu dalšího tvůrčího rozvoje. Vítězem čtenářské soutěže, kterou organizoval časopis, jenž je partnerem ceny, se stal Jakub Hošek (1979). Ve finále osmnáctého ročníku soutěže byli ještě Zbyněk Baladrán (1973), Jan Návleka a Pavla Sceranková. Koťátková svými pracemi navazuje na tradici konceptuálního umění 60. let. Její akce, objekty a kresby také charakterizuje dadaisticky rozpustilý smysl pro humor. Porota jako zdůvodnění svého výběru uvedla, že autorka se „po obsahové stránce odvážně vyrovnává s každodenností, tělesným a emocionálním vnímáním prostoru. Její koncepčně založený přístup je plný hravosti a tajuplnosti. Nesamozřejmost všednosti a každodenních předmětů přetváří do performancí a soch.“ Finalisté letos měli k dispozici každý samostatnou galerii, pro kterou měli vytvořit svůj projekt. Koťátková, nejmladší z finalistů v Galerii Jelení, představila videoprojekci dokumentující její experiment. Strávila při něm několik dní v jedné malé místnosti, zároveň se zabývala tématy, jako jsou domácnost, každodennost, osobní prostor, izolace. I tak malou místnost během těchto dní mnohokrát přestavovala, stavěla si sama sobě překážky v podobě tunelů z překližek či se zastavěla prkny v rohu místnosti.

Přehlídka 3* Theodor Pištěk v pražském muzeu Kampa

Před nedávnem zakončená výstava přinesla ojedinělý pohled na běžný život – na jedné straně prostoupený krásou a smyslností, na druhé straně varující před povrchností, bezvýhodností a destrukcí. Tvorba českého malíře, kostýmního a scénického výtvarníka, se dnes nachází ve

významných sbírkách po celém světě. Autor je považován za jednoho z nejvýznamnějších evropských umělců současnosti. Jako kostýmní a scénický výtvarník získal Pištěk Oskara (za film Miloše Formana *Amadeus*, 1984) i cenu francouzské filmové akademie Caesar (za Formanův film *Valmont*, 1990).



Theodor Pištěk, *Dolů 2* (1996), olej na plátně

Koníček pro odvážné

Mladí galeristé a jejich trnitá cesta ze sklepa na denní světlo

Dan Merta se ani nepokouší předstírat, že jde o normální situaci. „Je to experiment z nouze,“ odpovídá tajemník Ceny Jindřicha Chaloupeckého Merta na otázku, proč se pořadatelé sledované soutěže pro výtvarníky do 35 let rozhodli její výstavní finále přenést do pěti pražských klubových galerií. S žádnou respektovanou siní se totiž nedokázali dohodnout. Bylo to tak poprvé v osmnáctileté historii klání, kdy se odehraje v prostorách, o které se stará nejmladší generace výtvarníků a kurátorů. V kavárně nad klubem Roxy nedaleko Staroměstského náměstí odpoledne posedává pár lidí, které sem láká možnost volného přístupu na web. Jejich notebooky leží na stolcích vyrobených ze součástek továrních strojů, nad nimi ze stropu visí obří průmyslové lampy. Před sedmi lety je sem nechal přidělat výtvarník Krištof Kintera, zakladatel experimentálního prostoru NoD. Právě zde byl v listopadu minulého roku vyhlášen letošní laureát Chaloupeckého ceny. „Kultivovaná vrstva dnešních čtyřicátníků vyrostla na Roxy a NoD. Nebylo by špatné, kdyby jim to tedy začala vracet. Koupit si obraz za 150 tisíc je přece stejně záslužné jako investice do opravy kavárny,“ říká hlavní kurátor NoD Jiří Ptáček (1975) a ukazuje na rozpadající se železné židle. NoD je sice v rámci pražské galerijně-klubové scény nejzavedenějším pojmem a s ročním rozpočtem přes půl milionu korun a podporou Linhartovy nadace může na konkurenci shlížet z nadhledu. Nicméně i tak se musí konfrontovat s neziskovou realitou. Vstupné se neplatí, díla se neprodávají. Provoz galerie hradí granty, na výstavu musí pořadatelům stačit kolem 5 tisíc korun, což sotva stačí na materiál a dopravu. Prezentují se tu proto především čerství absolventi či studenti českých škol, zahraniční výtvarník se objeví

jen jednou za čas a to jde většinou o videoartistu, kterému stačí si přivést v batohu pár DVD. „Měli bychom být zvyklí umělcům platit honoráře, stejně jako se platí kapelám. Jenže my se tu místo toho bavíme, jestli si můžeme dovolit koupit na instalaci takhle drahou dřevotřísku,“ vysvětluje Ptáček.

Do galerie někdejší šéfredaktor časopisu *Umělec* nastoupil v srpnu, bere v ní 15 tisíc hrubého, přivydělává si psaním o umění nebo kurátorováním pro větší galerie. Jeho ambicí je udělat z NoD místo, kde by probíhaly nejen hojně navštěvované mejdany výtvarníků, jako je tomu dnes, ale kde by bylo vystavováno opravdu to nejlepší z aktuální produkce. „Nechci se starat jen o to, jak vysoko pověsit projektory, abychom o ně nepřišli.“

Ještě na konci 90. let se do kavárny Utopie lezlo oknem a nevázaná atmosféra v přízemních místnostech nedaleko pražských Nuselských schodů připomínala squatterskou sounáležitost statku Ladronka, odkud se rekrutovali zakladatelé Utopie. Dnes už se dovnitř chodí dveřmi a prostor, v němž se stále drží typicky sklepní vlhký vzduch, působí mnohem útulněji. Za barem je malý kinosál, vedle dvě místnosti pro výstavy. „Praze 2 platíme 15 tisíc měsíčně. Peníze získáváme z koncertů, což tak akorát pokryje nájem. Ze začátku jsme žádali o granty, ale dostali jsme jen 10 tisíc, tak jsme si řekli, že se na tuhle grantovou politiku vykašleme,“ vypráví Jakub Hošek (1979).

Galerii AM 180 založil tento charismatický výtvarník a hudebník před čtyřmi lety, chtěl tu propojit výtvarnou scénu s hudebním undergroundem, na kterém vyrostl a který v rámci aktivit své skupiny AM 180 Collective dováží ze zahraničí do studentského Klubu 7 na Strahově. „Hudebníci jsou ale víc uzavření. Nedonutíte je jít na výstavu, je to pro ně moc elitářské.“ Na vernisáže sem každých čtrnáct dní zajdou zasvěcení příznivci naší alternativní scény, přes týden, kdy prostor funguje jako kavárna a přednáškový sál, chodí na výstavu málokdo. „Výtvarníky zvenčí sem moc nedostanu, nemůžu jim zaplatit ani transport. U kapel je to jiné. Když jedou evropské turné, vyplatí se jim v Praze zastavit i za minimální peníze, než aby se místo toho kopaly do zadku někde za Berlínem.“

Jako šéf galerie Hošek nebere žádný plat. Jako uznávaný talent současné malby si vydělává prodejem svých obrazů a moderováním na Rádiu 1. Pevně zaměstnání nehledá. Viděl totiž, kolik jeho známých po dokončení studia a sehnání místa v reklamce či grafickém studiu rezignovalo na vlastní tvorbu. V AM 180 sám zatím nevystavoval, změnil se to až po finále Chaloupeckého ceny.

Baladrán stál před šesti lety u zrodu jedné z prvních klubových galerií v hlavním městě. Holešovickou galerii Display vedli čtyři mladí výtvarníci a historici umění, postupně ji vyprofilovali v ceněné centrum nejmladšího konceptuálního umění. Před dvěma lety však dostali od Prahy 7 výpověď. „Bylo to určité vysvobození. Děláš to zadarmo, závisíš na grantech, živí tě rodiče, musíš si vystačit s minimálním prostorem,“ vzpomíná Baladránův kolega David Kulhánek (1974) na život v místnostech bývalého přízemního krámu. Kunsthistorik dnes pracuje jako doktorand na Akademii výtvarných umění a právě dostal další hodně zajímavou příležitost.

Portál budovy nedaleko Tančícího domu zdobí plastiky někdejšího prvorepublikového penzijního ústavu. Bronzová tabulka ve vchodu informuje, že zde na místě dřívějších

Svatováclavských lázní začalo roku 1848 povstání. Když tabulku člověk obejde, čeká ho v suterénu pod monumentálním schodištěm jiná revoluce: pohled na pusté místnosti zrušené restaurace a přilehlé tančírny s pětimetrovými stropy, kde se má otevřít, či se již otevřela, nezisková soukromá galerie Tranzitdisplay. O její chod se bude starat právě Kulhánek. Mezinárodní společnost Tranzit se sídlem ve Vídni už pár let podporuje středoevropské umění, projekty financované velkými bankami za českou stranu vybírá teoretik Vít Havránek. S Displayem se nyní Tranzit spojil v očekávání, že by tak mohlo vzniknout něco, co v Česku chybí: platforma pro výtvarné experimenty, na které se díky bankám nebude muset šetřit. „Praze 2 platíme 20 tisíc měsíčně, za 330 metrů čtverečních je to dobrá cena. Smlouvu máme na deset let, akce budou zaměřené nejen na výtvarnou komunitu, ale i na architektky, filmaře, průkopníky nových technologií.

„Není to zas tak radikální skok z undergroundu, spíše posun v rámci našeho – v uvozovkách – kariéřního vývoje. Nechceme se stát snobskou institucí, ale rádi bychom, aby

to už konečně fungovalo ve standardních podmínkách,“ říká Kulhánek, jehož galerijní plat je nicméně jeho slovy na pražské poměry lehce podprůměrný. Ale rozpočet na rekonstrukci objektu dosáhl jednoho milionu a peníze se budou dávat i na kvalitní PR, což je letitá slabina zdejšího galerijního provozu.

Příklad Displaye naznačuje, kam klubové galerie časem nutně směřují: pokud se jejich provozovatelé nechtějí spoléhat jen na granty a svou práci tak mít jako dost náročný koníček, musí si buď sehnat dost silného investičního partnera, nebo začít s normálním komerčním prodejem. Oba případy přitom vyžadují profesionální práci v reprezentativním prostředí, která už není určena jen pro kamarády a milovníky alternativní kultury. Jenže dnešní mladá scéna potřebuje i prostory, které budou dál fungovat na principu kutilského hesla „udělej si sám“. Bude tedy zajímavé sledovat, jestli propojení Chalupeckého ceny s NoD, AM 180, Galerií Jelení, Galerií etc a Galerií Entrance dokáže tenhle pozoruhodný sektor více zpopularizovat i u širšího publika.

Jan H. Vítvar

IN MEMORIAM

† Jaroslav Skála



25. listopadu 2007 zemřel v Praze ve věku 91 let nestor české psychiatrie MUDr. **Jaroslav Skála**. Po promoci na lékařské fakultě UK nastoupil na psychiatrickou kliniku a založil a vedl průkopnické oddělení pro léčbu závislosti U Apolináře. Prošli jím i četní umělci. Při oddělení postupně zřídil také středisko pro děti, mládež a rodinu a pro drogové závislosti. V roce 1951 inicioval založení první

záchytné protialkoholní stanice na světě. V roce 2002 byl v ČR vyznamenán medailí Za zásluhy. Publikoval řadu knih z oboru, přednášel v zahraničí.

† Pavol Mikulík

27. listopadu 2007 zemřel na selhání srdce ve věku 63 let oblíbený slovenský divadelní, filmový a televizní herec, režisér a pedagog **Pavol Mikulík**. Po vystudování VŠMU působil ve Slovenském národním divadle a v Divadle na korze. Byl také prorektorem VŠMU.



Od roku 1993 byl připoután na invalidní vozík, i přesto vystoupil v roce 2000 v Grayově hře *Na konci hry*, napsal knihy hereckých historek a receptů. Nejznámější filmy: *Tisícročná včela*, *Putování Jana Amose*, *Perinbaba*, *Južná pošta*, *Úsměv diavla*, *Správce skanzenu*, *Šípková Růženka* nebo role v seriálu *Dějiny kriminalistiky*.

† Ilja Kučera



4. prosince 2007 zemřel v Praze ve věku 79 let **Ilja Kučera**. Působil v bývalém Československém rozhlasu a autorském týmu legendárních silvestrů, psal soudničky, scénky, hry, např. *Pohádky pro benjamínky silničního provozu*.

† Věra Galatíková

Z 21. na 22. prosince loňského roku zemřela v Praze herečka **Věra Galatíková**. Věra Galatíková se narodila v roce 1938 ve Zlíně. Studovala na dvanáctiletce a posléze v Kroměříži na pedagogickém gymnáziu – tady také hrála ochotnické divadlo. Po maturitě, v roce 1957, učila na základní škole. Následovaly zkoušky na JAMU a po jejím absolvování první angažmá v Pardubicích, kde strávila pět let. Od roku 1967 se stala členkou Činoherního klubu



50. léta – jako studentka-hosteska na brněnském veletrhu

v Praze, kde vytvořila výraznou roli Raněvské ve *Višňovém sadu*. V této době současně také již Věra Galatíková začala natáčet s Františkem Vláčilem *Údolí včel*, kde hrála Lenoru. V šedesátých letech jí film nabídl další jedinečné příležitosti, například s Antonínem Mášou natočila *Ohléd-*



nutí, hrála ve *Skřiváncích na niti*, v Jasného filmu *Všichni dobří rodáci* ztvárnila ženu hlavního hrdiny sedláka Františka, a opět se setkala s Františkem Vláčilem v roce 1976 ve filmu *Dým bramborové natě*. Léta prožitá v Činoherním klubu patřila k výrazné éře Věry Galatíkové. Bohužel normalizace přerušila slibný vývoj tohoto divadla a Galatíková

zakotvila v roce 1972 v Divadle S. K. Neumanna v Libni. Další umělecká éra čekala herečku v Městských divadlech pražských, kde se setkala se svými výbornými hereckými kolegy Václavem Voskou, Aloisem Švehlíkem a Boršem Rösnerem. Představila se zde v řadě výborných inscenací, například *Co řekl Ruzante*, pak hrála Annu ve Schnitzlerově *Neznámé krajině*, Matku v Lorcově *Krvavé svatbě*, nebo Titánii ve *Snu noci svatojánské*. Od roku 1994 působila Věra Galatíková v Divadle Labyrint, kde ztvárnila roli antické heroiny Hekabé v Křížových *Pokořitelích Tróje*. Za tuto roli získala Cenu Thálie. V roce 1999 byla již členkou činohry Národního divadla v Praze, kde zůstala až do roku 2005, kdy byla kvůli nemoci nucena odejít. Ze všech rolí, v kterých se zde představila, stojí za to připomenout její Borkmanovou ve Vajdičově *Johnu Gabrielovi Borkmanovi* a stařenu Mommo v *Bailegangaire* v režii Karla Kříže. Věra Galatíková byla jednou z nejvýraznějších hereckých osobností současného českého divadla. V 60. letech působila jako profesorka na DAMU, kde mezi studenty patřila k těm nejoblíbenějším. (mk)

† Milada Einhornová

Ve věku 82 zemřela v Praze v prosinci loňského roku fotografka **Milada Einhornová**. Milada Einhornová se po boku svého manžela Ericha Einhorna (zemřel v roce 2006) významně zapsala do dějin moderní české fotografie. Erich Einhorn byl fotograf, publicista a organizátor, který psal ve své době velmi rozšířené příručky pro fotografy a fotoamatéry. Jeho organizátorské aktivity byly velmi významné pro dějiny české i československé fo-

tografie. Byl iniciátorem řady výstav, například Dalího, Drtikola nebo Steichena, které byly ve své oblasti důležitými akcemi. Stál u zrodu přehlídek české novinářské fotografie a v roce 1989 se stal komisařem programu, který se v Praze konal v rámci oslav 150. výročí zveřejnění vynálezu fotografie. Ať již se svým manželem, nebo sama, Milada Einhornová byla autorkou mnoha fotografických publikací s vlastivědnou tematikou – *Zlatá Praha* (s předmluvou Jaroslava Seiferta), *Země má, Pod sluncem této země* a dalších. Její fotografie se ale také objevily třeba i v knížce Pavla Kohouta pro děti, která se jmenovala *Říkali mu Frkos*. V Německu se s velkým úspěchem prodávala dětská knížka Milady Einhornové *Rickys Abenteuer*. (mk)

† Jiří Sequens

Po dlouhé nemoci zemřel ve věku 85 let režisér **Jiří Sequens**, tvůrce seriálu o pražském kriminalistovi radovi Vacátkovi, ale i o majoru Zemanovi. Kontroverzní filmař byl koncem 70. let právě za televizní projekt *Třicet případů majora Zemana* (1974), ve kterém je historie zobrazována tak, jak ji chtěl vidět tehdejší režim, vyznamenan titulem národní umělec. Původně herec Zemského divadla v Brně, Československého rozhlasu a Divadla E. F. Buriana v Praze z let 1942–1949 absolvoval po válce brněnskou konzervatoř a pak studoval na Vysoké škole filmové v Moskvě. V letech 1947–1948 byl na stipendijním pobytu na vysoké filmové škole v Paříži. Pracoval pak jako divadelní režisér a do roku 1950 byl ředitelem Divadla státního filmu. Až do roku 1990 pak zakotvil na Barrandově. Do té doby působil od roku 1971 i jako pedagog Filmové a televizní fakulty v Praze.

Nejznámější filmy: *Atentát* (1964), *Smrt černého krále* (1971), *Pěnička a Paraplíčko* (1970), *Partie krásného dračgouna* (1970), *Vražda z hotelu Excelsior* (1971) – čtveřice filmů z dílny *Hříšní lidé města pražského*, televizní snímek *Štědrý večer pana rady Vacátka* (1972).



ZE SVĚTA HUDBY

Dirigent Macek našel pohřešovanou Vivaldiho operu *Agrippa*

Podstatnou část rukopisu ztracené „pražské“ opery *Agrippa* Antonia Vivaldiho objevil muzikolog, cembalista a dirigent Ondřej Macek v bavorském Řezně. Poutavé barokní libreto o sváru lásky a žárlivosti bylo uloženo v pražské Národní knihovně. Vivaldi měl totiž s Prahou čilé vztahy, komponoval pro české a moravské šlechtice a svoje nejpopulárnější dílo *Čtvero ročních období* dedikoval hraběti Morzinovi, majiteli vrchlabského panství a paláce na Malé Straně. V Praze v té době působila italská operní společnost a Vivaldiho opery se zde hrály běžně, ale pouze titul *Agrippa* zkomponoval skladatel přímo pro Prahu, kde byl

uveden roku 1730. Cembalista Ondřej Macek našel anonymní svazek rukopisů árií, jejichž texty jsou shodné s libretem *Agrippa*. Vivaldiho autorství potvrdila komise italského institutu Antonia Vivaldiho. O kvalitě Vivaldiho znovu objevené opery se přesvědčí domácí i evropské publikum tento rok.



Gipsy.cz: Nejradši hrajeme doma

Jako jediná tuzemská kapela si zahráli na slavném festivalu v Glastonbury, mají cenu Anděla Allianz 2006 coby objev roku. A hlavně si energický hudební projev Gipsy.cz, kořeněný osobitým humorem, získává stále více posluchačů. Fanoušky mají rádi, ale fanklub nemají. Radek Banga začínal jako raper kapely Syndrom Sopp, houslista Vojtěch Lavička má za sebou tradiční hudební vzdělání. I když mají světové ambice, hrají nejraději v Čechách a na Slovensku. Tvrdí, že české publikum je živé, reaguje a navíc jsou v něm ty nejkrásnější holky na světě. Rozdíl nepocítují, jejich muzika prostě baví lidi bez rozdílu ras, věku a náboženství.



Kapela Gipsy.cz

Visací zámek slavil 25. narozeniny

Pětadvacáté narozeniny oslavila v prosinci minulého roku pražská punková kapela Visací Zámek. Dala se dohromady v roce 1982 na ČVUT a od té doby hrají bývalí spolužáci vysoké školy ve stejné sestavě. Dosud kapela vydala osm alb a absolvovala přes tisícovku koncertů.



Tata bojs

Turné Tata bojs je vždy vizuálně-hudební událostí. Ke konceptu „barevné hudby“ je přivedly komerčně osvětlené koncerty. Výtvarníka a bubeníka Milana Caise lákala myšlenka použít světlo v ploše jako primitivní barevnou produkci. Takový ten duch 80. let, ale přetavený do současnosti. Dnes mají k dispozici zcela nový systém LED stěny, která svým rozlišením, jež je daleko menší než u video produkce, předurčuje k jinému způsobu práce. Současný repertoár rozšířili Tata bojs o dvě písně starší než deset let z jejich první řadové desky, která vyšla v roce 1997 a jmenovala se *Ukončete nás!* V komornějším období roku 2008 plánují další spolupráci s dívkami z korejsko-amerického smyčcového Ahn Tria natočení společné desky.



Tata bojs, ročník 2007, V. Bár, M. Cais a Mardoša

Karel Mašita

3. prosince 2007 zemřel v Příbrami ve věku 59 let aktivista Jazzové sekce **Karel Mašita**. V 60. letech byl členem později zakázané kapely Flowers Children. Po listopadu 1989 vedl spory o odškodnění za nucený pobyt na psychiatrii za bývalého režimu.



Karel Černoch

28. prosince loňského roku zemřel v Praze ve věku 64 let zpěvák Karel Černoch. Po delším zápase podlehl těžké nemoci. Karel Černoch patřil po čtyřicet let ke stálým české populární hudby. Původně klempířský učeň, který zběhl, nedostudovaný výtvarník a v šedesátých letech rekvizitář na Barrandově, měl příjemně zabarvený, nezaměnitelný hlas. V dětském věku se učil zpívat v dětském sboru, jako větší studoval zpěv a kytaru na lidové škole umění. V dospělém věku inklinoval k bigbítu a rokenrolu. Svoji uměleckou dráhu zpěváka začal s Jiřím Grossmanem a Miloslavem Šimkem v jejich ještě amatérském vojenském kabaretu The Vojsko. Na začátku svojí kariéry Karel Černoch účinkoval především v bigbítových kapelách, jako byly Komety, Donald nebo Karkulka. Popularitu pak získal díky svým většinou autorským písničkám, které vznikly se skupinou Juventus a dodnes se hrají a jsou populární – *Nářek převozníka* nebo *Ona se brání*. V roce 1969 zvítězil Karel Černoch na Bratislavské lyře, ale vzápětí poté ho čekal zákaz vystupování na veřejnosti. V roce 1972 získal angažmá v divadle Atelier (pozdější Ypsilonka). Na konci 70. let pak vystupoval s Country Beatem Jiřího Brabce a Nadou Urbánkovou. Zpíval také s předními orchestry

pod vedením Josefa Vobruly, Karla Vlacha, Gustava Broma nebo Václava Hybše, vystupoval ve vlastních pořadech a spolupracoval s rozhlasem a televizí.

Přestože jeho nejsilnější stránkou byl zpěv, široké publikum zná Karla Černocho také jako komika, a to díky v minulosti populárnímu televiznímu pořadu *Možná přijde i kouzelník*. V tomto pořadu vytvořil s Jiřím Wimmerem známou recesistickou komickou dvojici. V posledních letech působil Karel Černoch hlavně v muzikálech – jako Jean Valjean v *Les Misérables* (Bídníci), jako Augustin Magaldi v *Evitě*, jako kněz v *Draculovi*, abbé Faria v *Monte Christovi*... V posledních letech se Karel Černoch pustil také do podnikání, založil si vlastní agenturu a zpěvu se již tolik nevěnoval. Nahrávky ale zůstaly – například kompilace se singlovými hity z konce šedesátých let, které vyšly na dvojcdéčku v roce 2006. (mk)



S albem *Tichá noc*. Karel Černoch v prosinci 2006

KULATÁ VÝROČÍ

Státní opera Praha

SOP působí v divadelní budově, která byla otevřena **5. 1. 1888** představením Wagnerových *Mistrů pěvců norimberských* jako pražská německá scéna. Pražští Němci hráli v 19. století ve Stavovském divadle, v němž se střídali s českým souborem. Touha po vlastním divadle vyústila do jednání o stavbě nové divadelní budovy Německého divadelního spolku v roce 1883. Plán byl schválen a zadán vídeňskému ateliéru Fellner a Helmer, který už projektoval divadla v Brně, Liberci a Teplicích, přičemž se na projektu podílel i tvůrce vídeňského Burgtheatru Karl Hasenauer, na stavbě pak i pražský architekt Alfons Wertmüller.

Vedle nového novorenesančního divadla bývala i zahrada s letní restaurací, kterou však spolek prodal pražské burze (později zde stálo Federální shromáždění). Stavba divadla vyniká prostorným novorokokovým hledištěm, které patří k nejkrásnějším v Evropě. Prvním ředitelem Nového německého divadla (Neues deutsches Theater) se stal bývalý sólista vídeňské opery a šéf opery v Lipsku Angelo Neumann, který pro divadlo dokázal získat znamenité umělecké síly, a tak brzy dosáhl vysoké umělecké úrovně. Pracovali zde např. dirigenti Carl Muck, Franz Schalk a Leo Blech. Po Neumannově úmrtí se v letech 1911–27 šéfem opery stal Alexander Zemlinsky, dirigent a skladatel, který pražský hudební život obohatil nejen prý nedostižnými interpretacemi mozartovskými, ale i také významným uváděním děl současných autorů, např. E. Křenka, P. Hindemitha, E. W. Korngolda, F. Schrekera, včetně svých vlastních oper. Zemlinsky prováděl i opery české a spolupracoval s českými pěvci. Hostoval zde Leo Slezak, Richard Tauber, Lotte Lehmann atd. Soudobé autory hrál i Zemlinského nástupce Hans Wilhelm Stemberg, po dvou letech přišel Georg Széll, který uváděl obdivuhodně široký repertoár včetně děl českých (*Dalibor*, *Jakobín*, *Její pastorkyňa*, *Dvě vdovy*, *Hubička* pohostinsky nastudoval Erich Kleiber, Friz Zweig zase Ostrčilovo *Honzovo království*) a děl pražských německých skladatelů (Fidelia Finkeho, Theodora Veidla, Hanse Krásky). Poslední sezóna divadla 1938/39 trvala jen několik týdnů (naposled se hrálo **25. 9. 1938**), divadelní spolek

zrušil všechny smlouvy a v lednu 1939 prodal budovu čs. státu. Během okupace divadlo pod názvem Deutsches Opernhaus Prag nemělo vyjma několika operetních inscenací pravidelný provoz, opera se hrála jen jako hostování německých souborů.

Red. pozn.: Dokončení v příštím čísle Klubu.

Viktor Ulmann

(1. 1. 1898, Praha – po 16. 10. 1944, Osvětim)
Skladatel. Studoval u A. Schönberga ve Vídni, po návratu do Prahy působil jako korepetitor a dirigent v pražském NDT (Neues deutsches Theater).

Opery: *Der Sturz des Antichrist* (1935), *Der Kaiser von Atlantis* (1943) aj.

Jaroslav Krombholc

(30. 1. 1918, Praha – 16. 7. 1985, Praha)
Dirigent. Nadaný klavírista, vystudoval skladbu na pražské konzervatoři a v mistrovské škole V. Nováka, dirigování u P. Dědečka a v mistrovské třídě V. Talicha. Již za studii korepetitor v ND, od roku 1940 už řídil některá představení a zároveň skladatelsky a dirigentsky spolupracoval s E. F. Burianem. V roce 1944 šéfem ostravské opery, od roku 1945 vedl s K. Nedbalem a O. Jeremiášem operu ND, po roce 1948 dirigent a šéfdirigent ND, 1968–70 šéf opery. Od roku 1975 byl šéfem SOČR. J. Krombholc byl umělcem mimořádné hudební a dirigentské erudice. Měl jemný smysl pro hledání a nalézání rovnováhy mezi citovou a racionální složkou dirigentského umění a pro přesnou dramatickou výstavbu představení.

Z jeho prací v zahraničí např. nastudování *Její pastorkyňe* v mnichovské Státní operě v roce 1977 (se S. Červenou a G. Beňáčkovou aj.).

Vilém Heš

(3. 6. 1860, Týnec nad Labem – 4. 1. 1908 Vídeň)
Basista. Jeho pěvecké školení bylo skrovné, ale byl obdařen nádherným, mohutným, leč poněkud drsným hlasem. Po krátkém působení u Pištěkovy společnosti od roku 1880 vystupoval pohostinsky v Prozatímním divadle, kam byl posléze angažován a až do roku 1894 v nově otevřeném

ND zpíval první basový obor. Od roku 1896 až do konce života zpíval ve vídeňské Dvorní opeře, zde také pod G. Mahlerem Kecalá. Byl jmenován komorním pěvcem, slavil úspěch v Salcburku, často hostoval v ND.

Miroslav Raichl

(2. 2. 1930 Náchod – 11. 1. 1998, Pardubice)
Skladatel. Žák P. Bořkovce a V. Dobiáše, pedagog konzervatoře v Praze a Pardubicích.

Opery: *Fuente Ovejuna* (1957), *Fotbalová opera* (1970), *Opera o chatě* (1974).

Bohumil Kafka

(14. 2. 1878 Nová Paka – 24. 11. 1942 Praha)
Sochař B. Kafka studoval u Stanislava Suchardy na Uměleckoprůmyslové škole a u J. V. Myslbeka na Akademii výtvarných umění v Praze. Po návštěvě Rodinova ateliéru v Paříži uvažoval, jakým směrem bude v tvorbě pokračovat, a posléze se rozhodl znovu vrátit do Paříže. Zde navázal důležité osobní kontakty, začal se intenzivně vyrovnávat s rodinovým pojetím plastické formy. Na rozdíl od Rodina se ale Kafka paradoxně ponořil do středoevropských symbolistických témat. Po návratu do Prahy se Kafka také vrátil k problematice reliéfu. Svým způsobem nově, ale vlastně poprvé se přihlásil k dědictví svého učitele, klasika pozdního 19. století J. V. Myslbeka. Rané sochařské dílo Bohumila Kafky patří k nejpůvodnějším hodnotám českého secesního symbolismu.

Jan Kühn

(11. 11. 1891, Boguchwali v Haliči – 15. 2. 1958, Praha)
Basista a sbormistr. Studoval na Jeremiášově hudební škole v Českých Budějovicích, zpěv mj. u E. Buriana, a v cizině, dirigování u E. Bastla v Olomouci. Basista Východočeského divadla, v Brně, v Ostravě, hostoval v ND, také pracoval jako operní režisér. Vybudoval Kühnův dětský sbor (řídil jej do roku 1957), Český pěvecký sbor a Pražský filharmonický sbor.

Jaroslav Kvapil

(21. 4. 1892, Fryšták u Holešova – 18. 2. 1958, Brno)
Skladatel, klavírista, dirigent a pedagog. Studoval na brněnské varhanické škole a na konzervatoři v Lipsku. Učil na brněnské konzervatoři a na JAMU, jako dirigent nastudoval např. z české moderny Vycpálkovo *České requiem*.

Opery: *Pohádka máje* (1940-43, přepracována 1955).

Růžena Maturová

(2. 9. 1869, Praha – 25. 2. 1938, Praha)
Sopranistka. Zpěv studovala v Pivodově škole a také u M. Loewe-Destinnové. Sólistkou v Teplicích, angažována do Mannheimu, v Berlíně zpívala s K. Burianem v *Prodané nevěstě*. Od roku 1893 angažovaná v ND, kde se stala nejprřednější silou souboru, odmítajíc nabídky z ciziny (včetně vídeňské Dvorní opery). Vysokodramatická sopranistka, skvěle muzikální s bohatě dynamicky i výrazově odstíněným zpěvem a neúnavným zářivě jasným hlasem ve výškách a temně zbarveným ve střední a nižší poloze, stejně výtečná v českém jako světovém repertoáru, představitelka vášnivých tragických rolí stejně jako něžných rolí dívčích. Uplatnila se rovněž v dílech moderních (zpívala ve 20 premiérách).

Em Destinnová

(26. 2. 1878, Praha – 28. 1. 1930, České Budějovice)
Světová sopranistka, vl. jménem Emilie Pavlína Kittlová. Zpěv studovala soukromě u manželů Loewových v Praze (podle Marie Loewe-Destinn, sólistky vídeňské Dvorní opery, si zvolila pseudonym) a herectví u O. Sklenářové-Malé. V roce 1897 neudělala konkurz do ND v Praze. Od roku 1908 působila ve dvorní opeře v Berlíně, kde byl jejím partnerem Karel Burian. V letech 1901 a 1903 hostovala v Praze, zpívala v Paříži, ve Vídni a jako Senta v Bayreuthu, v téže roli společně s E. Carusem v Londýně. V roce 1908 absolvovala řadu vystoupení v ND, stala se čestným členem ND. Její poslední představení v ND bylo 20. 3. 1924, na této scéně vystoupila celkem 84x. Hostovala i na jiných českých scénách. V roce 1908 poprvé vystoupila v New Yorku pod taktovkou A. Toscaniniho. V roce 1916 při návratu do Čech ji rakouské úřady zadržely, odebraly jí pas a internovaly na jejím zámečku ve Stráži nad Nežárkou. Na její předchozí vrcholnou kariéru se jí po skončení první světové války nepodařilo navázat i přesto, že podle kritiky „její hlas nejevil kazu a byl stále vroucí a nádherný“. Ztrátu popularity nesla velice těžce a uchýlila se do soukromí. Destinnová byla pozoruhodnou a mimořádnou osobností, zcela výjimečnou pěvkyní a umělkyní. I ti nejpovolanejší (Toscanini) se obdivovali její absolutní intonační čistotě. Vlastnila mohutný a smyslný hlas širokého rozsahu, dokonale vyrovnaný ve všech rejstřících, schopný všech dynamických odstínů a bezpečně technicky ovládaný. Těžištěm jejího repertoáru byly sice role veristické, nicméně její interpretační zásluhy o repertoár český jak v ND, tak v zahraničí (měla podíl na uvedení *Prodané nevěsty* v New Yorku) jsou mimořádné. Byla činná i literárně, překládala písně a árie do češtiny, sama zkomponovala několik písní. Zůstalo po ní přes 200 snímků, které jsou po technické rekonstrukci dostupné.

Iša (František) Krejčí

(10. 7. 1904, Praha – 6. 3. 1968, Praha)
Skladatel a dirigent, syn profesora UK Františka Krejčího. Studoval dějepis a hudební vědu na UK, současně na konzervatoři skladbu u K. B. Jiráka, pak V. Nováka, dirigování u V. Talicha. Mimořádně vzdělaný umělec a zajímavá, originální osobnost, pracoval zprvu jako zvukový režisér Čs. rozhlasu a dirigent Orchestrálního sdružení, šéf opery v Olomouci, dramaturg opery ND v Praze, od roku 1964 šéf opery v Českých Budějovicích.

Opery: *Antigona* (1933-34, přeprac. 1959-62), *Pozdvížení v Efesu* (1939-43), *Temno* (1944, instrumentace 1952).

Vincenc Maixner

(17. 3. 1888, Praha – 25. 5. 1946, Praha)
Dirigent a skladatel. Absolvent pražské konzervatoře, od roku 1915 asistent a korepetitor ND, od roku 1918 tamtéž dirigent. Osvědčil se zejména v interpretaci oper moderních a byl oporou O. Ostrčilovi.

Opera: *Penthesilea* (1913).

Václav Felix

(29. 3. 1928, Praha)
Skladatel, muzikolog a pedagog. Redaktor *Hudebních rozhledů*, pedagog hudební fakulty AMU.

Opery: *Nesmělý Kasanova* (1996), *Inzerát* (1997), *Mariana* (1982).

Rakousko i ČR mezi nejvíce globalizovanými zeměmi

Žebříček globalizace, který sestavil švýcarský Institut pro výzkum hospodářského cyklu, má ukázat, nakolik jednotlivé státy aktivně vyvíjejí ekonomické, kulturně-sociální a politické vztahy se zahraničím včetně vzdálenějších zemí. Globalizace je tu tedy vnímána jako pozitivní hodnota, užitečná zejména pro menší státy, které se nemohou uzavřít do nějaké splendid isolation. V žebříčku se nachází celkem 122 zemí a Rakousko i Česká republika se v něm rozhodně neztratily. Rakousko se umístilo dokonce na pomyslné stříbrné příčce, hned za vítěznou Belgií a před třetím Švédskem. Do první desítky, na osmé místo, se propracovala Česká republika. Slovensko pak skončilo na relativně slušném 23. místě, jen jedinou příčkou za USA. O metodice při sestavování podobných tabulek by se samozřejmě dalo dlouze diskutovat, přesto dobré umístění Rakouska i České republiky představuje zajímavý impuls k zamyšlení. V obou státech intelektuálové často žehrají na převládající provincialismus a na uzavřenost společnosti. Výzkum švýcarského institutu přitom naznačuje pravý opak. Pravda ovšem je, že nelze podceňovat ani regionální rozdíly uvnitř států – zatímco Vídeň i Praha se rozvinuly ve skutečně kosmopolitní metropole, kde se prolínají nejrůznější světové kultury, situace v odlehlejších krajích vypadá dost odlišně. Také lze asi najít značné difference mezi širokými oficiálními politickými či hospodářskými kontakty a malou otevřeností značné části společnosti. Přesto však možná nejsou občané v České republice ani v Rakousku ani zdaleka takoví zápečníci, jak si někdy myslí přespříliš kritičtí intelektuálové. (MaFr)

Spolupráce policie pomohla k dopadení zloděje

Jako příklad vzorné přeshraniční policejní spolupráce byl v českých médiích prezentován příklad z počátku ledna. Tehdy přímo z prodejny v Linci ukradl český zloděj automobil BMW 525 XD a namontoval na něj poznávací značku ukradenou z jiného rakouského automobilu. Policii však neoklamal a nijak mu přitom nepomohlo, že přešel přes Dolní Dvořiště rakousko-české hranice. Do pátrací akce se totiž okamžitě zapojila i česká policie. Další průběh pak připomínal scénu z některého akčního filmu. Zloději se podařilo jedno policejní auto nabourat a rychle ujížděl dál do vnitrozemí. Do cesty se mu však asi po třiceti kilometrech postavila policejní dodávka Volkswagen Transporter. I do té poberta narazil, jeho jízda tím však skončila. Pachatel skončil v cele a česká policie ho obvinila nejen z neoprávněného užívání cizí věci, ale také z poškozování cizí věci a útoku na veřejného činitele. I když zejména některá méně seriózní rakouská i německá média zásobovala katastrofickými předpověďmi o prudkém růstu kriminality v pohraničí po vstupu nových členských zemí Evropské unie do schengenského prostoru, uvedený případ představuje spíše výjimku. Dobře však ukazuje, že nové poměry na hranici ve skutečnosti kriminálním žvlům nemusí jejich „práci“ nijak usnadnit. Stačí jen pružné fungování spolupráce policejních sil obou států a nenechavci nakonec ostrouhají. První měsíc po otevření hranic celkově jasně ukázal, že obavy, které se šířily mezi obyvateli pohraničí v Rakousku, ale i v České republice, byly spíše

jen strachem z novin, z něčeho neznámého než reakcí na nějaký reálně existující problém. Je však otázka, zda si to budou ochotni všichni přiznat. Zejména chování některých politických stran nenaznačuje, že by jejich předáci byli schopni skutečné sebereflexe a přiznání, že při popisování možných potíží notně přeháněli. Raději budou nafukovat ojedinělé případy a případně manipulovat se statistikami, jak to například v případě česko-německého pomezí předvedl bulvární německý list *Bild*. (MaFr)

Čestné občanství Brandýsa pro Otta Habsburského

Osudy brandýského zámku se dlouhá staletí proplétaly s příslušníky habsburského rodu. Koncem 16. století si ho oblíbil proslulý císař Rudolf II., který sem často zajížděl. Často zde pobýval i poslední vlastník z rodu Habsburků – císař Karel I. Ke svým černožlutým tradicím se město Brandýs – Stará Boleslav ve středních Čechách hrdě hlásí a od devadesátých let také již několikrát přivítalo současného pána habsburského domu a doyna rodu Otta Habsburského. Vzájemný vztah staříčského aristokrata a Brandýsa nad Labem v prosinci minulého roku symbolicky stvrdilo udělení čestného občanství Ottovi Habsburskému k jeho pětadevadesátým narozeninám. V odůvodnění připomněli nejenom historickou svázanost rodu, z něhož nový čestný občan pochází, s městem, ale zdůraznili i jeho vytrvalou podporu demokracie proti totalitním režimům. Brandýští doufají, že se Otto Habsburský dostaví na slavnostní ceremoniál. Jeho účast by podle nich zviditelnila jejich město a zejména zámek v Evropě. Zůstává jen otázka, co by říkali společnosti nejstaršího Habsburka jiní čestní občané města, například českoslovenští prezidenti Tomáš Garrigue Masaryk a Edvard Beneš, kteří značnou část svého života věnovali právě boji proti Habsburkům. Ale čas mnohé hrany obrousí a s odstupem desítek let je možno vidět řadu věcí v trochu jiném světle. Ostatně v mnoha městech tvoří čestní občané ještě nesourodější společnost. Dějiny někdy zkrátka bývají notně ironické. (MaFr)

Děti v ČR zaostávají v aplikaci znalostí

I když mezinárodní výzkum PISA, věnovaný znalostem školních dětí, byl v mnoha ohledech zpochybněn, poskytuje zajímavý náhled na rozdíly ve školství jednotlivých států ve světě. Tradičně nejlepší výsledky vykazují děti z Asie a ze Skandinávie. Pozice školství v České republice naopak vyvolává ve světle studie určité rozpaky. Ne že by výsledky vyzněly přímo katastrofálně, zejména ve znalostech přírodních věd a matematiky patří děti v ČR k nadprůměru, ale přesto průzkum odhalil některé znepokojivé rysy. Oproti minulosti se v některých ohledech Česká republika spíše propadá, což jistě nelze považovat za lichotivou vizitku současné výuky. Navíc čeští školáci výrazně zaostávají v některých velmi důležitých ukazatelích, především v chápání textu nebo ve schopnostech porozumět problémům a řešit je. Například v porozumění psaného slova se Česká republika, respektive patnáctiletí žáci z této země, ve výzkumu umístila až na 26. místě. Ostatně nijak excelentní výkon nezaznamenalo ani Rakousko, které se umístilo 22. a Slovensko se pohybuje až 34. místě. Někteří odborníci špatné výsledky v této oblasti

dávají do souvislosti s přetrvávající tradicí strnulého „biflování“ a naléhavě doporučují v této oblasti modernizační změny. V tomto smyslu by měla v České republice pomoci zahájená reforma vyučování na základě tzv. rámcových vzdělávacích programů, která však v některých případech zabíhá do kontroverzních experimentů s velmi nejistým výsledkem a hrozí, že faktograficky orientovaná výuka nebude nahrazena důrazem na zlepšení orientace žáků při řešení problémů, ale spíše povede pouze k dalšímu rozvolnění kázně a úpadku vzdělávání jako takového. Výzkum PISA zároveň ukázal, že v České republice představuje závažný problém i stávající struktura školství. Ta totiž vede k obrovským rozdílům mezi žáky jednotlivých typů škol, což v důsledcích silně snižuje průměrný dosažený výsledek. Možná změna v této oblasti ovšem představuje velice citlivé politikum, jakýkoliv pokus o větší jednotnost ve vzdělávání je okamžitě napadán jako návrat ke komunistickým manýrám a místo skandinávského modelu jsou kladeny za vzor poměry v anglosaských zemích. Naplno pracuje i lobby soukromých provozovatelů škol. Nelze proto očekávat, že by ve struktuře základního a středního školství v České republice došlo v nejbližší době k nějakým velkým a zásadním změnám. Je však otázka, zda bez nich může Česká republika ve výzkumech PISA docílit nějakého výraznějšího zlepšení. (MaFr)

Nový hejtman Jihomoravského kraje?

Český deník *Mladá Fronta Dnes* v polovině ledna přinesl zajímavý rozhovor se sociálnědemokratickým kandidátem na post hejtmana Jihomoravského kraje, současného předsedy poslaneckého klubu sociální demokracie a stínového ministra zemědělství Michala Haška. Jednička sociálnědemokratické kandidátky, pouze dvaatřicetiletý Michal Hašek, má za sebou doslova bleskovou kariéru – svoji první významnější funkci, post starosty obce Drásov na Tišnovsku, získal až v roce 2001. Vystudovaný právník se zájmem o historickou literaturu a tanec nyní usiluje o získání významné pozice v regionální samosprávě, v kraji, kde se těší mimořádně vysoké popularitě lidovci. Jižní Morava je v současnosti jediným regionem, který nevede zástupce vládní Občanské demokratické strany, ale právě lidovec Pavel Juránek, který ovšem vládne v koalici s ODS. Hlavním heslem sociální demokracie na jihu Moravy by se mělo stát slovo „alternativa“. Nicméně načrtnutý program se v základních obrysech až tak příliš neodlišuje od dosavadních trendů. Výrazně nový prvek nalezneme především v oblasti zdravotnictví, kde Hašek ve shodě s politikou své strany usiluje o zachování sítě veřejných zdravotnických zařízení a brojí proti jakékoliv privatizaci nemocnic. Podobně jako dosavadní vedení kraje ovšem jako jednu z hlavních priorit kraje prosazuje zlepšení dopravní sítě, která by měla regionu pomoci využít návaznost na Slovensko a také na Rakousko. Nechce se přitom omezovat na podporu železničních a silničních tratí, ale počítá i s určitými kroky v oblasti vodní a letecké dopravy. Další oblast, na kterou by se chtěl zaměřit, představuje učňovské školství, které v současnosti prochází velmi těžkým obdobím. Michal Hašek předem nevylučuje vytvoření koalice s některou dosud vládnoucí stranou v regionu. V úvahu by přicházeli hlavně již uvádění lidovci, kteří však na celostátní úrovni bez větších problémů spolupracují s ODS. Jakou však má

sociálnědemokratický kandidát šanci na úspěch v tradičně konzervativním kraji? Příklad Brna ukazuje, že zcela beznadějná jeho pozice není. Navíc průzkumy veřejného mínění naznačují rostoucí preference sociální demokracie a naopak propad oblíbenosti občanské demokratické strany i lidovců. Posledně jmenovaná strana navíc zápasí s odlivem popularity kvůli skandálům svého kontroverzního předsedy Jiřího Čunka. Na druhé straně na podzim, kdy se budou konat volby do krajských zastupitelstev, může situace vyhlížet značně odlišně. Lze očekávat, že těsně před volbami se vládní koalice pokusí všemožnými způsoby zvýšit svoji popularitu. Leccos naznačují již prohlášení, že k nově zavedeným poplatkům ve zdravotnictví, které značná část veřejnosti přijala velmi negativně, se vládnoucí strany vrátí po půl roce, tedy v létě. Nelze tedy vyloučit, že dojde k určitým spíše drobným ústupkům (např. zastavení vybírání poplatků od dětí mladších tří let), které budou sloužit k opětovnému získání voličů. Počítat lze i s poměrně drsnou regionální kampaní, kde vyplave na povrch všemožná špína. Pro Rakousko a jeho občany by však případná změna ve vedení Jihomoravského kraje asi mnoho neznamovala. Sociální demokraté jsou stejně jako nyní vládnoucí lidovci a občanskí demokraté příznivci nejrůznějších přeshraničních aktivit a usilují o rozvíjení kulturních i hospodářských vztahů. Vítězství nějakého xenofobního uskupení, které by usilovalo o znovupostavení železné opony, se naštěstí na obzoru nijak nerýsuje. (MaFr)

Ředitelka Radiožurnálu – Barbora Tachecí (44)

Na podzim minulého roku byla Barbora Tachecí pověřena vedením Českého rozhlasu modernizační stanice ČRo 1 – Radiožurnál. Vzděláním ekonomka pracuje v médiích od roku 1897. Začínala v Československém rozhlasu, posléze přestoupila do České televize. Proslavila se zarputilostí, s jakou kladla nepřijemné otázky hostům v pořadu 21. V roce 1997 začala pracovat jako mluvčí Investiční a Poštovní banky. Po jejím krachu působila krátce v kanceláři sdružení leteckých záchranářů, v květnu 2002 se vrátila do rádia, do privátní Frekvence 1, kde moderovala a pět let byla tamtéž programovou ředitelkou. Má desetiletého syna Sebastiana, žije s bývalým ředitelem České televize, nyní rektorem AMU Ivem Mathé.

Na otázku Petra Kočího: „Radiožurnál by měl oslovit mladší posluchače. Ale největší vlna odporu proti změnám ve vysílání se vzedmula na internetových fórech. Tam přispívají spíše mladší lidé.“ odpověděla Tachecí takto: „ČRo 1 – Radiožurnál má v tuto chvíli 693 tisíc posluchačů. Kolik z nich na blogy píše a z kolika IP adres, víme? Nevíme. Můj odhad je, že jsou to drobná procenta. Já nepřemýšlím o tom, jakou cílovku oslovit. Chci vytvořit nejlepší zpravodajsko-publicistickou stanici veřejné služby. Jestli se mi to povedlo, nebo ne, uvidíme za rok, za dva. Setrvačnost posluchačů je velmi silná.“



Pozn. red.: Barbora Tachecí byla na začátku února ze své funkce vedením ČRo odvolána.

Česká vláda vypověděla smlouvu na transportéry z Rakouska

Dodávka 199 nových obrněných transportérů pro českou armádu se měla stát jednou z největších veřejných zakázek v celé historii ČR. Ale už od počátků celý kontrakt provázelo množství nejrůznějších problémů. Výběrové řízení, které vyhrál rakouský Steyer, vyvolalo velké konflikty a poražený účastník tendru Patria vyslovoval nad regulérností soutěže velké pochybnosti. Nakonec byl původní výsledek potvrzen a smlouva byla podepsána. Jenže i tento akt neproběhl v úplném poklidu – smlouvu podepisoval bývalý ministr obrany za Unii svobody Karel Kühnl již v době demise vlády a za situace, kdy ve volbách jeho strana úplně propadla. Proti tomu se bouřil především vítěz voleb – Občanská demokratická strana. A jak se ukazuje, nešlo zdaleka o poslední problém spojený s kontraktem za asi 20,8 miliard korun. Firma Steyer, která měla dodávat své transportéry Pandur, totiž podle vlády neplnila dohodnuté termíny a navíc její produkt nevyhovoval ani po kvalitativní stránce. Vadila především vysoká hmotnost osmikolových vozů. Kabinet vedený Mirkem Topolánkem proto sáhl k razantnímu kroku a smlouvu rakouské firmě vypověděl. V tomto kroku může přitom počítat i s podporou hlavní opoziční síly – sociální demokracie. Její představitelé naopak vládu kritizovali spíše za to, že s vypovězením dohody příliš dlouho váhala. Pro Steyer znamená vypovězení dohody velkou ránu, která může vážně ohrozit samotnou existenci firmy. Nicméně její představitelé věří, že ještě není nic ztraceno a zadní vrátka pro další jednání si ponechala i česká vláda. Ta naznačuje, že by potřebovala méně těžkých transportérů a naopak by přivítala lehčí varianty, které potřebuje pro své zahraniční mise a musí je v současnosti narychlo shánět za nepříliš výhodných podmínek. Nicméně první jednání, do kterého se zapojila i rakouská vláda, zatím nevedla k žádným výsledkům. Zatímco Steyer požaduje, aby se český partner „neprodleně a bezpodmínečně“ vrátil k plnění původní smlouvy a trvá na tvrzení, že všechny kritizované nedostatky odstraní, Češi nehodlají nijak ustoupit. České ministerstvo obrany navrhlo prověření transportérů nezávislým zkušebním ústavem, to však Steyer odmítl a jeho zástupci jednání ukončili. Nicméně přesto to nevypadá, že by se Steyer hodlal pustit do nejisté mezinárodní arbitráže, ale stále doufá, že se mu nakonec podaří se nějak ještě dohodnout. Nebude to ale asi mít úplně jednoduché, protože česká vláda potřebuje výrazně spořit a nechce se pouštět do nějakých náročnějších investičních akcí. Přesto většina odborníků počítá nejspíš s nějakým kompromisem. Jeho vyjednání si pravděpodobně vyžádá poměrně hodně času. Bez šance asi ani není již zmíněný poražený konkurent rakouské firmy, finská společnost Patria. Ta podle některých zpráv v současnosti projevuje velkou aktivitu a ve svých nabídkách české vládě se doslova předhání. (MaFr)



Břeclav už nebude zpomalovat koridor

Plnému využití rychlovlaků na koridorech spojujícím Prahu a Vídeň a Prahu s Bratislavou dosud bránil zastaralý železniční uzel v Břeclavi. To by se však mělo brzo změnit. Obnova dvaceti kilometrů tratí a úpravy břeclavského nádraží umožní zrychlit průjezd tratí z dnešních osmdesáti na plných sto třicet kilometrů a zkrátit tak dobu cesty vlakem mezi Vídní a Prahou. Jedná se však o poměrně nákladnou akci – rekonstrukce by měla stát plných 2,7 miliardy korun, tedy 100 milionů eur, které by měl zaplatit český stát. Vzhledem k nadregionálnímu významu křižovatky v Břeclavi se však počítá i se získáním peněz z fondů Evropské unie. Finanční prostředky z tohoto zdroje již některé železniční projekty na území České republiky získaly. Například spokojeni mohou být stoupenci poněkud kontroverzního plánu na rekonstrukci brněnské železnice a přesunu tamějšího nádraží, protože získali příslib na podporu ve výši plných 6,8 miliard korun (250 milionů eur). Nějaký ten peníz by se tak snad mohl najít i pro Břeclav. Bylo by to potřeba již vzhledem k tomu, že pro některé projekty usnadňující spojení mezi Rakouskem a Českou republikou se v unijních fondech finance nenašly. Týká se to třeba rychlostní komunikace R52, která má v Mikulově navázat na rakouskou dálnici. Zde hlavní komplikaci představují námítky ekologů, kvůli nimž nyní kraj musí nechat vypracovat studii, která zváží i variantu trasy vedoucí přes Břeclav. Představitelé regionu věří, že po vyřešení tohoto problému se silnice R52 dostane do hry o peníze z evropských fondů. Zatím to však vypadá tak, že se rychleji dočkáme zrychlení vlaků než zlepšení komfortu automobilové dopravy. K větší rychlosti na dráze přitom má přispět i nasazení výkonnějších lokomotiv Taurus na trati Brno – Břeclav, které umožní zvýšit tempo vlaku až o třicet kilometrů za hodinu. Jejich provoz byl zkušebně zahájen již na počátku prosince. Jestli však budou trvale používány, rozhodne český Drážní úřad po zhodnocení dosažených výsledků. (MaFr)

V Podyjí jen po přechodech

I když vstup České republiky do schengenského prostoru umožňuje přechod hranic mimo oficiálně stanovená místa, v Podyjí, respektive v národním parku Thayatal, budou platit stále poněkud striktnější pravidla. Nadále se zde návštěvníci musí pohybovat pouze po vyznačených cestách, což samozřejmě znamená i omezení počtu míst, přes které je možno překonávat hraniční čáru. Jak však upozorňuje správa parku, vzhledem k obtížně schůdnému terénu nejde až o tak velké omezení. Co však asi zamrzí vodáky a milovníky plaveb po řece, je skutečnost, že ani po vstupu ČR do Schengenu se po řece Dyji, tvořící na mnoha místech hranici mezi Českou republikou a Rakouskem, nebudou turisté moci projíždět po lodích. Brání tomu totiž národní legislativa, která podobné aktivity v národním parku zakazuje. Český zákon sice připouští na rozdíl od rakouské normy určité výjimky, ale přesto by plavení bylo technicky obtížně realizovatelné – lze si těžko představit, že by se lodě pohybovaly pouze v české části. Navíc výjimku z českého zákona by musela schválit vláda. Takže nezbude než obdivovat krásy Podyjí pouze z břehu. Ale ani to není málo. (MaFr)

Volby by jasně vyhrála ČSSD, uvádí Factum Invenio

Pokud by se nyní konaly volby do sněmovny, podle modelu společnosti Factum Invenio by je s velkým náskokem vyhrála sociální demokracie se ziskem 38 %. Druhá ODS by zaostala o 10 %, v polovině ledna by mohla počítat s 27,8 % hlasů. Podle analytiků pokračuje trend poklesu podpory ODS. Komunistům by teď dalo hlas 17,5 % občanů a zeleným 7,6 %. Do sněmovny by se ještě dostali lidovci, kterým nyní dává přednost 6,4 % lidí. *kk*

Stávka zdravotníků nebude, ministr se dohodl s odboráři

Stávka zdravotníků, plánovaná na začátek března kvůli problému s přesčasů ve zdravotnictví, se neuskuteční. Dohodli se na tom ministr zdravotnictví Tomáš Julínek (ODS) se šéfem zdravotnických odborů Jiřím Schlangrem. Ministr zdravotnickým a lékařským odborům slíbil, že jejich návrh na řešení pracovní doby zapracuje do svého senátního návrhu novely zákoníku práce. Pozměňovací návrh, na kterém se shodli odboráři se zaměstnavateli, chce Julínek v Senátu předložit 7. února. Věří, že v parlamentu projde bez problémů. *kk*

Nejvíce se zhoršila oblast sociálních jistot, zjistil průzkum

Sociální jistoty a úroveň života starých lidí jsou oblastmi života, ve kterých se podle lidí situace v minulém roce nejvíce zhoršila. Vyplyvá to z výsledků průzkumu společnosti STEM. Propad v těchto oblastech zřejmě podle průzkumu souvisí s nově přijatou reformou veřejných financí, inflací a rostoucími cenami potravin a energií. Mírně se podle české veřejnosti zhoršila i kvalita zdravotní péče. Reforma od ledna zavedla ve zdravotnictví poplatky, se kterými podle průzkumů většina lidí nesouhlasí. Výzkum STEM se uskutečnil ve dnech 2. až 8. ledna 2008 a zúčastnilo se ho 1 362 respondentů starších 18 let, kteří hodnotili jednotlivé oblasti života známkami od jedné do pěti. Jednička byla známkou nejlepší, pětka nejhorší. Sociální jistoty dostaly od lidí průměrnou známku 3,81 a podmínky života starých občanů 3,79. Kvalitu zdravotní péče lidé ohodnotili lidé známkou 3,15. *kk*

Silvestr 2007 byl posledním dnem existence kdysi slavné ODA

Po osmnácti letech skončila svou existenci Občanská demokratická aliance ODA. Zbylo po ní pár pošlapaných idejí, místnost plná dokumentů a dluh. Poslední sjezd ODA se konal 1. prosince 2007 v Praze a přijelo na něj pětáctřicet lidí z celé republiky (dohromady měla ke konci strana na tři stovky členů), kteří se vyslovili (43) pro ukončení existence. ODA vznikla 17. prosince 1989 jako platforma uvnitř Občanského fóra. V nejvyšší politice ODA skončila v roce 1998, kdy po finančním skandálu vypadla ze sněmovny. V roce 1992 si ODA vypůjčila 40 milionů korun na volební kampaň a právě úroky z tohoto dluhu stranu nakonec zdo-laly. „Budeme splácet i po našem konci, neznamená to, že když ODA přestává existovat, končí i dluh,“ tvrdí poslední šéfka Jiřina Nováková, původní profesí biochemička. Do

poslední koruny se prý peníze (členské příspěvky, státní příspěvek, na který mají ještě nárok), použijí na splátky dluhu. Nicméně při pohledu na složení dnešní české vlády se dá v nadsázce říct, že ODA zůstává vládní stranou. V minulosti byli totiž členy aliance hned čtyři ministři: Vlasta Parkanová, Karel Schwarzenberg, Jiří Pospíšil a Václav Jehlička.



Poslední šéfka ODA Jiřina Nováková



Jan Kalvoda (vlevo) dovedl ODA v létě roku 1996 opět do vlády

Langer slavnostně otevřel CzechPoint na ambasádě v Berlíně

Už páté kontaktní místo pro komunikaci občanů s českými úřady, takzvaný CzechPoint, v zahraničí otevřel ministr vnitra Ivan Langer na velvyslanectví České republiky v Berlíně. Za vystavení výpisu z rejstříku trestů, z katastru nemovitostí či z obchodního rejstříku zaplatí Češi žijící či pracující v zahraničí osm eur (přes 200 korun). Počítač z bezpečnostních důvodů není napojen na internet ani na interní síť ambasády. Berlínský CzechPoint už vydal i první výpis z rejstříku trestů. Na návrh ministra Langera si jej nechal u nové přepážky konzulární části ambasády vystavit velvyslanec ČR v Německu Rudolf Jindrák. „Cílem je mít CzechPoint doma ve svém počítači a komunikovat s jakýmkoli úřadem ze své vlastní ložnice, pracovny či obý-váku,“ nastínil Langer svou vizi. „K tomu je ještě třeba mít jednotný identifikační průkaz. Myslím, že ta chvíle přijde někdy v roce 2010.“ CzechPointy začaly fungovat 1. ledna letošního roku. V České republice a v zahraničí je jich nyní dohromady 871 a podle ministra se jejich prostřednictvím za tři týdny vydalo přes 32 000 výpisů. To prý předčilo všechna očekávání. *kk*

ROZHOVOR

Studoval práva ve Vídni i Štýrském Hradci a lesnictví v Mnichově. Spravoval rozsáhlý rodový majetek, podnikal, pomáhal pronásledovaným a utlačovaným, vedl kancelář československého prezidenta, ale s oblibou se označoval za „pouhého hospodského a hajného“. Od ledna tento potomek starého šlechtického rodu, který na sklonku minulého roku slavil sedmdesátiny, řídí českou zahraniční politiku.

Karel Jan Schwarzenberg (* 1937) Senátor a ministr zahraničí České republiky. Narodil se v Praze, pochází z orlické větve šlechtického rodu Schwarzenbergů. V roce 1948 s rodinou emigroval do Rakouska. Studoval práva ve Vídni a ve Štýrském Hradci a lesnictví v Mnichově. Kromě podnikání a správy rodového majetku se výrazně angažoval i na poli lidských práv – mj. byl v letech 1985 až 1990 předsedou Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva. Před rokem 1989 významně pomáhal českému exilu, na jeho zámku u bavorského Scheinfeldu sídlilo Československé dokumentační středisko – archiv čs. disentu a exilu. Byl vedoucím kanceláře a později kancléřem prezidenta ČSFR. Je nositelem řady ocenění a vyznamenání, mj. Ceny lidských práv Rady Evropy a Řádu Tomáše Garrigua Masaryka. Od roku 1988 je rozvedený, bývalá manželka Terezie, rozená hraběnka z Hardeggu, je lékařkou. Karel Schwarzenberg má tři děti – syny Jana Nepomuka Ondřeje a Karla Filipa a dceru Annu Karolinu.

*Jako ministr teď neustále buď pole-
tujete po Praze, nebo jste na nějaké
diplomatické cestě. Nestýská se vám
po životě správce majetku, muže, kte-
rý přejíždí z Rakouska do Čech a pak
zase třeba do Bavorska?*

Po správě majetku se mi nestýská. Jsem moc rád, že to zcela převzal syn a že to nemusím dělat. Podmínky v byznysu se také rychle mění, takže už bych na to dneska asi nestačil, syn je mnohem lepší. Jinak, samozřejmě, ta naprostá svázanost ministerské funkce a fakt, že nemám na nic dalšího čas, mi strašně vadí. Byly různé výstavy, které bych velmi rád viděl, konference, které mne zajímají... Spoustu věcí, které by mě těšily, si musím odříci. Volný čas mi strašně chybí.

Rád srovnáváte Rakušany s Čechy. Vztahy prý máme napjaté, protože jsme příbuzní a jsme si příliš podobní. Jiří Peňás s vámi nedávno polemizoval. Stačí prý, když se člověk podívá na rakouskou pořádkumilovnost a čistotnost – a hned ho úvahy o příbuzenství přejdou...

Tady je podle mne rozdíl času. V rakouské hospodě to před čtyřiceti lety vypadalo stejně jako ještě před několika lety u nás. Když si vzpomenete, jak vypadal – s odpuštěním – hajzl v pražské hospodě před rokem 1989, a srovnáte to s tím, jak vypadá dnes, dosáhli jsme neskutecného pokroku, a to i na venkově. To je vývoj. V roce 1950 ten rozdíl neexisto-

val a za deset let už zase skoro nebude existovat.

Ale česká společnost je přece úplně plebejská, Rakušané jsou navíc dost nábožensky založení.

I v Rakousku má dnes náboženství daleko menší vliv a není niterně tak podstatné jako ještě v předešlé generaci. Má vliv spíše kulturní, to máte pravdu. V Rakousku se lidé alespoň stydí. Tady taky, když si někdo osvojil miliony či miliardy, vystavuje to na odív, což v Rakousku není.

Jak se dívají Rakušané na korupci? Mnozí z nich se vůbec netají tím, že když je třeba v postkomunistickém světě uplácat, tak to činí.

Korupce existuje bohužel všude, tedy i v Rakousku. Byly tam skandály s dálnicemi, potíže s bankou BAWAG... Je bohužel pravda – a v tom nejedou Rakušané sami – že oni vycházejí z předpokladu, že v našich zemích se musí podplácet, když tu chtějí dělat byznys. Ale je to stejně falešná morálka, jako když jdou mužští do hampejzu a opovrhují těmi holkami, co tam pracují, a sami se pak považují za kabrháky. Mnozí západní byznysmeni se chovají podobně.

Hodně se mluví o tom, že společnosti jako maďarská a polská, ale do určité míry i slovenská a česká, jsou hluboce rozděleny na dva nepřátelské tábory,

kteří nejsou schopni komunikovat. Asi to však nebude pouze postkomunistický fenomén, protože sám jste nedávno poznamenal, že v Rakousku to začíná být obdobně...

Ono se to v Rakousku přiosťřilo, ale nyní je u moci opět velká koalice, takže se to zas trošku otupilo, nikdy to ale nebylo tak silné jako třeba v Maďarsku. Paradoxní na tom ovšem je, že ideologické rozdíly vůbec nejsou veliké. Ve skutečnosti jsou ty strany napravo či nalevo velice podobné. Jde spíše o osobnostní a mocenské spory. Takže více než starobylé ideologické spory mi to připomíná nenávist mezi spartány a slávisty.

A je to tedy problém, nebo se přehání? Sám jste členem koaliční vlády, která stojí na velmi úzké většině a určitě nevyhledává konsenzuální politiku. Bude se podle vás vývoj v Polsku a Maďarsku ještě zhoršovat, než dojde ke zlepšení?

Z tohoto vývoje mám poněkud obavy. A nejen z toho, že si vytváříme pravcové a levicové modly a v rámci uctívání těchto bůžků nadáváme na souseda. Mám obavy také z toho, jak se v Maďarsku a na Slovensku objevuje příznak pitomého nacionalismu. To, co se teď ve střední Evropě odehrává, je nedobrý návrat starých časů. Argumenty, které se používaly ve 30. letech minulého století, se zase vesele objevují. A z toho mám jisté obavy, to vám řeknu docela upřímně. Je to nedobré. Zdá se, že se nám zase daří příliš dobře a začínáme z toho blbnout na kvadrát.

Ve Vídni, přímo před Schwarzenberským palácem, se nachází gigantický pomník sovětské armádě. Jak se Schwarzenbergové s tím pomníkem sžili?

Ale docela dobře. Za prvé je to pomník padlým, a to má člověk ctít, ať jde o jakoukoli armádu. Ti kluci jistě nepadli rádi a bojovali tam za osvobození Vídně, tak budiž jim všechna čest. Ale s tím pomníkem je spjatá vtipná historka. U schwarzenberského panství v Bavorsku, kde sídlilo Prečanovo dokumentační středisko, je městečko Scheinfeld a tam pod naší ochranou existovala po staletí židovská čtvrť. A před nějakými šesti lety vídeňské noviny *Kurier* objevily v Moskvě staříčkého pána, který byl stavebním inženýrem právě té divize, jejíž pomník u Schwarzenberského paláce ve Vídni stojí. Bydlel v nějakém

moskevském paneláku a – to jsem tedy koukal – jmenoval se Scheinfeldov. Tedy očividně pocházel z židovské rodiny, která původně žila v tom „našem“ Scheinfeldu a přes Polsko se dostal do Ruska. A pak přišel postavit ten pomník vedle Schwarzenberského paláce...

Tím se tak trochu dostáváme k současnosti. Většina české politické elity si, zdá se, uvědomuje, že Rusko začíná být nebezpečné, že jako by přestávalo vědět, kde má vlastně hranice. Jaký je ale vlastně vztah Rakušanů k Rusům? A jde to srovnat třeba se vztahem Němců k Rusům?

Myslím, že je to obdobné, protože Rakušané v rámci wehrmachtu bojovali také v Rusku a dokonce většina rakouských pluků bojovala právě v Rusku.

To mělo dva důsledky. Díky tomu, co Rakušané viděli na vlastní oči v Rusku, dopadli komunisté v poválečných volbách v Rakousku špatně. Protože Rakušané viděli, že Rusko spravované komunisty je hladová, zbídačelá země. A Rakušané byli samozřejmě šťastní, když od nich Sověti v roce 1955 odešli. Vztah k Rusům byl ostražitý a určitě ne přátelský.

Teď se to naprosto změnilo. Rakouské firmy jsou v Rusku velice činné, Rakušané mají v Rusku banky. Rakouská stavební společnost Strabag převezme větší část výstavby pro olympijské hry v Soči atd. Obchody jsou velmi čilé.

Rusko a ruská diplomacie si myslím vybraly Rakousko, aby dokázaly, jak dobře umějí spolupracovat s jinými zeměmi, jak jsou vstřícní a přátelštější. Oficiální návštěva prezidenta Putina proběhla minulý rok v největší slávě. Putin jezdil na lyže do Rakouska a ještě než byl prezidentem, strávil v Rakousku dovolenou. Putin sám má s Rakušany velmi dobré vztahy. Bývalý slavný rakouský lyžař Karl Schranz je Putinovým osobním přítelem, jezdí k němu na daču... Putin osobně má k Rakousku velice vřelý vztah a rakouská vláda se snaží mít co nejlepší vztahy s ruskou federací. Jako neutrální země to má poněkud snažší.

A pokud jde o vztah Němců k Rusům – do jaké míry se do nich promítá fakt, že to byli Němci, kdo napadl bývalý Sovětský svaz? Možná kvůli tomu nevidí Rusy jako možné agresory?

Nemají třeba Němci pocit, že to s Rusy umí, viz pakt Molotov-Ribbentrop? To má mnohem hlubší kořeny. Jde to více než dvě stě let zpátky. Už bývalé pruské království se snažilo mít co nejlepší vztahy s carským Ruskem. Byly to tehdy sousední země a měly společný zájem potlačit Poláky, tedy hlavně za Bismarcka. Úzké vztahy Ruska a potom již císařského Německa byly založeny na společném zájmu udržet Polsko rozdělené. Rusové měli před Němci obrovskou úctu. Spoustu technických dovedností a pokroku i vojenských dovedností přinesli do Ruska různí Němci. Třeba pobaltští Němci, kteří až do první světové války měli vynikající místa v ruské diplomacii a v armádě. Poslední ruský carský velvyslanec v Londýně byl hrabě Lambdorff, vzdálenější strýc německého politika.

Na druhé straně Prusko žilo pod hlubokým dojmem z Ruska. Slavná německá vojenská čepice byla převzata od Rusů. Placaté čepice jsou původně ruský vynález. Za výmarské republiky probíhala tajná cvičení německé armády v Rusku a podobně.

Tradiční pruská a posléze německá politika zdůrazňovala udržování přátelských vztahů s Ruskem. Tato tradice v německé politice tedy existuje více než dvě stě let.

Když si člověk vybaví některé české slavjanofilské obrozence, kteří se chtěli přivínut k Rusku, může se to zdát absurdní. Jenže Rusko tehdy končilo v Krakově, bylo de facto sousedem, bylo za humny. Na to dnes leckdo zapomíná...

Jediný, kdo tehdy rozpoznal akutní nebezpečí Ruska, byl vůbec nejbystřejší politický duch 19. století – Karel Havlíček Borovský. Když si přečtete jeho dopisy z Ruska, pochopíte, že byl vůči Rusku velice ostražitý, a proto chtěl reformovat mocnářství. Tušil, že jinak bude ruské nebezpečí velice intenzivní. A slavná je i Palackého věta: Rozpadne-li se mocnářství, nové republiky a republiky budou vítány základem pro univerzální monarchii ruskou.

Pozoruhodné je, že když dnešní německá kancléřka organizuje „kruhovou obranu“ před tzv. suverénními fondy, jako nepřítel je vnímán čínský, nikoli ruský kapitál. Z českého pohledu se to zdá být poněkud absurdní...

Nesmíme zapomenout, že Němci byli strašně překvapeni, jak bystře Číňané okopírovali vyspělé výrobky, které Němci do Číny vyváželi a mysleli si, že to bude velký obchod. Po krátké době se ale objevily obdobné produkty čínské a Číňané řekli Němcům nazdar. Z hlediska perspektiv německého průmyslu mají Němci z Číny velké obavy. A obavy Německa před ovládnutím bankovníctví čínským kapitálem mohou být opodstatněné. Nesmíte zapomínat na ohromné devizové zásoby, které dnes Čína má.

Jako ministr zahraničí pracujete na posílení vztahů s Francií. Souvisí to také s tím, že zájmy našich sousedů, Německa a Rakouska, vůči Rusku jsou jiné než zájmy naše? Nebo jsou ještě další důvody pro posilování vztahů s Francií?

Tady jsou dvě věci, které nesmíme zapomenout. Je bohužel fakt, že od roku 1990 se poněkud zanedbávaly vztahy s Francií. Byli jsme orientováni především na Spojené státy a Británii, případně na Německo. Francii jsme zanedbávali. K tomu přispěly různé okolnosti, například slabší francouzské vlády v posledních letech Chirakova prezidentství. Na každý pád jako by v české politice ještě po tak dlouhé době doznívalo zklamání z Francie v době Mnichova. Za první republiky jsme se orientovali především a příliš na Francii, a v posledních sedmnácti letech jsme se zase na Francii orientovali málo.

Na našem ministerstvu je příliš málo diplomatů, kteří umí francouzsky a podobně. Tudíž jsem velice šťastný, že jsme přišli na to, že Francie je veledůležitá evropská země, která poskytuje veliké možnosti a v osobě prezidenta Sarkozyho se objevil opravdu zajímavý politik, který je očividně odhodlán probudit Francii z jejího poklidného spánku. Chce Francii vidět v čele Evropy, pro což má z různých důvodů právě nyní skvělou příležitost, protože možnosti Angely Merkelové jsou bohužel omezeny velkou koalici, což je trošku obtížná forma vlády, a britský premiér Gordon Brown se musí starat o vnitropolitickou scénu, aby vyhrál volby.

Nám ale také vyhovuje, že prezident Sarkozy opustil takovou tu věčnou francouzskou konfrontaci se Spojenými státy a naopak chce fran-

couzskou politiku více koordinovat s tou americkou.

Jste ministrem zahraničí, Saša Vondra je místopředsedou vlády pro evropské záležitosti. Se Sašou Vondrou se znáte a přátelíte dlouho, ale nepřidělavá vám to trochu práci? Například je tu logická otázka, do jaké míry vaše aparáty spolupracují a do jaké míry si hází klacky pod nohy...

V politice musíme vycházet z daností a koaliční smlouva je, jaká je. Vznik úřadu pro evropské záležitosti je docela rozumný, mají to tak i mnohé jiné evropské státy, například Švédsko a podobně, protože evropská agenda je velice obsáhlá a obtížná. Je celkem rozumné, že se o to stará samostatný úřad. Ale tak, jak máme v Česku volební právo naruby a většinový systém, který bychom měli mít ve sněmovně, máme v Senátu, podobné je to s těmi úřady.

Bylo by jaksi lepší, kdyby ministerstvo obsáhlo vše a ten zvláštní úřad byl spíše přičleněn k němu. Ale politické danosti to určují jinak. Se Sašou si dobře rozumíme a potíže se nám podařilo zatím překlenout. Žárlivostí budou vždycky existovat a trošku jiné aranžmá by bylo jistě snazší, ale koalice je kompromis a musím s tím pracovat. Ale přiznávám, že kdybychom nebyli se Sašou dlouholetí kamarádi, tak se to dostalo do velkých obtíží.

Ve vládě reprezentujete zelené, tedy proevropskou stranu. Co říkáte na kritiku, že ten proevropský hlas je poměrně málo slyšet?

Nechtěl bych se nějak halasně propagovat. Nicméně když se podíváme na hlasy, které zaznívaly na začátku roku, a když se podíváme na výsledky naší politiky v Evropské unii, tak si myslím, že vznikl velice rozumný kompromis mezi proevropskými lidovci a zelenými a skeptičtější ODS. Všichni víme, že v Evropě musíme žít a působit a máme někdy poněkud odlišné názory na to, jak má být Evropa organizována. Kritický hlas vůči Evropské unii občas neškodí a na druhé straně ODS už uznává, že má Evropská unie své výhody.

Také jsme se mohli doslechnout, že vaše zahraniční politika je nedostatečně zelená.

Od té doby jsem měl tu čest a potěšení udělat republikové radě Strany

zelených přednášku o naší zahraniční politice, co se týká klimatické politiky, jistých aspektů evropské politiky nebo včlenění radaru do architektury NATO. Takže si myslím, že členové rady to pochopili. Že vždycky bude někdo nespokojený, to je úplně normální a jasné. V koalici není možné, aby ministři zastávali čistě stranická hlediska.

V nakladatelství Torst právě vyšlo souborné dílo vašeho otce. Co o té knize soudíte?

Jsem nesmírně šťasten, že se to konečně objevilo na světle božím. Mnohé myšlenky jsou tam dodnes platné a stojí za to o nich přemýšlet. Je to velmi originální kniha, můj otec byl totiž velký svéráz.

O Vás se říká, že jste schopni usnout prakticky za všech okolností....

Ano prosím, to je pravda.

Zároveň se proslýchá, že sice klimbáte, ale plně vnímáte...

Obyčejně ano, je to jedna z mých zlomyslných vlastností. Netuším, kde jsem k ní přišel. Patrně je to vrozené.

Budete slavit rok ve funkci ministra zahraničí. Baví Vás to?

Ale to víte, že jo. I když je to strašně únavné, a někdy jsem opravdu už hotový, a asi od dávných dob, kdy jsem chodil do školy, jsem se tak netěšil na Vánoce jako minulý rok. Zahraniční politikou jako takovou jsem se zabýval celý život z různých aspektů, když to sám můžu dělat, je to dosti příjemné.

Takže nejvíc vás štve právě únava?

Spíš různé konference, kde se sejde parta politiků kolem stolu, vy předem víte, že danému tématu z nich rozumí pět, a čím méně tomu rozumějí, tím déle o tom mluví. A poslouchat je, to je nad moje síly. Tudíž bohudíky za zdravý spánek.

Studoval jste na lesníka, nechcete převzít státní podnik České lesy, který má dlouhodobě problémy?

Pod jednou podmínkou. Že bych tak mohl vkráčet tak, jak chodil král Václav IV. s tím pánem v červené kukle a se sekerou. Pak ano, bez toho ne. Provést reformu a vše, co by bylo nutné je proces na dlouhou dobu. Přejdu kolegovi všechno štěstí a věru mu to nezávidím.

Mimochodem, co byste mi provedl, kdybyste mě přistihl, jak si z vašeho lesa odnáším stromek?

Vzpomněl bych si na svého otce, který šel lesem a přistihl babičku, jak si nese vánoční stromek. A protože měla velkou rodinu, vzala si trošku větší a už byla starší, tak se otec nabídl, že jí pomůže. Ona ani netušila, o koho jde. Když pak přišla na Orlík něco vyřizovat, dozvěděla se, že jí pomáhal kníže pán... Ale vy jste ještě příliš mladý, abych vám pomáhal.

Nedávno jste oslavil sedmdesátiny. Pěstujete si pevně zdraví? Sportujete? Držíte diety?

Ne.Ne.Ne!

Když jsme četli vaše minulé rozhovory, váš mediální obraz mi připomněl paní kněžnu z Babičky...

Šťastná to žena?

Přesně tak. Samá chvála. Jste skutečně bez chybičky?

Vůbec. Bohudík mě vždy dostatečně zkritizuje rodina, abych zůstal při zemi. Bezchybný zdaleka nejsem.

Lezou vám lidi do...?

Asi jo, ale nesmíte zapomenout, že já mám nadání skoro jako houba nasávat lichocení a chválu. Mě to strašně těší! Čím víc, tím líp! Chválit a zase chválit!

Udělal jste během své roční kariéry ministra nějaké faux pas?

Zajisté, ale oni vám to neřeknou, když to uděláte. Každý se tím zlomyslně za vašimi zády těší s pevnou nadějí, že to budete ještě jednou opakovat, vám nic neřeknou.

Jak byste zhodnotil uplynulý rok?

Hospodářský vývoj byl dobrý, polepšili jsme si i v Evropské unii. Na začátku roku v nás všichni viděli potížisty, teď vidí, že umíme spolupracovat a kritický pohled si dovedeme obhájit. A že se tu mezi sebou pereme? To jsme dělali už za první republiky. Kradlo se u nás taky vždycky... Myslím, že celkem vzato můžeme být spokojeni, a co se týká zahraniční politiky, aspoň se nám nic strašného nestalo.

redakčně zkráceno, Hospodářské noviny 42/07 – Jan Macháček, rozšířeno podle MFDnes, Víkend 12. 1. 2008, Jan Hanzlík

Památku ruinuje restituční spor

Před třemi lety se obyvatelé Jaroslavice v blízkosti česko-rakouských hranic radovali, že se jim konečně podařilo vyřešit problém, který obec zatěžoval už dlouhou dobu – osud místního zámku, který stále více chátral. Památkově nesmírně cenný objekt totiž koupil rakouský neurolog a psychiatr Sigurd Markus Hochfellner, který již vlastní zámky v Emmersdorfu a Kaisersbergu. Pravda, za objekt vybudovaný v renesanci a přestavovaný v období baroka a klasicismu zaplatil pouhých deset milionů korun, ale zavázal se, že minimálně desetinasobek této částky, tedy kolem 3,4 milionu eur, vloží do opravy vzácné stavby a jejího okolí. Jenže radost jaroslavickým dlouho nevydržela – soud jakékoliv nakládání s objektem pozastavil, protože o jeho vydání v rámci restitucí požádala téměř stoletá Američanka, hraběnka Felicitas von Spee. Jejím rodu totiž zámek patřil od roku 1919. Obec však tvrdí, že majetek rodu říšských hrabat von Spee byl zkonfiskován hned po válce, a proto se na něj restituční nevztahují. Na soud, který má otázku vlastnictví rozhodnout, však museli čekat tři roky. Tato doba přitom nejméně poškodila samotný zámek, ze kterého se pomalu stává zřícenina. V posledních desetiletích vůbec neměl moc štěstí – protože stál v hraničním pásmu, nebyl zájem o jeho turistické využití, a tak se do něj pouze nastěhovaly depozitáře různých institucí. Ke skutečné devastaci ovšem přispěly zejména zde umístěné jednotky pohraniční stráže a vojska. Opakoval se tak scénář známý i z jiných českých památkových objektů – vojáci znamenali pro zámky doslova pohromu i v mírových časech. Lze jenom doufat, že zkázu nakonec nedovrší druhá pohroma pro historické stavby – vlekoucí se soudy.

(MaFr)

Výstava o Havlovi

Výstava se stala pilotním projektem Knihovny Václava Havla, instituce, která vznikla z iniciativy Dagmar Havlové po vzoru prezidentských knihoven v zahraničí. Návštěvníci výstavy mohli vstoupit do dětství Václava Havla, poznat jeho disidentskou a prezidentskou etapu života – například šperky z chleba, které Havel vytvářel ve vězení, protokoly z domovních prohlídek vedle prezidentského dekretu. Byla zde umístěna i replika pracovny, která působila dojmem, jako by ji někdejší hlava státu právě opustila. K vidění byl i „kamrlík“, který měl připomínat nemocniční pokoj. V něm byly umístěny vzkazy, které psal Václav Havel, když byl v nemocnici. Autoři výstavy Bořek Šípek a Martin C. Putna o výstavě prohlásili, že se nejedná o „žádné mauzoleum, ale o nadsázku“.

(mk)

Byla otevřena expozice knihovny Václava Havla

V prosinci 2007 byla v Hergetově cihelně na Malé Straně otevřena prozatímní expozice pod názvem *Václav Havel – český mýtus*. Jedná se o pilotní projekt expozice „knihovny“. Na výstavě mohou návštěvníci vidět různé artefakty, především Havlovy texty a dokumenty, od protokolů StB až po prezidentský dekret. Václav Havel také představil veřejnosti v té době čerstvě vydaný svazek korespondence s Františkem Janouchem, který dokumen-

tuje kontakty disentu a exilu, a také další díl svých spisů. V Hergetově cihelně setrvává expozice do té doby, než se knihovna přestěhuje do stálého sídla. To by podle slov Václava Havla mělo být na druhém břehu Vltavy v jednom menším paláci.

(mk)



Fotografie Knihovny Václava Havla

Rakouská sedačková lanovka na Vysočině

Těsně před Vánoci mohli lyžaři na Harusově kopci nad Novým Městem na Moravě okusit výhody první sedačkové lanovky v kraji Vysočina. Lanová dráha připutovala z Rakouska a každou hodinu by měla odvézt na 1 400 pasažérů. A hned na počátku svého provozu si její majitelé nemohli stěžovat na nezáměr návštěvníků sjezdovky. Na Vysočině, stejně jako v jiných lyžařských regionech České republiky, si zatím provozovatelé areálů a hoteliéři letošní sezónu mimořádně pochvalují. Zatímco po loňských teplých měsících bez sněhu jen smutně sčítali ztráty, v současnosti vypadá situace značně odlišně. Natěšení milovníci zimních sportů naplňují proslulá i méně slavná horská centra ve velkých houfech a podnikatelé si mnou ruce. Změnu možná v negativním směru pocítí někteří provozovatelé areálů a penzionů v Alpách, kam se loni většina českých lyžařů uchýlila. Na druhou stranu si však přinejmenším část klientely pravděpodobně udrží, mimo jiné i díky ceně. V mnoha regionech v Čechách totiž podnikatelé chtějí loňské ztráty dohnat trochu moc rychle.

(MaFr)

Česká hlava 2007

Nositelem ceny Česká hlava 2007 se stal Antonín Holý z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. Jeho laboratoř má velký podíl na vývoji léků proti HIV, žloutence a dalším virovým chorobám.

O vítězi, který kromě prestižního ohodnocení získal milionovou odměnu, rozhodla česká vláda. Antonín Holý se začal zabývat výzkumem protivirotických látek v šedesátých letech a na jejich vývoji pracuje i v současnosti. Chemické sloučeniny vyvinuté v jeho laboratoři ověřují vědci z belgické Katolické univerzity v Lovani. Poznatky ze základního výzkumu jsou posléze zpracovány jako medikamenty americkou společností Gilead Sciences. Léky se z USA do Evropy dovážejí. První lék, který se vyrábí již od roku 1996, se jmenuje Vistide a působí proti virům, které vyvolávají různé obtíže – například žaludeční vředy nebo

záněty oční sítnice. Od roku 2001 je ve výrobě preparát Viread, který zastavuje množení viru HIV. V roce 2002 se začal vyrábět další lék s názvem Hepsera, který působí proti viru sériové žloutenky typu B. Lék Viread se pak dále stal součástí ještě dalších kombinovaných léků Truvada (2004) a Atripla (2006).



Antonín Holý

Národní cena Česká hlava je nejvyšším vědeckým významáním v České republice. Od roku 2005 je tato cena udělována vědcům s mimořádnými celoživotními úspěchy. V roce 2006 získal Českou hlavu Jaroslav Kurzweil, který přispěl k rozvoji teorie integrálních a diferenciálních rovnic. V roce 2005 byl oceněn Armin Delong, zakladatel české elektronové mikroskopie. (mk)

Golf na čáře

Naštěstí daleko za námi jsou doby, kdy česko-rakouskou hranici střežili po zuby ozbrojení příslušníci Pohraniční stráže a celý prostor byl alespoň z české strany pečlivě obehnan ostnatými dráty. Vstup České republiky do schengenského prostoru umožňuje další vzdálení se vzpomínce na tyto chmurné časy a realizaci projektů, které pomezí čáru přemění na skutečně virtuální záležitost. Jedním z takových plánů je i plán na vybudování golfového hřiště v Hevlíně na Znojemsku, se kterým přišli rakouští investoři. Na sedmdesáti hektarech by mělo vzniknout špičkové sportoviště, které hraniční čára bude dělit na dvě poloviny. Znamená to tedy, že když hráč odpálí míček v Rakousku, z jamky ho vybere už na Moravě. Připravit se a případně přespat však bude pravděpodobně muset v Rakousku – tam totiž vznikne celé zázemí hřiště i připojený hotel. Rakouští podnikatelé by chtěli celý areál otevřít co nejdříve, ale podle odhadů bude moci nové golfové hřiště na velmi zajímavém místě přivítat první zákazníky až zhruba za rok. Nejedná se přitom o až tak ojedinělou ideu. Na česko-rakouských hranicích má totiž vzniknout mezi Valticemi na Břeclavsku a Schrattenbergem dokonce celé nové lázeňské městečko. K jeho umístění nevedla přitom jen snaha o nějakou kuriozitu, ale také zcela racionální kalkulace – komplex přímo na hranici má totiž mimořádnou šanci na získání podpory z evropských peněz. Komplex má přitom tvořit velké množství saun, masážních bazénů, bazénů s termální vodou a dalších podobných zařízení, včetně tzv. vinného pavilónu, v němž si budou moci návštěvníci vyzkoušet koupel ve vinných kvasinkách a vylep-

šit si tak svoji pleť. Vedle toho počítají investoři se vznikem spousty obchodů a stovek pokojů v luxusních hotelech. Chybět by samozřejmě neměly ani obrovské podzemní garáže nebo divadelní sál. Sní přitom o roční návštěvnosti přesahující půl milionu osob. Projekt počítá s vynaložením více než dvou miliard korun a jeho trochu megalomanské rysy vzbuzují mezi některými obyvateli Valtic určité rozpaky. Obě obce, tedy Valtice i Schrattenberg, si od lázní slibují výrazný nárůst cestovního ruchu a věří, že nový komplex bude úspěšně konkurovat i takovým zavedeným podnikům, jako jsou proslulé lázně v Laa. Autor projektu Wolfgang Eder má přitom již za sebou několik podobných hypermoderních areálů, například v rakouském Bad Göggingu nebo v Bad Füssingu. Nejedná se tedy o žádného dobrodruha, který by nevěděl, o čem mluví. V případě nového česko-rakouského městečka má k úspěchu navíc pomoci i jedinečná tradice pěstování vína i blízkost nesmírně přitažlivého lednicko-valtického zámeckého areálu. Lze očekávat, že podobných přeshraničních projektů bude v blízké budoucnosti dále přibývat. Snad pomůžou nakonec odstranit obavy, které otevření hranic vzbudilo. I když někteří lidé se nedají přesvědčit ani praktickými důkazy výhodnosti vzájemné spolupráce, ani statistickými čísly dokládajícími neoprávněnost jejich strachu z nové situace. Takovým bohužel není rady ani pomoci. (MaFr)

Slavné Masné krámy znovu otevřeny

Ještě nedávno vyhlížela budoucnost jedné z hlavních svatých ctitelů budějovického Budvaru – restaurace Masné krámy v Českých Budějovicích – velmi chmurně. V září 2002 slavný podnik zavřel hygienik. Nutnou rekonstrukci pak dlouhá léta zcela blokovaly konflikty mezi spoluzájemci. Obnovy se nakonec chopil hlavní podílník – město České Budějovice. Vlastní stavební úpravy začaly až loni v září. Byla postavena nová kuchyně a úplná rekonstrukce se dočkal i interiér včetně podlah. Počátkem prosince se milovníci zlatistého moku z jihočeské metropole konečně dočkali a legendární podnik se zaskvěl v nové kráse. Jeho otvírání provázal obrovský zájem nejenom domácích ctitelů piva. Český tisk si povšiml, že mezi návštěvníky, kteří museli čekat v dlouhých frontách před Masnými krámy, nechyběli ani pivaři z jiných států, včetně Rakouska. Někteří z nich si dokonce kvůli otevření vzali i v práci volno. Většina návštěvníků si nový interiér se 178 místy pochvaluje, především proto, že podle nich dokázal skloubit modernost se zachováním původního celkového vyznění prostoru. Masné krámy, které bude provozovat přímo pivovar Budějovický Budvar, se jistě nemusí bát o nedostatek zákazníků. Pivovar z nich chce vybudovat svou propagační vlajkovou loď a bude zde kromě svých produktů nabízet i nejrůznější suvenýry a reklamní předměty. Nejvíce zájemců však do nově opravených Masných krámů nepochybně přiláká samotné pivo. Jeho cena při otevření nebyla stanovena nijak vysoko – výčepní desítka, kroužkovaný kvasnicový ležák i tmavý ležák vyšla na 29 korun za půllitr, tedy něco přes euro. I když Rakušané mají více příležitostí pochutnat si na – pravda – o poznání dražším, ale většinou dobře ošetřovaném Budvaru doma, jistě při návštěvě jižních Čech nepohrdnou ani Masnými krámy. Provozovatel restaurace i její slavná pověst je zárukou, že by neměli odejít neuspokojeni. (MaFr)

Slovensko je u Čechů v oblíbě

Statistiky za loňský rok jasně ukazují měnící se preference obyvatel České republiky při trávení dovolených. První místo mezi zahraničními cíli rekreatantů si stále udržuje Chorvatsko, kam se loni vypravilo kolem sedmi set tisíc osob z ČR. To znamená zhruba jedenáctiprocentní nárůst oproti roku 2006. Jak však přiznávají chorvatské úřady, může jít pouze o fiktivní změnu, protože údaje zachycují pouze ubytované osoby v registrovaných ubytovacích zařízeních. Do Chorvatska láká Čechy především nádherné moře. Naopak spíše je odrazuje ne vždy zcela vhodná obchodní strategie části chorvatských podnikatelů v cestovním ruchu, kteří dlouhou dobu při poskytování služeb preferovali německé zákazníky, a také vysoké ceny za potraviny a další zboží. Pro určitou část občanů ČR již není jízda vlastním autem k Jadranu nijak atraktivní variantou, ale prozatím je nahrazují ti lidé, pro které v minulosti byla cesta k moři obtížně dosažitelným luxusem.

Pomyslnou stříbrnou pozici druhého nejoblíbenějšího cíle turistů z ČR obsadil stát, jehož popularita mezi lidmi chystajícími se na dovolenou stále roste – Slovensko. Tam loni vycestovalo zhruba půl milionu osob. Na Slovensko lákají vyšší hory, než jaké je možno nalézt v České republice, a především rychle rostoucí lázeňství, založené hlavně na termálních pramenech. Za nezanedbatelnou výhodu se dá považovat neexistence jakékoliv jazykové bariéry a také nízké ceny, které umožňují cesty třeba i důchodcům s nižšími příjmy. Slovensko se u českých zákazníků dokázalo prosadit i oproti silné maďarské konkurenci, která se přitom může chlubit starší tradicí. Podle analytiků roste v České republice i zájem o tuzemskou dovolenou, která již ztratila hanlivý příděch jakési levnější, náhražkové varianty a často se stává atraktivní i pro bohatší vrstvy.

Novitější vrstvy také čím dál častěji vyražejí na exotické zájezdy do nejrůznějších světadílů. Zájem přitom posiluje i určité snížení cen těchto zájezdů dané zvyšujícím se konkurenčním prostředím. Trh v České republice stále ovládají velké domácí společnosti, především Čedok, který nedávno získal silného zahraničního investora, Fischer, Firo-Tour a několik málo dalších větších hráčů. Předpokládá se však, že v blízké budoucnosti do České republiky budou ve zvýšené míře expandovat některé významné evropské cestovní kanceláře, například německá TUI. Bez nadějí nejsou ani některé rakouské podniky. Již v současnosti řada českých občanů využívá služby zahraničních firem, musí však jako odletová letiště využívat německá nebo rakouská města v blízkosti hranic s Českou republikou. Lze však očekávat, že v nejbližších letech bude přibývat charterových letů provozovaných velkými firmami z Prahy i Brna. Některé z nich budou směřovat i do exotických lokalit, například v Asii nebo Jižní Americe.

A jaké perspektivy má Rakousko jako cílová země českých turistů? Zatím se nedrží špatně a na žebříčku nejoblíbenějších destinací občanů ČR mu patří 5. místo. Překonává tak například Španělsko, Bulharsko, Francii, Egypt nebo Tunisko. Alpy samozřejmě nadále lákají lyžaře, a to i přesto, že i na českých horách lze letos najít na mnoha místech slušné podmínky pro pěstování zimních sportů. Vyznačují se přece jen větší stabilitou sněhové pokrývky a řada turistů oceňuje i kvalitu zde poskytovaného servisu. Přeshraniční

projekty by pak mohly pomoci rozšířit pěší i automobilovou turistiku v česko-rakouském pomezí. Přitažlivým a zároveň nepřilíživým klenotem pro české milovníky památek zůstává také Vídeň, pro ni však platí totéž co pro Prahu – většina zájemců ji v posledních letech shlédla a někteří ji dokonce navštívili i několikrát. Stále však rakouská metropole zůstává jedním z nejatraktivnějších měst pro pořádání mezinárodních kongresů a konferencí. Milovníky umění zase určitě budou i nadále lákat zajímavá představení nebo výstavy. (MaFr)

Sladké oslavy Schengenu

Vstup České republiky do schengenského prostoru se slavil na různých místech všemožnými způsoby. Ve Volyni vsadili na sblížení skrze žaludky. Šest učňů oboru cukrář/cukrářka zde pod vedením mistrů připravilo dort o rozměrech 80 × 80 centimetrů, který vážil plných třicet pět kilogramů. Zdobily ho přitom mapy Rakouska a České republiky a tři vlajky – Evropské unie, Rakouska a České republiky. Dort nakonec rozkrájel český ministr vnitra Ivan Langer při oslavách otevření hranic v Českých Velenicích. Nutno ovšem podotknout, že cukrářský výrobek byl jen zmenšenou replikou díla, které volyňští již před časem poslali na kulinární veletrh Gastrofest do Českých Budějovic. Tehdy dort se stejnou tematikou, ale jiným výtvarným zpracováním měřil dokonce 210 × 130 centimetrů a vážil plných sedmdesát kilo. Hlavním prvkem jeho výzdoby byl tehdy semafor se zelenými světly, tedy symbol, který Česká republika používá v oficiální kampani ke vstupu do Schengenu. Bohužel agentury nepřinesly informaci, jak oba dorty chutnaly, a přímou možnost k jejich okořování jsem neměl. Ale snad neležely strážníkům v žaludku tak, jako některým zatrpklým konzervativcům leží definitivní odstranění zbytků železné opony. (MaFr)

Křesťané slaví rok svatého Václava

Mši v katedrále sv. Víta na Pražském hradě začaly oslavy Svatováclavského roku. Křesťané si jím budou připomínat 1100. výročí narození sv. Václava, který bývá označován za patrona českých zemí. Mši ve Svatováclavské kapli sloužil kardinál Miloslav Vlk a zúčastnili se jí všichni čeští a moravští biskupové. Bohoslužba se konala v rámci zasedání České biskupské konference, která se konala v kapucínském klášteře na Loretánském náměstí v Praze. kk

Orchestr FOK se vrací z úspěšného turné po Japonsku do nejistoty

Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK se vrací z měsíčního turné po Japonsku, kde na 14 koncertech úspěšně vystoupil pod taktovkou šéfdirigenta Jiřího Kouta. Symfonikové předvedli japonskému publiku skladby Bedřicha Smetany, Felixe Mendelssohna-Bartholdyho a Antonína Dvořáka. V Praze je teď čekají svízelná jednání o rozpočtu a další budoucnosti. „Stále hledáme rezervy a přeskupujeme rozpočet, který je snížený o 5 %. Promítne se to do výše honorářů, platů stalých zaměstnanců FOK i počtu koncertů,“ řekla ČTK mluvčí orchestru Eliška Froschová Stehlíková. Druhé největší symfonické těleso v Česku, které patří mezi příspěvkové organizace

pražského magistrátu, bude zřejmě muset zrušit jeden cyklus koncertů a omezit venkovní reklamu. Přitom právě ta pomáhá přilákat „posluchače z ulice“.

bk

Kapela Gipsy.cz odpoví na Čunkovy výroky na adresu Romů písničkou

Zbraní sobě vlastní, tedy písničkou, hodlá bojovat proti přístupu předsedy KDU-ČSL Jiřího Čunka k řešení romských problémů v Česku kapela Gipsy.cz složená z romských hudebníků. „Nemůžeme zůstat zticha,“ řekl houslista Vojtěch Lavička, který působí rovněž ve sdružení Romea prosazujícím zlepšení soužití většinové společnosti s romskou minoritou. Kapela písničku možná zařadí i na své druhé album, s jehož vydáním počítá v letošním roce.

bk

Poškozený unikátní klavír pomůže opravit veřejná sbírka

Veřejná sbírka má pomoci k opravě unikátního kladívkového klavíru z 18. století, který patří brněnské cembalistce rakouského původu Barbaře Marii Williové. Při stěhování kvůli listopadovému koncertu se křehký a bohatě zdobený nástroj poškodil. Kvůli neobratné manipulaci má klavír poškozenou mechaniku, boční intarzie i spodní desku. Autorem je výrobce hudebních nástrojů Franz Josef Baumeister, klavír zhotovil v roce 1797. Díky použitým materiálům a technologiím i svému věku má zvláštní zvuk.

bk

Nová doprovodná expozice k valdštejské výstavě

Senát přichystal novou doprovodnou expozici k výstavě o Albrechtovi z Valdštejna. Potěší zejména milovníky zbraní, tedy mečů, dýk nebo kordů. Na výstavě budou exponáty od soukromých sběratelů, kteří je nabídli po zahájení valdštejské výstavy. Doplní je zbraně ze sbírek Vojenského historického ústavu. Valdštejská výstava, kterou navštěvuje téměř tisíc lidí denně, bude otevřena do 2. března. Kvůli velkému zájmu byla totiž proti původním plánům o dva týdny prodloužena.

bk

Experti se prou o úroveň současné české architektury

Odborníci se neshodují v názoru na úroveň současné české architektury. Zatímco někteří nešetří chválou a tvrdí, že stavby vznikající v Česku jsou nad evropským průměrem, jiní naopak míní, že úroveň české architektury za vývojem ve světě propastně zaostává. Za největší problém nicméně oba tábory shodně označují to, že řada staveb v Česku vzniká bez odborníků. Vyplývalo to z ankety uspořádané ČTK mezi experty na soudobou českou architekturu.

bk

Druhá noc otevřených kostelů v Praze

Křesťanské církve v české metropoli pořádaly Noc otevřených kostelů. Na programu projektu, který je součástí Týdne motliteb za jednotu křesťanů, jsou především ekleziologická setkání a bohoslužby, ale i hudební koncerty. Letošní ročník navázal na stejnojmennou akci, která se

konala loni 22. ledna minulého roku. Pořadatelé akce prý našli inspiraci například v Rakousku.

bk

Exlibris – kniha je mým přítelem

Exlibris, latinsky z *knih*. V minulosti si majitelé knih vlepovali na vnitřní stranu knižních desek exlibris, malý grafický list, připomínající, že právě oni jsou majiteli této knihy. Exlibris, umělecké dílo miniaturních rozměrů, většinou charakterizovalo majitele knihy, obsahovalo jeho jméno a slovo exlibris či z knih. V dnešní hektické době se tento zvyk bohužel téměř vytratil. Nebo znáte ve svém okolí někoho, v jehož knihách exlibris naleznete? Naprostá většina z vás jistě odpoví záporně. Exlibris se přesunulo spíše do oblasti sběratelské. Škoda, přicházíme o miniaturní dílka, která určitým způsobem vymezovala vztah majitele ke knize, dávala najevo jeho postoj: „Tato kniha je moje, je mým přítelem, mám ji rád/a.“ Neboť kniha je kamarádem nejmilejším, který nikdy nezklame. Pokud jsme knihu někomu půjčili, knižní značka mu připomínala, že by ji měl po přečtení vrátit majiteli. Určitě se vám stalo, a nejspíše nejednou, že jste někomu půjčili knihu a už se s ní nikdy nesetkali.

Mnoho lidí má při vyslovení pojmu exlibris pocit, že jde o něco z dávné minulosti, s čím už se dnes nesetkáte. Ano, původ exlibris je skutečně v dávné minulosti, uvádí se, že je dokonce starší než knihtisk, neboť exlibris obsahují již středověké rukopisné kodexy. Zprvu byly knižní značky výsadou především panovníků, šlechtických rodů či klášterů, tj. těch, kteří jimi označovali své bohaté knihovny sbírky. Kniha znamenala i určitý majetek, hodnotu.

Odlíšným, ale také užívaným majetnickým znakem u knih bylo supralibros – na rozdíl od exlibris se ale umísťovalo na knižní desky, hřbet, případně ořízku.

Dějiny nejstarších exlibris a supralibros zpracoval badatel Bohumír Lifka. Za nejstarší označení knižního majetku v Čechách B. Lifka považuje miniaturu v bavorském kodexu obsahující wolfenbüttelskou Gumpoldovu legendu o knížeti Václavovi, kterou nechala opsat a vyzdobit kolem roku 1000 kněžna Emma, vdova po přemyslovském knížeti Boleslavovi II.

Na rozšíření exlibris měl samozřejmě vliv rozvoj knihtisku. Přibývající počet knih bylo třeba označit znakem jejich majitele – a samozřejmě exlibris se také začala tisknout. Je ale zajímavé, že ačkoli počátek knihtisku v Čechách spadá do roku 1468, první tištěné knižní značky se zde objevily až ve druhé čtvrtině 16. století.

V 16. století už také exlibris používali i měšťané. V 19. století však s nástupem tovární výroby tradice starých, zejména heraldických exlibris mizela, mnoho majitelů knih využívalo jenom skromné nálepky nebo dokonce otisky gumových razítek.

Nastal čas pro vznik moderního exlibris, které přišlo společně s bibliofilským hnutím na konci 19. století. Můžeme dokonce uvést dvě data, která jsou pro české exlibris významnými mezníky: rok 1868, kdy Josef Mánes vytvořil exlibris pro rytíře Vojtěcha Lannu, a rok 1897, kdy básník S. K. Neumann napsal o exlibris článek pro *Moderní revue*. Od této chvíle se knižní značka stala objektem zájmu. Pokud v roce 1900 byly v Čechách odhadem desítky knižních značek, v roce 1910 sta, roku 1925 jich bylo již asi pět tisíc. V roce 1918 vznikl Spolek sběratelů a přátel exlibris, existující dodnes.

Do podoby exlibris se samozřejmě promítaly naše pestré dějiny. Kolem roku 1918 to byly zejména vlastenecké motivy související se vznikem republiky, ve 20. letech se staly módou také typografické knižní značky. Ve 30. letech do exlibris okrajově pronikl i surrealismus, jinak převažovaly knižní značky popisně realistické. Druhá světová válka přinesla vlnu alegorií – vlasteneckých motivů. Exlibris totalitní doby se většinou snažilo uniknout konfrontaci s mocí, a proto se hodně objevovala témata pohádková, historická, literární apod. Po roce 1989 se však v tvorbě exlibris příliš neobjevují nová jména. Možnost grafiků realizovat se v jiných, do té doby nedostupných oblastech omezila jejich aktivitu v drobné příležitostné grafice. Přesto exlibris stále vznikají, i když jejich počet klesá. Souvisí to i s nástupem televize a internetu, který změnil významné postavení, které vždy kniha měla. Kniha se vyvíjí a spolu s ní i exlibris. Jeho proměny mapují proměny společnosti, stejně jako jsou novoročenky svědectvím o našich nadějích, představách a plánech na příští roky, nebo svatební oznámení poskytují přehled o proměnách chápání instituce manželství. Během 20. století vzniklo v Čechách odhadem asi 70 tisíc exlibris přibližně 1 000 autorů.

Z významných autorů českých exlibris můžeme jmenovat Jiřího Anderleho, Františka Bílka, Adolfa Borna, Cyrila Boudu, Josefa Čapka, Karla Dyrnka, Oldřicha Menharta, Otů Janečka, Ludmilu Jiřincovou, Adolfa Kašpara, Františka Kupku, Oldřicha Kulhánka, Josefa Ladu, Vojtěcha Preisiga, Františka Tichého, Josefa Váchala, Jana Zrzavého.

Nemáte chuť vytvořit si také vlastní exlibris?

Muzeum exlibris

Málokdo tuší, že v Chrudimi je největší specializovaná muzejní sbírka v České republice, která obsahuje právě exlibris. Kabinet exlibris v Chrudimi je od roku 1991 detašovaným pracovištěm Památníku národního písemnictví.

Zájem o exlibris se v Chrudimi zrodil již v prvních desetiletích 20. století a souvisel s rozmachem moderní české grafiky. Propagátory exlibris na místních středních školách byli v meziválečném období významní výtvarní umělci: Ferdinand Pochobradský, Antonín Morávek, Richard Lander, Jan Brukner. Tvořili exlibris se věnovali v hodinách kreslení a vedli žáky k vlastní tvorbě knižní značky. Úzce spolupracovali i s místní tiskárnou, ve které tiskli exlibris pro chrudimské občany. Kouzlu exlibris propadl také Karel Sokol, sazeč v místní tiskárně. Stal se jejich vášnivým sběratelem a dokonce vstoupil do pražského Spolku sběratelů a přátel exlibris. Byl velice aktivním propagátorem – od 40. let pořádal výstavy, přednášky a besedy, které šířily zájem o exlibris mezi občany. Jeho osvětová činnost byla velmi úspěšná, neboť okruh chrudimských sběratelů se neustále zvětšoval. V jeho čele stály významné osobnosti místního kulturního života, díky nimž exlibris zaujala i mladou generaci.

V Klubu přátel výtvarného umění vytvořili sdružení sběratelů, které dokonce začalo v Chrudimi od roku 1971 pořádat každé tři roky sjezdy sběratelů a přátel exlibris. O tři roky později (1974) založili Trienále českého exlibris, představující bilanci současné tvorby za období tří let mezi sjezdy. Sjezdy i trienále se těšily velkému zájmu a oblíbily u českých sběratelů a grafiků, vzbudily pozornost i v zahraničí.

Chrudim se spontánně stala centrem českého exlibris s tradicí vycházející ze zájmu občanů města. Z darů výtvarných umělců (grafiků) zastoupených na pravidelných trienále byla založena kolekce mapující vývoj soudobého českého exlibris. Získáním několika soukromých sbírek exlibris z pozůstalosti významných českých sběratelů (ing. Jaromíra Schmieda, ing. Otakara Hradečného, ing. arch. Vladimíra Zdenovce, dr. Jaroslava Vitáčka a dalších) se sbírka doplňovala i o část historickou. Množstvím i kvalitou shromážděných děl přiměla její tvůrce uvažovat o založení specializovaného muzea exlibris v Chrudimi.

V říjnu roku 1986 byl ustaven Kabinet exlibris, jehož úkolem bylo sbírat, studovat a propagovat doma i v zahraničí české exlibris. Nejstarší exempláře pocházejí již z 19. století, ovšem převážná část sbírky dokumentuje vývoj českého exlibris ve 20. století, zejména jeho druhé poloviny, a světového exlibris devadesátých let 20. století. Původní kolekce Kabinetu exlibris, který za dobu svého trvání shromáždil kolem 55 tisíc listů, byla doplněna dalšími historickými fondy Památníku národního písemnictví z přelomu 19. a 20. století a z první poloviny 20. století. Dnes Kabinet disponuje souborem představujícím více než 120 tisíc exlibris. Sběrka je systematicky doplňována o současnou produkci z pravidelných přehlídek české tvorby exlibris, dary od sběratelů, členů Spolku sběratelů a přátel exlibris nebo samotných výtvarníků.

Kabinet exlibris od počátku své činnosti uspořádal jedenáct přehlídek – Trienále českého exlibris –, jedenáct úspěšných sjezdů sběratelů a přátel exlibris, ročně 4–6 tematických a monografických výstav o grafice, exlibris a knižní kultuře s využitím bohatých sbírkových fondů Památníku národního písemnictví v Praze. Velký zájem o reprízy výstav a trienále exlibris projevují instituce po celé ČR i v zahraničí, v Nizozemí, Polsku, Švédsku, Tchaj-wanu, Francii.

Vyvrcholením chrudimské tradice se stal XXVI. světový kongres exlibris F. I. S. A. E., setkání milovníků, tvůrců a sběratelů exlibris z celého světa, konaný v srpnu roku 1996. Kongresu se zúčastnilo 608 sběratelů z 31 zemí světa. V rámci setkání byla v Chrudimi uspořádána mezinárodní výstava současné tvorby exlibris za období let 1994–1996, které se zúčastnilo celkem 667 autorů z 37 států. Vystaveno bylo celkem 1 791 exlibris. Byla to dosud nejrozsáhlejší výstava mezinárodního exlibris v České republice. Expozici navštívil i tehdejší prezident České republiky Václav Havel, který nad kongresem převzal záštitu. Celý soubor vystavených exponátů byl věnován Kabinetu exlibris a stal se součástí jeho sbírkového fondu. -hSt-

Tip na výlet – Lanová dráha Sněžka

Pro usnadnění návštěvy vrcholu nejvyšší hory Čech a Slezska byla v letech 1946–1950 postavena z Pece pod Sněžkou dvouúseková lanová dráha se třemi nástupními stanicemi – Pec pod Sněžkou 890 m n. m., Růžová hora 1354 m n. m. (přestupní mezistanice) a Sněžka 1594 m n. m. Cesta na mezistanici Růžová hora trvá 12 minut, zde se přestupuje na druhý úsek, kterým lze pokračovat v další cestě po hřbetu Růžové hory k vrcholu Sněžky. Po dalších 13 minutách jízdy dorazí návštěvníci do stanice Sněžka.

Stojí jistě za to se ještě několika slovy vrátit k výchozímu místu výletu na Sněžku, jímž je malebné horské městečko Pec pod Sněžkou (750 m n. m.). Tady návštěvníci naleznou velký výběr ubytování od hotelů až po horské chalupy, stravování a doplňkových služeb. Parkování je zajištěno na hlídaných veřejných parkovištích. Nádherná okolní příroda a příznivé klimatické podmínky, v zimě pro všechny druhy lyžování, přispěly k tomu, že je Pec pod Sněžkou přirozeným centrem východních Krkonoš. Dodnes si zachovala vlastní atmosféru, kterou by si žádný turista neměl nechat ujít.

Lanová dráha byla vyrobena firmou Transporta Chrudim v licenci švýcarské firmy Von Roll. K přepravě cestujících je k dispozici 105 osobních dvoustupňových sedaček, přepravní hodinová kapacita je u obou úseků 250 osob za hodinu při dopravní rychlosti 2,5 m/s. Provoz lanové dráhy je povolen do rychlosti větru 15 m/s (54 km/hod). Mnoho let provozu lanové dráhy prokázalo, že je nesporným přínosem pro vzácnou přírodní lokalitu Sněžky. Proto se již od počátku osmdesátých let uvažuje o výstavbě lanové dráhy nové, a to tak, aby tento záměr v co největší míře vyhovoval požadavkům ochrany přírody. (mk)



Pětihvězdičkový hotel

Florida, nejvýchodnější stát USA, pokrývá poloostrov a úzký pruh písčitého mořského pobřeží – celkem něco přes 150 000 km². Na krásných plážích s nejjemnějším pískem stojí samé přepychové hotely. Z těch všech vám chci popsat jeden jediný. Nazývá se Pompano Beach, leží asi 150 km severně od města Miami a může se

pochlubit stejným komfortem a vybavením jako všechny okolní hotely. Však tam také hosta stojí lůžko 175 dolarů za noc, což zase není tolik, aby si to pravidelní návštěvníci floridského ráje nemohli dovolit. V těchto hotelech totiž tráví svou pravidelnou dovolenou milionáři a miliardáři z celé Ameriky, pokud si podél pobřeží nepostavili své vlastní pohádkové vily. Bereme-li v úvahu příjemnosti a služby, poskytované hotelové klientele, není požadovaný obnos nijak přetažený. Posuďte sami!

Hosté zde mají k dispozici fitnessová studia s nejmodernějšími přístroji, bazén s filtrovanou a ohřívanou vodou, která je pitná pro případ, že by se plavec zakuckal a spolkl nechtěně několik hltů, zkušené pedikérky a masérky, které zákazníka občas při své práci podržají příjemně za ušima, a samozřejmě je tu i kadeřnický salón, kde k příjemnějšímu zdřimnutí zahrají hostu z pásky jeho oblíbenou písničku, nebo mu ji dokonce osobně zazpívají. Pro doprovod při vycházkách mu je k dispozici – na několik hodin či třeba pro celou noc – průvodkyně.

To vše by v exkluzivním hotelu nebylo zvláštností, kdybych vám nebyl zapomněl zmínit jednu zajímavost – jednolůžkové pokoje zde neobývají dvounozí, nýbrž pouze čtyřnozí Američané – psi.

Jsou to všechno členové těch nejvzácnějších a nejexotičtějších odrůd, na jejichž čistotu rasy si majitelé hotelu velice potrpí, stejně jako na čistotu a dobrou výchovu hotelových hostů. Ačkoliv je dnes jinak v amerických hotelích rasová segregace nepřipustná, Pompano Beach je výjimkou. Na přání majitelů zde panuje přísný rasismus a majitelé hotelu mohou majitelům čtyřnohých hostů zaručit, že zde jejich zbožňované exkluzivity nebudou mít příležitost dostat se do styku, zejména sexuálního, s příslušníky nižších, méně kvalitních odrůd. Až se jejich páni či paničky vrátí z dovolené po celoroční službě své chloubě čistého plemene, dostanou své miláčky zpět zaručeně ve stejném stavu, jako je odevzdali. Jsou si prý jistí, jako by je odevzdali do trezoru své banky, přičemž je o jejich bezpečnost a zábavu postaráno stejně dobře jako o jejich dvounohé majitele na dovolené. Stejně je tomu v depandanci tohoto hotelu, kde je umístěno kočí oddělení. Zde i tam jsou všechny pokoje stále plně obsazeny a pokoj je nutno si rezervovat několik týdnů dopředu.

Tak jsem si vzpomněl, jak by se tu asi cítila Čapkova Dášeňka. Ale tu by tam vůbec nepřijali, protože jistě neměla požadovaný původ. V první chvíli by snad svým druhům a družkám záviděla jejich přepych, ale pak by zjistila, že je to všechno pozlátka a že jsou stále pod kontrolou, jako se v oné době cítili její dvounozí spoluobčané za autoritativních režimů. Postrádala by nezávislost a svobodu své osobnosti. Ani štěknout bez povolení vyšší instance, jednou ročně skutečnou kost pod stroměčkem a psí ráj nedostupný. A v žádné knížce by se o tobě nepsalo tak hezky, jako to uměl pan Čapek. Takže, Dášeňko, nemusíš čekat na povolení si zaštekát, svou potřebu jsi mohla vykonat u kteréhokoliv stromu podle svého výběru a čtenáři knížek tvého pána tě milovali. A žádný kádrovák ti nemluvil do tvých osobních záležitostí. Tvůj život určitě nebyl pod psa.

Věřím, že by ti hosté z Pompano Beach záviděli...

Jindřich Lion

LEDEN – ÚNOR

My lidé jsme zvyklí psát datum nového roku. Někdy se i spleteme a napíšeme rok předcházející. Ale přírodě je to úplně jedno – panuje království paní Zimy. Ta, aby nás odškodnila za skoro pravidelná období „tříkrálové zimy“, nabízí nám svůj vrchol 15. ledna, a když jí to nevyjde, podstrkuje nám vedlejší střed na 22. až 23. ledna – to je období tak zvané „fabiánské“ zimy.

Zkrátí-li se paní Zimě dech, za což může především teplejší proudění z Atlantiku, nabídne nám v údolích Šumavy moře mlh a na vrcholcích zazáří v plném jasu šumavští velikáni ve stoji spatném s hlavičkou skloněnou k pokání pod tíhou mrazivě jiskřivého korálu jinovatky. V mrazivém tichu mezi tisíci jiskřivých svící obchází smrt. Má černou šálu jinovatky. Pokud nepraskne vrchol pod tíhou ledu, sjedou při první oblevě jedovaté korálky ke kořenům. Stromy umírají v stoje! A za tu tragédii může člověk!

Zatímco si leden dokázal uhájit své Tři krále, únor byl příliš povolný. Snad právě protože je nejmenší mezi měsíci, chtěl být i slavný. A tak se zapsal černě do našich dějin a nechal si vzít kriticky nejvýznamnější pranostikový den celého roku. Od roku 1984 vystrčila z kalendářů Hromnice (z původního setkání starce Simeona s Pánem, přes svatou Hadelogu až k Očišťování Panny Marie – lidovým názvem Hromnice) jakási Nela. Mezi lidem si Hromnice udržely výsostné postavení, a to nejen pro posvěcené hromničky – svíčky, které se rozsvěcely při bouřkách –, ale i pro „hromniční“ zimu. Únor, ten vrchnostenský pochlebovačnický, by ze svého zvyku rád posloužil i paní Zimě. Někdy na svém počátku nasazuje ještě mrazy. Kdyby se nestyděl, nechal by zmrznout i předčasně přilétnuvšího skřivánka. Když se mu to nepovede tak jako v roce 1929, kdy v Litvínovicích u Českých Budějovic nechal klesnout rtuť teploměru 11. února až na -42,2 stupně, tak pak vyhrožuje, že šlehně ocasem. Únoru budiž připsáno k dobru, že v jeho polovici má svátek svatý Valentínek, a to je jara a milenců tatínek. A pak je tu také svatý Matěj. Tomu když se nepovede rozsekati led, přenechá rád tuto práci svatému Josefovi. Ten už si se zimou dozajista poradí. Než začne čtyřicetidenní půst před Velikonocemi, si lidé už kdysi ve 13. století vymysleli masopustní veselí, které navazovalo na ještě starší pohanské zvyky. Ač bylo původně lidové, přeneslo se i do šlechtických vrstev a dokonce až na císařský dvůr do Vídně.

Masopust držíme,
nic se nehádáme,
pospolu.
Proč bychom se hádali,
když jsme se tak setkali,
pospolu.

Masopustní období není přesně kalendářně vymezené. Začíná sice 7. ledna po svátku Tří králů, kdy končí období Vánoc, ale uzavírá se v různém datu – na masopustní úterý, v den před Popeleční středou, stanovenou na počátek velikonočního postu. Masopustní zvyky našich předků mají své živé pokračování i v současnosti. Patří k nejvíce udržovaným společenským zvykům Evropy a značné části světa, především křesťanského, i když je s vlastní křesťanskou vírou v obsahovém kontrastu a pojí je s ní snad jen časové vymezení.

Masopust patří k nejvíce udržovaným společenským zvykům v České republice, což je dáno skutečností, že tato zábava a zvyky nebyly v minulosti potírány jako zvyky jiné, odvozené z křesťanské liturgie a víry. Masopust tedy nebyl v místech s tradicí násilně přerušen, ale dál pořádán. V mnoha místech České republiky je proto dnešní masopustní tradice košatá, barvitá, schopná aktualizace a přežití. Po roce 1989 vznikly i nové koncipované tradice jako např. velkolepý pražský Žižkovský masopust. Na několik dní se do Prahy vrací živá tradice masopustu, opuštěná někde ve středověku.

Už je konec masopustu,
už je konec muziky,
kúpíme si růženeček,
budeme se modlit.

(mk)

Pranostiky

Když v zimě zčernají lesy, bude obleva.
Jitřní jasná a obloha čistá, úroda hojná příští rok jistá.

Čím v zimě vyšší sníh, tím vyšší jetel.

Leden jasný – roček krásný.

Je-li po 2. lednu počasí krásné, přijdou na jaře bouře časně.

Čtvrtý den ledna mlhavý, mnoho vlhka v létě a na podzim a s ním i mnoho nemocí.

Co leden sněhem popráší, to únor s vichrem odnáší.

Když v lednu déšť leje, zlé činí naděje.

Roste-li v lednu tráva, neúroda se očekává.

Když je mírná zima v lednu, únor přinese ji bednu.

Když záhy taje, dlouho neroztaje.

Když větrové na konec února uhodí, moc obilí se na poli neurodí.

Teplý únor – studené jaro, teplé léto.

Je-li o Hromnicích studeno, přijde brzy jaro.

**Karel Toman: Leden**

Po cestách zavátých a po silnicích
rod opuštěných bloudí.

Sychravé zimy dlátém bolestí
monogram bídy ryly v jejich tělo,
a tak jdou světem.

Vyjde-li hvězda, pro ně nesvítlí.

Betlém jim shořel.

Jen v bludných kruzích šlapou Boží zemi
a jíní stéká jim chladnými krůpějemi
po tvářích dětsky vzpurných.

Hospodu teplou večer jim dej, Pane,
a plnou mísu
a slovo dobrých lidí.

(ze sbírky *Básně*)**J. S. Machar:****Sonet o sněživém večeru**

Zem, nebe jedna maškaráda,
ruch, šum a třepot jediný!
Sníh točí se a víří, padá
jak lehké peří z peřiny.

Lamp světlo žlutá kola spřádá
do chumelivé mlžiny.
Ulicí hrčí vozů řada
s vílami, čerty, dominy.

Naproti plane světlem dům,
rej stínů po záclonách víří
a temně duní tance šum.

Maškarní ples... To sněžné pýří
i starou zem chce obléct snad
dnes ještě v nevinosti šat?

(ze sbírky *Čtyři knihy sonetů*)

(mk)

Prodej tradičních kaprů letos úspěšný

Spokojeni s průběhem oslav vánočních svátků mohou být jihočeští rybáři. Podle jejich odhadů spotřebitele neodradilo ani určité zdražení kaprů, dané především zvýšením cen krmiv, a kupovali jich minimálně stejné množství jako v minulých letech. Některé provozy, například Rybářství Hluboká, hlásí dokonce podstatně větší zájem, na kterém se údajně podepsalo i vhodné počasí, které přálo venkovnímu prodeji. Naprostá většina kaprů z jihočeských sádek končí na stolech v České republice, ale část šupináčů překračuje i hranice. Při exportu pomohla letos českým producentům situace v Polsku, kde se u kaprů objevily nemoci. Kádě s rybami z jižních Čech putovaly také do Německa a samozřejmě i do Rakouska. Co se však jihočeským rybářům stále nedaří, je rozložení prodeje jejich čerstvých produktů do období celého roku. Stejně jako v minulých letech se konzum kaprů a dalších obyvatel jihočeských rybníků omezuje prakticky pouze na štědrovečerní hostinu a v jiných časech běžný Čech sladkovodní ryby nejlépe. Navíc silnou konkurenci představují mořské ryby – hitem posledních sezón se v České republice například stal pangasius, dovážený z Vietnamu a prodáváný ve velkém množství v různých diskontních řetězcích. Jihočeským rybářům tak nezbyvá než věřit na sílu tradice a toužebně očekávat příchod dalších vánočních oslav. (MaFr)

Rekordní výstav Starobrno

I když brněnský pivovar Starobrno, který nyní patří do nizozemské pivovarské skupiny Heineken, nemá ve světě takové jméno jako třeba Plzeňský Prazdroj nebo Budějovický Budvar, v posledních letech obliba jeho produktů stále roste. A to nejen doma, ale i v cizině – Starobrno se pije stále více například ve Švédsku, Německu, Bulharsku nebo i Rakousku. Jeho celkový export loni stoupl o 4,5 % na 35 000 hektolitřů. I díky tomu a také díky parnému létu dosáhl starobrněnský pivovar rekordního výstavu 850 000 hektolitřů, když v létě pracoval na samé hranici svých kapacit. V příštích letech by však mohla produkce Starobrno ještě dále stoupnout, především za pomoci nově rekonstruované varny, která má být uvedena do provozu už v jarních měsících. Snad se pak starobrněnské pivo častěji bude objevovat i v pražských hospodách a bude tam konkurovat plzeňskému, Velkopopovickému Kozlu nebo Budvaru. (MaFr)



Rakouská GfK posiluje v Incoma Research

Jedna z nejvýznamnějších evropských agentur zabývající se výzkumem trhu, rakouská firma GfK, aktivně působí i na českém trhu prostřednictvím firmy GfK Praha. Ta v současné době posiluje své pozice ve firmě Incoma Research, která se zabývá především průzkumy a poradenstvím v oblasti obchodu, realitních trhů, nákupních zvyklostí a gastronomie, což znamená, že se její pole působnosti překrývá do určité míry s GfK. V současnosti vlastní GfK v Incoma Research zhruba tři čtvrtiny, zbytek patří původním zakladatelům Tomáši Drtinovi a Radovanu Mužíkovi. Podíl dřívějších vlastníků se však na základě společenské smlouvy neustále snižuje. Naopak ve společnosti Incoma Consult, která se zabývá hlavně organizováním konferencí pro obchodníky, výrobce apod., firma GfK svůj podíl ve výši 19,5 % prodala dosavadním spoluvlastníkům. Svůj díl prodal i spoluzakladatel sesterské Incoma Research Tomáš Dokoupil. Rakouská agentura prodej zdůvodnila obecnou koncepcí, která směřuje k prodeji všech menšinových podílů. O tom, kolik peněz mohla získat z prodeje Incoma Consult, český tisk pouze spekuluje. Incoma Consult měla v roce 2005 zisk 1,4 milionu korun a její tržby se pohybovaly kolem 30 milionů korun, tedy zhruba něco přes jeden milion eur. Zhruba dvacetiprocentní podíl by tak mohl mít hodnotu mezi pěti a deseti miliony korun (tedy asi mezi 170 a 350 tisíci eur). Naproti tomu Incoma Research reprezentuje větší hodnotu – její tržby loni přesáhly sedmdesát milionů korun a zisk činil dokonce jedenáct milionů. I Incoma Research však v tržbách i v zisku silně zaostává za českou dcerou rakouské GfK – ta totiž loni utržila asi 260 milionů korun a vydělala přes dvacet milionů korun. Přitom se zdá, že v České republice bude oblast komerčních výzkumů ještě nějakou dobu intenzivně růst. Souvisí to s rozvojem podnikatelského prostředí v České republice a z toho vyplývajícím větším zájmem o nejrůznější průzkumy trhu. GfK tak můžeme považovat za jednu z těch rakouských firem, které se včas dokázaly uplatnit v České republice ve velmi perspektivních oborech, z čehož mohou v budoucích letech velice úspěšně čerpat. (MaFr)

Plus v České republice pro Tesco

Zatímco v Rakousku přejdou supermarkety Plus, respektive Zielpunkt, pravděpodobně do vlastnictví společnosti Spar, v Rumunsku a v Bulharsku je získá francouzský Carrefour a v Německu již většinu supermarketů se značkou Plus získala Edeka. V České republice to vypadá, že cenou sítí 144 prodejen pro sebe vybojuje britská společnost Tesco, která patří v České republice mezi největší hráče na trhu. O české prodejny firmy Plus měly zájem i další řetězce jako například Lidl, Penny Market nebo Interspar. Jako o možném kupci se hovořilo i o německé diskontní síti Aldi, která dosud v ČR žádné prodejny nemá. Supermarkety Plus se přitom jeví o to zajímavější pro potenciální kupce, že stojí většinou na velmi dobrých místech a zaručují tak svým majitelům vysoký obrát. Navíc svoji úlohu hraje i stále ostré konkurenční prostředí panující mezi obchodními řetězci v České republice. Pro Interspar pak koupě sítě Plus představovala i téměř poslední naději, že se nadechne v České republice k nějaké

větší expanzi. Pokud skutečně souboj o prodejny, které v současnosti vlastní německá firma Tengelmann, vyhraje Tesco, lze spíše očekávat, že se právě Interspar stane po Juliu Meinlovi či Delvitě dalším velkým prodejcem, který se z České republiky definitivně stáhne. Tesco stálo o nákup Plusů především proto, že svou velikostí přesně odpovídají představám o síti supermarketů, kterou chce tato britská firma, koncentrující se v ČR dosud spíše na hypermarkety, vybudovat. Tesco se pochopitelně nakonec prosadilo nabídnutou cenou – ta se podle údajů českého tisku má pohybovat kolem 200 milionů eur. Spojení Tesca a sítě Plus v České republice však bude muset posvětit ještě antimonopolní úřad, který má zabránit tomu, aby nějaká firma ovládla více než 25 % celého trhu. Celostátně se asi nejedná o velký problém, v některých místech však Tesco s Plusem může jednoznačně dominovat. V každém případě se převodem sítě Plus Discount počet hráčů na českém trhu dále významně sníží a snad s výjimkou Aldi se ani nezdá, že by ho mohla nahradit nějaká společnost, která dosud v ČR nepodniká. Někteří analytici se tak obávají, že v podobně stabilizovaném prostředí tak vzniká nebezpečí výrazného zvýšení cen, a vývoj koncem roku 2007 se zdá tomuto scénáři odpovídat. Jiní odborníci však namítají, že růst cen ani tak nesouvisí s chováním obchodních řetězců jako spíše s postupnou koncentrací výrobců do několika silných společností, které snahám řetězců o co nejnižší nákupní cenu dokážou efektivně čelit. (MaFr)

Nový šéf GE Money Bank v České republice a na Slovensku

Post šéfa pobočky GE Money Bank v České republice a na Slovensku opustil začátkem prosince Pieter van Groos, který ho zastával od jara 2006, kdy přišel na nové působiště z pozice generálního ředitele GE Money Bank v Rakousku. Jeho místo zaujal nyní dočasně dosavadní finanční ředitel pobočky Christoph Glaser, který v GE pracuje od roku 1997. Definitivního generálního ředitele hodlá společnost vybrat v průběhu několika měsíců. Bohužel tisku nebyl sdělen důvod odchodu Pietera van Groose, který se většinou pozorovatelů jeví jako dost překvapivý a rychlý. Za zmínku přitom stojí, že Pieter van Groos neopouští jenom svou pozici, ale odchází z celé firmy. Příští měsíce ukážou, zda se jeho nástupcem stane některý z manažerů nyní působících v Rakousku. Bez ohledu na tuto okolnost si však jakýkoliv nový generální ředitel bude především přát, aby v nové funkci neskončil po tak krátké době jako jeho předchůdce. (MaFr)

Více rakouských lyží z ČR

Českobudějovická firma Head Sport patřící do rakouského koncernu Head oznámila, že chce na česko-rakouském pomezí ve Velešíně vybudovat novou výrobní a skladovou halu, v níž by našlo ve dvousměnném provozu práci zhruba 100 pracovníků. Head Sport patří mezi největší producenty lyží v České republice a letos by brány tohoto závodu mělo opustit na 300 000 párů sjezdovek, což představuje zhruba polovici veškeré produkce koncernu Head. V příštích letech však má podíl jihočeské firmy na výrobě koncernu narůst a již v letošním roce chce Head

do budějovického závodu přesunout část výroby lyží ze stávajícího závodu v rakouském Kenelbachu, což by se mělo dotknout zhruba třiceti pracovních míst. Jedná se přitom hlavně o manuální práci s minimálním strojovým vybavením. Nelze se divit, že Head se snaží podobně jako jiní výrobci sportovních potřeb přesunem části produkce do blízkého zahraničí podstatně snížit cenu pracovní síly. Je samozřejmě otázka, jak dlouho podobný trend vydrží v situaci, kdy průměrné platy v České republice poměrně rychle rostou a koruna se vůči euru udržuje na velmi vysoké úrovni. Na druhé straně je však těžko představitelné, že by se lyže dovážely například ze závodů v Moldávii. Jen s obtížemi by se asi v podobných zemích hledali dostatečně kvalifikovaní pracovníci. Ale za pár let již situace může vyhlížet úplně jinak a tak třeba budeme jezdit na sjezdových lyžích, které sice ponese hrdě rakouskou značku, ale ve skutečnosti budou dílem třeba makedonských rukou. (MaFr)

Český dopravce expanduje

Příběh Josefa Hanzalíka se podobá řadě dalších příběhů českých podnikatelů, kteří začínali v malém v devadesátých letech a později se dokázali vypracovat. Začínal v devatenácti letech a za úvěr bance se zaručil svým domkem jeho dědeček. Vozový park jeho firmy tehdy tvořila jediná dodávka Ford Transit, se kterou dopravoval materiál na výrobu obuvi v Itálii. Jeho firma postupně rostla a dnes je z ní jeden z největších poskytovatelů kamionové dopravy zboží v České republice. Vlastní 420 kamionů a letos hodlá dalšími nákupy rozšířit jejich počet na rovnou pětistovku. Tržby jeho společnosti se pak pohybují kolem jedné miliardy korun. Své zákazníky přitom Hanzalíkova firma nemá pouze v ČR, ale úspěšně pronikla i do Rakouska. Mezi její největší zákazníky patří především řetězec Tesco, jehož je výhradním dopravcem. Kromě toho vozí zboží i pro spoustu podniků z dřevozpracujícího a papírenského průmyslu. Snad právě tento fakt nasměrovala Josefa Hanzalíka k další expanzi – vlastní i stavební firmu a nedávno získal za skoro čtvrt miliardy korun JIP – papírny ve Větrní. Zde hodlá tradiční výrobu papíru udržet a dále ji rozvinout. Se střídavými úspěchy pak Hanzalík rozšiřuje své impérium do zahraničí – zatímco jeho pobočka na Slovensku s devatenácti kamiony docela dobře prosperuje, podnikání v Rumunsku, se kterým začal v roce 2002, raději stejně jako mnoho jiných českých investorů vzdal. Nelze však vyloučit, že v budoucnu se jeho investorské záměry obrátí někam do zemí staré patnáctky, třeba právě do Rakouska, kde má již četné obchodní kontakty. V každém případě patří mezi tu skupinu českých podnikatelů, které se již musí jejich rakouskými konkurenti obávat. Není proto divu, že někteří dopravci v Rakousku snivě vzpomínají na doby, kdy jim ušmudlaní čeští kolegové s jedním či dvěma ojetými vozy nestáli za víc než za útrpný úsměv. Jenže – časy se mění. (MaFr)

Češi nakupovali za hranicemi

Dávno pryč je doma, kdy obyvatelé Německa a Rakouska pořádali pravidelné nákupy potravin za českými hranicemi. Cenová hladina u mnoha výrobků poskočila právě v České republice mimořádně rychle a velmi silná koruna

způsobila, že před Vánoci se v mnoha ohledech situace obrátila – tentokrát to byli právě Češi, kteří jezdili do Rakouska, ale zejména do Německa, za levnějšími potravinami. Mnohem výhodněji než doma mohli získat například víno, čokoládu nebo třeba i mražené kuřecí maso a v některých případech i máslo a další mléčné výrobky. Projevila se zde snaha českých producentů, zpracovatelů i obchodníků využít rozpoutaných obav z masivního zdražování k velkému posílení svých marží. Zejména u některých komodit, např. u másla, se pak jednalo o skokové nárůsty v řádu desítek procent. Navíc stejně jako v minulosti vyrazili za hranice i Češi, kteří toužili po výhodném nákupu značkového zboží či elektroniky. Výsledkem bylo, že pak například v Drážďanech bylo slyšet v některých dnech před Vánoci spíše češtinu než němčinu. Je samozřejmě otázka, zda se jednalo o nějaký jednorázový výkyv, nebo jsme byli svědky počátku nového trendu, který bude pokračovat i v dalších letech. U některých komodit, například u již zmiňovaného másla, sice výrobci i obchodníci ubrali ze svých představ a došlo k menšímu snížení cen, ale celková atmosféra zdražování v České republice zůstává nadále velice silná. Lze proto očekávat, že se seznam zboží, které vyjde v Rakousku a hlavně v Německu levněji, bude i nadále rozšiřovat. Hodně ovšem bude záležet na vývoji kurzu koruny. Na počátku roku dosáhla rekordních hodnot vůči dolaru a euru, ale tento vzestup vyplýval především z očekávání spekulantů, že Česká národní banka zvýší úrokové sazby. Pokud se však v České národní bance prosadí názor, že současné zdražování a s ním spojená inflace představují neškodnou korekci, kterou trh poměrně rychle vstřebá, může naopak posílit výrazně euro vůči koruně. Pak by se samozřejmě cenové relace mezi Rakouskem a Českou republikou vyvíjely odlišně. Zároveň by však v České republice hrozily mimořádně silné inflační tlaky, které by mohly přinést řadu těžko odhadnutelných obtíží. (MaFr)

V Třebíči staví Rakušané nákupní centrum

Zdálo by se, že většina českých a moravských měst už je v oblasti různých super- a hypermarketů plně saturována. Dalo by se to říct i o Třebíči, zejména o sídlišti Horka-Domky, v jehož bezprostřední blízkosti stojí prodejny řetězců Hypernova, Lidl i Interspar. Přesto právě zde začal rakouský investor stavět další nové nákupní středisko. Nutno ovšem uvést, že počítá s odlišnou filozofií prodeje. V první fázi, která by měla být dokončena letos v létě, vzniknou v budově o rozloze kolem 11 tisíc čtverečních metrů desítky prodejen specializovaných například na obuv, oblečení nebo elektroniku. Jednat by se mělo především o obchody různých významných zahraničních značek. Poté by měl následovat rozsáhlý hobby market s potřebami pro kutily a až závěrečná etapa přinese vybudování nového hypermarketu. Přesněji řečeno, půjde se skutečnosti o hypermarket staronový – do prostor by se měla přestěhovat stávající prodejna Hypernovy. Vznikne tak rozsáhlý chrám konzumu, který má šanci udržet si pozici i ve vysoce konkurenčním prostředí. Až se někdy vypravíte na výlet do jinak velmi zajímavého a historicky cenného města Třebíč, budete moci vyzkoušet na vlastní kůži, jak se rakouské firmě její zájem podařil. (MaFr)

Jablonex propouští

Zdá se, že sláva jablonecké bižuterie je něco, co pomalu patří spíše do učebnic hospodářských a kulturních dějin než do aktuálního života. V roce 2005 vznikla spojením pěti velkých sklářských a bižuterských podniků – Jablonexu, Bižuterie České mincovny, Ornely, Železnobrodského skla a Bohemian Jewellery – skupina Jablonex Group. Necelé tři čtvrtiny nového podniku patří akciové společnosti Bijouterie Trading Company, kterou ovládají manažeři dříve uváděných zaniklých sklářských a bižuterských podniků. 25 % pak drží rakouský bižuterský gigant Swarovski a zbytek pak drobní investoři. Od vzniku nového uskupení si jeho zakladatelé slibovali především zlepšení konkurenceschopnosti jabloneckého skla a bižuterie na trhu zavaleném levným zbožím z Asie. Vytvoření skupiny Jablonex Group ovšem s sebou přineslo i rozsáhlé propouštění – během dvou let se počet zaměstnanců zredukoval o asi 1 100 osob na současných 2 400 zaměstnanců a další odchody prý nelze vyloučit. Naštěstí většina propuštěných našla poměrně rychle nové místo, především v dynamicky se rozvíjícím automobilovém průmyslu. Jablonex rozsáhlé propouštění vysvětluje restrukturalizací a snahou zvýšit dosud neúměrně nízkou produktivitu práce ve firmě. Ke změnám patří i uzavírání některých provozů, např. tradiční výrobu i vývoz vánočních ozdob, a omezení produkce užitkového skla v Železném Brodě. Na levnější Slovensko pak byla přenesena výroba z dosavadního závodu v Novém Městě pod Smrkem. Došlo k celkovému zúžení sortimentu a jeho koncentraci na sklářskou surovinu, bižuterní polotovary (hlavně perly) a hotovou bižuterii. Naprostá většina výroby však stejně jako v minulosti míří na export, jak na evropské trhy, tak do USA a do dalších dolarových zemí. Právě toto zaměření na vývoz však podle představitelů Jablonexu představuje jednu ze slabin skupiny. Při posilujícím kurzu koruny totiž ztrácí společnost desítky milionů. I proto se chce Jablonex letos orientovat na posílení pozic v rámci České republiky a Slovenska. Dokladem nového přístupu je i otevření podnikové prodejny přímo v Jablonci nad Nisou, která nabízí především perly a perličky. Opravdová celosvětová sláva Jablonce, založená ostatně především na masivním vývozu do koloniálních zemí, je však už asi opravdu pryč. Stále se však může podařit přebudovat jablonecké sklárny a výrobní bižuterie na slušně prosperující podnik, který bude rovnocenným soupeřem i významných evropských firem. (MaFr)

Do Česka přišel loni za prací zatím rekordní počet cizinců

Za loňský rok přišel do Česka za prací zatím rekordní počet cizinců. Na konci prosince 2007 jich v zemi pracovalo legálně o téměř 55 200 víc než před rokem. Zaměstnání v ČR tak mělo zhruba 240 200 lidí ze zahraničí. V roce 2006 český pracovní trh přilákal přes 33 300 cizinců. Vyplývá to ze statistik, které zveřejnilo ministerstvo práce. Nejvíce pracovníků pochází ze Slovenska. Pomyslnou druhou příčku obsadili občané Ukrajiny. Výrazně se zvedl také počet pracovníků z Vietnamu. Loňský vstup Bulharska a Rumunska do EU přivedl do ČR také víc pracovní síly z těchto států. kk

Rodová šľachta na Slovensku, III. časť

Ďalší známy šľachtický rod na Slovensku boli Nagy de Taraczani, tento rod žil v Zemplínskej stolici. Rod dostal od Rudolfa II. šľachtický titul. Taraczaniovský rod vlastnil mnohé majetky, ktoré si udržal až do roku 1848–1849. Rod začal upadať až po poprave Jozefa Nagye v Arade v roku 1849, ktorý bol generálom v Kossutovom povstaní. Rod Nagy de Taraczani bol silno maďarsky orientovaný, a to bol jeden z dôvodov, prečo sa postavil na stranu Kossuta.

Iný šľachtický rod, ktorý zohral významnú úlohu na Slovensku, boli Révaiovci. Tento rod si udržal svoje majetky v Turci až do začiatku 20. storočia. Do ich panstva patrili aj mošovský rokokovo-klasicistický kaštieľ, mošovská kúria a mošovský park. Rod Révaiovcov je známy od 13. storočia a pochádza zo Srijemskej stolice. V roku 1556 boli povýšení na barónov a v roku 1723 na grófov. Vlastníkmi Mošoviec sa definitívne stali až v roku 1534. Posledným vlastníkom Mošoviec bol gróf František Révai. Potomkovia tohto rodu dodnes žijú v Maďarsku.



Ďalšia šľachtická rodina, ktorá vládla na Slovensku a v Uhorsku, boli Česnegiovcí. Tento rod sa prvýkrát spomína už v 13. storočí. Rod pochádza z Vesprímskej župy a v 16. storočí bol povýšený na barónov. Rod vlastnil hrad Česneg a členovia tohto rodu boli tiež trenčianskymi županmi. Prvým trenčianskym županom z tohto rodu bol Jakub Česnegi. Ďalší členovia tohto rodu boli Juraj, Michael, Benedikt, Alžbeta a Gyula.



Iné šľachtické rody vládnuce na Slovensku boli Mariasyovci, Bebekovci, Andrásyovci, Ilkaiovci. Rod Ilkaiovcov istý čas vlastnil hrad Jelka, ktorý sa nachádza pri Galante neďaleko Malého Dunaja.

Rod Lániovcov sa usadil na strednom Slovensku a patril tiež medzi významnú uhorskú, českú a slovenskú šľachtu. Tento rod zohral na Slovensku významnú úlohu v 12. až 17. storočí. Rod bol spojený s evanjelickou cirkvou na Slovensku. K známejším členom rodiny Láni patrili Eliáš, Zachariáš, Daniel, Gregor, Juraj a Pavol.

Pripravuje: dr. Kveta Ozábalová

ROZHOVOR

Od koníčka k rekordu

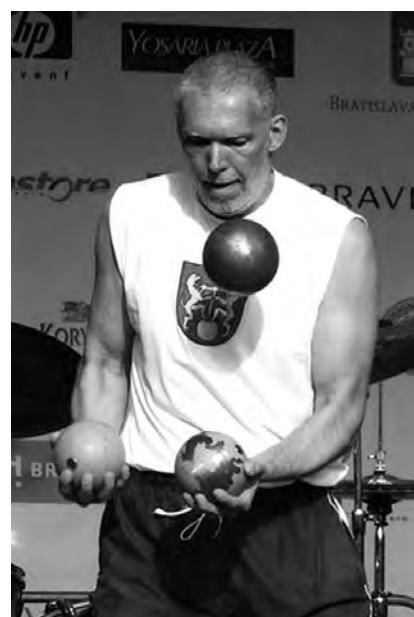
Milan Roskopf je mnohonásobný a svetový rekordér v silovom žonglovaní a je zapísaný v *Guinnessovej knihe svetových rekordov 2007* – ako jediný Slovák. Síce má elektrotechnické vzdelanie, ale už ako deväťročného ho zaujalo žonglovanie a venuje sa mu až doteraz. Stretla som sa s ním a porozprávali sme sa o jeho zaujímavom a netradičnom koníčku – silovom žonglovaní. Rozhovor sme viedli v priateľskom tóne a už hneď na začiatku sme si potykali.

Ako si prišiel k svojmu koníčku? Kde tento nápad vznikol?

Približne deväťročný som sa začal hrať s loptičkami, žonglovať s nimi a zistil som, že mi to ide, po vojenčine som začal aj s ťažšími guľami – jednodielovými z bronzu a postupne som váhu zvyšoval, až do sedem a štvrt kila, potom som chcel ešte ťažšie, problém bol však nájsť takého výrobcu – nakoniec som ho našiel v Poľsku a ten pre mňa vyrobil 8,62 kg, 9,08 kg a 10 kg gule, z každej váhy po tri kusy.

Si zapísaný v *Guinnessovej knihe svetových rekordov 2007* – aký rekord ti k tomu dopomohol?

Žongloval som s tromi guľami s celkovou hmotnosťou 25,86 kg (každá 8,62 kg) po dobu 40,44 sekundy. Bolo to 7. 11. 2004 v Mníchove. Odvtedy som už žongloval aj s celkovou hmotnosťou 27,24 kg a dokonca ako jediný človek na svete som zvládol aj žonglovanie s tromi 10 kilogramovými guľami a to v čase 16,08 sekundy.



Porozprávaj mi niečo o твоjich aktivitách v oblasti žonglovania...

Som spoluzakladateľom Slovenskej ligy silovo vytrvalostného žonglovania, s ňou organizujeme rôzne exhibície a súťaže. Sám vystupujem na rôznych akciách, ale neživím sa tým – je to hlavne môj koníček. V rámci žonglovania ma baví úplne všetko, skúšam a stále posúvam svoje hranice ďalej – a darí sa mi. Je to taká moja výnimočná vlastnosť – možno aj preto, že som sa všetko naučil sám a idem stále svojou vlastnou cestou.

Ako vyzerá tvoj tréning?

Trénujem doma nad posteľou – kvôli tým ťažkým guľiam – každý deň, ale železnými len niekoľko minút, pretože na minútu pri žonglovaní nadhodím aj viac ako jednu tonu. Techniku trénujem hlavne s loptičkami, vymýšľam si veci, čo by sa ľuďom páčili a ich zaujali, také čo sa dajú ukázať na exhibíciách. Žongloval som napríklad už aj dolu hlavou, tak, že mi topánky priliepili sekundovým lepidlom na zdvižný vozík, alebo si napríklad počas súvislého žonglovania s tromi loptami dokážem rozopnúť všetky gombíky na rukávoch košeľa a dokonca si ju aj v rámci žonglovania úplne vyzliecť.

Ako na teba reaguje zahraničie? Si známy?

Je to rozdielne. Chcel som napríklad s medicínbalmi vyžonglovať Empire State Building v New Yorku, ale nedovolili mi to. Tak som takto vyžong-

loval aspoň jednu inú budovu so 45 poschodiami, aby som do USA nešiel iba na výlet. V Bratislave som obdobne vyžongloval Presscentrum, ktoré ma 31 poschodí. V českom Pelhřimově mám napríklad billboard na „Chodníku slávy“, ktorý dokumentuje niektoré zo žonglérskeho rekordov.

S čím všetkým si už žongloval?

S všeličím. Napríklad s pivnými päťlitrovými sudmi pre jedného výrobcu piva, s bowlingovými guľami, s plnými dvojlitrovými fľašami – dokážem sa naučiť žonglovať s hocičím, čo udržím v ruke – hoci aj so stoličkami. Do budúcnosti chcem hľadať stále nové nápady, mnohokrát ich prináša sám život.

Čo ťa na žonglovaní baví najviac?

Tá hravosť, je to akoby predĺžené detstvo, ale aj šport – sú to merateľné výsledky, ktoré dosahujem a nedajú sa oklamať – pri vystúpeniach dám vždy divákovi poťažkať guľu, nech vedia, že sú ozaj tak ťažké. Páči sa mi, že môžem cestovať a spoznávať zaujímavých ľudí a ako sa tak pozerám, tak aj sympatické novinárky. To všetko sú samé pozitíva. Veľa vecí ma motivuje, robím aj charitatívne vystúpenia. Ľudia ma prijímajú pozitívne.

Slovensko nemá tradíciu žonglovania, na rozdiel od okolitých krajín Čiech, Maďarska alebo Rakúska, či Ukrajiny, rád ale hovorím, že Slovensko je kolískou silového žonglovania, pretože tento šport vznikol na Slo-

vensku. Uskutočnilo sa už 9 ročníkov majstrovstiev Slovenska v silovom žonglovaní v kategóriách muži, ženy, dorastenci.

Slovenská liga silovo vytrvalostného žonglovania, ktorá vznikla v roku 1996, má dnes niekoľko sto členov – napriek tomu, že to nie je masový šport.

Aké ambície alebo plány máš do budúcnosti? Čo by si chcel ešte zvládnuť?

Do leta by som chcel zvládnuť žonglovanie s tromi naštartovanými motorovými píľami a následne sa pokúsiť prekonať svetový rekord v tejto atraktívnej disciplíne, ktorý drží kanadský drevorubač Aaron Gregg s výkonom 86 nadhodov. V januári som si to už aj tak trochu skúsil – zatiaľ som na ukážku verejne zažongloval s dvoma medicínbalmi a jednou zapnutou motorovou píľou na podujatí Kľačianska podkova 2008 neďaleko Martina. Napriek tomu, že som mal na tréning len dva týždne, podarilo sa mi urobiť až tridsať žonglérskeho nadhodov.

Nedávno mala v bratislavskom Auparku krst *Kniha slovenských rekordov*, v ktorej má Milan Roskopf uverejnené tiež svoje fotografie. Držím mu palce pri dosahovaní nových zaujímavých a extravagantných rekordov a želim mu všetko dobré!

Pripravila Andrea Ozábalová

Televízia Markíza rozšírila spravodajstvo

Od 14. 1. 2008 zmenila televízia vizuál aj štruktúru Televíznych novín. Televízne noviny Markíza rozdelila na dve časti – Headlines a TN dnes. Headlines sú založené najmä na živých vstupoch redaktorov. Dizajn spravodajstva je dynamický a tak trochu inšpirovaný americkými televíziami. Aj televízia JOJ inovovala a od 2. februára ponúka divákovi novú reláciu – Krimi noviny s vysielacím časom o 19.00. Noviny budú nasledovať v štandardnom čase od pol ôsmej. Ďalšou zmenou sú Noviny Plus, vysielajú sa od 4. februára od 20.00. Aj STV má pripravené zmeny, no najskôr ich musí schváliť Rada STV, od 7. januára už ale Dvojka vysielala nové regionálne spravodajstvo „Slovensko dnes“ o 19.15. (ao)

Nové cestovné pasy

Na Slovensku sa začali vydávať nové cestovné pasy. Zatiaľ obsahujú len čiernobielu fotografiu tváre, ktorá je špe-

ciálne nasnímaná tak, že zachováva súradnice tváre a jej pevné body, ktoré sa počas života nemenia. Takto sa pri snímaní zistí aj plastická operácia. Odtlačky prstov by sa mali v pasoch objaviť na budúci rok. V platnosti zostávajú aj pasy bez týchto údajov. Poplatky za pas sa nemenia. Zmeny sa týkajú pasov pre deti. Dieťa do päť rokov musí byť zapísané v pase rodiča, s ktorým cestuje. Ak má vycestovať s niekým iným, musí mať vlastný cestovný pas, ktorý sa vydáva na dva roky. Dieťa od päť do 13 rokov musí mať vlastný pas, platný je päť rokov. Deti nad 13 rokov dostanú pas s desaťročnou platnosťou, rovnako ako dospelí.

(ao)

Nové pravidlá vodičských kurzov

Kto si chce urobiť vodičský kurz, musí rátať s vyššími výdavkami. Od 1. januára platí, že vodičský preukaz môže získať len ten, kto urobil kurz prvej pomoci, a ten niečo stojí. Hodina kurzu môže stať od 60 do 80 korún, v niektorých prípadoch to môže byť 100 korún.

Kurzy prvej pomoci poskytuje Slovenský Červený kríž. Do konca tohto roka ich môžu viesť aj ľudia s preukazom školiteľa prvej pomoci, ktorý im vydala táto organizácia. Autoškola môže požiadať jeden z 38 územných spolkov Červeného kríža alebo niekoho s preukazom školiteľa, aby pre jej žiakov urobil kurz prvej pomoci. Kurz prvej pomoci má trvať minimálne osem vyučovacích hodín po 45 minút.

Skúška pred akreditovaným školiteľom má pozostávať z teoretickej a praktickej časti a trvať má 30 minút. Teoretická časť sa uskutoční písomnou formou. Test má obsahovať spravidla 20 otázok, z toho najviac tri otázky v podobe riešenia modelových situácií z prvej pomoci. Aby skúšaný uspel, musel by mať najmenej 90 % odpovedí správnych. V praktickej časti skúšky by mal „reagovať na situácie vyžadujúce poskytnutie prvej pomoci“. Školiteľ vyjadrí výsledok skúšky slovom „vyhovel“ alebo „nevyhovel“.

Opera Slovenského Národného Divadla hostovala v Prahe

V dňoch 17. a 19. januára sa v Národnom divadle v Prahe predstavila Opera SND s inscenáciou *Ariadna na Naxe* od Richarda Straussa. Produkcia diela vznikla v spolupráci Opéry SND s pražským Národným divadlom a Írskou operou v Dubline. Naštudoval ju medzinárodne renomovaný švajčiarsky režisér Dieter Kaegi, kostýmy a scénu navrhla vynikajúca nemecká výtvarníčka Stefanie Pasterkamp a pod hudobné naštudovanie sa podpísal rakúsky dirigent, šéf avantgardného viedenského súboru Neue Oper Wien, Walter Kobéra.

Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava ostane zachované

Budúcnosť Divadla P. O. Hviezdoslava, kde ešte vlni sídlila Činohra SND, je v rukách mesta. Budovu kúpilo od štátu za 60 miliónov korún, zmluvu musí ešte schváliť ministerstvo financií. Mesto by chcelo divadlo využívať ako scénu na niektoré akcie kultúrneho leta a na vlastné akcie, na ktoré nestačí kapacita zrkadlovej sály Primaciálneho paláca. Tá má kapacitu 140 miest, hľadisko DPOH usadí takmer 500 ľudí. Do konca roka by sa malo divadlo otvoriť. Divadlo vzniklo v 40. rokoch, v roku 1955 sa tu začalo hrať, naposledy sa modernizovalo v 80. rokoch. (ao)

Kultúrne poukazy Ministersva kultúry

Ministerstvo kultúry opäť vydáva kultúrne poukazy, tentokrát ale už v nižšej hodnote – 150 korún, v šiestich 25-korunových poukázkach. Kultúrne poukazy dostanú žiaci slovenských škôl a môžu za ne ísť do divadla, kina, či do múzea. V roku 2006 žiaci na poukazy chodili najmä do kina. Teraz sa na kúpu lístku do kina bude dať použiť len jeden 25-korunový preukaz, ktorý bude farebne odlíšený. Ministerstvo chce podľa hovorkyne Sone Čermákovej-Uličnej obmedziť podporu komerčných podujatí. (ao)

Posledná kniha Harry Potter je na Slovensku

17. 1. 2007 sa už aj na Slovensku dostala do predaja siedma a podľa autorky J. K. Rowlingovej posledná kniha dobro-

družstiev o čarodejníkovi Harrym Potterovi *Harry Potter a Dary smrti*. Už po siedmykrát sa prekladu venovala Oľga Kralovičová, prekladala ho od vydania anglickej verzie – 21. 7. 2007. Do teraz bol na Slovensku najpredávanejší prvý diel *Harry Potter a Kameň mudrcov*, predalo sa ho 145 000 kusov. Uvidíme, či posledný diel zaujme čitateľov viac ako jeho šiesty predchodca – mal najnižšiu predajnosť spomedzi všetkých dielov – 95 000 výtlačkov. (ao)

Divadelný ústav Bratislava predstavuje nový zborník súčasnej drámy

Knižná edícia Divadelného ústavu *Nová dráma / New drama*, v ktorej vychádza zborník súčasnej maďarskej drámy *Maďarská dráma*, systematicky uvádza divadelné hry z pera významných súčasných zahraničných autorov, ktorých tvorba sa udomáňuje na dnešných európskych javiskách. Edícia predstavuje širokej čitateľskej verejnosti najmä diela mladých autorov, ktoré prinášajú nový pohľad, nové témy, nové formy i nové možnosti v dramatickej tvorbe. V Edícii sa doteraz publikovali hry Valèra Novarinu, Patricka Marbera, Mariusa von Mayenburga, Ingmara Villqista a zborníky súčasnej nemeckej a srbskej drámy.



Publikácia *Maďarská dráma* predstavuje dramatikov, ktorí zaznamenali obrovský úspech vo vlastnej krajine i v zahraničí (Ákos Németh, Peter Karpati, András Nagy, Andor Szilágyi, Kornel Hamvai). Výber nových dramatických textov, ktoré sa na Slovensku doteraz neobjavili v knižnej ani v inscenačnej podobe, obsahuje divadelné hry *Sezóna katov (Hóhérok hava)* Kornéla Hamvaia v preklade Petra Macsovského, *Štvrtá brána (A negyedik kapu)* autora Pétera Kárpátiho, *Denník zvodcu – Kierkegaard (A csábító naplója)* Andrása Nagya, *Vzbura anjelov (Az angyalok lázadásá)* Andora Szilágyiho – všetky v preklade Petra Kováča – a divadelnú hru *Müllerovi tanečníci (Müller táncosai)* Ákosa Németha v preklade Zuzany Havlíkovej. Štúdiu o súčasnej maďarskej dráme *Mapovanie ostrova (Egy sziget feltérképezése)* napísala maďarská teatrologička Andrea Tompa (preklad Peter Kováč).

Publikácia vznikla v rámci programu OPEN medzinárodného projektu Európska dielňa prekladu a s podporou Európskej únie, Generálneho riaditeľstva pre kultúru a vzdelávanie, v rámci programu Kultúra 2000; v spolupráci Divadelného ústavu Bratislava, Európskej dielne prekladu a Národného divadla Orléans. Publikáciu podporili Hungarian Book Foundation a Kultúrny inštitút Maďarskej republiky v Bratislave. (ao)

Kniha slovenských rekordov

8. januára mala v kníhkupectve Panta Rhei prezentáciu *Kniha slovenských rekordov* za účasti autorov Igora Svítoka a Richarda Vrableca. Na podujatí sa zúčastnil aj magnetický muž Karol Ostertag. (ao)

Vyhlásenie 8. ročníka súťaže pôvodných dramatických textov DRÁMA 2007

Divadelný ústav Bratislava v spolupráci so Slovenským národným divadlom vyhlasuje ôsmy ročník súťaže pôvodných dramatických textov – divadelných hier v slovenskom jazyku DRÁMA 2007. Autor víťazného textu získa finančnú prémiiu 30 000,- Sk a jeho hra bude publikovaná v zborníku *Dráma 2007*, ktorý vydá Divadelný ústav.

Uzávierka súťaže je 25. februára 2008.

DRÁMA 2007

DRÁMA je súťaž pôvodných dramatických textov napísaných v slovenskom jazyku. Jej cieľom je podpora vzniku kvalitných súčasných diel, reflektujúcich prostred-

níctvom drámy skúsenosť človeka a spoločnosti novým a odvážnym spôsobom. Počas predchádzajúcich siedmich ročníkov sa súťaže zúčastnilo 181 textov, Divadelný ústav Bratislava vydal štyri zborníky *Dráma*, v ktorých bolo publikovaných 26 hier finalistov súťaže. Víťazné texty sa inscenovali vo viacerých slovenských divadlách.

Populárnym sprievodným podujatím súťaže je Trojboj – scénické čítanie finálových textov, ktoré sa rovnako ako slávnostné vyhlásenie víťazov uskutočňuje každoročne v máji, počas festivalu *Nová dráma / New Drama*. Zmyslom scénického čítania je okrem javiskového uvedenia súťažného textu dať šancu mladým perspektívnym režisérom prezentovať sa na doskách profesionálneho divadla a umožniť inšpiratívny dialóg medzi autorom textu, potenciálnym inscenátorom a publikom.

Vyhlásenie výsledkov súťaže prebehne na záverečnom ceremoniáli 4. ročníka festivalu *NOVÁ DRÁMA / NEW DRAMA* v máji 2008. (ao)

Výstavy v Bratislave

(výber)

Bibiana: *Kam – kam – kameň* do 4. 5. 2008

Danubiana Meulensteen Art Museum Ráfols: *Casamada: Obrazy / Painting 1950–2005* do 9. 3. 2008

Galéria Kressling: *Boris Sirka* do 3. 3. 2008

Galéria mesta Bratislava, Mirbachov palác: *Slovenská grafika 20. storočia* do 2. 3. 2008

Rakúske kultúrne fórum: *Umenie zvnútra: Art Brut v Rakúsku* do 29. 2. 2008

Slovenská národná galéria, Esterházyho palác: *Stratený čas? – Slovensko 1969–1989 vo fotografickom dokumente* do 2. 3. 2008

Vánoční oslava Sokola Vídeň III/XI a odboru III Českého srdce

Dalo by se to napsat velice stručně: Předvánoční posezení Sokola Vídeň III/XI a odboru III Českého srdce, které se konalo v sobotu 15. prosince ve Slovanské besedě, bylo krásné a zdařilé. Jenže, co by na to řekli všichni ti, kteří se o to sváteční odpoledne zasloužili? Taková oslava vyžaduje přiměřenou přípravu. Ta začíná obvykle na výborové schůzi, kde se rozdělí úkoly. Na mne tentokrát připadl ten duchovní, tedy sestavení vánočního programu. Naštěstí máme u nás v Sokole hodně ochotných a talentovaných lidí, kteří si dají tu práci najít vhodné povídky, básně i hudební dílka, a také s nimi pak vystoupí. No a pak se to seřadí, aby to mělo nějakou formu a sled, a musí se to taky trochu vypilovat, ale to jenom každý sám za sebe, protože na nějaké zkoušení není v tom předvánočním shonu ani čas. Já třeba vyprávím svou povídku čerstvě vykrájeným lineckým koláčkům, když je kladu na pečící plech. To funguje skvěle, navíc tito posluchači nikdy nekritizují. Takže program – takové literárně-hudební vánoční pásmo – je připraveno.

Neméně početná skupina lidí se ovšem musí postarat o tu kulinární část. To je nějakého běhání a obstarávání! Schválně jsem se na to šla podívat. V Besedě bylo živo již

od 10 hodin dopoledne. No jak by ne: postavit a prostříť stoly, ozdobit stromek, navozit a nanosit nápoje a potraviny pro přípravu bufetu. Nakonec zjistíte, že elektrické svíčky, které byly loni v perfektním pořádku, najednou nesvítlí. Jako by to s. Gregorová byla tušila, nesla z domova náhradní, prý pro všechny případy, jak nám řekla. Podél celé zadní stěny stál stůl, na němž neustále přibývaly hodnotné výhry do tomboly, o kterou se staral zase jiný tým. Byla radost tu sehranou spoluprací pozorovat, a řekněme, tu a tam i přiložit ruku k dílu.

A tu už začali přicházet první hosté a s kávou a moučnickem usedali k prostřeným stolům. Náš starosta br. Miříčka všechny přivítal a v kostce nastínil průběh celého odpoledne. Vánoční atmosféru jsme navodili koledou *Zdraví, štěstí, pokoj svatý*, br. Miříčka uvedl vánoční program a pak už hudba střídala mluvené slovo a naopak. V podání klavíristky Isabely jsme slyšeli dvě mazurky F. Chopina, Beethovenovu *Měsíční sonátu* a Chopinův *Waltz cis moll*, Anita Krulišová zazpívala *Nekamenujte proroky z Večerních písní* B. Smetany a árii Veruny z Blodkovy opery *V studni* a v samém závěru také dvě polské vánoční koledy. Proč právě polské? Paní Isabela je Polka a Anita, která navštěvovala polskou obecnou školu v Ostravě, je polština velmi blízká.



Z četných literárních příspěvků jsme se dozvěděli, jak se slavily vánoce v jižních Čechách, jak předejít eventuální vánoční katastrofě, přičemž v povídce Miroslava Horníčka jsme jednu takovou zažili. A v krátké povídce Jiřího Suchého jsme se s ním zasnili do Vánoc našeho dětství. Program byl rozdělen přestávkou, během níž si každý mohl koupit losy do tomboly.

Po skončení vánočního pásma br. Miříčka blahopřál všem našim letošním jubilantům a předal jim dárek. Následovala večeře v podobě tradičně osvědčené studené mísy, samozřejmě volná zábava, při které letos, k naší velké lítosti, chyběl br. Seda, který se po léta vždy postaral hudbou a zpěvem o pohodovou atmosféru. Přejeme mu touto cestou hodně zdraví, štěstí, spokojenosti do nového roku. A nejen jemu, ale také všem, kteří se u nás byli pobavit, i těm, kteří budou číst tyto řádky. *n. š.*

Rudolf Fiala

26. listopadu 2007 zemřel akad. arch. a člen Sokola Rudolf Fiala. Narodil se 5. srpna 1914 ve Vídni. Po odchodu otce do války se rodina odstěhovala do Čech. Zde se vyučil truhlářem, vystudoval Střední uměleckou školu, na které po jejím ukončení učil architekturu, a při práci vystudoval obor architektury na Vysoké škole. V roce 1968 emigroval do Švýcarska, kde pracoval v koncernu Migros. Byl pevnou oporou Sokola v zahraničí, jednoty Curych, župy Švýcarské i Ústředí Československého Sokola v zahraničí. Organizoval zahraniční slety, založení Tyršovy jizby anebo sokolské setkání v Tyrolském Oetzu, jako vzdělavatel redigoval časopis Ústředí. Ve funkci starosty završil sled práce celého Ústředí zahraničního Sokola.

Čest jeho památce! Poslední Nazdar!
Zpracováno podle Georga Jordana,
starosty Sokolské župy Švýcarské



Poslední fotografie Rudolfa Fialy s manželkou

Sokol III/XI pořádá zájezd do Brna
v neděli 6. 4. 2008
odjezd v 10:30 hod. od Friedrich Schmidtplatz
(za radnicí)
na klasický balet
Alexandra Glazunova RAYMONDA
Námět: Lydie Pašková a Marius Pepita
Jedinečná výprava a historické kostýmy
Příjezd cca v 22:00 hod.
Přihlášky a informace na tel. č.:
8797144 (L. Líbalová)

Alexander Glazunov

ruský skladatel baletů a instrumentálních děl, narozen 10. 8. 1865 v Petrohradě, zemřel 22. 3. 1936 v Paříži. Jeho orchestrální a komorní skladby vynikají technickou pracovitostí a v baletech Glazunovova hudba má romantický, fantastický ráz mezinárodního směru. Vedle *Raymondy* (1898, poprvé v Československu provedena roku 1927) složil ještě dva balety – *Slečna služebná* a *Roční doby*. S Rimským-Korsakovem dokončil Borodinova *Knížete Igora*.



Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at



Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolská župa rakouská

www.sokol-wien.at



Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokolský adresář

na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odblížená (muži)
---------	---------------	------------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pátek	18:00 – 19:30	stolní tenis
-------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odblížená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI

Informace pro zájemce o volejbal:

N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,
e-mail: K.Sterba@gmx.at

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------



Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00.

Hosté vítáni.

Info: WernerKallin, tel. 01/968 20 53

nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti
	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	fotbal
Středa	19:00 – 21:00	odblížená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorstenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)



Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek, tel. 01/81 34 333 (přes den), franz.kalousek@tele2.at

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)



Sokol Vídeň XVI/XVIII

Info: tel. 01/480 13 57

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:00 – 18:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Středa	18:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	18:00 – 19:15	žactvo
	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Mikuláš spolu s čertem

navštívili cvičební hodinu žactva v sokolské jednotě XII/XV ve čtvrtek 6. prosince 2007. A děti přišly všechny. I letos si připravil Mikuláš vlastní básničku, kterou i sám složil a na začátku své návštěvy přednesl. Byl tím nejlepším příkladem všem dětem. Některé, ty nejodvážnější, předstoupily před Mikuláše a suverénně přednesly naučené básničky či písničky, za které sklidily od přítomných dospělých diváků velký potlesk. Mnohdy se zdálo, jakoby chtěly svůj přednes pošeptat Mikulášovi přímo do ouška, byly tak odvážné, že se k němu přiblížily velmi blízko. Jak to například ukázala

ta nejmladší, ještě ani ne tříletá dívenka. Některé raději ukázaly své sportovní kvality a provedly např. hvězdy, kotrmelce nebo přeskoky na žíněnkách. Čert byl mezitím velmi ukázněný, poslouchal, co mu Mikuláš přikazoval. Když si všichni mysleli, že čert odchází, a hlavně ty nejmenší děti si chtěly oddychnout, objevil se znovu! A se dvěma koší plnými červených sáčků naplněných dobrotami. A dětské tváře hořely nedočkavostí. Mikuláš je pak za asistence čerta rozdával všem dětem. Přitom jakoby strach z čerta odpadl a vyhrála touha po plném sáčku. *jh*

(Foto: Tonik Beran sen.)



Z dětského maškarního cvičení vídeňské Sokolské jednoty Tyrš XII/XV



Český volejbalista ve Vídni

Zajímavý rozhovor s českým volejbalistou, dvaadvacetiletým Michalem Hrazdírou, který nyní působí v dresu HotVolley Wien, přinesl na samém začátku ledna deník *Mladá Fronta Dnes*. Bývalý hráč JMP Brno se v něm rozhovořil o svých zážitcích z Vídně i rakouského volejbalu. Zaryté Vídeňáky jistě potěší, že rakouskou metropoli označil za „hezké město“ a pochválil i rakouskou poctivost, kterou ilustroval na příkladu ztráty mobilu jeho slovenského spoluhráče. Postěžoval si však na ceny, především u služeb se mu zdají příliš vysoké. Podstatně hůře než Vídeň dopadl podle jeho hodnocení rakouský volejbal. I když se prý v rakouské lize objevuje řada cizinců, úroveň odpovídá podle něj zhruba druhé nejvyšší soutěži v České republice. Příliš vřelá slova nenašel ani pro tzv. Středoevropskou ligu, jejíž mnozí členové by se podle něj v české extralize ani neudrželi. Na rozdíl od České republiky však dostal Michal Hrazdíra s HotVolley šanci hrát i Ligu mistrů, která představuje i pro volejbalisty skutečně vrcholovou soutěž. Přesto se mladý hráč svěřil novinám, že sní o přechodu jinam, nejspíše do Itálie. Příliš se mu totiž nezamlouvají tréninky, které zavedl nový argentinský trenér Cuello a špatně snáší i betonový povrch v hale, kterým trpí jeho klouby, především v kolenech, s nimž měl již v minulosti víckrát problémy. Může se tak snadno stát, že v nedaleké budoucnosti bude vídeňská kolonie českých profesionálních sportovců zase o jednu zajímavou osobnost chudší. Ale jistě se na jeho místě objeví další mladíci, které zlákájí pravděpodobně přinejmenším slušné výdělky, které rakouský klubový volejbal nabízí. (MaFr)

V Seefeldu zavládne zase čeština

Čeští fotbalisté na Euru 2008 sice budou hrát v základní skupině ve Švýcarsku, ale sídlit po dobu své účasti chtějí na rakouském území, v Seefeldu nedaleko Innsbrucku. K zápasům hodlají putovat letecky. Na pětilhvězdičkový hotel z řetězce Dorint v Seefeldu jsou již dávno zvyklí, protože se zde pravidelně konají reprezentační soustředění. Hráči tedy vědí, do čeho jdou, a nemusejí se obávat nějakých nemilých překvapení. Vedení hotelu českému týmu vyšlo maximálně vstřícně, přestože o jejich služby jevil zájem i jiné týmy, například Rusové. V Dorintu však ukázali, že si dovedou vážit stálých zákazníků a dali přednost českému výběru. Samotný ředitel hotelu se pak českému tisku svěřil, že na Euru bude Čechům i fandit. Nelze se mu divit – mistři Evropy nebo alespoň finalisté pod střechem by představovali pro jeho hotel jistě velice pěknou reklamu. Pobyt českých fotbalistů v Seefeldu však nebude bez přerušení – kvůli pravidlům turnaje budou muset přímo před samotnými zápasy spát jinde. Jednou se tak objeví v bazijském hotelu Ramada Plaza a podruhé v Grand hotelu Kempinski na břehu Ženevského jezera. V obou případech se jedná se o velká mezinárodní ubytovací zařízení, ale snad jejich rušná atmosféra české hráče uvyklé na klid Seefeldu příliš nevykolejí a podaří se jim opět spanilá cesta turnajem, jakou známe z let 1996 nebo 2004. Rozhodně zajímavé by bylo finále Rakousko – Česká republika, které by asi u mnoha našich čtenářů vyvolalo určité rozpolčení osobnosti. Ale upřímně řečeno, zkušený bookmaker by

vám sázku na toto složení finálové dvojice asi příliš nedoporučoval. Ale na druhou stranu – kdoví, jak vše nakonec dopadne, fotbalový míč je přece kulatý. (MaFr)

Rakouský přestup z Berouna do Lotyšska

Není to dlouho, co mladý rakouský hokejový obránce Georg Privoznik přestoupil z EC Graz do týmu druhé nejvyšší české soutěže Berounští Medvědi. Jenže na novém místě se moc neprosadil a na led se moc často nedostal. A tak po krátkém čase odchází dále. Poputuje do lotyšského Ogre, kam přešla již řada berounských hráčů a kde působí i český trenér. Může jen doufat, že změna prostředí na něj bude působit stejně oživujícím způsobem jako na jeho spoluhráče z Berouna Martina Čížka, který v Ogre doslova ožil a v prvních sedmi zápasech tamní soutěže zaznamenal již tři kanadské body. I když se však nakonec Privoznik uplatní v Lotyšsku, doufáme, že na krátký pobyt v Berouně bude vzpomínat jedině v dobrém, i když se mu zde hokejově stejně jako celému mužstvu nijak zvlášť skvěle nevedlo. (MaFr)

Jemnice česko-rakouským sportovním centrem?

Velmi ambiciózní projekt schválili nedávno zastupitelé města Jemnice na Třebíčsku poblíž rakousko-českých hranic – chtějí vybudovat rozsáhlé sportoviště s krytou i otevřenou částí. Počítají přitom, že nově vzniklý areál by sloužil nejenom obyvatelům města a jeho okolí, ale i občanům z rakouského příhraničí. Všem těm nabídne například víceučelovou krytou halu pro badminton, basketbal, halový fotbal i hokej, házenou, volejbal či floorball a dále i hřiště na míčové hry, prostor pro skateboardisty a lehkootletické sportoviště i s tribunou, šatnami a dalším zázemím. Hlavním investorem náročného projektu se má stát město Jemnice. To však samozřejmě nemá k dispozici potřebných 83 milionů korun (asi 3 miliony eur), a tak se spoléhá na přísun peněz z evropských fondů. Dotace by se podle radních mohla pohybovat až kolem tří čtvrtin plánované sumy. Stavbou by navíc Jemnice zabila takřikajíc dvě mouchy jednou ranou – získala by nejen unikátní zařízení pro sportovní vyžití občanů, ale zároveň by se zbavila i chátrajícího areálu pohraniční stráže, jehož budovy se nyní nacházejí v dezolátním stavu. Lze doufat, že se jemnickým podaří jejich velkolepé plány uskutečnit – nejen, že by z toho mohli těžit i obyvatelé rakouského příhraničí, ale Jemnice by se mohla stát i centrem různých česko-rakouských sportovních soutěží. Česko-rakouská olympiáda v Jemnicích by se mohla stát jednou z akcí, která prohloubí vzájemné poznání a pomůže odstranit řadu existujících předsudků. (MaFr)

Kapitán Sigmý Olomouc asi do Rakouska nepůjde

Kapitán fotbalové Sigmý Olomouc, mužstva nejvyšší české soutěže, před začátkem jarní části soutěže možná odejde do ciziny. Původně bylo ve hře i Rakousko, kterému samotný Randa dával přednost. Jenže očekávaná konkrétní nabídka nakonec nepřišla, a tak vše vypadalo, že

třiatřicetiletý obránce Randa nakonec poputuje místo na jih na sever – do 14. týmu nejvyšší polské soutěže Polonie Bytom. Jenže jeho rodině se v polském hornickém středisku nelíbilo, takže z angažmá nakonec sešlo. Nicméně Randa věří, že se pro něj místo v cizině ještě najde. Hovoří se o kyperské lize, druhé německé soutěži a v úvahu snad stále přichází i Rakousko. Randa přitom není jediným hráčem Sigmy Olomouc, který se snaží najít nové působiště v cizině. Další hráči putují například na Slovensko, do Interu Bratislava, nebo do Trnavy. Zcela rozhodnut v době uzávěrky nebyl osud ofenzivního záložníka Martina Pulkerta. Jednalo se například o možnosti jeho působení v Belgii či Nizozemsku a eminentní zájem měl i Pavel Hapal, současný trenér Nitry. Právě u Pulkerta však stále přicházela v úvahu jako příští působiště i rakouská druhá liga. Stále tedy existuje naděje, že z velkého výprodeje hráčů kromě Slovenska a Polska bude profitovat i Rakousko a tamější česká kolonie fotbalových profesionálů se znovu zvětší. (MaFr)

První vysokoškolský profesor deskriptivní geometrie v Praze

Rudolf SKUHERSKÝ (1828 Opočno – 1863 Praha)¹⁾

Český vysokoškolský profesor, politik, spoluzakladatel Sokola pražského, vědecký badatel a publicista. Bratr významného hudebního teoretika Františka Skuherského. Studoval polytechniku v Praze a ve Vídni. Roku 1852 byl jmenován profesorem deskriptivní geometrie na polytechnickém ústavu v Praze. Souběžně se věnoval společenskému dění. Zavedl fond bezplatných obědů pro potřebné studenty. Po pádu Bachovy vlády se zapojil do českého národního života. Byl zvolen poslancem do zemského sněmu za okresy Chrudim a Nasavrky. Jako funkcionář

Jednoty pro povznesení průmyslu v Čechách, stejně jako před lety Perner s Riegreem, převedl opět tuto organizaci do českých rukou.

Roku 1862 pracoval v přípravném výboru Sokola pražského a byl ostře sledován policií; stejně jako před rokem, když zahájil pravidelné přednášky v českém jazyce, aniž čekal na povolení z Vídně. Do roku 1861 byly všechny vysokoškolské akce u nás podávány pouze v němčině.

Dožil se pouhých 35 let, díla však předal ohromující. Výrazně posunul kvalitu technicko-inženýrských oborů i pedagogiky. Národněuvědomovací činností se sociálním zaměřením položil zdravé základy nástupu českého hospodářství. Z jeho spisů vyniká pojednání o získávání názorných obrazů pomocí speciálního rovnoběžného promítání a o lineární perspektivě. Skuherského metoda snadného získávání názorných obrazů je mnohem jednodušší než pravouhlá axonometrie a dodnes je použitelná v technické praxi. To dokládá ještě po sto letech prof. Fr. Kadeřábek, velký ctitel Skuherského.

Skuherský zemřel náhle ve svém vysočanském bytě na záškrt dne 9. října 1863. Sedm set sokolů šlo za rakví, kterou nesli jeho studenti deskriptivní geometrie a jeho nejvěrnější spolupracovník Rafael Morstadt. Rozloučit se přišli poslanci v čele s Palackým. Kromě velkého díla zanechal po sobě i mladičkou vdovu Angeliku a maličkou Karolinku. Karolina se vdala v dospělosti do kolínského rodu Formánků na Červeném dvoře – jejich potomci však vymřeli po meči i po přeslici v Kolíně, v Praze i ve Vídni.²⁾

Poznámky:

¹⁾ *Masarykův slovník naučný*, díl VI., Praha 1932, s. 672.

²⁾ F. Potůček, *Paměti královského města Kolína*, 1899, In: *Archivní prameny Kolínska*, Kolín 1998, s. 58.

Jaroslav Formánek

Historické ohlédnutí

- 18. 2. 1868** V Praze se ustanovil první český bruslařský („klouzačský“) spolek **Lední klub**.
- 2. 2. 1908** Ve Vídni se konala ustavující schůze **Svazu slovanského Sokola**. Starostou byl zvolen Josef Scheiner (21. 9. 1861 – 11. 1. 1932), náčelníkem dr. Jindřich Vaníček. Členy Svazu byli sokolové v Chorvatsku, Slovinsku, Polsku, Srbsku, Bulharsku a Rusku.
- 12. 1. 1928** **Karel Koželuh** vybojoval v Cannes titul mistra světa v tenisu.
- 19. 2. 1928** Bronzovou medaili pro ČSR na II. ZOH v Svatém Mořici ve skoku na lyžích vybojoval **Rudolf Burket**.
- 30. 1. 1938** Prvním mistrem světa ve stolním tenisu se už rok předtím stal **Stanislav Kolář**. V roce 1938 získal první ze svých osmi světových primátů sedmnáctiletý **Bohumil Váňa**. V dalších letech získal 38 titulů mistra republiky. Stal se podnětem dobové říkanky: Jen ten to dobře pinká, kdo to pinká odmalinka.
- 11.–20. 2. 1938** V Praze se konalo mistrovství světa a Evropy v lední hokeji. Mistrem světa se stala Kanada, ČSR byla třetí.
- 20. 3. 1948** Ústřední akční výbor Národní fronty rozhodl o **sjednocení tělovýchovy**. Do 28. března t. r. byla násilně ukončena činnost všech tělovýchovných organizací (DTJ, Orla, vojenských, sportovních a turistických) a došlo k vytvoření jednotné celostátní tělovýchovné organizace, pro níž byl z taktických důvodů převzat název Sokol (ustaven 28. 3. t. r.).
- 17. 2. 1968** Na zimních OH v Grenoblu získali čs. sportovci jednu zlatou, dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Skokan **Jiří Raška** získal první „zimní“ zlatou medaili v historii českého sportu.
- 22. 2. 1998** Čeští **hokejoví reprezentanti** vybojovali na XVII. zimních olympijských hrách v japonském Naganu **olympijské zlato**.

Vánoce české školy

Dnes se tam už mluví tolik řečí, že se dá říci: „jazyková“. Jsme rádi, že ji máme a jsme na ni pyšní. Do divadelního sálu jsme byli 12. prosince pozváni, aby jsme shlédli pohádku v německé řeči *Weihnachten in der Speisekammer*. Třídní učitelky Julie Honáčková a Lenka Antlová z 2. obecné A a B vybraly děti a bývalá učitelka Eva Křenková vše nacvičila v rámci dramatického kroužku. Přihlížely všechny ostatní děti obecných tříd a hodně rodičů. Tak o co se jednalo? Na jevišti byly starosti, protože loni na vánoce udělaly myši ve spíži hodně škody. Jejich vedoucí jim řekl, že nesmějí mlsat, přesto spadla jedna myš do zavařeniny.

Hospodyně byla shovívavá, chtěla myším něco dopřát, chtěla ale zamezit, aby se to opakovalo, a tak připravila sama něco. Voňavou bábovku, uzeny a husu uzavřela a dala jim jen větve ze stromku, ale se samými dobrotami. Větve jim sice nechutnala, ale pamlsky na ní vzali. Na zemi pak bylo hodně drobků a bobků. Ke konci nám děti zapívaly a zatančily za hudebního doprovodu paní učitelky Antlové.

Po dobu nácvičení onemocnělo několik dětí a dvě musely se naučit úlohu za jeden den. Při přípravě pomohlo hodně lidí. Výtvarný kroužek se moc angažoval. Zvlášť bych chtěl vyzvednout školníky pana Vítu a Novotného, kteří vždy při podniku připravují jeviště. Tentokrát jim pomáhal školník v penzi pan Wlk. Paní učitelka Křenková měla se svým týmem upřímný potlesk a slíbila, že za rok to bude zase v češtině – třeba *Vánoce v lese*.
JAFL

Rakouská ekologická firma poškodila přírodu

V noci z 15. na 16. 12. 2007 (ze soboty na neděli) vybuchlo v Německu bioplynové výrobní zařízení u obce Daugendorf (součást obce Riedlingen, okres Biberach, Baden-Württemberg). Kusy zařízení létaly až 200 m daleko. Vylilo se na 4 000 000 litrů substrátu (směs močůvky a biomasy) a přibližně 1 000 litrů topného oleje, kterým se fermentor ohříval. Odhadem se zařízení nacházelo asi 600 metrů od Dunaje. Údajně je místo geologicky položeno tak, že substrát neohrozil blízký potok, jímž by substrát mohl stéci do Dunaje. Jestliže by se dostal do vody, bleskově by odčerpál kyslík v ní obsažený s následným uhytnutím všeho živého v délce desítek kilometrů. Naštěstí došlo k havárii v noci, kdy u zařízení nikdo nebyl. Uniklý bioplyn (směs metanu, kyslíčnicku uhličitého, sirovodíku a dalších plynů) byl výbuchem vymrštěn do atmosféry a nemohl tedy zabít v pár set metrů vzdáleném Daugendorfu nebo Riedlingenu. Podle zprávy z Německa z 8. 1. 2008 (SWR, Südwestrundfunk) stavbu prováděla rakouská firma. Její jméno nebylo uvedeno, ale s největší pravděpodobností se jedná o firmu Krieg & Fischer, která se na webové stránce tváří jako firma německá (http://www.kriegfischer.de/reference_projects.d.php, vpravo kliknout na Riedlingen). Citujeme ze zprávy SWR: „Kriminální policie v Biberachu a státní zástupce z Ravensburgu vyloučili sabotáž nebo cizí zavinění. Pojišťovna a jedna technická univerzita zjišťují otázky vztahující se k explozi, ke kvalitě materiálu a statické stavby. Výsledky lze očekávat počínaje květnem 2008 a později. Mluvčí rakouské firmy, která bioplynové výrobní zařízení v Dau-

gendorfu postavila, předpokládá, že se jedná o technický nedostatek. Je to již druhé bioplynové zařízení této firmy, které explodovalo.“ Citováno podle: <http://www.swr.de/nachrichten/bw/-/id=1622/nid=1622/did=3000082/166jv3/index.html>.

V rakouské ekologické firmě jsou šlendriáni. Jsou všichni rakouští ekologové šlendriány?
jarz

Opožděný DOPIS JEŽÍŠKOVI

Milý Ježíšku,

mám jen jedno velké přání. Prosím Tě, přečti si toto mé psaní a poraď mi, jak mám plnit Tvou vůli. Víím, že od Tvého dne zrození je vlastně Tvoje Království už zde na zemi, protože Ty jsi stále s námi. Ale díky úžasnému daru svobody, který jsi nám dal, není vždy zřetelné, kde je ráj a kde začíná peklo. V roce 2008 nastane v českých a moravských regionech hodně „balíčkovských změn“, jejichž dopad nejsou schopni odhadnout ani zákonodárci této země. Jedno je jasné ale už dnes. Ku prospěchu obyčejných lidí to nebude. Restrikce ve zdravotnictví, školství, v daních, v pojištění, od nemocenské až po pohřebné, zdražení potravin, jízdného, hypoték, nájmu atd. při inflaci, která nepokryje růst platů a mnoho dalších výtobytků tzv. tržního hospodářství způsobí, že bohatí zbohatnou a ti s průměrnými platy zchudnou. Všechny politické strany, které tento stát vedou od roku 1990, včetně jediné křesťanské prezentace, nejsou schopny zabránit obrovské státní lichvě, korupci a mediálním neetickým nechutnostem. „Vzpouza současných milionářů“ slaví svůj úspěch. Z našich daní budou nadále královsky placeni. Podívej se jen na příjem řadového poslance či senátora KDU-ČSL, který by měl mít rád své voliče a hájit křesťanské hodnoty, na nichž dnešní civilizace vyrostla.

Hrubý plat (řadový poslanec a senátor)	61 000 Kč
Nezdanitelné náhrady na reprezentaci a stravu v ČR	9 100 Kč
Nezdanitelné náhrady na dopravu do 50 km (včetně Prahanů)	22 800 Kč
(odstupňováno dle km – nad 250 km)	34 200 Kč)

K tomu jim náleží

- zdarma tuzemská veřejná doprava
- proplacení letenek na jednání parlamentu a při služ. cestách
- 2,5× vyšší diety při zahr. služ. cestách než jiným zaměstnancům
- úhrada hotelů doma i v cizině
- ubytování v Praze buď v bytech Parlamentu, nebo úhrada nájmu do výše 17 000 Kč
- proplacení účtů za odborné a administrativní práce do 14 300 Kč
- na asistenty celkem 35 000 Kč
- kancelář ve svém volebním obvodu včetně zařízení a služeb od 14 000 do 33 000 Kč (odstupňování je podle velikosti města, tyto částky budou platit od 1. 1. 2008, nyní je rozmezí 12 200 až 27 200 Kč)
- plně vybavená a hrazená kancelář v Praze
- přednostní zřízení tel. stanice a proplacení tel. účtů vč. internetu do 7 000 Kč
- kancelářský materiál 2 200 Kč

Parlamentní funkcionáři mají navíc nárok na služební auto i pro soukromé účely (předseda a místopředsedové mají řidiče). K tomu je ještě nutné připočíst rozsáhlou imunitu, která nemá ve státech EU obdoby a další jiné „drobné“ výhody, kterými poslanci disponují.

Platíme je královsky za všechny ty zákonné nedodělky, které jsou postiženy mnoha novelami, v nichž se orientovat je těžké i pro fundované právní veličiny. Současné politické strany nemají vnitřní duchovní život, pouze vnitřní konflikty, proto nejsou státotvorné a doplácíme na jejich práci my všichni.

Pokud postavíme jako protiklad k těmto prebendám politiků vysokoškolsky vzdělaného středoškolského učitele s praxí 33 let (poslední platový stupeň bez možnosti postupu), zjistíme, že jeho hrubý plat činí 23 280 Kč (vše si hradí sám, jen celoroční kupón na veřejnou dopravu v Praze činí pro rok 2007 – 4 150 Kč). Při srovnání nezdanitelných náhrad na dopravu pro poslance lze jen konstatovat, že politiků se „vládní balíčky“ nedotknou. Je to nestydatost a nelze než si uvědomit, že o blaho občanů a o rozkvět České republiky těmto lidem vůbec nejde. Daleko horší situace je však ve školství a kultuře. Zde při tvorbě zákonů chybí nejen úcta k uměleckým hodnotám historie, ale vládne zde naprostá absence lásky ve vztahu k budoucím generacím. Po nás potopa, to je motto všech rozpočtů vládních stran. **Proč?**

Generace 21. století je založena na softwaru, proto je důležitá otázka, zda nehrozí této době pád do zapomenutí. Omezená životnost nosičů dat a uměle vyvolávaný chvat o zavádění novinek komplikuje dlouhodobou archivaci informací současnosti. Hrozí, že bude moderní epocha vymazána? Mnoho politiků světa by tuto možnost určitě uvítalo. Proto je nutné tomuto „digitálnímu temnu“ zabránit. Ale jak? Všichni umělci a pracovníci sdružení v uměleckých svazech jsou už roky svědky, že se ve výkonné i legislativní praxi dostala kultura na dodatkové místo. Živá kultura a umění však nemůže být v postavení prosebníka, který čeká na zbytky HDP, zvláště, když do rozpočtu ČR teče neskutečně mnoho peněz z uměleckého světa všech staletí. Od knižní produkce přes návštěvnost památek, kdy z cestovního ruchu žije velká část státního rozpočtu a další. Zisky ze všech uměleckých oborů jdou do rukou politiků, od kterých neustále slyšíme, jak je nutné si utahovat opasky. Kdyby je vrátili do kulturního resortu, je po finančních problémech. Čeho jsou však umělci svědky? Dosavadní parlamenty i vlády nebyly schopny vytvořit takové ekonomické mechanismy, které by v oblasti kultury, vědy a vzdělání byly schopny tyto obory rozvíjet. Neustálé ekonomické omezování vytváří spirálu „černé díry“, kde všechno jednou zmizí. Názor některých politiků, že kultura a umění jsou nějaký zbytečný „nadstandard“, který k životu potřebujeme málo, nebo vůbec ne, svědčí o tom, že v péči o tento stát nemají co dělat. Hloupost této myšlenky se ukáže v celé své nahotě, když si třeba představíme Prahu bez umělecké tvorby našich předchůdců. Karlův most bez soch, Pražský hrad bez věží a kamenných ozdob, kostely bez maleb, soch, náměstí bez stromů, vždyt překáží sekání trávy a také opravy historických památek jsou zbytečné, je to přece tak drahé. Radši je vyjmeme z kulturní ochrany, stačí nám paneláky a „podnikatelské baroko“, je to přece daleko levnější a praktické. Divadla a koncertní

sály zbouráme. Stojí na tak drahých pozemcích, které se dají výhodně prodat. A tak bychom mohli pokračovat ještě dlouho. V takovém světě sice můžeme žít, ale ztratí smysl v něm být.

Kultura není resortem jedním z mnoha. Pro úroveň a budoucnost společnosti je něco, co přesahuje hmotný rozměr člověka, a proto UNESCO plným právem požaduje, aby v každé zemi bylo ročně vyčleněno **minimálně 1 % celkových veřejných prostředků na uměleckou činnost a šíření umění**. Nechybí však jen peníze, ale také jasná kulturní politika, cíl, který by naplňoval nejen resort kultury, ale také vědy a vzdělání, protože zachování kulturního dědictví musí procházet shodou s mnoha resorty, ministerstvem financí počínaje a vládou i parlamentem konče. Rozvoj kultury je tedy koncepcí rozvoje celé společnosti. S tím také souvisí nutná změna názvu tohoto resortu a s tím spojené legislativní úpravy. Není únosné oddělovat stále od sebe školství, vědu a kulturu. Je nutné, aby úzce spolupracovaly. To je však možné jen pod „jednou střechou“. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy už dávno neplní cestu, která je pro budoucnost důležitá. Také nevidím důvod, aby jeden vyučovací předmět (tělesná výchova), měl svého vlastního náměstka, sadu úředníků a podporoval z kapitoly 333 dokonce profesionální sportovce, kteří mají (také díky sponzorům) takové finanční ohodnocení, kterého se vysokoškolsky vzdělaní učitelé, vědci a kulturní pracovníci nikdy nedožijí. Oblast kultury, vědy a vzdělání není investicí neziskovou, ale velmi úspěšnou, podstatnou pro budoucnost ČR, jež je dnešními politiky vykořisťována, protože její finanční efekt si přivlastňují, bez adekvátní kompenzace pro tyto „lukrativní komodity“.

V celých dějinách lidstva je kulturní a umělecký proces bojem menšiny silné duchem s většinou silnou počtem. **Moudrost** má tedy obtížný úkol, protože s každou generací začíná od bodu nula. Ví, že pouhým zákonem a pravidly neproniknou lidé do hloubky života, proto staví před kulturní a umělecké tvůrce jasný úkol: Čelit pralesu bezuzdnosti, touhy po moci a nezřízenému majetku **uměním**, které prosazuje ryzí krásu. Kulturní politika státu má nabídnout takovou kvalitu života, kterou nelze měřit pouze hospodářskými výsledky, má odmítat kulturu smrti a ošklivosti, má nabízet společnosti umění, které je nenahraditelným duchovním, etickým a tím i výchovným prostředkem pro každou generaci, jež vede k tvůrčí fantazii a tím také k samostatnému myšlení, učí cílevědomé a trvalé práci, která v této kvalitě je samozřejmě spojena také s odříkáním. Kulturní politika má předávat umělecké poznání, které čelí hudebnímu smogu médií, nechutnostem v galeriích, necudnostem v tisku, vandalismu v centrech velkoměst atd. **Milý Ježíšku**, Ty víš, že pravé umění nesráží člověka do prachu a ponížení, ale je povinností všech kulturních institucí a uměleckých tvůrců předávat a uchovávat pravou a pravdivou uměleckou krásu pro budoucí generace. Krásu, jež je prověřena staletími. Kulturní instituce se přece nemohou chovat jako trhlem posedlá média, která lehkomyšlně zacházejí s duší obyvatel ČR. Jen díky jejich práci latentně roste podhoubí pro růst těch nejhorších stránek lidských skutků. Máme nepřeborné kulturní bohatství. Pomoz učitelům umění naučit nové generace dětí rozeznávat kvalitu od kvantity, krásu od hnusu a slušné chování od nejrůznější perverze. Média

můžeme našťastí vypnout a jejich pracovníkům vzkázat: „Až Vaše těla zeslábnou a duše půjdou na svou nikdy nekončící pouť, nechtě Vás stále doprovázejí plytké reality show.“ Zodpovědnost kulturních institucí za dnešní situaci v kultuře však budoucnost nevypne, ale doufám, že se z ní poučí.

Budoucí kulturní politika má před sebou nelehký úkol. Naše generace je smutným svědkem toho, jak upadl umělecký vkus davů. My, pracovníci kultury, jsme dovolili obklopit širokou veřejnost uměleckými padělkami. Tento trend však není jen v ČR. Světový vkus tíhne ke stálému zjednodušování a k zavádění velmi nehezky, ale o to hlučnějších hudebních žánrů, doslova perverzních výtvarných děl a dokonce ničení architektonických skvostů. Jsme však my, v České republice, povinni držet krok se světovou módou, když nám česká historie darovala tolik velikánů umění? Jak vysvětlí Ministerstvo kultury, vláda atd. národu Smetany, Dvořáka, Zrzavého, Špály, Hollara, Čapka, Masaryka, Wericha, Destinnové a tisíců dalších, že každým rokem zápasíme doslova o přežití v předávání a uchování umělecké historie i současnosti budoucím generacím? Od roku 1990, kdy kultura a školství jsou řízeny demokraticky zvolenými lidmi, je zřejmé, že pravými středisky umění a vzdělanosti nejsou pracoviště a zodpovědné instituce politiky či ekonomie, finanční a světské moci. Opravdové opěrné body dnešních dějin kultury jsou na jiných místech. V regionech ČR, kde mnoho, většinou starších lidí, tiše pracuje bez nároku na odměny a pocty. V domovech a pracovnách neznámých a moudrých uměleckých nadšenců, pro které je předávání umělecké krásy důležitou prioritou jejich bytí. V jejich srdcích a práci se pro kvalitu života dějí záznaky a rodí se události, jež jsou významnější než pochybné a neustále opravované zákony, které jsou pro občany ČR důležitější než transakce velkoměst, kde se politici domnívají, že mají v rukou puls času, a že řídí kormidlo českých i světových dějin. Tito nadšenci jsou nadějí, že umělecká krása bude žít, protože jsou naplněni ne slovy, ale činy.

Ano. Je pravda Ježíšku, co říkáš. Jsme svobodní a žádná politická strana se nechová křesťansky. Působíme Ti všichni bolest. Za mnoho tisíce let se narodily miliardy lidí, tvořily civilizace na různých úrovních a všechny věděly, že život na zemi není náhodná veličina. I ateismus je náboženství, protože věří jen v hmotu a vyzdvihuje člověka nad Boha. Jeho výsledkem je současný egoismus a sebestřednost člověka. Pýcha dnešních politiků na všech úrovních vede k destruktivním rozhodnutím vůči světu i nám samotným. Souhlasím s Tebou, že jed smilstva, mediálních lží a pokrytectví, zákony dovolující obří krádeže, farizejství mocných – to vše je výsledkem absence ekologie duše. Jako plíseň se toto vše rozlézá už i po české krajině a mnohotvárně ničí vše, co je v našem národě dobrého. Hřích se latinsky nazývá **peccatum = dluh**. A my už jej máme hodně veliký. Za každého hříchem následuje trest, který je v podobě potratového zákona. Za 50 let jeho existence přišlo v ČR o život 4 000 000 lidí. Ti všichni **u Boha svědčí** o tom, že jsme je odmítli. Boží dar v podobě mnoha vynikajících vědců, umělců, čestných politiků, tisíce milujících maminek a tatínek byl odstraněn jako hniijící vřed. Proto trest za genocidu národa je již za dveřmi. Do důchodu odcházejí děti poválečného babyboomu a nastává starost, protože mladí lidé budou do roku 2020 v drtivé menšině.

NEZABIJEŠ. NEPOKRADEŠ. To jsou body nejkrásnějšího politického programu na světě. Ale je nejvyšší čas jej naplnovat.

Ježíšku, děkuji Ti, že jsi si přečetl tento dopis, prosím, odpusť nám naše viny, vlož do srdcí politiků trochu soucítění a lásky k nám občanům České republiky a dej nám všem sílu najít Tvé Království.

S láskou a úctou Ti za vše děkuje

Tvoje ustaraná česká máma Magdalena.

L. P. 1. 12. 2007

www.bilkovatumova.euweb.cz

Vánoce, jak mají být

Celá léta jsem od rodičů slýchávala, že nejkrásnější Vánoce zažívali s námi, když jsme ještě byli malí caparti. A já jen vzpomínám na každoroční sehrané divadýlko mých rodičů: pootevření okna, aby k nám Ježíšek mohl přinést dárečky, nekonečná chvíle napětí ve vedlejším pokoji a snad i malounko sevřený žaludek při melodii zvonku s pozvánkou k rozzářenému stromečku s dárky. Nebylo jich moc, ale i ten nejmenší udělal obrovskou radost. Vzpomínky, které dnes hřejí, a nad kterými se usmívám.

Dnes už jako dospělák – máma-rodíč se snažím kopírovat staré rodinné tradice a snad i mojí tříleté ratolesti dávat něco pěkného do života. Ovšem někdy je to pořádná fuška. Moje inteligentní dcera už na konci října s první výlohou s usmívajícím se tloušťkem v červeném a se statným plnovousem se začala zvědavě vyptávat, jestli tento Ježíšek nosí slibované dárečky. Když dostala i ve školce od „Ježíška“ mikulášský pytlík plný sladkostí, začali jsme s osvětou. Nakoupili jsme knížky o adventu, o Mikuláši, o narození Ježíška a další vánoční naučnou literaturu jako protipól k praxi, kdy ve většině případů nosí dárky onen mužík v červeném. Ale k nám stoprocentně přijde Ježíšek, který od nás dostával celý měsíc kousky počmáraného poselství s přáním: panenka, bonbónky a popcorn.

V den vánoční, kdy jsme společně nazdobili stromeček, jsem ještě nenápadně zabalila poslední „Gutschein“ pro kamarádku na společnou návštěvu kina. Babulka si nenápadně vzala zbytek sněhulákového papíru a že jde zabalit dáreček – pro Ježíška, aby také něco dostal. Po slavnostním kaprovi nastaly menší protesty. Proč otevírat jen malou škvírku v okně, když se k nám může Ježíšek dostat přes balkónové dveře?! Dobrá, větrání při mínus pěti stupních, ale improvizovat se musí. Když jsme s Barborkou čekaly v pokojíku na zacinkání zvonečku, její největší starost byla, aby Ježíšek nezapomněl na její dárek. Já jsem jen zahlédla dost neforemný cumlanec-balíček, celý olepenkovaný a dokola orazítkovaný prasátky a jinými užitkovými zvířátky.

Barborka zajásala při rozzářeném stromečku, ale ještě než se vrhla na vlastní balíčky, okamžitě zkontrolovala místo pro Ježíška. Dáreček byl pryč a my se mohli spokojeně věnovat splněným přáním. Když náš táta, onen utajený Ježíšek, otevřel nadpozemský dáreček, našel spoustu čmáranic, snad zakódované šifry dětské duše a jedno velice surrealistické sluníčko s paprsky na jezka jako pankáč. Na otázku, co to vlastně naše malá ratolest Ježíškovi darovala, jsme obdrželi suverénní odpověď, která jen potvrzuje, že opravdu nezapomenutelné a nejkouzelnější Vánoce nám připravují právě naše děti: „No pšeci »Gutschein«, že už budu hodná a budu šit čistit žuby!“

Martina Pfeffer

Kdy je člověk dospělý?

Klade si otázku Josef Maureder, rakouský jezuitský kněz a psychoterapeut ve své nejnovější knize: *Mensch werden – erfüllt leben / Žít život člověka – žít plnohodnotně* (německé vydavatelství ECHTER, 2007). Je člověk dospělý, když dovrší 18. rok života, nebo je dospělý ve třiceti, padesáti, osmdesáti letech? „Ve své praxi jsem poznal osmnáctileté lidi, o kterých jsem mohl jednoznačně prohlásit, že jsou v porovnání s mnoha jinými staršími lidmi opravdu dospělí. Dospělost nemá nic společného s bohatstvím zkušeností. Dospělost také nesouvisí přímo s věkem. Dospělost je souhra mnohých faktorů, které člověka uschopňují dělat tak zásadní rozhodnutí, jako je vazba k člověku na celý život, nebo rozhodnutí pro důležitou životní volbu, činnost atd.

Josef Maureder se netají tím, že je věřícím křesťanem. Víru v Boha, propojení fyzického s duchovním světem považuje za důležitý a neodmyslitelný milník na cestě člověka v dozrávání do dospělosti. Je však zároveň i kritickým pozorovatelem. Jako kněz a duchovní vůdce měl možnost doprovázet stovky lidí. „Mnozí si myslí, že čím více energie investují do modlitby, náboženských úkonů a praktik, tím dokonaleji a duchovněji budou žít. Jiní se utíkají k askezi a půstu. Všechny tyto snahy, jakkoliv mohou být prospěšné, však samy o sobě nezaručují zralost. Zní to možná paradoxně, když se ptám, která duchovní cesta (směr) vede nejlépe k zralosti? Jsem totiž přesvědčen, že neexistuje žádná lepší cesta, než cesta k člověčenství, plnohodnotnému lidskému životu.“

Ve své knize pak rozebírá faktory, které jsou dle jeho úsudku nepostradatelné k dosažení zralosti. Mezi nejdůležitější patří *Lernfähigkeit* – schopnost učit se z knihy, kterou píše sám život, umění dokázat přijmout všechny ty situace, do kterých je člověk postaven. Psychologické studie potvrdily, že skutečně zralí lidé dokáží utrpení a bolest nejenom vnímat, ale také přijímat a vypořádat se s nimi. Utrpení má mnoho tváří. Někdy jde o nemoc, která se stane zkušebním kamenem: člověk může selhat, zablokovat se a pak už jen zatrpkle naříkat, anebo může „díky“ utrpení růst k vnitřním a trvalým duchovním hodnotám. Někteří lidé zažívají zklamání kvůli nějakému člověku, který jim byl blízký: mohou kvůli němu doslova zkrachovat, nebo naopak najít důvod k cestě dál, k jiným lidem a širším obzorům, protože ten nehlubší smysl života není nikdy vázán jen na jednoho člověka. Někdy zase jsme konfrontováni s vnějšími překážkami, neobjektivní kritikou či osobním sužováním. Existuje velké riziko, že člověk zůstane stát u všech těchto nepříjemností, ale existuje také možnost odevzdat to vše Bohu, který nejlépe zná mé srdce a můj život. Často jsou to chyby, omyly, vlastní selhání: někdo se kvůli nim vzdává, hází flintu do žita, jiný se však učí něčemu novému, stává se větším realistou a zároveň reaguje dobrem na zlé. Anebo máme zde zkušenost s tmou, obdobím temna: buď můžeme být zklamáni, anebo se otevřeme k hledání pomoci, abychom dokázali jít dál, protože k životu patří vždy i nerozumění, nechápavost. Zralý člověk se v krizi otvírá jinému člověku a otvírá se taky Bohu. Nezralý se uzavírá sám do sebe...“

Vycházejíc ze spirituality sv. Ignáce z Loyoly otevírá Josef Maureder ve čtyřech kapitolách cesty a kritéria pro smysluplnou, láskyplnou, kreativní a důvěřující životní

cestu. Přitom má vždy na zřeteli celého člověka: jeho antropologickou, psychologickou a duchovní dimenzi. Poutavě a životu blízkým jazykem je čtenář vtážen do procesu sebepoznání. Jasná řeč a konkrétní praktická cvičení vzbuzují radost z vykročení na cestu plnohodnotného života.

V roce 2007 vydalo KNA překlad první knihy Josefa Mauredera: *Porozumět Božímu volání / Wir kommen, wohin wir gehen* (Tyrolia, Innsbruck, 2007) Nevím, jestli se pracuje na českém vydání jeho druhé knihy. Těm, kterým nevádí němčina, tuto knihu vřele doporučuji. Je určena nejen pro věřící křesťany, ale pro všechny lidi hledající smysl svého života.

Peter Žaloudek, 24. ledna 2008, Vídeň
www.peterzaloudek.com

Výsledky bádání a osvětové praxe

Snad každý badatel se setkal při studiu s omyly, nepřesnostmi a neúplnostmi v encyklopedických publikacích. Mladší autoři opisují chybné údaje od starších a občas přidávají další nepřesnosti. Osvětoví pracovníci, kteří nekriticky přebírají encyklopedická fakta a nedovedou nebo nemohou si ověřit údaje v archivních pramenech, snižují význam sledovaných pamětihodností v očích veřejnosti. Není ani dobré, když badatel – „odhalitel“ omylů si nechá vše pro sebe. Snad k nejhorší kategorii patří „obránci“ omylů – patrně z pohodlnosti, setrvačnosti, či z uražené ješitnosti, že na to z jakéhokoli důvodu nepřišli sami...

Při své badatelské a osvětové činnosti jsem se například setkal s neuvěřitelnou neochotou opravit omyl ve věci data narození inženýra Jana Pernera. Ani v jedné encyklopedii není jeho správné nebo úplné datum narození – čtvrtek 7. září 1815. F. L. Rieger byl přítelem Pernera, a přesto ani v jeho *Naučném slovníku* to není v pořádku. Až po třináctiletém usilování (1987–2000) se mi podařilo přesvědčit představitele Pernerova rodiště (Bratčice u Čáslavi), aby dle mých pokynů nechali opravit pamětní desku z roku 1936. V Pardubicích to trvalo ještě o pět let déle. Na Pernerově úmrtním místě byla osazena nová pamětní deska koncem června 2005 se správným datem. Nahradila starou z roku 1954 s chybným datem (7. 7. 1815). Tak byl odstraněn následek povrchního studia v Knize narozených na faře v Potěhách, který má na svědomí „badatel“ František Vrtátko,¹⁾ vzdálený Pernerův příbuzný a autor publikace *O Janu Pernerovi a počátkové československého a ruského železničství* z roku 1919.

Jiným případem je skutečnost, že někteří majitelé objektů, kde je umístěna pamětní deska, nevědí téměř nic o připomínaných osobnostech. Tak to je na nádraží v Kolíně, a bylo to i ve Vídni, kde ve vstupní hale české školy (Sebastianplatz 3) upoutává pozornost vkusná deska

Poznámky:

¹⁾ F. Vrtátko brojil i proti Masarykově republice a organizoval „vzpouru“ s cílem zavést u nás vládu ruského cara... K tomu poznamenává týdeník *Středočeské hlasy* z 11. 2. 1921: „Kdyby tak nebožtík Perner vstal a přečetl si kapitoly svého příbuzného JUC. Fr. Vrtátka, ten jistě by vzal svou sáhovku, kterou ty české a ruské dráhy vyměřoval, aby mu po zásluze naměřil.“

s tím, že se jedná o školu dr. Jiljí Jahna. Nedostatek byl odstraněn, když na žádost ředitelky školy jsem doručil potřebné údaje o Jahnovi, získané v SOKA Pardubice a v Pedagogickém muzeu J. A. Komenského.

Zůstáváme ve Vídni. U tamní radnice je od roku 1926 busta na podstavci z bílého mramoru věnovaná věhlasnému vynálezci a mysliteli Josefu Popperu-Lynkeusovi (1838–1921). Jeho dílo je dodnes aktuální a zaměstnává sympozia celého světa. Stojí tu tiše jako jediný náš krajan mezi slavnými sousedmi. O adventní Vídni je tu velice rušno. Prodejní stánky se tisknou těsně k němu. Lidé bez omluvy o něj klopýtají. Ale ví někdo, kdo to byl a proč tu je? Snad by měl pomoci můj dopis zveřejněný v časopisu našich krajanů.

Konečně Vídeň do třetice a opět ve třetím vídeňském okrese (obvodu). Je tu ulice s názvem Schnirchgasse. Když jsem před časem mluvil se spisovatelkou, která připravova-

vala knihu faktů o české Vídni, byla přesvědčená, že ten název je na počest sochaře a spoluzakladatele vídeňského Sokola Bohuslava Schnircha. Skutečnost je však taková, že se jedná o jeho strýce Bedřicha (Friedricha), rodáka z Pátku nad Ohří, který stavěl mj. první stabilní železniční most přes Dunaj a zemřel ve Vídni koncem roku 1868.

Někdy také existuje neochota zveřejňovat údaje, které by vyplňovaly bílá místa profilu významné osobnosti ve vztahu k regionu. Ač občas uveřejňuji články v kulturních rubrikách regionálních novin, tentokrát mi byl můj příspěvek *Hradecké roky Karla Čapka* vrácen po několika odkladech. Jednalo se o sté výročí vyloučení Čapka ze studia na gymnáziu. Můj osobní vztah k této problematice byl posílen skutečností, že tamním Čapkovým spolužákem byl můj pozdější pan řídící Jaroslav Sobotka z válečných let 1939–1941.

Jaroslav Formánek

Vzpomínkový večer

V roce výročí Charty 77 připomněl Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku s podporou Českého centra ve Vídni dne 5. 12. 2007 tuto událost večerem pod názvem *To byla Charta 77 – setkání a vzpomínky chartistů ve Vídni, v Rakousku*. I když nemohly být na tento program rozeslány pozvánky klasickou cestou, oznámení proběhlo jen e-mailem, sešel se v Českém centru úctyhodný počet návštěvníků. Po úvodním přivítání publika ředitelkou ČC dr. T. Langáškovou a zástupkyní pořádatelky organizace dr. M. Brandeis se „rozběhl“ pořad v promyšlené koncepci moderátorky – historičky dr. J. Starek. Hosty a diskutanty více než zajímavého večera byli jednak vídeňští chartisté – výtvarník O. Kohout, divadelníci L. Kavín a univ. prof. N. Bretschneider, jednak neméně významný host z Prahy, zakládající člen Charty 77, historik dr. J. Vančura.



Již první položené otázky vybudily jednotlivé diskutující k formulování sdělení, jež vybočovala z běžných klíšé. Nové pohledy a neznámé skutečnosti vnesl do pořadu pražský host dr. Jiří Vančura. Specifičnost tohoto večera spočívala také v tom, že hlavními osobami večera byli chartisté, kteří Chartu „prožívali“ v zemi, jež jako první nabídla chartistům azyl: v Rakousku – aktérem této skutečnosti byl tehdejší kancléř dr. B. Kreisky. O přicházející chartisty se

z pověření rakouského kancléře staral dr. Přemysl Janýr, zakladatel Kulturního klubu. Zajímavé závěry přineslo srovnání chartistů při „hledání“ odpovědi – má či nemá být Charta po Chartě. Moderátorka večera dr. Jana Starek způsobem prezentace přesvědčila o hlubokém zvládnutí tematiky, která zaujala diskutanty i publikum natolik, že obě strany „zapomněly“ na čas. Dotazy z řad publika vedly k dalšímu pokračování diskuse hostů, která pak z časových důvodů musela být „násilně“ ukončena. V publiku byl uvítán další chartista, spisovatel Pavel Kohout. Zájem publika potvrdil, že pořady tohoto typu jsou vítané. mb

Výbor Kulturního klubu se velice omlouvá, že nemohl uveřejnit z časových důvodů pozvánku na Vzpomínkový večer v časopisu Klub. Pořad byl ohlášen na klubové homepage a byl rozeslán internetovou poštou.

Omlouváme za uvedení mylné informace otevírací doby restaurace Zum Franz během vánočních svátků.

Upozorňujeme, že restaurace Zum Franz má od ledna změněnou dobu provozu: pondělí – sobota 8:00–22:00, neděle 8:00–20:00.

Děkujeme za pochopení.

Redakce

Přijetí u pana velvyslance

Z iniciativy vyučující hudební výchovy na stupni BS Mag. Dr. phil. Marie Brandeis se dne 6. 12. 2007 uskutečnila návštěva žáků školy na velvyslanectví České republiky v Rakousku.

Velvyslanec ČR v Rakousku RNDr. Jan Koukal přijal návštěvu v mramorovém sále ambasády, kde vytvořili žáci jakési dva tábory. Kolem klavíru se soustředili členové pěvecké skupiny, mnohem početnější skupina žáků (4. BVS, 1. BS) v doprovodu svých učitelek Mag. M. Offner, Mag. H. Egermannové a Mag. S. Máchové vytvořila zónu

publika. „Zpívající“ žáci školy přinesli panu velvyslanci malý předvánoční dárek – v krátkém programu zazpívali české vánoční písně v jednohlasé až tříhlasé úpravě. Sám zněly známé i méně známé melodie, které přilákaly i další zaměstnance velvyslanectví k poslechu. Závěrečnou nejznámější českou koledu *Narodil se Kristus Pán* si pobrukovali s pěveckým sborem všichni přítomní.



Pan velvyslanec ocenil zpívající školáky a uvedl, že také on sám s rodinou o Vánocích podobně muzicíruje a že je důležité tuto činnost provozovat, neboť hudba je jazykem, kterému všichni rozumějí, takže nejlépe sblíží lidi. Poté poděkovala panu velvyslanci za přijetí i paní ředitelka Mag. Jana Hanzl a předala mu vánoční dárek – kalendář školy a sladkou bábovku.



Ředitelka J. Hanzlová, kulturní atašé O. Novák, J. E. velvyslanec J. Koukal

Žáky pěveckého sboru provedl následně pan velvyslanec „zákulisím“ ambasády. Ukázal jim různé salonky, kde jsou přijímáni oficiální hosté, krátká neformální návštěva byla ukončena v pracovně pana velvyslance, kde zvědavým žákům zodpověděl řadu otázek. Jménem žáků poděkovala za přijetí žákyně 4. BS Anna Buchal. V doprovodu kulturního atašé Mag. Oskara Nováka se skupina vrátila do mramorového sálu, kde na ni čekalo sladké překvapení – jak jinak 6. prosince – velká figurka Mikuláše s nadílkou cukroví. Poslední odměna čekala všechny žáky v kinosále velvyslanectví, kde byl pro ně promítnut český film – moderní pohádka na motivy Karla Čapka *Lotrando a Zubejda* v režii Karla Smyczka s písničkami Zdeňka Svěráka (autor scénáře) a Jaroslava Uhlíře.

Přijetí na velvyslanectví shledali žáci „cool“. Doufáme, že i žákům se podařilo navodit panu velvyslanci v jeho pracovním koloběhu správnou vánoční atmosféru.

mb

Změny na Slovenském velvyslanectví



Za Kulturní klub se s velvyslancem Slovenské republiky J. E. Jozefem Klimkem rozloučily H. Basler a M. Brandeis



Současný velvyslanec Slovenské republiky v Rakousku J. E. JUDr. Peter Lisák s chotí Dipl. Ing. Jankou Lisákovou

(Foto: Vladimír Čevela)

ČAJ NÁS OPĚT HŘEJE!

Ano, čtete správně milí čtenáři – Čaj o páté nás zahřívá, a to na oba způsoby. Jednak přeneseně – to pro naše společenství, kdy jsme rádi pospolu, pro setkávání se a klábovení s lidmi známými i neznámými – a jednak v pravém slova smyslu. To ovšem neobstarává jenom čaj, příjemné teploty nám způsobuje také pohyb v tanečním rytmu, pro který máme příležitost vrchovatou.

Lednový Čaj jsme otevřeli předčítáním dvou humorníkových povídek od Jaroslava Haška, které nám velmi přesvědčivě přednesl Peter Žaloudek. Stihli jsme si také připít na nový rok a na jubilanty, kterých se v lednu sešlo překvapivě moc! Na únorovém Čaji vystoupí s veselými texty Dana Šulová a v březnu máme příslibený opět barový jazz s kontrabasistou Přemkem Václavíkem.



Jestli také chcete pobýt v útulném prostředí velké klubovny v české škole, posedět při svíčkách, okusit nabídku domácích dobrot u bufetu, poslechnout si kulturní půlhodinku (o půl šesté), mít pak možnost až do 21 hodin bavit se a tancovat – tak chodte mezi nás druhou neděli v každém měsíci od 17 hodin. Těší se na vás divadelníci Vlastenecké omladiny! *aVa*

Termíny Čajů o páté do června 2008

09. 03. 2008

13. 04. 2008

08. 06. 2008

Pozn.: V květnu Čaj odpadá (Svatodušní svátky)
Moc se na Vás těší Vaši divadelníci.

Literární večer v Slovenskom Inštitúte

Dňa 21. 11. 2007 sa v Slovenskom Inštitúte na Wipplingerstraße 24-26 konalo autorské čítanie z kníh spisovateľov z Klubu nezávislých spisovateľov. Tento klub združuje prozaikov, básnikov, dramatikov, autorov pre deti a mládež, literárnych kritikov i prekladateľov. V súčasnosti má vyše 90 členov, medzi ktorými sú aj zahraniční autori (napr. v Rakúsku Zdenka Becker). V tento večer sa nám predstavili: Mária Bátorová, prezidentka slovenského P.E.N. klubu, Igor Hochel, básnik a vysokoškolský pedagóg a Pavel Viličkovský, prozaik a prekladateľ. Študenti Inštitútu slavistiky na Viedenskej univerzite preložili a čítali z niektorých diel pozvaných autorov. Od Márie Bátorovej z ešte nezverejneného románu *Da Vincis Codes*, preložil Karl-Heinz Jahn, od Pavla Viličkovského *Was ich über das Mitteleuropäertum weiss* a od Igora Hochela básne *Z predjaria*, *Alter Ego* a *Rady z dejín psychoanalýzy*. Po čítaní z textov nasledovala diskusia s autormi a po ukončení večera mohol aj každý osobne položiť autorom zopár otázok. Bol to veľmi príjemný večer v spoločnosti nadaných a zaujímavých ľudí. *(ao)*

Divadlo Andreja Bagara na návšteve vo Viedni

17. 12. 2007 v Theater an der Gumpendorferstraße uviedlo Divadlo Andreja Bagara v Nitre inscenáciu *Heda Gablerová* v réžii Svätozára Sprušanského. Populárny nórsky spisovateľ druhej polovice 19. storočia Henrik Ibsen napísal túto hru v roku 1890 v Mníchove. Príbeh ženy, ktorá sa cíti obmedzená spoločnosťou, ale nedokáže nájsť iné výcho-

dsko zo svojej unudenosti ako intrigárstvo, ohováranie a nakoniec aj samovraždu. V postave Hedy Gablerovej sa predstavila herečka Kristína Turjanová, dr. Jørgena Tesmana si zahral Marcel Ochránek. V ostatných rolách účinkovali Attila Mokos a. h., Zuzana Moravcová, Juraj Hrčka, Žofia Martišová a Alena Pajtinková a. h. *(ao)*

Bílá paní

Dobře navštívená lednová klubová produkce filmu režiséra Z. Podskalského *Bílá paní* v kinosále českého velvyslanectví nejen pobavila, ale i „vybavila“ u mnohých diváků vzpomínky na roky totality v bývalém Československu. A jaksí navodila atmosféru k následným připravovaným akcím, nejen klubovým, týkajícím se roku 1968.

Symposium Die Sprache im „Nationalitätenrecht“ und die Volkszählung – 1867/68 und die Folgen

Pracovní společnost pro otázky národnostních menšin ve Vídni / Wiener Arbeitsgemeinschaft für Volksgruppenfragen – Volksgruppeninstitut pořádala 16. 11. 2007 v Hradsko-chorvatském centru / Burgenländisch-kroatische Zentrum ve 4. vídeňském okrese ve Schwindgasse 14 své pravidelné každoroční symposium, tento rok na téma *Jazyk v národním právu a obecné sčítání lidu 1867/68 a jeho následky*. Přivítání a moderaci převzal právník dr. Tichý, předseda ARGE, který také přednesl referát na téma *Právní relevance jazyka pro příslušnost k národnostní skupině*. Jako další referenti se sympozia zúčastnili: dr. Peter Urbanitsch, *Článek 19 státní základní ústavy z roku 1867 – teorie a skutečnost*, dr. Tomáš Kletečka, *Dualismus a Češi – trialismus jako touha po emancipaci*, právník RAMag. Franjo Schruif, *Význam výsledků sčítání lidu v Rakousku pro práva menšiny*, Richard Basler, *Krajané v cizině na příkladu Čechů*, všichni Vídeň, dr. Gábor Gángo z Budapešti, *Politický národ, etnické menšiny: Maďarský národnostní zákon 1868*, dr. Peter Šoltýs z Bratislavy, *Národnostní zákon 1868: začátek statistické maďarizace? – Pohled dnešních historiků*, dr. Ernő Deák přečetl referát hon. doc. dr. Imreho Rasse z Budapešti, *Chorvatsko-uherské vyrovnání z r. 1868*.

Z českého pohledu zaujal statisticky podložený referát o rychlé nucené maďarizaci a tristní situaci tehdejší slovenské populace, naopak překvapila hospodářská samostatnost, tzv. subdualismus Chorvatů v Maďarsku.

O historickém vývoji definice národnostní menšiny z právního hlediska a o její problematičnosti v Rakousku zasvěceně informoval dr. H. Tichý. Zmínil se, že ani v EU nejsou menšiny blíže definovány, což pak zapříčiňuje v právní praxi značné problémy. Dr. Kletečka nastínil rakousko-uherskou problematiku vztahující se na země Koruny české zaměřenou převážně na Čechy, ale i Moravu. Dr. F. Schruif, hradský Chorvat, vyzdvihl ve svém referátu ochranu jazyků ve Švýcarsku nebo v Irsku, kde je původní jazyk (irsko-galský) podpořen státem. Podle jeho mínění není nutno statisticky dokazovat, kdo do menšiny patří, ale je nutné mít odpovídající zákony k ochraně menšin, plně podporovat jejich jazyk a kulturu, neboť je stát potřebuje. Zdůraznil, že v Rakousku existuje podpora národnostních autochtonních menšin, která se váže pouze k danému

území a procentnímu zastoupení. (Red. poznámka: Např. česká národnostní skupina je pouze uznána na území Vídně, kde pochopitelně nemůže procentuálně ničeho dosáhnout.) Poslední statistiky vykazují obecně snižující se počet příslušníků jednotlivých národnostních menšin, tudíž se asimilační politika vyplácí. Otázka národnostních menšin, podle jeho slov, je ve většinové jinojazyčné společnosti choulostivou věcí. Na závěr informoval R. Basler ARGE / Kulturní klub o aktuální situaci národnostních menšin a vztahu České republiky k jejím krajanům. Hudební rámec symposia obohatil soubor FERMATA, Tamburaški ansambel Slovenk in Slovencev na Dunaju. Na závěr zvala ARGE do bufetu Hradsko-chorvatského centra na občerstvení, kde si mohli přítomní posluchači prohloubit své zkušenosti a názory, či jen pohovořit s referenty symposia. Mezi četnými hosty byl i J. E. slovenský velvyslanec v Rakousku prof. dr. Jozef Klimko.

Předvánoční akce na Velvyslanectví České republiky

13. 12. se uskutečnilo na pozvání velvyslance dr. Jana Koukala na ZÚ ve Vídni autorské čtení známé herečky, režisérky a producentky Topsy Küppers: *Wolf Messing – der jüdische Magier*. Pořadem provázel všestranný galerista Jan Brabenec, z českého překladu četl dramaturg, režisér a herec Ludvík Kavín.



Divadlo Freie Bühne spjaté s Topsy Küppers a Carlos Springer jsou česky a slovensky mluvícímu publiku známé jako pohostinná scéna, ve které od roku 1987 bylo možno vidět a slyšet mnoho známých českých a slovenských umělců (M. Horníček, Z. Svěrák, Jana Brejchová, J. Nohavica ad.) a především i ty exilové (P. Landovský, K. Kryl ad.).

15. 12. tamtéž zvalo velvyslanectví společně s organizací Nová Vlast na tradiční předvánoční koncert souboru Umělecké školy Jana Zacha Čelákovice, který se uskutečnil pod záštitou velvyslance České republiky v Rakousku dr. Jana Koukala. Přeplněný sál svědčil o velkém zájmu diváků.

Vánoční koncert

Na pozvání předsedkyně Klubu občanů České republiky v Bratislavě Jany Bratínkové, Klubu spřátelené organizace, jsme se každý samostatně, vlakem či autem, vypravili do Bratislavy na Vánoční koncert, který pořádala již zmíněná organizace společně s Místním klubem Bratislava v sobotu 1. 12. 2007 ve dvoraně VŠMU. Brněnský vokálně instrumentální soubor Ave Musica, založený v roce 2004, se věnuje interpretaci evropské hudby 12.–17. století. Jsou to skladby z dvorského a městského prostředí a písně lidového původu. Adventní koncert pod názvem *Vylej Rosu, Vylej Nebe* byl koncipován jako pásmo hudby a původních textů v dobových kostýmech. Souboru se skutečně podařilo na chvíli zastavit čas – navzdory sílícímu konzumnímu šílenství si posluchači prožili svůj adventní čas – očekávání, nadějí a sebezpytování –, tak jak to bylo uvedeno v programu koncertu. Průvodní slovo bylo vybráno z děl Bavora Rodovského z Hustiřan, z parafrázi středověkých exempel od Daniely Fischerové a jiných.



Příjemná atmosféra, pohostinnost a slovenské speciality završily vskutku povedené odpoledne.

Setkání s českou duchovní obcí ve Vídni

Ve čtvrtek 20. prosince 2007 navštívil provinciál salesiánů Dona Bosca P. František Blaha Vídeň. První jeho kroky vedly do českého kostela Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu. Zde začínala předvánoční mše svatá pro žáky a žákyň české školy Komenský, kteří navštěvují vyučování katolického náboženství. Ve skutečnosti se jedná o více škol a dvě školní budovy, které spravuje již 135 let **školský spolek „Komenský“**. Dnes je to mateřská škola, základní škola a gymnázium. Vyučující a zaměstnanci se starají o celkem 420 dětí a studentů, z toho jich dochází na náboženství 180. V Rakousku je náboženství jeden z povinných předmětů a může se z něho česky maturovat. Dá se říci, že česká škola ve Vídni je jediná svého druhu na světě. Po mši svaté se setkal P. Blaha s ředitelkami škol a prohlédl si školní budovy, které se nacházejí v blízkosti českého kostela. Na mši svaté byla přítomna také odborná inspektorka pro náboženství, Mag. Andrea Pinz, která se o všechno živě zajímala. Na závěr se setkal se zástupci české duchovní obce ve Vídni, v čele se salesiánským knězem P. Janem Horákem

a pastorační asistentkou Pavlou Carmignato. P. Horák je duchovním správcem české farnosti ve Vídni a biskupským delegátem pro duchovní pastorační v Rakousku.

Již na přelomu 18. a 19. století byla ve Vídni významná česká menšinová skupina. V té době pozorujeme úžasný rozvoj církevního života: obnova brala svou sílu z nezlomné nábožnosti českého věřícího lidu. Tomu však neodpovídala uspokojující duchovní péče. Ta se projevovala pouze ojedinělou iniciativou některých českých mluvicích kněží. Zvláště je zde třeba jmenovat svatého Klementa M. Hofbauera, kněze kongregace redemptoristů a pozdějšího patrona Vídně, který od roku 1820 nechal sloužit mše svaté v **kostele Panny Marie na Nábřeží** pro „obyvatele českého jazyka“. Zajímavě o tom vypráví Božena Němcová v povídce *Dobrý člověk*.

Od poloviny 19. století budují vídeňští Češi rozsáhlou spolkovou organizaci. Nově vznikající spolky značně přispívají k národnímu sebevědomí a samosprávě Čechů na poli kulturního a společenského života. V roce 1908 byl koupěn **dobročinným spolkem Jednota sv. Metoděje** pro českou duchovní službu **kostel Nejsvětějšího Vykupitele** na Rennwegu. Za těch uplynulých 100 let zde působila celá řada řeholních kněží, kteří svou duchovní činností sloužili krajanům. Dnes máme ve Vídni českou farnost, český kostel a český hřbitov. V poslední době byl přidělen české farnosti vídeňským arcibiskupem **kostel Don Bosco**, Vídeň 3. Podle potřeby se konají české bohoslužby i v dalších vídeňských kostelích a kaplích.

Česká farnost ve Vídni vykonává služby v církvi i ve veřejném životě, konkrétně působí v české menšině. Její apoštolská má tři spojující prvky. Je to hudba, pedagogická a sociální činnost. Členové duchovní obce se věnují hudbě při liturgii, vedení scholy a dětského orchestru. Vyučují náboženství na české základní škole a gymnáziu „Komenský“. Sociální pomoc je zaměřena především k českým dětem a mládeži velkoměsta na Dunaji k řešení jejich problémů a zdravé náplni volného času. Letos je to již nepřerušovaných **45 let salesiánské práce s českou mládeží ve Vídni**.

Velkou událostí pro naši duchovní obec bylo papežské požehnání Jana Pavla II. na Rennwegu před českým kostelem při příležitosti prohlášení řeholní sestry Restituty Kafkové za blahoslavenou v roce 1998. Brněnská rodačka, mučednice nacistického režimu, je uctívána jako patronka vídeňských Čechů. Na Ústředním hřbitově ve Vídni – v českém oddělení – je umístěn její pomník. Také při první návštěvě papeže Benedikta XVI. v Rakousku letošního roku měli zástupci české duchovní obce možnost se dostat do jeho bezprostřední blízkosti.

Církevní rada české farnosti má kromě předsedy a čtyř členů ještě po jednom zástupci z učitelů náboženství, z církevních sdružení a spolků. Všichni naši krajané ve Vídni jsou zváni k aktivní účasti na bohoslužbách, z které vyrůstá nové vědomí farního společenství. Tvoří se tak nová farní rodina, která si navzájem pomáhá, přátelsky spolu drží, navzájem si odpouští a společně nese nové úkoly. V roce 2008 oslaví česká duchovní obec ve Vídni vzácná výročí:

80 let českého hřbitova ve Vídni 11

100 let českého kostela na Rennwegu, Vídeň 3

750 let bohoslužeb pro Čechy ve Vídni

Česká duchovní obec je nejstarší jinojazyčnou komunitou města Vídně. Její začátky sahají do doby krále Přemysla Otakara II. (1253–1278). S ním přišli do Vídně čeští

a moravští šlechtici, duchovní, úředníci a služební lid. Další informace naleznete v internetu <http://www.sweb.cz/farnost.viden>, <http://www.rozhledy.at> (jh)

Ze školních vánočních bohoslužeb



Hans Ledwinka



se narodil 14. 2. 1878 v Klosterneuburgu jako páté dítě do rodiny hospodského, vedoucího vojenské kantýny tamní kaserny pionýrů, Antonu a jeho manželce Leopoldine Ledwinka. Pozdější konstruktér a ředitel závodu Tatra v Kopřivnici byl pokřtěný jménem Johann. Otec Johanna pocházel z jižní Moravy z okolí Jihlavy, kde jeho německy mluvící rodina vlastnila pekárnu. Hans

Ledwinka se význačně podílel a byl nerozlučně spjat z vývojem produktů, především automobilů závodu Tatra, který byl později zahrnut do skupiny Ringshoffer, ale byl i u vývoje prvního osobního vozu v Steyerwerke. Není bez zajímavosti, že během údobí první republiky v Kopřivnickém závodě (bývalé Nesseldorfer Wagenbau Fabrik), kam se v roce 1921 Ledwinka vrací, je složení zaměstnanců cca tři čtvrtiny česky mluvících a zbytek německy mluvících, oba jazyky jsou rovnoprávné, všechna oznámení, nařízení apod. byla dvojjazyčná. 4. 5. 1945 je jako ředitel Nesseldorfer-Werke (během německé okupace došlo ke změně jména na původní) Národní gardou zatčen a 20. 9. 1948 je mimořádným lidovým soudem odsouzen za spolupráci s nacistickým Německem. Ve špatném zdravotním stavu je 16. 9. 1951 odsunut do Rakouska, kde již na něj čeká jeho syn Erich. 19. 9. 1961 obdržel Ledwinka od rakouského prezidenta Schärfa Österreichische Ehrenkreuz pro vědu a umění 1. třídy. Pohnutý život takřka geniálního rakouského konstruktéra dr. ing. H. C. Hanse Ledwinky, jehož životní osud a dílo bylo spjato s Československem a vývojem automobilů, skončil 2. 3. 1967.

Rok 2008 bude v celých jihozápadních Čechách Rokem spisovatele Karla Klostermanna

Karel Klostermann (13. 2. 1848–16. 7. 1923) se sice narodil v hornorakouském Haagu am Hausruck do rodiny šumavských Němců, studoval medicínu ve Vídni, ale většinu svého života prožil v západních Čechách, zejména v Pošumaví. Stal se vychovatelem v Žamberku, poté krátce pracoval jako redaktor vídeňského časopisu *Wanderer*, od roku 1878 až do odchodu do penze působil jako profesor francouzštiny a němčiny na německé reálce v Plzni. Po svém odchodu do důchodu pobýval Karel Klostermann v jihočeském městě Štětce, kde po dohodě s majitelem zámku knížetem Windisch-Graetzem bydlel v pravém křídle zámku. Zde také 16. 7. 1923 podlehl těžké rozedmě plic. Karel Klostermann byl pochován na hlavním hřbitově v Plzni naproti hrobu strakonického rodáka Josefa Skupy, loutkaře a autora Spejbla a Hurvínka.

Do literatury vstoupil Karel Klostermann koncem 80. let 19. století črtami a fejetony. Byly to práce psané německy, později psal česky. V románech a povídkových knihách zachytil drsnou krásu jeho milované Šumavy, tamní tradice, nelehký život i svérázné typy obyvatel. Pro stylizaci postav i dějů mu sloužili skuteční lidé a jejich pří-

běhy, a snad právě proto byly a jsou jeho práce pro čtenáře přitažlivé. Karel Klostermann napsal okolo 150 románů a povídek.

Když jedete Šumavou, nemůžete přehlédnout jméno Karla Klostermanna – jako např. Klostermannova stezka, chata, socha na Javorníku, skály aj. V roce 1998 vzniklo Občanské sdružení Karel Klostermann – spisovatel Šumavy; pohnutkou k založení spolku byl fakt, že se spisovatelovo dílo přestalo po roce 1989 až na výjimky vydávat. Jakýmsi impulsem bylo vydání překladů Klostermanna v Německu. Záměrem sdružení je propagace díla K. Klostermanna jako spisovatele Šumavy a „apoštola“ porozumění mezi Čechy a Němci, resp. Rakušany.



Slavnostně orazítovaný návrh nových pohlednic již se známkou KK

Více o chystaných akcích: František Sáček, Kronika – městyš Štětce, tel.+420 777 166 196, fsacek@kklostermann.eu www.kklostermann.eu

Adventní koncert

V klubovně školy Komenského s velkým ohlasem vystoupil 8. prosince 2007 Písecký pěvecký sbor SONITUS s Adventním koncertem pod taktovkou dirigenta Václava Krause.

Jsme rádi, že se můžeme s četným publikem společně radovat z realizace vydařeného koncertu plného vánoční atmosféry. Písecký pěvecký sbor SONITUS vznikl v roce 1977. Jeho sbormistrem je Mgr. Josef Hladký. Repertoár sboru obsahuje na 150 duchovních a světských skladeb evropských a českých skladatelů ze všech regionů České republiky, Slovenska a dalších států, stejně tak i vánoční zpěvy, pastorely vrcholného baroka a koledy jiných národů. Každoročně se sbor účastní národních nebo mezinárodních festivalů.



Dětský maškarní ples Rodičovské rady



Dětský maškarní ples Rodičovské rady

(Foto: Vladimír Čevela)

Úspěch rakouského pianisty v Praze

Velké úspěchy provázené pozitivními ohlasy v českém tisku sklízeli po svých klavírních recitálech rakouský klavírista, rodák z Litoměřic, Rudolf Buchbinder. Jedenašedesátiletý hudebník dokázal svoji pověst špičkového interpreta provedením Mozartovy *Sonáty pro klavír B dur* a proslulé Beethovenovy *Apassionaty*, tedy sonáty č. 23. Zaujal ale i svým pojetím *Symfonických etud* Roberta Schumanna a přidavkem v podobě klavírní transkripce Straussových

děl. Jak je tedy vidět, s Rudolfem Buchbindrem dorazily do Prahy také nejlepší tradice klasické rakouské hudby. Právě ta si v České republice stále udržuje řadu ctitelů. Jemná senzitivní interpretace, jakou podle tisku předvedl Buchbinder, je pak její nejlepší propagací. (MaFr)

Nové značky na česko-rakouském pomezí

Nový režim na česko-rakouské hranici by s sebou měl přinést i další rozvoj místní turistiky, kterou nyní nebudou omezovat kontroly pohraničnicků. Novému trendu vychází vstříc nový projekt Jihočeského kraje ve spolupráci s Dolním Rakouskem. Kraj hodlá instalovat na pěti vybraných hraničních přechodech informační tabule s mapou lákavých cílů v Jihočeském kraji a Waldviertelu. Nově označena by měla být i samotná kulturní a turistická místa na jihu Čech a další novinkou jsou i společné turistické mapy Jihočeského kraje a Waldviertelu. Propojení obou regionů na pomezí má napomoci i čtyřcítka nových dopravních značek, které v jižních Čechách upozorňují na cíle v Dolním Rakousku. Časem tak při plánování cest a výletů v česko-rakouském pomezí již prakticky nebude hrát roli otázka, v kterém státu vybraný cíl leží. (MaFr)

Zemřel český nositel rakouského záslužného Velkého zlatého kříže

Ve věku 94 let v Brně počátkem ledna zemřel děkan zdejší svatopetrské kapituly Ludvík Horký. Rodák z Rudy za války působil jako kaplan v Dačicích a poté pracoval jako kurát v psychiatrické léčebně v Brně-Černovicích (1941–46) a středoškolský profesor v Břeclavi. Od roku 1953 byl jeho život spojen s katedrálou sv. Petra a Pavla v Brně-Petrově, kde se stal farářem. Později byl jmenován kanovníkem Královské stoliční kapituly a poté jejím děkanem. Po smrti dosavadního biskupa počátkem roku 1972 stanul jako administrátor v čele brněnské diecéze. Tuto funkci vykonával až do roku 1990, kdy byl jmenován biskupským vikářem. Ve stejném roce mu byl papežem udělen i čestný titul apoštolského protonotáře spojený s právem užívat označení monsignor. Během svého působení v čele brněnské diecéze věnoval hodně pozornosti pořádání zájezdů do Rakouska, především k uctění památky Clemense Marii Hofbauera. Jeho úsilí nezůstalo bez ocenění – v roce 1995 mu rakouský prezident Thomas Klestil předal Velký zlatý kříž za zásluhy o Rakouskou republiku. Další vyznamenání přišlo o šest let později, kdy byl Horkému dolnorakouskou vládou hejtmana Erwina Prolla propůjčen Zlatý komturský kříž za zásluhy o dobré sousedské vztahy mezi Dolními Rakousy a Moravou. Je ironií osudu, že Ludvík Horký zemřel jen krátce potom, co definitivně padly poslední vážnější překážky mezi oběma zeměmi. Mohl však umírat s vědomím, že i on se o tyto změny svým úsilím významně zasloužil. (MaFr)

Praha se chystá na oslavy Hlávky

Letošní rok bude v českých zemích plný připomínek různých historických výročí. Magická osmička na konci letořtu přinesla řadu nejrůznějších zvrátů a příběhů. Ztratit by se však neměla připomínka muže, který před sto lety opustil tento svět – nejvýznamnějšího českého mecenáše

Josefa Hlávky. Jeho jméno se přitom vrylo nejenom do české historie, ale je pevně spojeno i s dalšími místy v bývalé rakouskouherské monarchii, především Vídni. Právě v hlavním městě v letech 1851-54 syn nemajetného úředníka studoval architekturu na akademii výtvarných umění. Posléze se vypravil na zkušenou po západní a jižní Evropě. I když získal přehled o nejnovějších trendech ve světové architektuře, po návratu se prosadil spíše jako stavitel. Po návratu získal začátkem šedesátých let zakázku na stavbu rezidence pravoslavného metropolity v Černovicích v tehdejší rakouskouherské Bukovině (nyní Ukrajina). Ve stejné době pracuje i na zakázce, která je s jeho jménem spojována patrně nejčastěji – na stavbě Dvorní opery ve Vídni. Do stavebních dějin Prahy se zapsal například zbudováním dodnes fungující Zemské porodnice a desítek domů. Podílel se také na opravách slavného Karlova mostu poškozeného povodní v roce 1890, na výstavbě chrámu sv. Víta na Pražském hradě a na obnově proslulého kutnohorského chrámu svaté Barbory a tamějšího Vlašského dvora. Získal titul vrchního stavebního rady a stal se také roku 1891 doživotním členem Panské sněmovny. Vysoké pracovní tempo a neustálé cestování mezi Černovicí, Vídni a českými zeměmi se negativně projevilo na jeho zdraví – ve svých 38 letech ochrnil na obě nohy a dalších jedenáct let zůstal upoután na invalidní vozík. Později se však jeho stav zlepšil a znovu začal chodit. Přestože byl Hlávka dvakrát šťastně ženat, neměl žádné potomky. Necítil proto žádnou potřebu budovat nějaké rodinné impérium a shromažďovat majetek pro příští generace. Místo toho se do českých dějin zapsal jako neobyčejně štedrý mecenáš vědy a umění. Přátelil se s řadou významných umělců a právě jeho anonymně poskytnutý dar ve výši 200 000 zlatých umožnil vznik České akademie věd a umění, nejvýznamnější vědecké instituce konce 19. a první poloviny 20. století, k jejímuž odkazu se hrdě hlásí i současná Akademie věd ČR. Velkoryse podporoval i České vysoké učení technické a další instituce. Významně se zasloužil o vybudování tzv. Hlávkovy koleje pro nemajetné vysokoškolské studenty.

Ve své závěti z roku 1904 ustanovil univerzálním dědicem svého mnohamilionového majetku Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových, které mělo podporovat především vědeckou, uměleckou a literární činnost. Zapomenuto nebylo ani na chudé studenty. Své účely měla nadace plnit ve spolupráci s Českou akademií věd a umění a Studentské koleje Českých vysokých škol pražských. Nadace existuje dodnes a spravuje mimo jiné i zámek v Lužanech, kde Hlávka žil. Hlávkovu osobnost připomene řada akcí, mimo jiné bude v pantheonu Národního muzea odhalena jeho busta, která zaplní poslední volné místo v tomto čestném prostoru. Hlávková nadace společně s Akademií věd ČR chystá v jubilejním roce také konferenci o architektuře nebo o financování české vědy a budoucnosti nadací. Velkého mecenáše a vlastence připomene také Česká národní banka vydání pamětní stříbrné mince. Když půjdete kolem vídeňské Dvorní opery, zkuste si i vy vzpomenout muže, který pro rozvoj české vědy a umění udělal tolik jako málokdo druhý. A třeba i vás napadne, jak byste mohli v jeho slěpějích pomoci něčemu dobrému a užitečnému i vy, přestože asi nevlastníte takový majetek jako Josef Hlávka.

(MaFr)

Sočská fronta 1915–1917

V prostorách Evropského parlamentu se před nedávnem konala výstava, jejímž cílem bylo připomenout 90. výročí bitev u řeky Soči na dnešní italsko-slovenské hranici. Účastníky těchto bitev byly desítky tisíc českých vojáků, kteří bojovali za Rakousko-Uhersko.

Soča je řeka, vlévající se do Jaderského moře, a v minulosti představovala hranici mezi Itálií a rakousko-uherskou monarchií. V letech 1915–1917 se u Soči uskutečnilo více než deset bitev mezi italskou a rakousko-uherskou armádou. V uniformě císařského vojska zde bojovalo se zbraní v ruce asi 45 000 vojáků, z nichž mnozí zde položili životy. Ti z nich, co se vrátili, si ale příliš poct nevysloužili – například na rozdíl od legionářů v Rusku. Autoři výstavy *Sočská fronta* tímto konečně chtěli překonat určitým způsobem vžitou představu, kterou prohlašovali čeští nacionalisté po 1. světové válce – ta zněla, že tito vojáci bojovali na špatné straně a vůbec už ne za Československo.



Podle historika a spoluautora výstavy Josefa Fučíka mnoho českých vojáků z císařské armády nedezertovalo proto, neboť měli k Rakousku-Uhersku vztah – nebojovali za Československo, ale plnili své občanské povinnosti a zákony. Byla to jejich země, v rakousko-uherské monarchii se narodili, byli jejími občany a byli v ní vychováni. Nebyl tedy nejmenší důvod k tomu, aby byli v pozdější době vymazáni z historické paměti českého národa.

Bitev u Soči se zúčastnily desítky tisíc obyvatel českých zemí a lze je považovat za místo, kde bylo největší válečné nasazení českých vojáků v celé historii země. Celkové ztráty rakousko-uherské armády dosáhly 180 000 mužů, včetně tisíců těch, kteří pocházeli z českých zemí.

Nejvýstižněji poslouží jako závěr k této tematice citace slov, které uvádí na svých stránkách Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: „Všechny západoevropské národy, jejichž muži bojovali na jatkách Velké války, vzpomínají na své padlé s úctou a pietou – Belgičané, Francouzi, Němci, Britové a vůbec všechny národy Commonwealthu, ale i Američané. Čím dále se posunujeme na východ, tím více vzpomínka na padlé z 1. světové války pohasíná. V České republice je válka asociována především s legionáři a Švejkem. Výsledkem je smutné zanedbávání toho nejdůležitějšího, co zbylo po padlých – jejich památníků, ležících mimo území České republiky.“

(mk)

Ministr Karel Schwarzenberg nevěří v zásadní změnu americké politiky po volbách

Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg prohlásil v rámci diskuse na téma Role Evropy ve světě, která se uskutečnila ve vídeňském Burgtheatru, že neočekává žádnou zásadní změnu americké zahraniční politiky po letošních prezidentských volbách. Zdůraznil, že zahraniční politika každého státu vykazuje značnou kontinuitu a řídí se především národními zájmy, a ty zůstanou i po změně v Bílém domě pro USA v zásadě stejné. Výroky českého ministra kontrastovaly s optimistickými vyjádřeními dalších účastníků besedy, zejména děkanky americké Princetonské univerzity Anne-Marie Slaughterové, která slibovala „revoluci“ americké zahraniční politiky v prvním roce vlády nového prezidenta USA.

„Realistický skepticismus“ prokázal český ministr i v dalších otázkách, v nichž leckdy polemizoval s názory Slaughterové i bývalého německého ministra zahraničí Joschky Fischera a finančníka George Sorose. Na rozdíl od nadšených výroků na adresu evropské integrace jako „modelu pro globalizovaný svět 21. století“, který v různé podobě zastávali všichni ostatní řečníci, řekl Schwarzenberg, že Evropě chybí společná vůle, a proto nehraje ve světové politice takovou úlohu, jakou by mohla a měla. Český ministr zaujal i výrokem, že výrazného pokroku v integraci dosáhla Evropa jen díky velkým vnějším tlakům a šokům (nacistické Německo, stalinistický SSSR) a pro další úspěchy bude zřejmě potřebovat nové kritické situace. „Možná tuto pro nás pozitivní roli sehraje nynější ruský prezident Vladimir Putin,“ řekl Schwarzenberg.

K americké radarové základně v Česku uvedl, že Evropa musí dělat všechno pro posílení své obrany a že program, stejně jako česko-americká jednání o něm, budou pokračovat i po skončení mandátu amerického prezidenta George Bushe, „i když možná s menší intenzitou“. V tom mu oponoval Fischer, který řekl, že jednak nevěří v účinnost protiraketové obrany, jednak podle něj musí podobná rozhodnutí dělat celá Evropa společně, a ne jednotlivé státy. Pokud jde o Kosovo, Schwarzenberg uvedl, že neexistuje dobré řešení a každé přinese velké problémy. Přesto či právě proto jsou nutné odvážné kroky NATO i EU a co nejrychlejší integrace celé oblasti do západních struktur.

HISTORICKÉ OHLÉDNUTÍ – ČESKO-RAKOUSKÁ KRONIKA

František Ladislav RIEGER (1818 Semily¹⁾ – 1903 Praha)

První český politický vězeň Vídně²⁾

Český politik, právník, básník, publicista, první český encyklopedista, zeť Františka Palackého.

Studoval gymnázium v Jičíně a právnickou fakultu ve Vídni a v Praze. První básně zveřejnil v *Květech*, s Tylem zorganizoval první český ples v Praze roku 1840. Již roku 1842 byl zatčen pro spolupráci s polskými emigranty.³⁾ V září 1845 se loučil se zesnulým inženýrem Janem Pernerem na hřbitově v Pardubicích. S Pernerem spolupracoval

v Jednotě pro povznesení průmyslu v Čechách.⁴⁾ Po rozpuštění kroměřížského parlamentu vídeňskou vládou začíná roku 1849 být již známým politikem doma i v zahraničí. Neměl však jasnou představu o svém životním povolání. Vzděláním byl právník a dobré majetkové poměry matky mu umožňovaly, že do praktického života nemusel příliš spíchat.

Když mu 2. dubna 1849 vystavili pas na cestu do západní Evropy za účelem odborného poznávání tamní soudní praxe a tělesného zotavení, navázal v Paříži spojení s polskou emigrací a s vedením tehdejší Francie (Napoleon III.). Věnoval se i studiu národohospodářských otázek. V Praze mezitím vyhlásila Vídeň výjimečný stav, a proto svůj návrat odložil. Roku 1850 pobýval v Británii, ale koncem roku se již pro nedostatek peněz vrátil (v Liverpoolu byl na ulici okraden). Byl překvapen, že ho vídeňský předseda vlády Felix Schwarzenberg vítá s tím, že v Rakousku nebude mít problémy, pokud se bude chovat loajálně.

V srpnu 1853 se oženil s dcerou Františka Palackého, o patnáct let mladší Marií. Za rok se jim narodila dcera Marie. Vedle rodiny byl jeho zájem směřován od roku 1857 na zpracování *Naučného slovníku*. Byla to jediná cesta v době porevolučního útlaku českého národního hnutí, jak provozovat vlasteneckou agitaci. Pro 1. díl *Riegrova Naučného slovníku* se roku 1859 podařilo zajistit 5 300 odběratelů. Rieger v 60. letech nežil pouze politikou. Byl již otcem tří dětí. K Marii přibyl Bohuš a Libuše. I materiálně byl zabezpečen, když roku 1862 odkoupil od hraběte Xavera Auersperga velkostatek Maleč u Chotěboře. Avšak starosti velkostatkáře mu odebíraly čas nutný pro opětný návrat do politiky a poškozovaly jeho pověst vůdce celého národa. K významnému oživení na české politické scéně došlo po porážce Vídně roku 1866 (u Hradce Králové). Rieger hned rozehrál celou škálu svých schopností. Trochu koketoval s panslavismem, ale i s pomocí Francie. Císař ve Vídni byl popuzen. Rieger byl nakonec odmítnut Ruskem i Francií.⁵⁾

V květnu 1868 se Rieger patřičně odreagoval. V Praze byl slavnostně položen základní kámen ke stavbě Národního divadla. Zde, vedle Palackého, prezentoval v ohnivé řeči své myšlenky vůči Vídni. Jako národní družičky byly ozdobou oslav obě Riegrovy dcery i jejich příbuzná, devátináctiletá Babetta Formánková z Kolína.⁶⁾ Počátkem února 1871 jmenoval císař ve Vídni novou předlitavskou vládu s hrabětem Hohenwartem v čele. Za půl roku následovala vídeňská jednání o česko-rakouském vyrovnání za účasti Riegra, kterému se u vlády podařilo prosadit obnovení institucí, spojujících všechny české země v jeden státoprávní celek. Riegrovi byl nabídnut úřad dvorského kancléře. Koncem října však pod tlakem čerstvě sjednoceného Německa byla všechna ujednání zrušena. Ve vztahu k Vídni zůstaly Riegrovi jen zásady pro české politiky: „Nežebroit o milosti, kde mají právo žádati, ale neodmítat také smlouvání, když se jim nabízí.“ Dále nechtěl provokovat Německo, ale ani u něho nehledat spásu. Bral v úvahu zkušenosti Palackého: „Od Němců se uč, ale stále se měj ve střehu.“ Rusku se „nevtíral“ a spoléhal spíše na dominovité působící emancipaci slovanských národů jako celku. Konečně, po demonstrativním váhání, vstoupil roku 1879 do říšské rady ve Vídni. Tím byl zahájen jeho „druhý“ politický život, avšak se skromnými politickými vyhlídkami. Stále více narážel na nespokojenost české veřejnosti s jeho

působením. Nicméně největší vyhlídky české politiky viděl v oboru národního hospodářství. A to jak v rámci monarchie, tak i mimo ni za možného příznivého mezinárodního vývoje v budoucnu.

Poznámky:

- ¹⁾ SOA Zámorsk, f. ú. Semily, sign. 5192, fol. 31^v.
- ²⁾ R. Sak, *Rieger...*, In: *Nedělní Lidové noviny*, Praha 27. 5. 1993, s. 7.
- ³⁾ Jarmila Koudelková, Rieger František Ladislav, In: *Kdo byl kdo v Čechách do roku 1918*, Prachatice 1992, s. 263–264.
- ⁴⁾ J. Hons, *U kolébky železných drah*, Praha 1956, s. 35, 318–319.
- ⁵⁾ J. Štaif, *František Palacký a František Ladislav Rieger...*, In: *Historický obzor VII–VIII*, Praha 1995, s. 172–183.
- ⁶⁾ M. Radimská-Fragnerová, *Babička Babetta*, rukopis v majetku rodiny.

Rafael MORSTADT

(1835 Loket – 1908 Vídeň)

Narodil se v roce vydání císařského privilegia o stavbě první parostrojní železnice z Vídně na Moravu

Česko-německý vysokoškolský pedagog v Praze, inženýr a vrchní inspektor státních drah ve Vídni, výtvarník.

Studoval na gymnáziu v Hradci Králové a na polytechnice v Praze. Vyrůstal v rodině magistrátního a soudního úředníka,¹⁾ ale i výtvarníka Vincence Morstadta (1802–1875) na loketském hradním nádvoří. Tehdy hrad Loket již sloužil jako vězení. Dole nad Ohří byl právě dostavěn řetězový most dle projektu Bedřicha Schnircha. Výrazně se rozšiřovalo město v podhradí kolem náměstí. Ale ve vědomí lidí tu stále vládne tajemný Gottstein²⁾ s mohutným kyjem, duch všech skal, kamenů a podsvětí Loketska. To vše nasával a ve svých obrazech vyjadřoval Vincenc Morstadt. Jeho syn Rafael mu pomáhal již jako pětiletý a ve svých 11 letech již sám namaloval kostel sv. Bartoloměje při návštěvě Kolína, rodného města svého otce.

V srpnu 1849 přijel V. V. Tomek z pověření Palackého do Lokte, aby s pomocí V. Morstadta hledal stará bohemika v místních archivech. Mělo to posílit české povědomí, oslabené po rozehnaní sněmu v Kroměříži. I zde pomáhal 14letý Rafael. Když byl otec jmenován okresním soudcem v Trutnově, bylo mu 15 let.

V červnu 1850 se celá rodina s pěti dětmi vydala na dlouhou výpravu mezi Ohří a Úpou. Cestou nakreslili tužkou kartuziánský klášter Valdice u Jičína. Rafael zanechal za sebou své krásné dětství. Vzpomínal, jak na nádvoří hradu měla matka (Tomek o ní píše jako o velice příjemné paní) mohutný stojan na sušení prádla a když kolem vedli nové odsouzence do vězení, ti hrůzou trnuli. Mysleli si, že se jedná o šibenici. V Trutnově to nebylo lehké. Rafael a starší bratr Julius si přinesli vysvědčení z chebského gymnázia a pokračovali v Hradci Králové. Julius hned na přelomu září a října 1850 tu maturoval (rigorosa maturitatis examina). Rafael zahájil školní rok 1850–51 v septimě. V tom reformním roce se podstatně zvýšily nároky na studenty. Po maturitě nastoupil na pražskou polytechniku. Trutnovští závistivci ztrpčovali otci život jak jen mohli až do roku 1855, kdy byl přeložen do Hradce Králové.

Roku 1855 úspěšně ukončil studia, zůstal na polytech-

nice jako asistent deskriptivní geometrie³⁾ u profesora Skuherského. Od roku 1861 si rozdělili přednášky – Skuherský přednášel českým a Morstadt německým studentům. Roku 1862 vystavoval své modely z reliéfní perspektivy na světové výstavě v Londýně, téhož roku byl také za kmotra svému právě narozenému synovci Arnoštu Stadlerovi v Hradci Králové a o prázdninách 1863 tam namaloval barevný obraz koupaliště na soutoku Orlice s Labem. V říjnu 1863 zemřel předčasně prof. Skuherský a Morstadt přednášel česky i německy. V dubnu 1864 byl na pohřbu své matky v Hradci Králové.

Po jmenování Františka Tilschera profesorem roku 1869 Morstadt odešel do služeb státní dráhy. Roku 1870 je již zaznamenán ve Vídni v IX. okrese jako technický úředník (inženýr) a po třech letech se odstěhoval do III. okresu na Rochusgasse 1. Zde se v prosinci 1873 oženil s 19letou Johannou Scheinerovou. Tam se jim 5. prosince 1874 narodila dcera Anna, pozdější známá malířka.⁴⁾ V únoru 1875 byl na pohřbu svého otce v Praze. V letech 1884–87 působil služebně v Uhrách, Praze a Terstu. S rokem 1888 se vrátil do Vídně jako vrchní inženýr a po třech letech byl povýšen na vrchního inspektora. Naposledy bydlel ve IV. okrese, Heugasse 76 (od roku 1911 Prinz Eugen-Strasse), kde 26. srpna 1908 zemřel na krvácení do mozku.

Poznámky:

- ¹⁾ M. Lenderová, *Zdenka Braunerová*, Praha 2000, s. 21. – Ještě koncem roku 1834, před přeložením do Lokte, dával Vincenc Morstadt lekce z právnické praxe českému vlastenci F. A. Braunerovi.
- ²⁾ P. Gardner, *Mystika loketských lesů*, Loket 2001, s. 26–28.
- ³⁾ M. Černý, *Chvála deskriptivní geometrie*, In: *Silniční obzor* č. 6, Praha 1998, s. 177–178.
- ⁴⁾ J. Formánek, *130 výročí narození malířky Anny Morstadt*, In: *Česká a Slovenská Vídeň*, č. 9–10, Vídeň 2004, s. 19. J. Formánek, *Anna Morstadt*, In: *KLUB* č. 12, Vídeň 2004, s. 22.

Jaroslav Formánek

10. února 1868 byl založen ve Vídni **ČS. SPOLEK DÉLNICKÝ**, který si zadal úkol hájit zájmy českého dělnictva v Rakousku.

Jiljí JAHN

(1883 Plzeň – 1947 Plzeň)¹⁾

Český pedagog, filozof, spisovatel, novinář, překladatel, vrchní školní rada a inspektor českých škol ve Vídni.

Studoval klasické gymnázium v Plzni a filozofickou fakultu v Praze a od roku 1904 ve Vídni. Po promoci roku 1906 se zabýval dějinami filozofie. Učil pak na gymnáziích v Čechách i na Moravě. Po rozpadu rakouské říše pojal myšlenku zvelebit české školství ve Vídni a vybudovat zde české střední školy. Posílou v jeho vídeňském působení byla jeho choť Alžběta, s kterou se tu oženil rok před tím.

V červnu 1919 vstoupil do služeb školského spolku Komenský a připravil založení českého reálného gymnázia v III. okrese, Schützengasse 31, jehož se stal prvním ředitelem až do února 1924.²⁾ Ve školním roce 1925–26 sem nastoupila Jahnova mladší sestra Emilie jako profesorka přírodopisu i zeměpisu a učila mj. Boženu Vavrečkovou,

dceru československého vyslance a pozdější matku Václava Havla. V červenci 1920 byl jmenován inspektorem českých škol ve Vídni a v lednu 1928 převzal funkci vrchního školního rady.³⁾ Díky kontaktům a zvláště pomoci čs. vyslance ve Vídni Kamila Krofty, který byl jeho bratrancem, měl otevřeny dveře úřadů v Praze i ve Vídni. Hlavní tíhu však nesl sám. Obětavě se prokousával rakouskou ztuhlou byrokracií. Nechával tu budovat české školy a podílel se na nových učebnicích pro ně. Jeho zásluhou získalo v třicátých letech české školství v Rakousku pevnou základnu.

Jako pohotový řečník a obratný spisovatel účinně působil na vývoj české menšiny. Psal česky i německy, byl spoluredaktorem *Rakouského obzoru* a přispíval do časopisu *Dunaj*. Od dubna 1921 předsedal Rakouskému osvětovému svazu. Zasloužil se o zřízení Ústřední knihovny, která se svými 60 000 svazky se stala jediným útočištěm pro studenty i vědce pracující literárně s českou kulturou. Navazoval na Český spolek pro šíření lidové osvěty, založený roku 1905 ve Vídni J. S. Macharem.⁴⁾ Činný byl i jako místopředseda Spolku na podporu nemajetných studentů. Potřebným zajišťuje podporu a potom i zaopatření pracovních míst. Ochotně pomáhal i ostatním spolkům české menšiny. Zasvěceně přednášel z oboru filologie, historie, zeměpisu, astronomie aj. Měl skvělou paměť, hloubavého ducha i lahodný hlas.

V roce 1931 vydal v Londýně filozofické eseje v angličtině pod názvem *The Silver World*. Za šíření věhlasu Československa v zahraničí obdržel začátkem roku 1937 poděkování z Prahy od vlády i od prezidenta T. G. Masaryka.

Po obsazení Rakouska německými vojsky v březnu roku 1938 byly aktivity české menšiny postupně utlumeny. Jiljí Jahn se pak stáhl z veřejného života a věnoval se čínské filozofii života v knize *Čínská moudrost* vydané ve Vídni roku 1940. Dával v ní najevo, že Evropou opovrhovaná Čína překvapí v příštím století svět a dostane se do čela civilizace. Jeho filozofická práce *Das grosse Nichtwissen* byla pokusem o objektivní pohled na svět. Vydána byla až po válce (Vídeň 1946).⁵⁾

Celý život pracoval s plným nasazením. Neznal dovolené a víkendy. A k tomu útrapy v době války neblaze působily na jeho zdraví. Ochuravěl a vrátil se na několik posledních měsíců života do rodné Plzně. Ale i odtud posílal písemné pokyny české menšině do Vídne a pár týdnů před smrtí sliboval, že se tam vrátí k rozdělané práci. Zemřel 21. června 1947 ve 22 hodin.

Jahnovy zásluhy ocenili ve Vídni vyslanec Bořek-Dohalský, rakouský kancléř Figl, prezident Renner a starosta Vídně Körner. Týden po Jahnově úmrtí skončil školní rok českých škol ve Vídni. Také v III. okrese v Sebastianplatz 3, kde u vchodu dodnes hlásí pamětní deska, že se jedná o školu Dr. Jiljího Jahna.⁶⁾

Poznámky:

- ¹⁾ Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, Pozůstalost PhDr. Jiljího Jahna.
- ²⁾ O. Manoušek, *Jiljí Jahn (1883-1933)*, In: *Dunaj*, zvláštní číslo k padesátinám J. Jahna, Vídeň 1933.
- ³⁾ J. Jahn, *Šedesát let „Komenského“ ve Vídni*, Vídeň 1932, s. 408, 465.
- ⁴⁾ Tamtéž, s. 308.
- ⁵⁾ J. Formánek, *120leté stopy pardubických Jahnů ve Vídni*,

In: *Zprávy Klubu přátel Pardubicka*, č. 7, 8, Pardubice 2005, s. 187-193.

⁶⁾ *Ottův slovník naučný*, Praha 1901, s. 1011. – První známí Jahnovi předkové byli malíři v Praze.

Jaroslav Formánek

28.1. 1868 si v Linci sáhl na život kvůli zhoubné nemoci spisovatel a zemský rodák **Adalbert Stifter** (narozen 23. 10. 1805 v Horní Plané / Oberplan). Už nestačil dokončit třetí verzi své prózy *Z kronik našeho rodu*. Hlavním dílem posledních Stifterových let je rozsáhlý historický román *Vítek* (*Witiko*, 1865-1867), z počátků Českého království ve 12. století. Vztah Čechů a Němců je tu líčen harmonicky. Jeho práce jsou vesměs naplněny vírou ve vítězství dobra a minuciózním popisem přírody.



Roku 1868 se ve Žďáru nad Sázavou narodil sólový houslista Dvorní opery **František Drdla**. Ve 14 letech přišel s rodiči do Vídně, studoval na zdejší konzervatoři, jedním z jeho profesorů byl Anton Bruckner. Jako houslový virtuos koncertoval v mnoha evropských i zámořských zemích. Jeho důvěrným přítelem byl Franz Lehár. Johann Strauss a Karl Milloecker psali pro jeho housle svá sóla operet. Stal se ředitelem divadla Na Vídeňce a zde v tomto divadle uvedl jako prvý na vídeňskou scénu *Prodanou nevěstu*. Byl také úspěšným autorem cca 600 skladeb. Ve své době byly hrány v podání Jana Kubelíka, Váši Příhody a jiných umělců. Patřila k nim Drdlova *Serenáda* nebo *Koncert d moll pro housle a orchestr*. Po první světové válce a krátkém dvouměsíčním intermezzu v Praze se natrvalo usadil ve Vídni. Udržoval stále styky s českou menšinou ve Vídni a velmi často koncertoval při různých příležitostech. Na četných cizojazyčných programech jeho koncertů byl nadále uváděn jako československý houslista. Zemřel 3. září v Bad Gasteinu, kde je také pochován.



14. 2. 1878 se narodil v Klosterneuburgu jako páté dítě do rodiny hospodského Antona a jeho manželky Leopoldine Ledwinka pozdější konstruktér a ředitel závodů Tatra v Kopřivnici syn, pokřtěný na jméno Johann. Otec Johanna pocházel z jižní Moravy z okolí Jihlavy, kde vlastnil pekárnu, rodina mluvila německy. **Hans Ledwinka** se význačně podílel a byl nerozlučně spjat z vývojem produktů závodu Tatra a byl i u vývoje prvního osobního vozu v Steyerwerke.

Valná hromada Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku

14. 12. 2008 zahájila předsedkyně Helena Baslerová v restauraci Böhmerwald, Argentinierstrasse 66 / Wiedner Gürtel 20, 1040 Wien v předepsané lhůtě řádnou Valnou hromadu Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku, jež byla v souladu se stanovami oznámena v odpovídající lhůtě v klubovém časopisu a na klubové homepage.

Předsedkyně přivítala přítomné a seznámila je s dením pořadem, který byl schválen. Vzpomněla zemřelých členů a členek, jmenovitě za všechny revizorku paní Annu Kofroňovou. Informovala členy o další činnosti výboru a redakce KLUBU, která nebyla na stránkách Klubového časopisu uvedena (aktivní účast na sympoziích, besedách, rozhovory pro rozhlas a televizi, reprezentační činnost, publikační, divadelní spolupráce, práce v konzultativní radě českého Senátu, Beirat). Vyzdvihla práci a profesionalitu člena Klubu Františka Písaříka, potvrzenou stále vzrůstajícím zájmem o homepage Kulturního klubu, ale tím i zvyšující se pracovní zatížení výboru Klubu a jeho samého. Dokladně seznámila členy s obsahy různorodých e-mailů. Klub se stal uznávanou institucí, bohužel bez finančních prostředků. Upozornila přítomné na tíživou finanční situaci Kulturního klubu kvůli stálému snižování dotací. Poděkovala výboru, redakci, panu Lionovi za oblíbené fejetony, fotografům, distribuci za jejich někdy až nadlidské obětování a práci, a také rodinným příslušníkům za jejich shovívavost k „hobby“ příslušníků rodiny.

Výborem kooptovaná nová revizorka paní Magda Stuchlíková byla dodatečně odsouhlasena.

Místopředseda Richard Basler přečetl a vysvětlil dodatečně navrhované změny stanov. Návrh byl již na minulém valném hromadě odsouhlasen, ale nepodán. Poté byly navrhované změny stanov jednomyslně odsouhlaseny. Následovala pokladní zpráva Mag. Evy Zemanové, která pouze svízelnou finanční situaci potvrdila. Revizorky shledaly účetnictví v pořádku a návrh revizorky paní L. Líbalové byl jednomyslně schválen.

Po přečtení návrhu nového výboru byla staronová předsedkyně a výbor jednomyslně zvoleni. Všichni navržení funkcionáři funkci přijali.

Předsedkyně seznámila členy s akcemi, které výbor zatím podnikl k překlenutí svízelné situace a udržení časopisu. Dále pouze naznačila, že ještě není plně finančně zajištěn plánovaný a připravovaný program na rok 2008. Pozvala přítomné 24. ledna do Diplomatické akademie na společný a Klubem navržený program *Der erfrorene Frühling. Die Ereignisse vor 40 Jahren*, dialog protagonistů Pavla Kohouta a Jiřího Gruši s komentářem a moderací Bruna Aignera, tiskového mluvčího rakouského prezidenta.

Přítomní, tak jako na minulém Valném hromadě, vyslovili důvěru výboru k opci, že v případě zdražení nákladů může být eventuálně v přiměřené míře zvýšen členský příspěvek či jenom výše předplatného časopisu *Kulturní klub*.

Výbor ujistil, že udělá vše, co je v jeho moci, a zvýšení v tomto roce neplánuje. Předsedkyně poděkovala všem, kteří Klubu pomáhají a Klub podporují, věrným členům a čtenářům, a po krátké besedě Valnou hromadu v 21 hodin ukončila.

Složení výboru a redakce Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku:

Ing. Helena Basler, předsedkyně
Mag. dr. Marie Brandeis, místopředsedkyně
Richard Basler, místopředseda
Mag. Pavlína Böhmová, pokladní
František Písařík, jednatel
Dr. Květa Ozábalová
Mag. Eva Zemanová

Revize: Ludmila Líbalová, Magda Stuchlíková
Redakční rada: Ing. Helena Basler, vedoucí redaktorka
Mag. dr. Marie Brandeis, zástupkyně
Technická redakce: Richard Basler, Ing. Kurt Mattola, František Písařík
Homepage: František Písařík, Mag. Pavlína Böhmová, překlady
Kinoprodukce a videotéka: Mag. Eva Zemanová
Inzerce: Mag. Pavlína Böhmová, František Písařík
Redakce: Dr. Květa Ozábalová, Anna Křivanová
Distribuce: Nela Štěrbová, Libuše Foltýnová, Vlasta Šuchmanová

Bekanntgabe:

Anmeldung für die 5. Klasse des Bilingualen Oberstufenrealgymnasiums des Schulvereines „Komensky“ für das Schuljahr 2008/2009

Die Eltern oder Erziehungsberechtigten können die Anmeldeunterlagen zwischen Montag, dem 25. Februar und Freitag, dem 29. Februar 2008, 8:00-16:00 Uhr, in der Direktion des Gymnasiums Schützengasse 31 (Mag. H. Huber) abgeben.

Anmeldeunterlagen:

1. Schulnachricht über das 1. Semester der IV. Klasse (Original)
2. Ausgefüllte Anmeldung (Formular liegt im Sekretariat vor, oder ist im Internet - www.orgkomensky.at - zu finden)

Bitte um telefonische Terminvereinbarung: 890 44 04-60

Oznámení:

Zápis do 5. třídy Bilingvního reálného gymnázia 2. stupně Školského spolku „Komenský“ pro školní rok 2008/2009

Rodiče nebo zákonní zástupci mohou odevzdat podklady k zápisu ve dnech 25.–29. února 2008, vždy od 8:00–16:00 hodin v ředitelně gymnázia Schützengasse 31 (H. Huber).

Podklady pro zápis:

1. Školní zpráva za první pololetí IV. třídy (originál)
2. Vyplněná přihláška (formuláře se nacházejí v kanceláři školy nebo na internetové stránce www.orgkomensky.at)

Prosím o telefonickou dohodu termínu: 890 44 04-60

Don Bosco Fest 2008: Erziehen wir mit dem Herzen Don Boscos

Mit zahlreichen Festveranstaltungen feiert die Don Bosco Familie in den kommenden Tagen den Gedenktag ihres Ordensgründers: Vor 120 Jahren starb am 31. Jänner 1888 in Turin der Patron der Jugend Don Giovanni Bosco.

Alles Festtermine in Österreich: www.donbosco.at

In seinem Leitgedanken zum Jahr 2008 erklärt der Generaloberer der Salesianer Don Boscos, Don Pascual Chávez Villanueva SDB: „Erziehen wir mit dem Herzen Don Boscos! Begleiten wir die Jugendlichen, besonders die ärmsten und am meisten benachteiligten, bei der ganzheitlichen Entfaltung des Lebens. Fördern wir ihre Rechte.“ Die Salesianer seien weltweit als Begleiter und Erzieher der Jugend berufen. Mit ihrem Einsatz helfen sie junge Menschen zu einer positiven Zukunft. Besonders wichtig sei diese Hilfe für alle Menschen, die ihr Leben nicht in Freiheit gestalten können. Chávez betont: „Wir sind dazu aufgerufen, die Menschenrechte zu fördern und junge Menschen bei ihrer Suche nach Wahrheit zu begleiten.“ Ziel sei es, dass Jugendliche durch ihr Vertrauen auf die Liebe Gottes Sinn und Freude in ihrem Leben finden. Wichtig sei dabei, den jungen Menschen zu vermitteln, sich auch solidarisch für die Schwächeren in der Gesellschaft einzusetzen.

Don Bosco Familie: ...damit das Leben junger Menschen gelingt Seit mehr als 100 Jahren engagieren sich die Salesianer Don Boscos und ihre MitarbeiterInnen in Österreich besonders für benachteiligte Jugendliche. Derzeit betreuen 82 Salesianer Don Boscos und 80 Don Bosco Schwestern in Österreich an 30 Standorten Kindergärten und Schulen, leiten Pfarren und Jugendzentren, führen Studenten- und Schülerwohnwohnheime und laden in der Salesianischen Jugendbewegung zu zahlreichen Freizeitaktivitäten und religiösen Angeboten ein.

Den sozialen Herausforderungen der heutigen Zeit kommen auch weitere Partnerorganisationen nach: Die „Don Bosco Aktion Jugend Eine Welt“ organisiert Freiwilligeneinsätze für junge Erwachsene und unterstützt Projekte in den Ländern des Südens. Das „Don Bosco Flüchtlingswerk“ hat den Auftrag, unbegleitete, minderjährige Asylwerber in Österreich zu betreuen. In diesem Hilfswerk engagieren sich ebenfalls zahlreiche Jugendliche ehrenamtlich.

Weltweit setzen sich rund 16 400 Salesianer Don Boscos und 15 000 Don Bosco Schwestern im Sinne ihres Gründers für Kinder und Jugendliche am Rande der Gesellschaft ein. In 131 Ländern gibt es rund 2 000 Jugendzentren, 4 186 Schulen, Ausbildungszentren und Universitäten. In mehr als 3 000 Pfarren und Kirchen wirken Salesianer und Don Bosco Schwestern in der Seelsorge. In Österreich bereiten sich derzeit drei Männer und drei Frauen auf ihren Ordenseintritt vor.

DON BOSCO (1815–1888): Priester, Jugendapostel und Sozialpionier

Johannes Bosco wird am 16. August 1815 in der Nähe von Turin als Kind einer armen, tief religiösen Familie geboren. Er ist erst zwei Jahre alt, als sein Vater stirbt. Bereits in jungen Jahren arbeitet er, um den Lebensunterhalt der Familie zu sichern. Schon als Kind begeisterte er mit seiner

Fröhlichkeit und seinen Kunststücken als Zauberer und Akrobat seine Freunde.

Trotz finanzieller Schwierigkeiten absolviert er sein Studium und empfängt 1841 die Priesterweihe. Don Bosco begegnet in der Großstadt Turin jungen Menschen, die voller Hoffnung vom Land in die Stadt geströmt sind, dann aber arbeitslos und sozial entwurzelt nur schwer ihr Leben meistern. Don Bosco holt die Jugendlichen von der Straße weg und nimmt sie in seinem „Oratorium“, einem offenen Jugendzentrum, auf. Für die Erziehung seiner Jugendlichen betrachtet er vier Elemente als wesentlich: Familie, Freizeit, Schule und Kirche. Der ihm zugeordnete Spruch „Fröhlich sein, Gutes tun und die Spatzen pfeifen lassen“ spiegelt die für ihn und seine erzieherische Tätigkeit kennzeichnende Grundhaltung der Freude und der Lebensbejahung wider.

Don Bosco bildet Mitarbeiter aus und gründet eine religiöse Gemeinschaft, die er Salesianer nennt. Am 31. Jänner 1888 stirbt Johannes Bosco. Er wird am 1. April 1934 heilig gesprochen und als Schutzpatron der Jugend verehrt.

Rückfragen: Mag. Sophie Wöginger

Don Bosco Öffentlichkeitsarbeit

St. Veit-Gasse 25 A-1130 Wien

Tel.: +43/(0)1/878 39-520 Fax: +43/(0)1/878 39-27

mobil: +43/(0)664-8243602

presse@donbosco.at

www.donbosco.at

Ateliér A srdečně zve

Ursula Pfeifer

Akvarel a akryl

Výstava je otevřena do 27. 2. 2008

Po-pá 15:00–18:30, nebo podle dohody

ATELIER A

Zum Blauen Pfau am Spittelberg

1070 Wien, Kirchberggasse 17

Tel./fax: 522 51 89



Výstava fotografií *Irák 2007*

Autor: Petr Josek ml.

Tagasyl, Stumpergasse 53, 1060 Wien

Vernisáž (s autorovou účastí) **7. 3. 2008**, výstava potrvá do **2. 5. 2008**.

Výstava fotografií *Irák 2007* dokumentuje běžný život v zemi zasažené válkou. Autor fotografií Petr Josek ml. strávil v Iráku několik měsíců a dokumentoval tamní dění pro agenturu AP. Fotografie, které můžete v měsíci březnu shlédnout v Tagasylu, byly oceněny při posledním ročníku Czech Press Photo v kategorii Reportáž druhou cenou, v kategorii Portrét čestným uznáním a cenou UNICEF.

Petr Josek ml. se profesionálně věnuje fotografii od roku 1998, kdy začínal u agentury Reuters a paralelně působil několik let u Spectrum Pictures. V roce 2002 předsedal k AP (Associated Press), v které působí až do současné doby. Od roku 2005 jsou jeho fotografie pravidelně oceňovány v soutěži českých foto žurnalistů Czech Press Photo.

Info:

www.kulturklub.at

www.czechpressphoto.cz

www.ap.org



Úspěšné oratorium konečně v Bratislavě

Slovenský koncertní varhaník, dirigent, pedagog prof. Ján Valach, který po emigraci z Československa žije v Belgii v Antverpách, je rovněž úspěšným skladatelem. Jeho oratorium *De klepper / De klok*, jež bylo poprvé uvedeno v roce 1997 v Leuvenu, jehož provedení nahrál bruselský rozhlas, se dočkalo reprízy v roce 2000 v Antverpách. Po jedenácti letech od své premiéry se dílo dostává do rodné země autora. V koncertním sále rozhlasu v Bratislavě zazní oratorium **7. 3. 2008**. Vítaná příležitost pro hudbymilovné Bratislavany, ale i zájemce z nejbližšího evropského okolí.

mb

Úvodom od skladateľa

Mystické oratórium *De klepper / De klok* naväzuje na tradičnú formu rady dielov či hudobných obrazov, s občas nenápadným prechodom z jedného čísla do druhého. Medzi dvoma dielmi *De klepper* a *De klok*, ktoré tvoria túto skladbu, stojí *Medzihra (Intermezzo)* – meditatívne, ale rytmicky živé pojednanie. Vokálnemu obsadeniu troch sólistov a zboru odpovedá orchester, zložený taktiež zo štyroch samostatných inštrumentálnych skupín. Sólové role nie sú totiž charakterizované a sprevádzané určitými motívami alebo témami, ale špecifickou inštrumentálnou farbou: Sybila/Matka vystupuje spoločne s harfou a drevákmi; Malomocný/Hlas s čelami; Goswin/Ohrozený človek so žesťami; sbory s bicími a inými. Čelová skupina a bicie sú relatívne početne obsadené. Libretista zvolil pre úlohu Malomocného/Hlasu spevácky typ altus (kontratenor), kvôli všeobecnosti a neutrálnosti tak postavy malomocného ako aj Hlasu (hlasu svedomia, hlasu Božieho...), (ktoré nie sú ani mužského, ani ženského rodu); v skladbe sa využíva tak hlavového, ako aj prsného registru speváka. Zbor, často vystupujúci aj osobitne ako mužský a ženský zbor popri chlapčenského (alebo detského) zboru, má v tomto diele dôležitú úlohu.



Technicky experimentálnej výskumnej stránke nie je v tomto oratóriu venovaná špeciálna pozornosť; partitúra (party) je pre inštrumentalistov aj vokalistov písaná úmyselne ľahko čitateľná a zvládnuteľná. Predsa však možno nájsť v tejto skladbe rôzne zvláštnosti, ako napríklad používanie zriedka sa vyskytujúcich klepadiel, rehtačiek a zvláštny druh miniatúrnych zvončekov. Klepáče (klepadlá, de kleppers) a rehtačky sa vyskytujú v prvom dieli ako symbol fyzicky a spoločensky vylúčených ľudí; tieto nástroje sú v druhom dieli nahradené zvonmi – symbolom nádeje a posolstvom lepšieho.

V druhom dieli, v čísle *Balada o siedmych holubiach*, používa skladateľ pre každú zo siedmich stróf sedem rôznych starých stupníc – včítane takmer neznámu stupnicu na siedmom stupni. Každá strófa je uvedená jedným až siedmimi tónmi zvonov, ktoré naznačujú typické intervaly tej-ktorej tóniny. Orchester neobsahuje husle ani violy. Záverečný žalm nepramení v nejakej určitej žalmovej tradícii a je skladateľom poňatý v rytmicky živom charaktere. Záverečný chorál je založený na stúpajúcej melodickú líniu v rozsahu viac ako dve oktávy a budovaný v dynamickej gradácie od pp po tutti všetkých účinkujúcich, na slová „(Ty) Hlas odvádial a znikade, hlas hlasov... spevaj (znej) mocne a bezpečne, (určite)... aby sme videli a spievajúc kráčali tam, kde by sme nikdy nešli.“

dom1 Dokumentationsstelle
für ost- und mitteleuropäische Literatur

Otto Bauer – heute

Ort: Dokumentationsstelle für ost- und mitteleuropäische Literatur / A kelet -és közép-európai irodalom számára / Centrul de Documentare pentru Literatură din Europa Centrală și de Est / Dokumentačné stredisko stredo- a východnej literatury

Spengergasse 30-32, 1050 Wien

Zeit: 9. Juli 2008 von 9 Uhr bis 17 Uhr

Hiermit möchten wir erneut auf die Tagung Otto Bauer – heute aufmerksam machen. Nach der Wiederentdeckung des Austromarxismus in den 80-iger Jahren scheint Otto Bauer zu seinem 70. Todestag wieder vergessen zu sein. Wir laden mit dieser Konferenz alle Politikwissenschaftler, Historiker und Politiker ein, darüber nachzudenken, ob Otto Bauer zur Zeit der Globalisierung nicht hoch aktuell ist. Muss nicht auf die neoliberale Phase der neunziger und nuller Jahre eine linke, sozialistische und sozialdemokratische Politik folgen? Konferenzsprachen sind neben Deutsch auch Slowakisch, Tschechisch, Ungarisch, Englisch, Französisch, Russisch. Jeder Teilnehmer sollte in seiner Muttersprache sprechen können, aber möglichst eine Übersetzung ins Deutsche mitbringen, die dann vervielfältigt allen Teilnehmern zur Verfügung stehen wird. Besonders begrüßen wir Beiträge aus der Slowakei, Tschechien, Ungarn und Russland, sowohl historischer Art (gerade zur Petersburger und Brünner Zeit) als auch zur Aktualität des Austromarxismus in Europa. Call for papers!

Institut pro křesťanskou kulturu
Křižovnická 26, 669 02 Znojmo-Hradiště
tel.: 728 272 760, 732 568 126
e-mail: eva.balikova@seznam.cz
IČ 266 74 475

I. mezinárodní výstava miniatur

v křižovnickém klášteře na Hradišti ve Znojmě

Uspořádáním této výstavy chceme oslovit a spojit umělce, kteří se ve své tvorbě hlásí ke křesťanským ideálům.

- Kategorie:**
 - malba
 - kresba
 - tisk
 - reliéf
- Rozměr:** maximálně 15 × 15 cm
- Prezentace:**
 - musí být signováno
 - nerozbitné
 - na zadní straně opatřit šipkou správné umístění
 - zaslání vstupního poplatku
- Poplatek:** 300,- Kč za první dílo, za každé další dílo 100,- Kč
Platbu lze převést na účet č. 1585440339/0800
- Maximum prací:** 5
- Všechny práce jsou prodejné**, 30 % z ceny vyhrazeno komisi
- Umělci dávají **souhlas k reprodukci**
- Navrácení:** v případě souhlasu zůstává dílo ve stálé expozici galerie, jinak se vrací poštou
- Přihláška** musí být odeslána **nejpozději do 30. dubna 2008** (na výše uvedenou adresu)
- Zahájení výstavy:** sobota **14. června 2008** u příležitosti poutní slavnosti sv. Antonína

Výstava potrvá do 30. srpna 2008.

*Ubytování je možné zajistit přímo
v klášteře ve Znojmě-Hradišti
Cena: jednolůžková cella 170,- Kč/os.
+ snídaně – pouze 8 míst
dvoulůžková cella 150,- Kč/os. + snídaně
trojlůžková cella 140,- Kč/os. + snídaně*

Přihláška v redakci KLUBU

Výroční členská schůze

V prosinci minulého roku se konala výroční členská schůze v krásném rokokovém sálu Grand Hotelu Bohemia, na ni navazovala tradiční vánoční beseda Klubu přátel Rakouska za účasti zástupce Rakouského velvyslanectví v Praze, krajanů z Vídně, členů a přátel Klubu. Z přítomných čestných hostů pozdravil přítomné jménem Její Excellence dr. Margot Klestill-Löffler atašé Mag. Johannes Korherr.



Po uvítání přítomných PhDr. Losovou, CSc., přednesla úvodem výbor z vánočních básní herečka paní Zdeňka Procházková-Högerová. V následující části přednesla zprávu o činnosti za uplynulé funkční období předsedkyně ing. Bombová a zprávu o hospodaření předseda revizní komise Václav Šoupa.

Odstupující předsedkyni výbor poděkoval za dosavadní obětavou činnost. Následovala volba nového výboru, který byl jednohlasně zvolen v následujícím složení:

Čestný předseda: Josef Most

Předseda: ing. Věra Bombová

Místopředseda: MUDr. Daniela Knoblochová

Pokladní: Olga Sýkorová

Předseda revizní komise: Václav Šoupa

Členové revizní komise: Josef Most, ing. Stanislav Slanec

V závěru diskuse byl přednesen a schválen návrh usnesení. Po přestávce následoval zajímavý a žánrově pestrý kulturní program připravený p. Václavem Bombou odměňovaný velkým potleskem. Nakonec si přítomní spolu se zpěvačkou paní Kašparovou zazpívali vánoční koledy a pokračovali v přátelských rozhovorech.

Dobré zdraví, hodně štěstí a úspěšný rok 2008 čtenářům tohoto časopisu a všem krajanům přeje jménem Klubu přátel Rakouska Praha Ing. Věra Bombová, předsedkyně.

NOVÁ VLAST / IZ 2007

Rada národnostní skupiny Čechů a Slováků usedlých v Rakousku

Gratulujeme k vyznamenání slavnostní pamětní medailí MZV členovi vedení NOVÉ VLASTI panu Ludvíku Kolínovi.

Vážený krajané,

přestože naši nepřátelé hrubě porušili zásady, na kterých byl ČS poradní sbor při BK založen, nepodařilo se jim v roce 2007 naši organizaci zlikvidovat. Vyloučením našeho zástupce z PS se jim totiž podařilo zastavit nám každoročně poskytovanou podporu na naši činnost. Díky sponzorům jsme přežili.

Dovolte nám, abychom Vás stručně o činnosti našich skupin informovali:

Skupina organizační: zajištění tradičního Vánočního koncertu, upřesnění další činnosti, vydání IZ, sestavení kandidátky vedení organizace.

Skupina kulturní: spolupráce s Libri Prohibiti, předplatné Zpravodaje a KL, kontakty s Výzkumným střediskem menšin, Rakousko-českou společností.

Skupina sociální: poskytování porad krajanům seniorům, podporovat spolupráci mezi rakouskými (kraj.) seniory a českými seniory a pracovat pro ně.

Skupina skautských aktivit: finančně podporuje skautskou skupinu krajana Drägra, zajistila letní tábor v Dobříši, podporuje finančně oddíl exilových skautů Velená Fanderlíka, zúčastnila se i jeho sjezdu v Kokořách. Sděluje, že se již přihlásil br. Ondra Havel, takže končí výzva uveřejněná v IZ 3/2005 a děkuje všem pomocníkům.

Skupina nadační: Nadace splnila svůj úkol a po dohodě s výkonnou radou a obcí byla její další činnost včetně majetku postoupena obci Malá Morava, která vlastní kostel, který byl z jejího majetku vybudován. Obec se již nyní stará o údržbu a jedenkrát ročně bude písemně o svojí činnosti informovat. Členství ukončeno k 6. 10. 2007.

Skupina politická: péči o krajany převzal na ZÚ po panu Mohelském pan O. Novák. Čs. oběti nacismu dostaly z Rakouska odškodnění ve výši 840 mil. Kč – KL udržuje dobrý kontakt se ZÚ, Coord. office Toronto, musí ale obnovit spolupráci se Senátem a Sněmovnou PČR, která odchodem několika pracovníků upadla.

Závěrem přejeme všem našim členům a příznivcům mnoho zdraví a úspěchů v roce 2008.

Ota Koutný
Am Schöpferwerk 29/8/36
1120 Wien

Info - Nové knihy

David Zábranský – *Slabost pro každou jinou pláž*

David Zábranský (1977), který žije v Praze, studoval na Univerzitě Karlově mediální studia a právo, kterému se až donedávna věnoval (v Lize lidských práv se mimo jiné zabýval diskriminací Romů). Jeho první román, *Slabost pro každou jinou pláž* (s podtitulem *Poznámky k moři, smíchu a duchu doby*), vydalo loni na podzim nakladatelství Argo. V roce 2007 si za něj Zábranský odnesl vítězství z literární soutěže Magnesia Litera v kategorii Objev roku.



Člověk psaním hledá spokojenost a štěstí, vždycky si psaním chce polepšit. A ceny jsou tady proto, aby se daly vzít do ruky, když zjistíte, že jste si štěstí určitě nevypsali, míní autor David Zábranský.

Jiří Hoskovec: *Psychologie – Up to Date*

Edition Volkshochschule, Wien 2006, ISBN 3-900799-65-2, cena € 12,-
O knize:

Prožívání a jednání je z biologického a sociálního hlediska dáno vztahy k prostředí, ke kultuře, ekonomii a politice. Psychologie se zajímá o vývoj a interakci osobnosti a prostředí – jak je formována prostředím, jak na ně působí a jak sebe sama obtváří. V 16 kapitolách se autor zabývá různými životními oblastmi – např. jak vnímáme svět, jak se učíme, jak řídíme naše jednání, jak se rozhodujeme, jak reagujeme na sebe sama, jak se učíme mezilidským vztahům, jaké schopnosti a dovednosti máme a jak je využíváme. Autor srozumitelně ukazuje vzájemné působení a souvislosti mezi vědomím, vnímáním, pamětí, emocemi a osobností, vůlí a motivací, inteligencí, myšlením, hodnotami a postoji, kreativitou, chováním, hypnózou, sugescí, meditací apod., přičemž odborné pojmy jsou v textu vysvětleny. Čtenář obdrží praktický a aktuální přehled psychologie současně s kritickým hodnocením možností a omezení této vědní oblasti. Znalosti mohou přispět jak k lepšímu sebepoznání, sebekontrolě a seberealizaci, tak k lepšímu chápání našich bližních.

O autorovi:

Prof. Hoskovec dlouhá desetiletí pedagogicky působil na Karlově univerzitě – katedře psychologie, byl vědeckým pracovníkem v Ústavu psychologie – psychologie dopravy. „Vedlejšími“ produkty jeho specializace byla činnost v psychologii hypnózy a dějiny psychologie.

Dalibor Tureček – *Fejton Jana Nerudy*

Edice Literární věda sv. 1. Praha: nakladatelství ARSCI,
ISBN 978-80-86078-78-6, váz., 126 * 206 mm, 200 str., 260 Kč
O knize:

Fejton Jana Nerudy je v knize pojat v širokém kontextu české a rakouské žurnalistiky konce 18. a v 19. století. Úvod je věnován žánrové problematice – fejtonu, další oddíl sleduje ante-cedence fejtonu Nerudova, tedy postupnou

krystalizaci české umělecké publicistiky od Krameria po Havlíčka. Výklad o vyhraňování a proměnách Nerudova fejtonu si všímá i prolínání fejtonních prvků do spisovatelovy beletrie.

Fejton Jana Nerudy otvírá jako první svazek novou edici nazvanou Literární věda. V blízké době vyjde jako sv. 2 drobná monografie Květoslava Chvatíka *Pán příběhů – prozaik Jiří Kratochvíl* a sv. 3 bude obsahovat studie Aleše Hamana *Kontexty a konfrontace*.

O autorovi:

Prof. PhDr. Dalibor Tureček, CSc. působí v Ústavu bohemistiky Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde se specializuje na dějiny české literatury 19. století. Badatelsky se orientuje na česko-německý literární kontext a okrajově i na folkloristiku. Přednáší v Německu, Polsku, na Slovensku a v Rakousku, kde také působil jako hostující profesor na Vídeňské univerzitě. V zahraničních a domácích knihách, sbornících a časopisech otiskl přes sto studií či odborných sdělení. Publikoval knihu o obrozenském dramatu a divadle *Rozporuplná sounáležitost* (2001) a *Hledání literárních dějin* (2005, s V. Papouškem), zaměřené na metodologii literárních dějin.

Neuerscheinungen und Publikationen des NÖ Sprach-Kompetenzzentrums:

http://www.sprachkompetenz.at/fs_lehrmaterialien4.html
Schritt für Schritt durchs Jahr

Methodisches Handbuch für das spielerische Erlernen der tschechischen Sprache im Kindergarten

Herausgeber: NÖ Sprach-Kompetenzzentrum in Kooperation mit dem Kindergartenreferat beim Amt der NÖ Landesregierung

Autorinnen: Alžbeta Barteková, Dagmar Cerná, Petra Chadimová, Lucie Glosová, Alice Schießwaldová, Lenka Večerka, Viera Vloetová

Sprachen: Deutsch/Tschechisch

Erschienen: Oktober 2007

Seitenzahl: 70

ISBN: 978-3-200-00859-5

Bei Interesse können die Bücher kostenlos beim NÖ Sprach-Kompetenzzentrum bestellt werden. Eine Erweiterung dieses Lehrbuchkonzepts für die slowakische Sprache ist für Anfang 2008 geplant. Denn auch die slowakische Sprache hat in vielen Kindergärten in NÖ bereits einen wichtigen Stellenwert eingenommen

Herausgeber: NÖ Sprach-Kompetenzzentrum

Autorinnen: Therese Reinel, Lenka Večerka, Martina Waditschatka-Schneider

Sprachen Deutsch/Tschechisch

Erschienen: November 2007

Seitenzahl: 86

ISBN: 978-3-200-01070-3

Eigens für den Tschechisch-Sprachkurs für die Feuerwehr wurde ein spezifisches Lehrbuch entwickelt, das sich optimal an die Lehrinhalte orientiert. Dieses Lehrbuch wird nun in der Kurspraxis getestet und soll in Zukunft als Vorbild für weitere zielgruppenspezifische Publikationen dienen.

NÖ Sprach-Kompetenzzentrum, A-2232 Deutsch-Wagram, Franz Mairstrasse 47

Tel: +43 2247 / 51 933, Fax: DW 14

Email: office@sprachkompetenz.at

POZVÁNÍ NA KONCERT

Amarilli, mia bella

Italská, francouzská a anglická hudba renesance a raného baroka
s prvky improvizace a jazzu

Účinkují: *Joel Frederiksen (bas, loutna, umělecký vedoucí),
Bernd Oliver Fröhlich (tenor, saxofon), Lucie Špičková (mezzosoprán)*

Sobota 16. 2. 2008, 20:00 Uhr

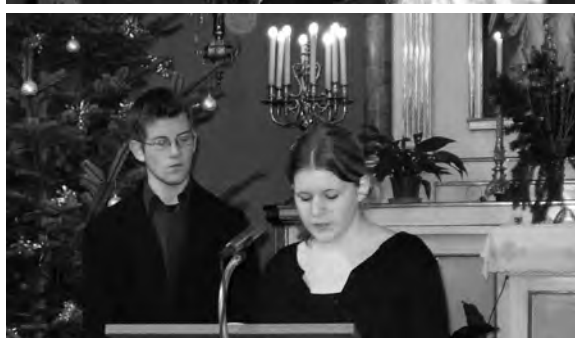
Barnabitsaal, Barnabitingasse 14, 1060 Wien

PODPOŘENO KULTURNÍM ODDĚLENÍM MĚSTA VÍDNĚ / FÖRDERUNG DURCH
DIE KULTURABTEILUNG DER STADT WIEN

Jubilejní rok 2008:

750 let bohoslužeb pro Čechy ve Vídni
100 let českého kostela na Rennwegu, Vídeň 3.
80 let českého hřbitova ve Vídni 11.

Tradiční koledy v českém kostele 25. 12. 2007



Jubiläumsjahr 2008:

750 Jahre Gottesdienste für Tschechen in Wien
100 Jahre Tschechische Kirche am Rennweg, Wien 3.
80 Jahre Tschechischer Friedhof in Wien 11.



Srdečně zveme všechny krajany a krajanské spolky
na Velkou společnou pout' do Mariazell
v sobotu 12. dubna 2008.

Slavnostní mše svatá v 11 hodin.

Bližší informace podá naše pastorační asistentka
paní Pavla Carmignato.



Sommeraktionen – Letní akce pro děti a mládež:

28. 6. – 5. 7. 2008 – ZÁŽITKOVÁ REKREACE

pro děti 8-12 let na Semmeringu

5. 7. – 12. 7. 2008 – JUNIORS CAMPS

pro mládež 12-18 let na Semmeringu

Tschechischsprechende Don Bosco-Familie / Salesiáni Dona Boska ve Vídni a v Linci

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)

Seznam videokazet:

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
Český Krumlov (něm.)
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Nesmrtelná teta

Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok

Pohádky:

Broučci
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
A vy páni muzikanti
Jarmila Šuláková - Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka
Krtečkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The best of Pavel Bobek
Všichni moji blízcí
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skiřiváci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, zavolejte paní E. Zemanovou, tel. 0664 5143329. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien
 záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99
 fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým členům a novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Prosím, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2007 činí včetně poštovného **49,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 x 5,2	6,13
3,2 x 10,5	15,31
6,5 x 5,2	15,31
7,0 x 8,5	26,88
7,0 x 10,5	34,38
5,0 x 17,3	40,00
12,5 x 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, mobil 0043 (0) 669 195 44 077,
tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651, dr. Malá.

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlaste se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wiplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57


TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka dr. Tatjana Langášková
 Tel./Fax: 0043 1 5352360 - 14
www.tschechischeszentrum.at
 E-mail: ccwien@czech.cz
 Po - Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová** 
 Sprachtrainerin für Tschechisch
 +43 1 920 70 48 **tel+fax**
 +43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
 Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
 tel.: 0043 1 533 21 933
 fax: 0043 1 533 21 934
 e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com



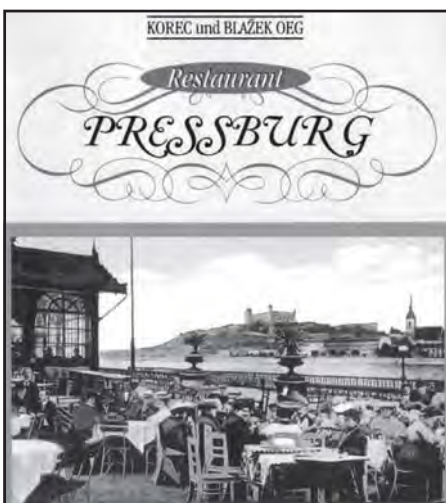
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz



Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmlouvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).



Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo



Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio



RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

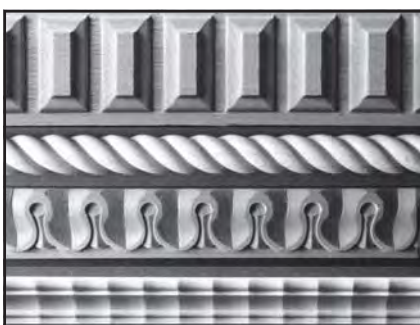


Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
Tel./Fax: 43 / 1 / 53 54 057
E-mail: siwien@gmx.at
www.sivieden.mfa.sk



Dřevěné lišty a mřížky



Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at



**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett. at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vitáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

s' Bowidl

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraiße 60 - Tel (0222) 586 09 67

Theater
moki

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06

e-mail: theater.moki@chello.at

www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara

Brabenec,

Spittelberggasse 7,

1070 Wien,

tel./fax: 526 54 22,

po-pá 13-18 hod.,

so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni

M. Seda,

Westbahnstr. 18, 1070 Wien,

Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR

JUDr. Josef Franc

advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9

tel./fax : 004202 848 18 008,

mobil: 00420602 850 267

e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

SALON MIMI - ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage

Aromamassage, soft-laser

Termín dle dohody:

tel. + fax: 01/98 24 867

Út – pá: 8:30-11:30 + 14:00-18:00

1140 Wien, Kienmayerg. 48

VERKAUFE

Schönes, neu renoviertes Landhaus
in Südmähren (Nähe Kurbad
Luhačovice). Ökologische Bauweise,
Moderne Infrastruktur: Satelliten-
Antenne, Telefon & Internet-
anschlüsse, Gasthermen-
Zentralheizung
und großer Kachelofen
Tel. 0676/945 20 96

Hudební skupina Krokodýl

živá hudba, hrajeme svadby, plesy, zábavy,
společenské akce, Silvestry. Široký repertoár
českých, slovenských, anglických písní.

Těšíme se na setkání s Vámi.

Bližší informace CZ:

tel.: +420603947957 (Gryšová)

e-mail: monikagrysova@seznam.cz

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Budweiser
Budsträu

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9-12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,

Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**
1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail:

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE

raumdekor.florian@aon.at *malersleva pro krajany*

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz



SIMMERINGER TAPETENPALETTE

Tapeten – Teppich – Vorhänge – Karniesen
Farben – Lacke u.v.a.

INKU
Fachberater

Inh. L. u G. Lunghammer
A-1110 Wien, Simm. Hauptstr.189
Tel./Fax: 01/7698200

„Zum Franz“

Böhmisch-Mährisches Spezialitätenrestaurant

Otvírací doba: po – so 8-22, Ne 8-20
Dornbacher Straße 103, A-1170 Wien
Tel. / Fax: 01 / 481 46 28
www.zumfranz.at, office@zumfranz.at



Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.



Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyně

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com



Zur Böhmischen Kuchl



Speciality české a moravské kuchyně:
dršťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00



**KLEINES
WIENER CAFE**

Denis Bezucha

1080 Wien, Kochgasse 18

tel. 01/402 32 07

po – pá 9:00-22:00

sobota a neděle

zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.

Oslavy na objednávku.

Budějovické pivo.

Z Ostravy k severnímu pólu

Jak „Ostravak“ hrabě Wilczek objevil Zemi Františka Josefa

Petr Bezruč uhlobaronům Wilczekovým v básni Ostrava spílal: „...přijde den, zúčtujem spolu!“ Levicový tisk je nenáviděl, za Wilczekovými se táhla krvavá stopa; roku 1894 bylo na Dole Trojice zastřeleno 12 havířů. Wilczekové přesto patřili k nejvýznamnějším podnikatelům monarchie. Milovali umění i „tajemné dálky“, Johann Wilczek byl při objevu Země Františka Josefa.



Z rodokmenu Wilczeků

Heinrich Wilhem von Wilczek (1665–1739)

Potomek starého slezského rodu, jehož rodokmen sahá do poloviny 12. století. Polní podmaršálek, za zásluhy v boji proti Turkům pod Evženem Savojským povýšen do stavu říšských hrabat.

Josef Maria Kaspar Leopold Wilczek (1700–1777)

Za jeho života bylo na panství Wilczekových nalezeno černé uhlí. A ačkoli expertiza kutnohorských šichtmistrů potvrdila vysokou kvalitu uhlí, s těžbou nezačal.

Franz Josef Wilczek (1748–1834)

Zakladatel uhelného impéria ve Slezské Ostravě. Těžba strmě stoupala především po založení Vítkovických železáren.

Stanislaus Wilczek (1792–1847)

Zdvojnásobil těžbu a začal s koksováním uhlí.

Johann Nepomuk Maria Josef Ambrosius Wilczek (1837–1922)

Správu podnikání přenechal svým podřízeným. Podporovatel vědy a umění, účastník první rakouské polární výpravy (1872–1874), která objevila Zemi Františka Josefa. Účastník expedice k ostrovu Jan Mayen, organizátor několika výprav do Afriky. Lovec, člen Antropologické společnosti, člen Císařské akademie věd, iniciátor založení vídeňské zoologické zahrady, ochránce památek.

Johann Nepomuk Maria Josef Gregor (1884–1968)

Vnuk Johanna Nepomuka, v roce 1945 musel svoje ostravské doly přenechat Československu v rámci znárodnění. Jeho potomci vlastní v Rakousku rodový zámek

Kreuzenstein, romantickou historizující stavbu, která připomíná moravský Bouzov a je oblíbeným výletním místem rakouských milovníků památek.

Kdo objevil Zemi Františka Josefa v Severním ledovém oceánu? Předposlední srpnový den roku 1873 našla neznámou ostrovní skupinu první rakouská polární expedice, které velel polárník z českých Teplic a příležitostný malíř Julius Payer. Do polárního týmu patřil i hrabě Johann Nepomuk Maria Josef Ambrosius Wilczek, významný sponzor celé akce, který z výtěžku svých ostravských dolů věnoval výpravě tehdy obrovskou částku sto padesáti tisíc zlatých.

Za uhlí k pólu

„Cestovatel Wilczek byl svým způsobem typickým produktem podnikatelských dynastií. Ve třetí generaci už je podnikání nebaví – také Wilczekovy přestala zajímat těžba uhlí a výroba koksu v Ostravě,“ říká historik Milan Myška. Uhelnou firmu spravovali najatí manažeři a úředníci, Wilczekovi propadli umění a badatelství. Johann vyměnil hornické město za metropolitní Vídeň, sponzoroval tamní muzea a galerie, ochraňoval vídeňské památky a snil o tajuplných dálkách. Roku 1872 se dočkal, když byl díky svému značnému finančnímu příspěvku vybrán do týmu první rakouské polární expedice. Výprava měla najít volnou cestu k severnímu pólu nebo Severním ledovým oceánem kolem Sibíře k východu. Loď Admiral Tegetthoff vyplula z norského Vardo v polovině července 1872, ale záhy narazila na ledové kry. Loď už v srpnu zamrzla při západním pobřeží Nové země a byla v ledovém zajetí hnána různými směry, parník se stal neovladatelným a posádka musela na ledové kře vybudovat provizorní obydlí. Teprve po roce – 30. srpna 1873 – učinila expedice svůj první významný objev, když se dostala před dosud neznámou ostrovní skupinu, kterou nazvala Zemí Františka Josefa. Znovu se zimovalo na ledové kře a až na jaře 1874 výprava vykonala tři výpravy na sáních do souostroví a prozkoumala je až k nejsevernějšímu ostrovu Korunního prince Rudolfa. V květnu 1874 se museli její členové bez lodi vydat na zpáteční cestu, aby udrželi naději na záchranu. Strojník Ota Kříž, rodák z Pačlavic na Moravě, zahynul. Výpravu nakonec před hrozící smrtí v ledovém krunyři zachránila ruská loď. Pražské a vídeňské noviny už přitom celou výpravu dávno pohřbily, i císařský dvůr byl přesvědčen, že expedice zahynula. Návrat se tak stal dvojnásobným triumfem: polárníci přežili vlastní smrt a z monarchie učinili vůbec poprvé zemi, která se vedle Anglie či Španělska také mohla pochlubit zeměpisnými objevy. Císař František Josef I. byl nadšen.

Ostravská nenávist

„Co je to všechno platné, když Ostrava na svého polárníka Wilczeka úplně zapomněla,“ říká Antonín Barcuch, ostravský městský archivář. Slezskoostravský hrad, někdejší majetek Wilczekových, se přitom nedávno dočkal rekonstrukce. Město ale z hradu učinilo pouťovou atrakci s vycpaninami středověkých strašidel. Kdyby přitom Ostrava měla osvětenější radní, mohlo na hradě vzniknout polární muzeum, unikátní expozice věnovaná slavnému ostravskému polárníkovi. „Ostrava se k Wilczekovým nezná, ale platí to i naopak,“ říká archivář Barcuch. Potomci rodu dnes žijí na rakouském romantickém hradě Kreuzenstein a na výzvy ostravského archiváře, aby poskytli archivu kopie

některých rodinných dokumentů, vůbec nereagují. Osten je oboustranný. Wilczekovi se cítí okradeni, neboť Československo jim v roce 1945 znárodnilo vše, co ještě z jejich ostravského bohatství zbývalo: doly, koksovnu i hrad. Ostrava však úporně vzkazuje na Kreuzenstein: „Vraždili jste nám naše havíře, zůstaňte, kde jste!“ A ke vzkazu pomyslně přidává pár veršů z Bezručovy *Ostravy*, která je obžalobou Wilczekových a jejich vykořisťovatelských praktik na dolech ve Slezské Ostravě: „...všichni vy na Slezské, všichni vy, dím,/hlubokých páni vy dolů,/přijde den, z dolů jde plamen a dým,/přijde den, zúčtujem spolu!“

V tratolišti krve

Rod Wilczekových byl přítom se Slezskem srostlý mnohem více než opavská rodina kantora Antonína Vaška, otce Petra Bezruče. Šlechtický rodokmen Wilczekových totiž sahá až do dvanáctého století. O pár století později je renesanční Slezsko, které za úřední řeč preferovalo češtinu, dokonce výhradně jmenovalo jako rod Vlčkových. Patřila jim například panství Vítkov a Klimkovic, avšak královské zbohatnutí mělo přinést až uhlí, které začali od počátku devatenáctého století těžit ve Slezské Ostravě. Pragmatičtí historikové dnes rodinu považují za „rytíře průmyslové revoluce“, kteří vybudovali ultramoderní těžební firmu. Jiní ale Wilczekovy hodnotí chladně, předloni například v Ostravě vyšla kniha historika Karla Jiříka, která emotivně líčí jejich kořistnické praktiky a tragédii na Dole Trojice ve Slezské Ostravě. Událost se odehrála 9. května 1894, za komunismu bylo její připomínání novým ostravským státním

svátkem. Shrnuto v kostce, stávka se toho dne organizátorům vymkla z rukou a rozlícený havířský dav se vydal pro stávkokaze na Důl Trojice. Četníci však havíře nechtěli na šachtu vpustit, horníci prorazili bránu a četnické družstvo vypálilo několik salv. Na nádvoří zůstalo dvanáct mrtvých, dobový regionální tisk událost neúprosně kritizoval: „*Pohled na poraněné byl srdcervoucí. Jednomu prostřelena hlava, jinému prsa, onomu břicho. Ti, již se nacházeli vzadu, mají rány na nohách a musí býti snad u několika nohy amputovány. Na cestě byla až do večera tratoliště krve jako na porážce. Muži i ženy plakali jako děti. V celé Ostravě odsuzuje se tento čin četnictva.*“ Wilczekovi se přitom o tragédii v Ostravě dověděli až s notným zpožděním. S nadsázkou řečeno, studovali ve Vídni polární mapy a dumali nad rozpočtem vídeňské Antropologické společnosti. Dva dny po tragédii však hrabě Wilczek Ostravu navštívil a podle dobového tisku zašel i za zraněnými havíři do nemocnice: „*Pan hrabě se zastavil u lože všech raněných a mluvil s nimi co nejbližší.*“

Dnešní Ostrava stopy po uhlobaronech ze starého slezského rodu Vlčkových takřka vymazala. Uhlí je vytěženo, koks z koksovny Trojice je dávno propálený ve vysokých pecích. Z Dolů Trojice, Jan Maria a Michálka jsou poloruiny či skladiště. V křovinách mezi haldami mizí secesní cihlová architektura průmyslového slohu. Památkáři některé ze staveb Wilczekových šachet sice vyhlásili za kulturní památky, ale nikdo nemá peníze na jejich údržbu. Možná teprve nyní „přišel den“, kdy Ostrava definitivně zúčtovala s Wilczekovými.

LOŇSKÁ KULATÁ VÝROČÍ

Redakční poznámka: Pro nedostatek místa nebylo v minulém roce dokončení historického ohlédnutí zakončené sedmičkou. Data jsme rozšířili o prvé tři měsíce zakončená osmičkou.

1897

14. 9. Papež Lev XIII. prohlásil za blahoslaveného **Hroznatu**, zakladatele premonstrátského kláštera v Teplé, mučedníka pro spravedlnost.

2. 10. V Národním divadle v Praze se uskutečnila premiéra pohádkové hry **Princezna Pampeliška** od Jaroslava Kvapila.

9. 11. V Plzni se narodil **Ladislav Sutnar** († 17. 11. 1976 v New Yorku). Patří k největším zakladatelským osobnostem českého moderního designu, zejména v oblasti spotřebního zboží, výtvarnictví a typografie. Byl velice mnohostranný a díky svým manažerským, organizačním a publicistickým schopnostem se stal vlivným představitelem moderního životního stylu. Byl také vynikajícím pedagogem, zapojil se též do loutkového divadla, v r. 1924 se stal uměleckým ředitelem výtvarné scény DRÁK. Považoval funkcionalistickou architekturu za dosažení nové kvality života. V r. 1929 se stal uměleckým ředitelem Krásné jizby. Byl aktivním členem Svazu československého díla, redigoval svazové časopisy, např. *Výtvarné snahy* a *Žijeme*, udržoval mezinárodní styky. V r. 1939 byl pověřen realizací československé expozice na Světovém veletrhu v New Yorku a po nacistické invazi se rozhodl nevrátit. Pro české

exilové úřady a instituce v USA upravoval protinacistické publikace, letáky, výstavy, po válce graficky řešil exilové periodikum *Svědectví* a tiskoviny Svobodné Evropy. Sutnar patřil do první desítky průkopníků moderního amerického grafického designu. Vynikl v oblasti později nazvané informační design. Zabýval se i estetikou obalového materiálu. Od padesátých let se věnoval ekologickým tématům, spolupracoval s časopisy. V posledních dvou desetiletích svého života se Sutnar soustředil na malbu.



Porcelánový servis, 1930, sériová výroba (dobová fotografie Josefa Sudka), Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

2. 12. V důsledku nacionálních bouří podníčených pádem Badenih vlády byl vyhlášen nad Prahou a okolím výjimečný stav.

17. 12. V Praze zemřela spisovatelka **Sofie Podlipská** (* 15. 5. 1833), sestra Karoliny Světlé. Zasloužila se také o vybudování českého ženského školství.

1907

15. 9. **Viktor Ponrepo** (vl. jm. Dismas Šlambor) otevřel u Modré štiky v Karlově ulici v Praze Divadlo živých fotografií, první stálé kino v Čechách.

21. 10. V Turnově zemřel rytec **Karel Zap**, majitel ryteckého závodu v Praze, prof. brusířské školy v Trutnově a autor knihy *Heraldika*.

1. 12. Slavnostní otevření budovy Národního a divadelního domu v Prostějově, postaveného podle projektu J. Kottěry.

1917

16. 9. Po dubnové vídeňské remíze 2 : 2 fotbalový tým Čech zdolal v Praze Dolní Rakousko 3 : 1. Byl to poslední zápas zemské reprezentace před vznikem samostatného státu.

28. 9. Vedení Československé sociální demokratické strany dělnické převzalo nacionálně radikální křídlo, které změnilo politiku strany ve prospěch samostatného čs. státu.

9. 10. Rozhodnutím ruského vrchního velení byl zřízen **Československý armádní sbor v Rusku**. Koncem r. 1917 vykazoval již 38 500 českých a slovenských dobrovolníků.

15. 10. Do Prahy se vrátil z vídeňského vězení vůdce mladočeské strany **Karel Kramář**, před rokem odsouzený za velezradu k trestu smrti, jemuž však v červenci 1917 byla udělena milost. Před nádražím ho oslavovalo více než 25 tisíc Pražanů.

16. 12. Francouzský prezident podepsal dekret o zřízení samostatné čs. armády.

1927

14. 9. V Praze, Vídni a Bělehradě byl třemi zápasy zahájen první ročník fotbalového Středoevropského poháru. Na Letné porazila Sparta vídeňskou Admiru.

15. 10. V Brně se narodil výtvarný umělec **Aleš Grim** († 11. 2. 1994 v Praze). Studia na Škole uměleckých řemesel v Brně a na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Člen skupiny Etapa.



Aleš Grim, model plastiky pro fontánu, 1966–67, bronz

17. 12. Byl připraven modus vivendi mezi ČSR a Vatikánem, byli jmenováni noví biskupové a určeny hranice diecézí.

1937

14. 9. Ve věku 87 let zemřel na zámku v Lánech první prezident ČSR **T. G. Masaryk**.

1. 10. Vláda vzala na vědomí novou ústavu Jednoty bratrské, již se zaváděly jednotné stanovy pro všechny náboženské obce této církve.

8. 10. Účinnosti nabyl zákon o autonomii Podkarpatské Rusi.

17. 10. V Teplicích došlo ke konfliktu zástupce předsedy SdP, poslance Karla Hermanna Franka, s policisty a úředníky. Vedení SdP uvažovalo o možnosti využití tohoto incidentu jako záminky k zásahu Německa proti ČSR. Po shromáždění funkcionářů Sudetoněmecké strany v budově teplického divadla uspořádala skupina henleinovských poslanců v čele s K. H. Frankem na náměstí protivládní demonstraci. Přestože Frank incident zjevně vyprovokoval, Henlein obvinil českou policii z brutálního zásahu proti své straně. Po incidentu rozpoutalo Německo protičeskoslovenskou propagandistickou kampaň, která se podobala přípravě na válku. Sudetoněmecká strana tím dovršila svou proměnu v „pátou kolonu“ – nástroj Hitlerovy politiky vůči Československu.

17. 10. Velkou pardubickou vyhrála poprvé žena – **Laty Brandisová**.

5. 11. Hitler na poradě s nejvyššími říšskými vojenskými a politickými představiteli dal na vědomí, že první útočný úder Německa povede proti ČSR a Rakousku.

5. 11. Premiérou hry Jiřího Voskovce a Jana Wericha **Těžká Barbora** vyvrcholila dosavadní práce této jedinečné autorské a herecké dvojice, jež začala v roce 1927 hrou *West Pocket Revue*.

19. 11. Henlein poslal Hitlerovi dopis, v němž napsal, že „touží“ po vtělení českých zemí do německé říše.

1947

10. 9. Třem ministrům vlády byla poštou zaslána krabička s náloží tritolu. Stopy původců atentátu vedly ke krajskému sekretariátu KSČ v Olomouci.

14. 9. Ministerstvo vnitra vydalo první zprávu o odhalení „protistátní skupiny“ na Slovensku. Do vazby se dostalo 380 osob, mezi nimi i osobní tajemníci téměř všech vedoucích činitelů Demokratické strany a také dva generální tajemníci. Vykonstruovaný policejní případ měl zdiskreditovat a odstranit vedoucí postavení Demokratické strany na Slovensku ve prospěch slovenských komunistů.

14.–16. 11. V Brně se konal XXI. sjezd Československé sociální demokracie. Došlo na něm k porážce prokomunistického Fierlingerova křídla. Novým předsedou se stal Bohumil Laušman. Bylo schváleno sloučení slovenské sociální demokracie s českou sociální demokracií v jednu stranu.

27.–28. 11. V Praze se konalo zasedání ústředního výboru KSČ, jež obvinilo nekomunistické strany, že dávají ve svých řadách prostor silám snažícím se o kontrarevoluční zvrát poválečného vývoje.

10. 12. Politické byro ÚV KSČ rozhodlo o provádění třídně politické prověrky s cílem odstranit z řídicího a mocenského aparátu i z vědeckých institucí „politicky a třídně“ nespolehlivé zaměstnance (i ty, kteří byli vyloučeni z KSČ nebo měli příbuzné v zahraničí).

1957

25. 9. V Řeži u Prahy byl uveden do provozu **první čs. jaderný reaktor**.

2. 10. Do Antarktidy odjel polární badatel **Antonín Mrkos**.

10. 5. V Havlíčkově Brodě zemřel sochař **Josef Wagner** (* 2. 3. 1901 v Jaroměři). Studie na Odborné sochařsko-kamenické škole v Hořicích a na Akademii výtvarných umění v Praze. Člen SVU Mánes.



Josef Wagner, *Torzo na oblázku*, 1932–33, pískovec

13. 11. Zemřel **Antonín Zápotocký**. Byl jedním ze zakladatelů marxistické levice v Čs. sociální demokracii. Od r. 1921 členem KSČ a až do své smrti jedním z jejích vrcholných funkcionářů, od 21. 3. 1953 prezidentem republiky. Zápotocký se podílel na únorovém převratu v r. 1948 a v následujících letech nesl jako jeden z nejvyšších politických a státních představitelů spoluodpovědnost za praktiky komunistického režimu v ČSR. Svým neformálním vystupováním a jednáním si vysloužil označení „lidový prezident“ a skutečnosti neodpovídající pověst „dělnického prezidenta“.

19. 11. Generální tajemník ÚV KSČ **Antonín Novotný** byl zvolen prezidentem republiky, patřil k předním zastáncům dogmaticko-byrokratické formy vlády. Stal se výstižným symbolem nadcházející etapy, kdy jeho neosobnost dokonale splývala s fungováním stranického aparátu. Známý byl i jeho negativní vztah k inteligenci a averze k slovenským národnostním požadavkům.

Byl natočen zatím nejucelenější epicky koncipovaný dvoudílný film *Dobryj voják Švejk*, režisér Karel Steklý, v hl. roli Rudolf Hrušínský.

1967

3. 1. V Praze zemřel jeden z protagonistů moderní české architektury **Jaroslav Fragner** (* 25. 12. 1898 Praha). Studoval architekturu na České technice u Antonína Engela (1917–1922). Nesouhlas s Engelovým pojetím architektury jej stimulovalo k hledání svého směru. Řešení našel v příklonu ke kubismu a expresionismu, později purismu, funkcionalismu a klasicismu. Členství v uměleckém spolku Devětsil. Po roce 1945 se Fragner obrátil k památkové péči, tak se mohl vyhnout projektování v duchu socialistického realismu. Např. na druhém nádvoří Pražského hradu, v areálu Karolina, v dostavbě Betlémské kaple Fragner uplatnil celou řadu originálních, moderně citěných prvků, které vedou dialog s objevenými gotickými, renesančními i barokními fragmenty starších stavebních etap. Těmito rekonstrukcemi Fragner vstoupil nejen do dějin moderní

české architektury, ale i památkové péče.

23. 9. V Ostravě byl dokončen nejvyšší obytný dům v ČSSR vysoký 65 m.

30.–31. 10. Konalo se zasedání ÚV KSČ, na němž došlo k prudkému sporu kolem A. Novotného. Ke konfliktu došlo mezi prvním tajemníkem KSS Alexandrem Dubčekem a prvním tajemníkem KSČ Antonínem Novotným. Dubček se kriticky postavil proti Novotného snaze skončit s liberalizací režimu a navrhl další kroky směrem k hospodářskému a politickému uvolnění včetně zvýšení slovenských pravomocí.

19.–21. 12. V Praze se konalo další zasedání ÚV KSČ, formálně věnované čs. ekonomice. Ve skutečnosti probíhalo ve znamení tvrdého zápasu o další linii strany. Po dlouhých jednáních byl do nejvyšší stranické funkce navržen Slovák Alexander Dubček. Rozhodnutí však tento rok ještě nepadlo.

1977

26. 9. V Praze byl zahájen XXVIII. kongres Mezinárodní astronautické federace.

17. 10. U Městského soudu v Praze se konalo přelíčení proti O. Ornestovi, J. Ledererovi, F. Pavlíčkovi a V. Havlovi. První dva byli za „podvracení republiky“ odsouzeni k nepodmíněným trestům na 3,5 a 3 roky, Pavlíček a Havel vyvázli s podmíněnými tresty.

12. 10. Zemřel malíř **Jan Zrzavý**. Platí za jednoho z největších představitelů imaginativní malby.

1987

Tenista **Ivan Lendl** dovršil hattrick ve dvou prestižních mezinárodních mistrovstvích. Po Francii vyhrál potřetí i mistrovství USA.

21. 11. Federální vláda projednala komplexní dokument pro přestavbu hospodářského mechanismu.

23. 11. Do provozu byla předána rekonstruovaná část Královské cesty.

29. 11. **Kardinál Tomášek** vyzval v pastýřském listu k realizaci desetiletí duchovní obnovy.

3. 12. Federální vláda schválila návrh zákona o sociálním zabezpečení s cílem zvýšit diferencovaně vyplácené důchody a zároveň posílit hledisko zásluhovosti při vyměřování důchodů.

17. 12. Na 7. zasedání ÚV KSČ odstoupil z funkce generálního tajemníka KSČ Gustáv Husák. Na jeho místo byl zvolen nevýrazný **Milouš Jakeš**. Jakeš byl z titulu funkce ekonomického tajemníka ÚV KSČ i přímo zodpovědný za stagnující hospodářskou politiku 80. let. Chyběla mu elementární úroveň vystupování na veřejnosti, nedostatek osobního charismatu.

prosinec Byla zahájena petiční akce za náboženskou svobodu v Československu, iniciovaná Augustinem Navrátillem. Navrátil byl v říjnu 1988 protiprávně dopraven do psychiatrické léčebny. Petici podepsalo na 600 000 věřících.

1997

3.–6. 9. V Praze se konala mezinárodní konference **Fórum 2000**, svolaná V. Havlem a nositelem Nobelovy ceny Eliem Wieselem, jíž se zúčastnila řada předních světových osobností.

3. 10. Senát vrchního soudu v Praze zastavil trestní stíhání **Milouše Jakeše** a **Jozefa Lenárta** za podíl na událostech r. 1968.

8. 10. Kvůli značnému nárůstu žádostí o status uprchlíka z ČR a přílivu českých Romů obnovila Kanada vízovou povinnost pro české občany.

23. 10. Ministr zahraničních věcí a místopředseda vlády i ODS Josef Zienieniec oznámil, že odstupuje.

8. 11. V Praze na Staroměstském náměstí demonstrovalo 70 000 odborářů proti hospodářské politice vlády.

17. 11. Po téměř šesti letech byla znovu otevřena populární pražská **kavárna Slávie**.

24. 11. **Jana Novotná** vyhrála v New Yorku tenisový turnaj mistryň.

25. 11. Přiznání podnikatele Milana Šrejbra, že zaslal na konto ODS 7,5 milionu Kč, mělo ukončit dohady kolem tohoto daru. Ve skutečnosti odstartovalo aféru, jež vedla až k pádu vlády V. Klause.

26. 11. Česká republika ustavila svou misi při NATO v Bruselu.

30. 11. Premiér Václav Klaus podal demisi z funkce předsedy vlády, a tím i demisi celého kabinetu.

14. 12. Na mimořádném kongresu ODS byl opět zvolen předsedou Václav Klaus.

16. 12. Ministři zahraničí 16 členských zemí **NATO** podepsali v Bruselu **protokoly o přistoupení ČR, Maďarska a Polska k alianci**.

30. 12. Josef Tošovský (dosavadní guvernér České národní banky) představil po sérii jednání svou novou vládu.

2007

21. 12. 20:00 Rozšíření schengenského prostoru o Česko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Polsko, Lotyšsko, Litvu, Estonsko a Maltu. Jde o předposlední krok v nastolení celoevropské rovnoprávnosti.



Na rakousko-slovenských hranicích společně rozřezávají hraniční závory slovenský premiér Robert Fico a jeho rakouský protějšek kancléř Alfred Gusenbauer.

LETOŠNÍ KULATÁ HISTORICKÁ VÝROČÍ

938

asi **4. 3.** Václavovy ostatky byly přeneseny z Boleslavi do pražského chrámu sv. Víta. Kniže Václav se narodil jako prvorozený syn nejspíše roku 907 knězi Vratislavovi a jeho choti Drahomíře.

1078 nebo 1079

Vratislav vznesl v Římě žádost o povolení bohoslužby dle slovanského ritu, zejména v zájmu obecné srozumitelnosti textů.

1158

11. 1. Na říšském sněmu v Řezně propůjčil Friedrich Barbarossa Vladislavu II. královskou korunu.

1337/38

Císař Karel IV. v doprovodu syna Václava IV. navštívil v provincii v Paříži svého synovce, francouzského krále Karla V. Jednalo se hlavně o krizi papežství a také o rozdělení dědictví po rodu Anjou v Uhrách a Polsku.

1348

8. 3. V sérii zakladatelských aktů rozšířil Karel IV. hlavní město založením **Nového Města pražského**. Jednalo se vlastně o největší městské založení 14. století v českých zemích, které Staré Město pražské obepnulo širokým oblokem a zcela ho odřízlo od volné krajiny; tím se více než zdvojnásobila zastavěná plocha metropole.

26. 3. Král osobně položil základní kámen. Na svou dobu se jednalo o velkorysý urbanistické řešení, kdy ulice byly budovány podle předem naplánovaného šachovnicového půdorysu, s třemi rozsáhlými náměstími (Senovážným, Koňským a Dobyčtím trhem), z nichž poslední, dnešní

Karlovo náměstí, je plochou 80 550 m² dodnes největším v Evropě, se širokými ulicemi, dominantami četných kostelů a klášterů. Důležitý byl i nacionální aspekt; zatímco Staré Město zůstávalo i nadále pod kontrolou bohatého, z větší části německého patriciátu, měl v Novém Městě mnohem větší podíl český živel, což se projevovalo od začátku i na jeho radnici.

1368

15. 2. Narodil se druhý přeživší syn Karla IV. Zikmund, jenž se pak postupně stal markrabětem braniborským, uherským a českým králem, králem římským a posléze i císařem a který nejvíce zdědil otcovy vladařské sklony.

1408

Téměř po celé 14. století mělo na Starém Městě pražském početní, ekonomickou i politickou převahu německy mluvící měšťanstvo. Po založení Nového Města pražského, kde od počátku dominovali etničtí Češi, se situace pozvolna změnila. Příliv z říšských německy mluvících oblastí do pražského souměstí fakticky ustal po velké morové epidemii, příchod Čechů z venkova však pokračoval. Na přelomu 14. a 15. století již mezi majiteli staroměstských domů tvořili Češi většinu. Proměna staroměstské rady v lednu 1408 výrazně posílila pozice českých reformních kruhů.

1458

2. 3. Na pražské Staroměstské radnici byl zvolen českým králem dosavadní zemský správce **Jiří z Poděbrad** i se souhlasem českých katolických šlechticů. Až na výjimky se volebního jednání nezúčastnili zástupci z Moravy a vedlejších zemí Koruny české, kde si Jiří musel postupně vynutit uznání. Poprvé v české historii zasedl na trůn muž, který

nepocházel z tradiční panovnické dynastie. „Husitský král“ či „král dvojího lidu“, jak bývá Jiří Poděbradský (1420–22. 3. 1471) často nazýván, pocházel z české větve rozvětveného rodu pánů z Kunštátu. Jeho přímí předci a příbuzní byli vyhraněně prohusitsky smýšlející šlechtici. Jiřího děd Boček pečtil protestní list české šlechty proti Husovu upálení, strýc Hynek zachránil Žižku před porážkou, když mu počátkem června 1424 pomohl uniknout z obleženého Kostelce nad Labem, a otec Viktorín náležel k úzkému kruhu lidí, do jehož rukou prý umírající Žižka vložil své poslední pořízení. Otec Viktorín zemřel, když bylo Jiřímu necelých šest let, a tak chlapce vychovával strýc Boček a po jeho skonu vzdálený příbuzný Heral z moravské větve rodu. Spolu s ním se čtrnáctiletý Jiří zúčastnil bitvy u Lipan, kde bojoval na straně vítězů. V letech 1434–1435 se Jiří ujal rozsáhlého dědictví po otci a strýci. Nejen pozemkový majetek, ale i rodové tradice a diplomatické schopnosti jej předurčovaly k politickému působení. Jako panovník usiloval být spravedlivým králem kališníků i katolíků, což v jeho pojetí především znamenalo dodržovat kompakτάta. Dával přednost jednání před vojenskou silou, bojům se však v případě nezbytí nevyhýbal.

1468

31. 3. Uherský král Matyáš vyhlásil nepřítelství Viktorinovi z Poděbrad, a tím fakticky i jeho otci Jiřímu. Ač Matyáš motivoval svůj postup věrností katolické víře, skutečnou příčinou války proti Poděbradovi byla snaha mocensky ovládnout středoevropský prostor. Matyáš získal brzy pod kontrolu značnou část Moravy a podporovaly ho též vedlejší země Koruny české.

1478

15.–28. 3. V Brně probíhalo jednání o uzavření míru mezi zástupci krále Vladislava a Matyáše Korvína.

1488

Pražská města uzavřela smlouvu s Norimberkem o celních výhodách a vzájemné ochraně obchodníků. Na Novém Městě pražském propukl spor mezi sladovníky a měšťany, kdo má nárok vařit pivo. Král Vlastislav rozhodl, že pivo smí vařit každý měšťan, který má k dispozici potřebné náčiní.

1498

13. 3. Zemský soud odsoudil k trestu smrti rytíře **Dalibora z Kozojed**. Jeho zločin souvisel se vzpourou poddaných, která vypukla na panství Adama Ploskovského z Drahonice na Litoměřicku. Vzbouřenci oblehli Adama na jeho tvrzi v Ploskovicích a vynutili si na něm násilím listinu, kterou je propustil z poddanství a zřekl se statků. Pak dobrovolně slíbili poslušnost Adamovu sousedu Daliborovi, který se jich i s neprávem zabaveným majetkem ujal. Dalibor byl při výslechu mučen pomocí skřipce, kterému se říkalo „housle“. Z toho údajně vzniklo úsloví „Nouze naučila Dalibora housle“, které dalo základ ke známé pozdější romantické legendě (viz např. opera B. Smetany). Byl prvním vězňem v žalářní věži Pražského hradu po její renovaci, a proto se věž začala nazývat Daliborkou (ve svých zdech hostila o dvě stě let později mj. F. A. Šporka a jako vězení sloužila do roku 1781).

1538

29. 3. Vyhořelo (kromě pěti domů) celé město Pardubice.

1548

20. 1. V Praze byl zřízen apelační soud jakož nejvyšší odvolávací soudní instance. Král Ferdinand Habsburský tak získal kontrolu nad městským soudnictvím.

1558

8. 3. Sbor kurfiřtů zvolil novým římským císařem Ferdinanda I. Habsburského, krále českého, uherského a římského.

1608

10. 1. Dědicové Daniela Adama z Veleslavína vydali cestopis Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic **Putování aneb Cesta z Království českého do města Benátek a dále šťastně vykonaná**.

18. 2. Císařský levoboček don Julius Caesar d'Austria zavraždil na zámku v Českém Krumlově Markétu Pichlerovou.

1628

únor První z emigrovavších Českých bratří vytvořili v polském Lešně významné exilové středisko.

9. 3. Platnost rekatolizačního mandátu Ferdinanda II. Habsburského byla rozšířena i na Moravu.

14. 3. Císařský patent zakazoval všem obyvatelům Českého království konspirovat se vzbouřenými sedláky na Hradecku. Tato vlna povstání vznikla na základě násilné rekatolizace a utuzování poddanství. Na rozkaz velícího důstojníka v Čechách, jímž byl v té době Albrecht z Valdštejna, bylo povstání tvrdě potlačeno.

1668

Mistr barokní malby **Petr Brandl** se narodil v Praze roku 1668. Absolvoval malostranské jezuitské gymnázium a vstoupil do učení ke dvornímu malíři Kristiánu Schroederovi. Prestože se oženil s dcerou staroměstského malíře a měl s ní tři děti, až do smrti (24. 9. 1735 v Kutné Hoře v krčmě U černého koníčka) vedl nespoutaný a bouřlivý bohémský život, ovšem zároveň život velmi pracovitý. Malířsky navázal na dílo Škrétova a Halbaxova, jeho práce se dlouho vyznačovala stylovou různorodostí, než se vypracoval k vlastnímu nezaměnitelnému malířskému rukopisu. Pracoval ve službách hrabat Michnů, pro Lažanské v Manětíně. Vedle oltářních obrazů byl Brandl vyhledávaným portrétistou české šlechty (hrabě Špork), znamenité jsou i jeho autoportréty. **Nejuznávanější a nejvýznamnější malíř českého baroka**.

1678

24. 2. Ve Vídni se narodil barokní kavalír **Jan Adam z Questenberka** (10. 5. 1752 Jaroměřice nad Rokýtnou). Tento mecenáš moravského baroka pocházel z kupeckého nobilitovaného rodu, který přišel z Kolína nad Rýnem do Prahy hledat službu na dvoře císaře Rudolfa II. Podařilo se jim udělat kariéru světskou i církevní. V roce 1613 získali šlechtický predikát a plně využili pobělohorských konfiskací. Poslední potomek rodu Jan Adam zdědil ohromný majetek v Rakousku, v západních Čechách a na jihozápadní Moravě. K tomu náležel palác ve Vídni, výstavný dům ve Znojmě a řada menších statků. Jan Adam studoval práva na pražské univerzitě, byl povýšen do hraběcího stavu. Byl zcela zaujat uměním, architekturou a hudbou. Získané poznatky pak uplatňoval při velkolepé přestavbě svého sídla v Jaroměřicích. Stále více se zadlužoval, tím spíše, že

měl pochopení pro poddané. Byl nucen stavební plány výrazně redukovat, ale i přesto zanechal po sobě impozantní dílo. Jaroměřice nad Rokytnou představovaly ve své době významné kulturní centrum, kde pobývala řada skutečných osobností, mj. skladatel František Václav Míča (1694–1744), autor první opery na české libreto (*O původu Jaroměřic*). „Jan Adam byl patrně poslední feudál ve vlastním slova smyslu, který pěstoval kulturu vyspělého baroka spolu se zvláštní ušlechtilostí,“ hodnotí historik 20. století.

1718

7. 1. Bylo publikováno oznámení o vzniku inženýrské školy (ingenieur-collegia) v Praze. První technické učiliště v Praze vzniklo z iniciativy vojenského geometra, slezského rodáka Kristiána Josefa Willenberga.

27. 2. Na hradě Valdštejně zemřel varhaník, skladatel a básník Václav Karel Holan Rovenský (nar. 1644). Jeho hlavním dílem je kancionál *Kaple královská zpěvní a muzikální*.

Jan Brokof (1652–1718)

Otec Ferdinanda Maxmiliána Brokofa přišel ze Spiše a vyučil se asi teprve v Čechách. V Praze se prosadil jako autor modelu sochy sv. Jana Nepomuckého pro Karlův most. Brokof ovšem vyšel z modelu ve Vídni činného sochaře Matyáše Rauchmuellera. Tato socha zároveň zahájila sochařskou výzdobu Karlova mostu. Jan založil v Praze dílnu, z níž vyšli oba jeho synové. Již starší z nich, **Michal Jan Josef** (1684–1721), předčil otce kamenickou zdatností, postupně ale uvolnil vůdčí místo svému mladšímu bratru Ferdinandovi. **Ferdinand Maxmilián** se narodil roku 1688 v západočeském Červeném Hrádku. Po vyučení asi pobýval několik let ve Vídni a když se rodina usadila v Praze, zůstal tomuto městu věrný až do své smrti roku 1731. Brokof vytvořil několik vynikajících sousoší pro Karlův most, mistrovskou ukázkou spolupráce architekta a sochaře je pak průčelí Morzinského paláce v Nerudově ulici aj.

1728

Byl vydán císařský edikt na podporu manufaktur a továren. Jednalo se o opatření v intencích merkantilistické národohospodářské teorie, které se snažilo prostřednictvím vysokých dovozních cel chránit domácí výrobce před konkurencí ze zahraničí.

1738

27. 1. Byl vydán třetí robotní patent. První podnět vyšel od císaře, který vyzval českou dvorskou kancelář o vypracování návrhu zákona proti dalšímu útlaku poddaného lidu. Je zřejmé, že tento robotní patent nemohl reálně odstranit přetěžování poddaných, byl však výrazem zesíleného státního zájmu o tuto problematiku a jakýmsi předznamenáním budoucích tereziánských a josefinských opatření.

15. 2. V Praze zemřel barokní sochař a řezbář **Matyáš Bernard Braun**. Tento nejvýznamnější sochař baroka v Čechách byl původem Tyrolan a narodil se 24. února 1864 v Sautensu, na panství cisterciáckého kláštera Stams u Innsbrucku. Po tovaryšské cestě do Itálie přišel asi v roce 1710 do Čech, kde vytvořil své první dílo, sousoší sv. Luitgardy na Karlově mostě. V Praze se usadil na Novém Městě, založil dílnu. V roce 1712 mu zadal hrabě Špork bohatou a složitou sochařskou výzdobu svého nově budovaného sídla Kuksu u Dvora Králové. Zde dílna v několika etapách vytvořila celé soubory i jednotlivé sochy. Např. mezi lety

1722–1732 postupně vznikala soubor soch a reliéfů v tzv. Novém lese u Kuksu, který je podle reliéfů tesaných přímo do skal znám pod jménem Betlém. Jeho práci najdeme nejen zde, ale také v Teplicích, na Starém Městě pražském, v Citolibech či v interiéru Černínského paláce v Praze. V posledních letech života M. B. Braun trpěl plicní chorobou a umělecké iniciativy v dílně se pak ujímá jeho synovec Antonín Braun. Smrti Antonína v roce 1742 se uzavřela činnost neplodnější sochařské dílny českého baroka.

30. 3. V Lysé nad Labem zemřel hrabě **František Antonín Špork** (9. 3. 1662). Šporkové, původem Němci, přišli do Českého království za třicetileté války, základem jejich bohatství a titulů bylo vojenské řemeslo. František Antonín Špork studoval u jezuitů v Kutné Hoře a na Karlo-Ferdinandově univerzitě v pražském Klementinu. Podnikl cestu po Evropě a dvůr Ludvíka XVI. zanechal u něho mocný dojem a mnohé jeho pozdější činy mají svůj původ právě v těchto zážitcích. Jeho největší životní projev byly lázně Kuks, zřídil nadaci pro válečné vysloužilce, i jeho kulturní aktivity byly neobyčejně bohaté. Vydal na 150 knih náboženského a filozofického obsahu, často překladů z francouzštiny. Pracovali pro něho mistři barokního umění jako Petr Brandl a Matyáš Bernard Braun, měl vlastní rytec-kou dílnu. Po mnoho let vydržoval stálou operní scénu jak v Kuksu, tak i v pražském paláci. Hrabě Špork vedl mnoho soudních sporů, které většinou prohrával. Vyvrcholením bylo obsazení Kuksu vojenským oddílem a zabavení všech knih. 7. 2. 1730 byl Špork obžalován z kacířství a jeho šíření, návrh trestu obsahoval ztrátu inkolátů, statků, pokutu, spálení knih a doživotní vězení. Nakonec byl pouze odsouzen k vysoké peněžní pokutě a zaplacení soudních výloh. Postupem času nastalo i uklidnění i ve vztahu s jezuitskými sousedy.

V Praze bylo otevřeno **divadlo v Kotcích**, označované na divadelních cedulích také jako Operní divadlo nebo Královské národní divadlo, bylo zřízeno v rozlehlém sále středověkého obchodního domu pražským magistrátem na rohu dnešních ulic Na Můstku a Rytířské. Divadlo bylo dobře vybaveno barokní scénou hlubokou 18 m (dekorace zhotovil V. Rainer), rozsáhlým hledištěm s dvojím pořadím loží a s galerií a orchestríštěm. Naposled se v divadle hrálo v sezoně 1782–1783, kdy se začalo hrát v novém Nosticovém divadle, jež bylo zbudováno v těsném sousedství Kotců (tzv. Stará rychta čili Kotce – velká kamenná tržní hala).

1768

Městský fyzik (hygienik) I. Radnický provedl v jednom z pražských sirotčinců první očkování proti pravým neštovicím.

1808

4. 2. V Kutné Hoře se narodil dramatik, prozaik, kritik, představitel proudu českého sentimentálního romantismu, dramaturg a herec **Josef Kajetán Tyl**. Studoval na akademické gymnázium v Praze, roku 1826 přešel do gymnázia v Hradci Králové, kde bydlel u V. K. Klicpery. Poté krátce studoval filozofii v Praze, roku 1829 odešel putovat s kočovnými divadelními společnostmi po Čechách i zahraničí. Od roku 1831 žil v Praze, kde se záhy stal osobností literární i společenskou. Redigoval *Květy*, poté *Pražský posel*, *Sedlské noviny*, řídil revui *Vlastimil*. Byl dramaturgem českých her ve Stavovském divadle. V revolučním období byl veřejně činný, byl zvolen za poslance říšského sněmu. Po poráž-

ce revoluce jako politicky nespolehlivý nedostal divadelní koncesi, a tak až do své smrti provozoval kočovné divadlo. Nejvýznamnější část Tylovy tvorby zaujímají dramata, která měla od počátku výchovný charakter. Jeho původní hra *Fidlovačka aneb Žádný hněv a rvačka* (1834) je památná tím, že v ní poprvé zazněla Škroupova píseň na Tylova slova *Kde domov můj*, která se stala národní hymnou. V ND a na jiných českých scénách se pravidelně objevuje nastudování Tylových her jako např. *Paličova dcera* (1847), *Lesní panna* (1850), *Krvavé křtiny čili Drahomíra a její synové* (1849). Tyl je také autorem prvního českého románu *Poslední Čech* (1844).

1818

Ve Vídni byl popraven lupič Johann Georg Grasel (nar. 1790 u Moravských Budějovic). Grasel dezertoval z armády a spolu se svou bandou loupil v Dolních Rakousích. O jeho životě vznikaly legendy i kramářské písně. Současně se jeho jméno stalo synonymem zlého člověka („grázl“).

1. 1. V městečku Radnice u Rokycan byl založen první český čtenářský spolek farářem A. J. Puchmajerem.

1828

V rozvoji českého časopisectví se postupně přecházelo od překladů z němčiny k původní tvorbě. Časopis pro katolické duchovenstvo bylo první české teologické periodikum s výchovně vzdělávací tendencí, určené nižším duchovním, kteří se v hojném počtu angažovali v utváření národního vědomí. Časopis vycházel čtyřikrát ročně. Cílem jeho zakladatelů K. A. Vinařickým, F. L. Čelakovským a J. Jungmannem bylo rozvinout pomocí časopisu český liturgický jazyk. Dobové tematické okruhy tvořily především slovanská otázka, jazykový program, česko-německé vztahy, interpretace reformace, církevní tradice, vztah k Bolzanovu učení. V 50. letech 19. století časopis zanikl, obnoven byl roku 1860 K. A. Vinařickým a vycházel do roku 1949.

1838

5. 2. V Brně začala pravidelná česká divadelní představení hrou *Đáblův mlejn na Vídeňské hoře*, kterou zpracoval Jan Nepomuk Štěpánek.

únor Nový tanec – **polka** (jež se vyvinula z polského krakováčku okolo roku 1830) ovládla suverénně taneční parket. V témže roce vyšly první polky i tiskem. Z domácích sálů polka vytlačovala všechny staré lidové tance a rozšířila se i za hranice. Název polka i tanec sám symbolizoval po roce 1830 vyjádření sympatií neúspěšnému polskému povstání.

březen Na počátku 12. ročníku odevzdal František Palacký *Časopis českého musea* do rukou nového redaktora – Pavla Josefa Šafařika.

1848

Členové tajného politického klubu Repeal pod vlivem zpráv o revolučním hnutí v Itálii rozšiřovali po Praze letáky vyzývající obyvatelstvo k vystoupení proti státnímu režimu.

11. 3. Budova Svatováclavských lázní ve Václavské ulici se stala dějištěm prvního velkého občanského shromáždění. A. P. Trojan zde přednesl Braunerův návrh petice císaři, požadujíc spojení zemí Koruny české s centrálními úřady v Praze, reformu stavovského zřízení, národnostní rovnoprávnost, reformu soudnictví a obecní správy, zrušení poddanství a vykoupení z roboty, svobodu tisku, shromaž-

ďování i náboženské vyznání. Pro redakci nového návrhu petice byl zvolen petiční výbor, nazývaný Svatováclavský.

14. 3. Svatováclavský výbor schválil text A. M. Pinkase jako definitivní verzi **petice pražských občanů císaři**. Požadavky byly formulačně i obsahově značně zmírněny, ale pod dojmem zpráv z Vídně, kde začaly revoluční nepokoje a odstoupil Metternich, nezbyl čas na další debaty.

15. 3. **Ve Vídni byla prohlášena ústavnost v habsburské monarchii. Císařský patent zrušil cenzuru, vyslovil svobodu tisku, povoloval zřizovat národní gardy a přislíbil vydat ústavu.** Oprávněná obava před sociálními nepokoji neuváděla v pohotovost jen vojsko, které se stahovalo zvláště do okolí Prahy, ale vzbudila strach občanů o jejich majetky i kulturní památky. V Praze byla situace specifická, vedle jednotné národní gardy (na konci března asi 3 500 členů) vznikly i jiné sbory – akademická legie, Concordia a Svatováclavské bratrstvo (později Svornost). Např. Concordia sdružovala vzdělance, vesměs Němce, a chránila umělecké památky a pomníky, Svatováclavské bratrstvo sdružovalo českou inteligenci a měšťanstvo. Založeno bylo v Klementinu 18. 3. – velitelem byl zvolen baron Karel Drahotín Villani a protektorem předseda Sv. Výboru hrabě Vojtěch Deym. Mezi členy byli mj. Václav Hanka, Josef Kajetán Tyl, Karel Jaromír Erben, Karel Havlíček, František Ladislav Rieger, Karel Sabina, Josef Mánes a další. Vrchním velitelem všech občanských sborů byl od 16. 5. generálmajor Josef kníže Lobkovic.

18. 3. V Praze se na knižních pultech objevil I. svazek 1. dílu ***Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě***, který F. Palacký psal už česky.

19. 3. Karel Havlíček vyzval v *Pražských novinách* „věrné Čechy“, aby sundali své německé vývěsní štíty a označili si firmy česky.

23. 3. Jako odpověď na požadavky pražské deputace byl vydán kabinetní list, obsahující v podstatě souhlas nebo odkazy na vydaná nařízení nové vídeňské vlády.

28. 3. Byly vydány patenty slibující zrušení roboty v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

29. 3. Byla vypracována druhá petice císaři.

30. 3. V Brně se sešel moravský stavovský sněm. Schválil, aby sedm královských měst mělo každé jeden volební hlas, dále se stavové vyslovili pro zastoupení selského stavu a olomoucké univerzity. Český zemský sněm se nepodařilo svolat.

1858

5. 1. V Milánu zemřel rakouský maršál **Jan Josef Václav hrabě Radecký z Radče** (narozen 2. 11. 1766, Třebíče). Pocházel ze starého jihočeského šlechtického rodu. Jeho vojenská kariéra začala v roce 1784, zúčastnil se tažení proti Turkům a napoleonských válek. Dosáhl hodnosti polního podmaršálka. Z jeho strategické úvahy vznikl plán známé bitvy národů u Lipska v roce 1813, v níž byl Radecký zraněn. Jako polní maršálek se proslavil v letech 1848–1848 v bojích proti italským povstalcům. Po 72 letech služby pro habsburskou monarchii byl Radecký na vlastní žádost císařem odvolán z funkce armádního velitele a generálního guvernéra lombardsko-benátského království. Radecký hovořil česky.

25. 2. Vlastenec a mecenáš Vojta Náprstek se vrátil z amerického exilu do Čech.

14. 3. Ve Vlášimi začala pracovat první občanská záložna v Čechách.

27. 3. V Praze zemřel mladší bratr Antonína Mánesa, malíř **Václav Mánes** (nar. 1793).

1868

10. 2. Zemský zákon o obligátním vyučování oběma zemským jazykům (češtině a němčině) na středních školách byl zrušen.

18. 2. V Praze se ustanovil první český bruslařský (klouzačský) spolek Lední klub.

17. 3. V Praze zemřel chemik **Karl Josef Napoleon Balling** (21. 4. 1805), profesor pražské techniky, jeden ze zakladatelů oboru kvasné chemie a významný pracovník v oboru cukrovarnictví. Na vědecký základ postavil výrobu piva, sladu, droždí, lihu, vína a octa. Vynikl také i v analytické chemii a technologii. Navrhl zřízení agrochemického ústavu v Praze, jeho poznatky byly uplatněny také v hutnictví, metalurgii, nauce o palivech, Inářství. Velmi aktivně se podílel na činnosti Vlastenecké hospodářské společnosti.

1868

Narodil se **Antonín Hajn** († 1949), politik. Vystudoval jazyky a historii na pražské univerzitě. Poté pracoval v *Časopisu českého studentstva*. Na konci devatenáctého století byl odsouzen v procesu s Omladinou a krátce vězněn. Od roku 1907 do roku 1911 byl poslancem říšské rady ve Vídni. V září 1914 spoluvytvářel program Maffie, které byl předním členem, až do získání samostatnosti. Poté byl dlouholetým členem Poslanecké sněmovny.

1878

14. 2. V Klosterneuburgu se jako páté dítě narodil (Johann) **Hans Ledwinka**, konstruktér, vynálezce, generální ředitel automobilky Tatra v Kopřivnici. Jeho jméno je nerozlučně spjato s vývojem automobilu Tatra, byl taktéž zodpovědný za vývoj prvního osobního auta v rakouském závodě Steyrwerke. Jeho otec se narodil na Moravě nedaleko Jihlavy v pekařské německy mluvící rodině obklopené českým okolím.



31. 3. Staročeši a mladočeši oficiálně deklarovali společný postup k říšské radě, do níž se nemělo vstoupit, pokud nebude chtít většina českých poslanců.

1888

6. 1. V Praze se konal sjezd českých rolníků.

29. 1. V říšské radě vznikl Klub neodvislých poslanců z Čech.

leden V nakladatelství **Jana Otty** vyšel první díl *Ottova naučného slovníku*. *Slovník naučný* byl ukončen posledním 28. dílem v roce 1908. Dodnes je největší českou prací tohoto typu a dokonce se dočkal reprintu a počítačové verze.

12.–22. 2. **Petr Iljič Čajkovskij** navštívil Prahu a dirigoval zde několik svých koncertů.

19. 2. Byl přijat zákon, na jehož základě byly ještě téhož roku na Moravě zřízeny pokusné stravovací stanice pro nezaměstnané, první svého druhu v monarchii.

30. 3. Zákonem bylo v Rakousku zavedeno nemocenské pojištění.

1898

21. 1. Na Moravě byl vytvořen česko-německý vyrovnávací výbor – jeho jednání vedla k tzv. Moravskému paktu.

31. 1. V Brně byl založen Politický klub národní strany dělnictva československého na Moravě.

6. 2. Spolek výtvarných umělců Mánes uspořádal v Topičově salonu v Praze svoji první výstavu.

5. 3. Byla publikována Gautschova jazyková nařízení pro Čechy a Moravu s platností od 15. 3. 1989. Byla to kompromisní revize Badeniho jazykových nařízení. Čeština ve vnitřním úřadování měla být pouze zavedena v tzv. smíšených okresech. Po silném německém nátlaku revidoval ministerský předseda P. Gautsch Badeniho jazyková nařízení. V Čechách měla být zřízena tři jazyková pásma: německé, smíšené a české, na Moravě německé a smíšené. Ve smíšených okresech měl být prohlášen úředním a služebním jazykem (na Moravě pouze úředním) jazyk většiny obyvatelstva. Odpadla povinnost úředníků ovládat oba zemské jazyky. O definitivní úpravu jazykových poměrů se pokusila vláda hraběte Fr. Thuna.

1908

22. 2. V Praze zemřel učenec a politik **Jan Palacký** (10. 1. 1830), syn Fr. Palackého, první profesor zeměpisu na pražské univerzitě, konzervativní politik, federalista, kritik českých poměrů.

27. 2. Do českého zemského sněmu kandidovaly také ženy (mohly volit samy, pokud měly vlastní jmění nebo byly výdělečné). První tři kandidátky: Karla Machová – soc. demokracie, Marie Tůmová – nezávislá, Božena Zelinková – státoprávní strana.

7. 3. V Praze byla zahájena veřejná autobusová doprava, následujícího roku byla po nehodě zrušena.

11. 3. V Praze zemřel architekt, stavitel a mecenáš **Josef Hlávka**, podporovatel české vědy, školství a umění. Odkázal českému národu veliké jmění, které se stalo základem Hlávkovy nadace pečující o talentované nemajetné studenty.

Přehled Hlávkovy činnosti:

1855: Spolupráce na soutěžních návrzích banky, burzy a Votivního kostela a dočasné řízení jejich staveb ve Vídni

1860–1862: Stavba kostela P. Marie při klášteře lazaristů ve Vídni

1861–1862: Práce na projektu areálu v Černovicích na Ukrajině

1861–1869: Stavba Vídeňské opery

1862: Projekt Zemské porodnice v Praze

1862–1864: Projekt a stavba obchodních domů Schmitt, Schoeller a Boehler ve Vídni

1863–1865: Stavba Akademického gymnázia ve Vídni

1864–1870: Stavba areálu v Černovicích

1865–1867: Stavba paláce arciknížete Viléma ve Vídni

1866–1873: Stavba kostela sv. Ottmara ve Vídni

1867–1870: Stavba Zemské porodnice v Praze

1884–1895: Řídí a finančně zabezpečuje restaurátorské práce Vlašského dvora a chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře

1886–1887: Přestavba zámku v Lužanech

1886–1892: Umělecký poradce při přestavbě Karlštejna

1889–1890: Projekt a stavba domů ve Vodičkově a Jungmannově ulici v Praze

1890–1892: Předkládá studie rekonstrukce Karlova mostu a řídí rekonstrukční práce

1903–1904: S J. Fantou řídí stavbu budovy pražských kolejí (Hlávkových) dle svých návrhů

1918

6. 1. Na shromáždění českých říšských a zemských poslanců v Praze byla přijata Tříkrálová deklarace. Na protest proti nepřizvání zástupců českého národa na mírová jednání v Brestu se sešel v Praze sněm českých říšských a zemských poslanců, který přijal jeden z nejvýznamnějších dokumentů české politiky v průběhu 1. světové války. Dokument se neomezil jen na protesty, nýbrž formuloval program domácích českých politických stran, jehož hlavním bodem byl požadavek vytvořit samostatný český stát v historických hranicích společně se Slovenskem při respektování práv národnostních menšin.

21. 1. Němečtí poslanci z českých zemí se sešli ve Vídni a schválili zde rezoluci požadující odtržení českých a moravských pohraničních území a vytvoření samostatné provincie Deutschboehmen. Rakouská vláda jejich požadavkům vyhověla.

22. 1. Vyvrcholila lednová masová stávková akce, kterou zorganizovali soc. dem. společně s národními socialisty (Chceme mír, svobodu a chléb!).

1. 2. Začala vzpoura námořníků v boce Kotorské, která zahájila vlnu dalších stávek v habsburské monarchii. Jedním z jejich organizátorů byl i později popravený český sociální demokrat František Raš.

8. 3. Čs. legie se společně s bolševickými oddíly střetly u Bachmače na Ukrajině z německou armádou. Jedním z nejúspěšnějších vystoupení čs. legií v průběhu první světové války byly boje u železniční stanice Bachmač. Z tohoto železničního uzlu totiž měl po vyhlášení nezávislé Ukrajiny, jež se vzápětí pokusila uzavřít dohodu s Německem, začít přesun čs. jednotek na východ. Město Bachmač však začaly ohrožovat oddíly německé armády. Úkolem legionářů bylo udržet město do té doby, než bude dokončeno nakládání transportu. Jednotky čs. legií spolu s ruskou armádou tu vedly těžké boje, teprve poté, kdy byly všechny jednotky naloženy a celý transport připraven k odjezdu, odevzdali čs. legionáři svá postavení bolševikům, aby je dále hájili proti Němcům.

26. 3. T. G. Masaryk v době svého pobytu v Rusku trval na neutralitě čs. legií. Po brestlitavském míru viděli čs. legionáři jedinou alternativu – urychlenou cestu do Francie, na západní frontu. Proto 26. března uzavřeli zástupci odbočky Národní rady československé na Rusi smlouvu se sovětským vedením zastoupeným Stalinem, která zaručovala čs. legiím okamžitou přepravu po sibiřské magistrále na Dálný východ a odtud do Francie. Podmínky smlouvy vyžadovaly, aby legie zachovaly neutralitu, navíc však měly složit zbraně a ponechat si jen nezbytné množství pro vlastní ochranu. S těmito podmínkami ovšem československý štáb (R. Gajda, J. Syrový, J. Švec a S. Čeček) nesouhlasil, protože je právem pokládal za riskantní.

1928

1. 1. Vojtěch (Béla) Tuka, poslanec a jeden z hlavních ideologů HSLS, předválečný profesor na bratislavské univerzitě zveřejnil v listu *Slovák* protičeskoslovensky zaměřený článek k 10. výročí přijetí Martinské delegace (30. 10. 1918) Tuka byl postaven před soud podle zákona na ochranu republiky a odsouzen.

12. 1. Karel Koželuh vybojoval v Cannes titul mistra světa v tenisu.

12. 1. Dobrovolně ze světa odešel **Rudolf Těsnohlídek** (7. 6. 1882), básník, prozaik a novinář.

19. 2. Bronzovou medaili pro ČSR na II. ZOH ve Svatém Mořici ve skoku na lyžích vybojoval **Rudolf Burket**.

29. 2. Zemřel **Karel Noll** (4. 11. 1880), herec, kabaretiér, první představitel Švejka.

26. 3. Zemřel **Vendelín Budil** (19. 10. 1847), herec, režisér, divadelní historik a překladatel.

1938

1. 1. Hlinkova slovenská ľudová strana zahájila kampaň za uskutečnění autonomie Slovenska.

5. 1. Zemřel **Karel Baxa** (24. 6. 1863), politik, první pražský primátor.

30. 1. První mistrem světa ve stolním tenise se už rok předtím stal **Stanislav Kolář**. V roce 1938 získal první ze svých osmi světových primátů sedmnáctiletý **Bohumil Váňa**. V dalších letech získal 38 titulů mistra republiky. Stal se podnětem dobové říkanky: Jen ten to dobře pinká, kdo to pinká odmalinka.

11.–20. 2. V Praze se konalo mistrovství světa a Evropy v lední hokeji. Mistrem světa se stala Kanada, ČSR byla třetí.

20. 2. Hitler přednesl v říšském sněmu dramatický projev, v němž v co nejčernějších barvách líčil život soukmenovců v Rakousku a zvláště v Československu.

12. 3. Zemřel **Otakar Fischer** (20. 5. 1883), literární a divadelní vědec.

11.–13. 3. Německo pohltilo Rakouskou republiku. ČSR zůstala jedinou demokratickou zemí ve střední Evropě.

23.–25. 3. Pohlcení Rakouska Německem vyvolalo bouřlivý souhlas většiny Němců v českých zemích a způsobilo zánik dvou německých stran, které byly dosud členy vlády – strany agrární a křesťansko-sociální. Obě splynuly s Henleinovou SdP, jejich ministři odešli z vlády. V čele německé soc. demokratické strany stanul Wenzel Jakesch za Ludwika Czecha, který také odešel z vlády. Německá soc. dem. zůstává dále i přes neúčast ve vládě „aktivistickou“ – nadále se staví na obranu demokratického Československa.

28. 3. Hitler a Henlein se na tajné poradě v Berlíně dohodli, že SdP bude československé vládě klást nepřijatelné podmínky a tím zabrání jakékoliv dohodě.

1948

20.–21. 1. Vláda se zabývala osnovou zákona o trvalé úpravě vlastnictví zemědělské půdy.

13. 2. Vláda vytvořila komisi k překonání rozporů (např. v otázce osnovy zákona o národním pojištění, v návrhu školského zákona atd.) Politické napětí se stupňovalo.

20. 2. Sešla se mimořádná schůze vlády. Ministři tří nekomunistických stran – národně socialistické, lidové a slovenské Demokratické strany se jednání nezúčastnili a poté podali demisi (celkem 12 ministrů z 26). Došlo k vládní krizi.

21. 2. Z podnětu komunistů se konala masová shromáždění a jejich účastníci vyslechli rozhlasový Gottwaldův projev, v němž oznámil komunistickou variantu řešení. Dále vyzval k ustavení akčních výborů Národní fronty.

22. 2. V Průmyslovém paláci v Praze se konal sjezd závodních rad a odborových skupin. Na 8 tisíc delegátů se vyslovilo (proti 10 hlasům) pro požadavky dalšího znárodnění a pro Gottwaldovo řešení krize.

23. 2. Prezident republiky E. Beneš přijal jednotlivé delegace stran národně socialistické, lidové a sociálně demokratické a ujistil je, že nebude jmenovat vládu, v níž

by nebyli zástupci všech stran a na nichž by se nedohodla jejich vedení.

Na pokyn ÚV KSČ se začaly ve velkých městech vytvářet Lidové milice.

24. 2. Narůstal politický a administrativní tlak komunistů. V době od 12 do 13 hodin proběhla v celé republice generální stávka. Ve vedení nekomunistických stran se ustanovily akční výbory s prokomunistickou orientací.

Proces diferenciací ve vedení sociální demokracie vedl ke sblížení mezi levicí (Z. Fierlingerem) a středem (předsedou strany B. Laušmanem). Oba proudy se vyslovily pro dohodu s KSČ a pravice se dostala do izolace.

25. 2. V jedenáct hodin K. Gottwald, V. Nosek a A. Zápotocký předložili prezidentu Benešovi návrh na novou vládu. Během krize došlo na Hrad **5 327** rezolucí podporující komunistické řešení krize a jen **150** se stavělo proti němu. Na prezidentovo rozhodnutí čekalo na 250 tisíc účastníků manifestace v Praze a další statisíce v jiných městech republiky. **V 16:30 prezident návrh nové vlády podepsal.** V 25členném kabinetě obsadili komunisté 13 křesel, tři ministři byli bezpartajní a ostatní byli příslušníky nekomunistických stran, však závislí na komunistech. Komunisté dosáhli svého cíle, nastolili totalitní systém za podpory převážné části občanů, které získali na sliby a svůj program.

Byl ustaven ústřední akční výbor Národní fronty v čele s komunistou A. Zápotockým, generálním tajemníkem se stal A. Čepička, místopředsedové R. Slánský (oba KSČ), Z. Fierlinger (sociální demokracie), A. Neumann (národně socialistická strana) a J. Plojhar (lidová strana).

Večer prošel Prahou mohutný průvod Lidových milicí.

16. 2. Pražský arcibiskup **J. Beran vydal pastýřský list Arcibiskupe, nemlč, nesmíš mlčet.** Tato výzva byla namířena proti politické perzekuci a nezákonnostem, které provázely zrod komunistické moci. Zůstala však bez většího ohlasu.

Očista od reakce – do konce března t. r. bylo zbaveno funkcí okolo 30 tisíc osob, z toho 12 tisíc státních a veřejných zaměstnanců.

4. 3. Celostátní porada ordinářů katolické církve odmítla vydat zvláštní prohlášení o loajalitě k novému režimu.

7. 3. Ústřední akční výbor Národní fronty předložil ke schválení osnovu zákona o revizi retribučních rozsudků. Již den předtím byl podán návrh k ustanovení zvláštních soudů „v boji proti reakci“ (Státní soudy působily od 26. 10. 1948 do 1. 1. 1953 a odsoudily na 27 000 osob; z 232 trestů smrti bylo vykonáno 178).

10. 3. Premiér K. Gottwald předložil Ústavodárnému národnímu shromáždění programové prohlášení „nové vlády Národní fronty“.

Stálý zástupce ČSR u OSN **J. Papánek** požádal Radu bezpečnosti o zákrok proti „pražskému puči“. Vlády USA, Velké Británie a Francie vydaly společné protestní prohlášení.

Pád z okna Černínského paláce v Praze ukončil život ministra zahraničí **Jana Masaryka**. Úřední verze hovořila o sebevraždě.

11. 3. Pro programové prohlášení Gottwaldovy vlády hlasovalo všech 230 přítomných poslanců (ze zbývajících 70 poslanců 11 jich opustilo zasedání před hlasováním, 59 poslanců se buď vzdalo mandátu, emigrovalo, nebo bylo ve vězení). Následovala očista parlamentních klubů.

13.–17. 3. Na zámku v Dobříši se konalo sněmování mladých českých spisovatelů, které již bylo v režii komunistických spisovatelů.

Po rezignaci B. Laušmana byl zvolen předsedou sociální demokracie Z. Fierlinger.

20. 3. Ústřední akční výbor Národní fronty rozhodl o **sjednocení tělovýchovy**. Do 28. března t. r. byla násilně ukončena činnost všech tělovýchovných organizací (DTJ, Orla, vojenských, sportovních a turistických) a došlo k vytvoření jednotné celostátní tělovýchovné organizace, pro níž byl z taktických důvodů převzat název Sokol (ustaven 28. 3. t. r.).

21. 3. Ústavodárné národní shromáždění schválilo zemědělské zákony (šlo zejména o vyvlastnění půdy nad 50 ha).

Došlo k zatčení předsedy lidové strany J. Šrámka a bývalého ministra F. Hály, kteří čekali na letadlo, jež je mělo dopravit do exilu.

1958

13. 2. Tajná směrnice ÚV KSČ ukládala důsledně uplatňování třídních hledisek při přijímacím řízení studentů středních a vysokých škol.

25. 2. Zasedání ÚV KSČ jednalo o nové organizaci a řízení národního hospodářství – dostavila se krize na základě centralistického systému řízení. Základním článkem nové organizace se stal podnik přímo řízený ministerstvem, přičemž byla podnikům poskytnuta větší pravomoc včetně oslabení závaznosti plánu. Toto vyvolalo zděšení v konzervativní špičce kolem Novotného, takže nakonec z principů „účinnějšího využívání ekonomických nástrojů“ zůstalo jen torzo.

1968

3.–5. 1. Plenární zasedání ÚV KSČ rozhodlo o rozdělení nejvyšších funkcí. Prvním tajemníkem byl jmenován **A. Dubček**. Skončila zhruba desetiletá éra A. Novotného. **Začalo „Pražské jaro“ – krátké období rozkvětu československého demokratického socialismu.**

17. 2. Na zimních OH v Grenoblu získali čs. sportovci jednu zlatou, dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Skokan Jiří Raška získal první „zimní“ zlatou medaili v historii českého sportu.

22.–23. 2. Proběhly oslavy 20. výročí února 1948. Na tribuně na pražském Staroměstském náměstí se ještě sešli Antonín Novotný a Alexander Dubček. A. Dubček si v krátkém a nepatetickém pozdravu získal sympatie Pražanů zejména větou: „Vrátil jsem se po pěti letech znovu do tohoto nádherného, překrásného města a hlásím se k vám jako pražský spoluobčan.“

26. 2. Útěk generála J. Šejny do USA.

21. 3. Byl ustanoven přípravný výbor **Československého Junáka**.

22. 3. Prezident A. Novotný abdikoval, těsně předtím podepsal milost spisovateli J. Benešovi, odsouzenému v létě 1967 k pěti letům vězení (šlo o posledního vězněného spisovatele před rokem 1968).

22.–23. 3. Celostátní aktiv zástupců všech vysokoškolských center konaný v Brně se vyslovil pro vytvoření samostatné organizace vysokoškoláků (mimo rámeček ČSM).

23. 3. Bývalí funkcionáři sociální demokracie ustanovili akční skupinu pro obnovu strany, která se rozšířila v ústřední přípravný výbor. Socialisté měli v červenci 18 400 členů.

23.–24. 3. V Drážďanech se konalo setkání vedoucích představitelů Bulharska, Maďarska, NDR, Polska a SSSR s československou delegací, na níž zazněla ostrá kritika poměrů v Československu („plíživá kontrarevoluce“).

24. 3. V ČKD Praha se zrodil Svaz pracující mládeže (pomoc mladým v ekonomických otázkách apod.).

29. 3. Funkcionáři jednotné tělovýchovné organizace provedli přestavbu na principu národnostním a odvětvovým. Při svazu spisovatelů vznikl Klub nezávislých spisovatelů, sdružující nekomunistické členy z Čech i Slovenska (do svého čela zvolil V. Havla, P. Koptu a A. Klimenta).

30. 3. Národní shromáždění zvolilo na návrh A. Dubčeka prezidentem republiky **L. Svobodu** (1968–1975). Svůj program navázání kontinuity s předcházejícími prezidenty vyjádřil symbolicky položením věnce na hroby všech minulých prezidentů.

31. 3. Skupina politických vězňů v čele s K. Nigrinem ustanovila ústřední výbor **Klubu 231**. Ústředí registrovalo na 80 tisíc zájemců o členství.

31. 3.–5. 4. V Praze se sešlo III. všekřesťanské mírové shromáždění za účasti 500 představitelů katolické, protestantské a pravoslavné církve z 55 zemí světa. Jednalo se o světové sympozium těch, kdo se rozhodl vést dialog s „pokrokovými marxisty“.

1978

20. 1. Zemřel lékař a zakladatel čs. klinické farmakologie **Otakar Šmahel** (25. 11. 1913).

28. 1. Státní bezpečnost znemožnila skupině signatářů Charty 77 návštěvu plesu železničářů. Havel byl poté obviněn z maření výkonu pravomoci veřejného činitele a z útoku na veřejného činitele a držen ve vazbě do 13. 3. 1978.

1. 2. V Praze se uskutečnil I. sjezd Svazu čs. výtvarných umělců, předsedou byl zvolen J. Malejovský.

8. 2. Charta 77 zaslala vládě a parlamentu dopis o platnosti mezinárodních paktů o lidských a občanských právech v Československu.

15. 2. Zemřel botanik **Ctibor Blatný** (8. 9. 1897).

22. 2. Zemřel filozof a sociolog **Josef Král** (31. 10. 1882).

2. 3. Byla vypuštěna kosmická loď Sojuz 28 s prvním československým kosmonautem **V. Remkem**. Československo se stalo třetím státem, jehož občan vzlétl do vesmíru.

Zemřel jazykovědec, slavista a bohemista **Bohuslav Havránek** (30. 1. 1893).

1988

leden Po 36 letech začaly zase vycházet **Lidové noviny**. Do listopadu 1988 nebyly oficiálně zaregistrovány, i když řádně ohlášeny. Členové redakce se stávali často předmětem perzekuce Státní bezpečnosti.

22. 1. Skončil 10. ročník Rallye Paříž-Dakar, kde v soutěži kamionů zvítězila československá posádka (Loprais, Stachura, Mueck) na voze Tatra.

26.–27. 1. Návštěva kancléře SRN **Helmuta Kohla**, která byla první návštěvou západoněmeckého předsedy vlády po patnácti letech. Kohl se setkal také i s členy Charty a s kardinálem Tomáškem.

6. 3. V Praze se konala národní pouť k uctění blahoslavené **Anežky České**.

17. 3. ČTK oznámila, že příslušníci sovětské armády ukončili 16. března stahování taktických raket z Hranic na Moravě. Tím se mělo Československo stát zemí bez jaderných zbraní.

19. 3. Charta vydala dokument **O katastrofálním stavu ochrany kulturních památek v českých zemích**.

25. 3. V Bratislavě demonstrovalo asi 2 000 věřících za náboženskou svobodu. Shromáždění bylo rozehnáno za

pomoci obušků a vodních děl a několik lidí bylo zatčeno. O vzrůstající odvaze věřících svědčil i fakt, že petici požadující oddělení církve od státu podepsalo přes 600 000 lidí.

1998

13. 1. Oznámení založení přípravného výboru nové politické strany **Občanská koalice – Politický klub** (29. 3. t. r. byl zvolen do čela strany J. Wagner).

Zemřela divadelní a filmová herečka **Vlasta Fialová** (20. 1. 1928).

17. 1. Měsíc po ustavení platformy ODS bylo rozhodnuto na setkání signatářů v Litomyšli o vzniku pravicové strany **Unie svobody – US**. Na prvním shromáždění v Nymburku byl 22. 4. t. r. zvolen předsedou J. Ruml.

20. 1. Na historicky společné první schůzi obou komor Parlamentu ČR proběhla ve Španělském sále Pražského hradu volba prezidenta. Ve druhém kole byl po dramatické volbě přesným potřebným počtem hlasů zvolen V. Havel a stal se opět prezidentem.

28. 1. Vláda J. Tošovského získala po dramatickém záku-lisním vyjednávání důvěru Poslanecké sněmovny.

20. 2. V ODA se prohloubila krize v důsledku sponzor-ských skandálů.

22. 2. Čeští hokejoví reprezentanti vybojovali na XVII. zimních olympijských hrách v japonském Naganu olympijské zlato.

24. 2. Zemřel sochař **Zbyněk Sekal** (12. 7. 1923), žijící od roku 1970 ve Vídni.

31. 3. V Bruselu zahájila česká delegace vedená ministrem zahraničí přímé bilaterální rozhovory o podmínkách vstupu republiky do Evropské unie.

2008

8. 1. V Las Vegas se oženil „český slavík“, zpěvák Karel Gott.

8.–9. 2. Volba českého prezidenta ve Španělském sále. Asi 80 míst bylo vyhrazeno pro zástupce veřejnosti. Pražský hrad byl tento den pro veřejnost uzavřen. Volbu vysílala Česká televize v přímém přenosu. Aby byl jeden z kandidátů zvolen už v prvním kole, musel by získat nadpoloviční většinu hlasů všech přítomných poslanců i senátorů. Po volebním maratónu nebyl ve třetím kole první volby zvolen ani jeden z kandidátů, Václav Klaus získal 139 hlasů (pro zvolení potřeboval 140), pro Jana Švejnara hlasovalo 113 poslanců a senátorů.



Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar

choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech

ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít Doležal

zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Dršata

oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny

MUDr. Kamila Hajek

soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80

MUDr. Hana Lion

zubní lékařka,
Laxenburgerstr. 136/10/2, Wien 10,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina Lion

všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav Lipták

internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsporarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Iona Polzer, roz. Bartošková

choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka

neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss

odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka Widner

odborná dětská lékařka, alle Kassen,
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2,
1100 Wien, tel. 01/6880448,
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia

soukromý všeobecný lékař,
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí
Krottenbachstraße 52 (vchod Budinskygasse)
1190 Wien, tel.: 01/9580951,
mobil: 0699/6300063
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at,
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.

Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady

Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

Ověřené překlady dokumentů, dokladů, smluv, úředních listin a tlumočení

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Dieselgasse 5/43, 1100 Wien
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady

Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63: mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12: mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25: mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33: mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická

Katedrála sv. Štěpána Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava

Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Privátní bilingvní škola obecná

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 714 88 76, fax 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní reálné gymnázium 2. stupeň

1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber, tel. 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství) 713 31 88 / 40

Europäische Mittelschule Wien European Middle School Vienna

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210



Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!



Jste dynamická a ambiciózní osobnost připravená důsledně pracovat na dosažení Vašich cílů? Jste flexibilní a spatřujete svoji budoucnost v přímém prodeji? Jste rakouský občan hovořící také česky? Máte zájem o vstup a rychlý postup v managementu?

V tom případě Vám nabízíme pozici:

DIVIZNÍ MANAGER (KANDIDÁT - KA)

V naší mezinárodní společnosti (se sídlem v USA – Dallas) přejde úspěšný kandidát z pozice Obchodně – technického reprezentanta do manažerských pozic ve velmi krátkém čase.

Naše společnost je v Rakousku již přes 30 let.

Kandidát může být z kterékoliv části Rakouska.

NCH GmbH se zabývá výrobou a prodejem průmyslové chemie do oblasti údržby, výroby a opravárenství.

Nabízíme zázemí solidní mezinárodní společnosti, kvalitní tréninkový systém, jistotu úspěšné firmy, motivační možnosti výdělků.

Zájemci o dlouhodobou spolupráci budou pozváni k osobnímu pohovoru.

V případě zájmu zašlete svůj životopis na adresu

**NCH GmbH • z. Hd. Herrn Dan Pazdirek
Porzellangasse 39 • 1090 Wien
nebo přímo Dan.Pazdirek@nch.com**

w w w . c h e m s e a r c h . c o m